

*K*úria

É v k ö n y v

2 0 1 8

*K*úria

É v k ö n y v
2 0 1 8

BUDAPEST

2019

Borítófotók:
Szél Ágnes

Fotók:
Formanek Ferenc

Portréfotók:
Verbőci Patrícia
Jörg Gläscher

Felelős szerkesztő:
Erdei Krisztián

Olvasószerkesztő:
Dr. Rác Margit

A szerkesztésben közreműködött:
Marton Ildikó
Dévényi Olívia
Varga Edina

ISSN 2063-9147

© *Semmelweis Kiadó, Budapest, 2019*

Grafikai tervezés, borítóterv: Tancos László
Layout: Békésy János
SKD: 627
Nyomta és kötötte: Érdi Rózsa Nyomda Kft.
Felelős vezető: Juhász László

TARTALOM

■	Előszó	6
	Dr. Bánáti János, a Magyar Ügyvédi Kamara elnöke: A jogállamiság a dübörgő változások közepette is mindent felülíró érték	6
■	Az új szabályok alkalmazásának éve	9
	Dr. Darák Péter, a Kúria elnökének bevezetője	9
■	Szakmai válaszok az alapvető változásokat övező kérdésekre	12
	A Kúria Polgári Kollégiumának polgári és gazdasági szakága	12
	A Kúria Büntető Kollégiuma	14
	A Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának közigazgatási és munkaügyi szakága	15
■	A Kúria hatásköre és feladatai	19
	A Kúria hatáskörének változásai 2018-ban	20
	A Kúria igazgatási szervezete	22
■	A Kúria bírái és munkatársai 2018-ban	24
	Arcok, vallomások	32
	Dr. Sperka Kálmán	32
	Dr. Csák Zsolt	34
	Dr. Kollár Márta	37
	Dr. Tánczos Rita	39
	Dr. Krajecz Laura	41
	Dr. Kaszás Edit Magdolna	43
	Balaton Lászlóné	45
■	A Kúria ügyforgalma	48
■	Egyedi ügyekben hozott határozatok	55
■	A Kúria joggyakorlat-egységesítő tevékenysége	135
	Jogegységi határozatok	135
	Kollégiumi vélemények	146
	Elvi közzétételi tanács	149
	Joggyakorlat-elemző csoportok	167
■	Az ítélezésen kívüli egyéb tevékenységek a Kúrián 2018-ban	179
■	Találkozások	189
■	Naptár	202
	Belföldi események	202
	Nemzetközi események	208

A jogállamiság a dübörgő változások közepette is mindent felülíró érték

Hangzatos jelzők használatától okkal és joggal tartózkodni kell, mert gyakori használatuk elkoptathatja a szó valódi jelentését. Mégis, úgy vélem, most helye van ilyen hangulatú jelzőnek, és kijelenthetem, hogy mind a bírói, mind az ügyvédi hivatásrend tagjai korszakos változásokat élnek meg.

Milyen más jelzővel lennének ugyanis jellemezhetők azok az évek, közöttük kiemelten a 2018-as év, amikor az új eljárási törvények alapvető változásokat hoztak mind a büntető, mind a polgári ügyszakos igazságszolgáltatásban, akár bírói, akár ügyvédi szemüvegen át tekintjük végig az új jogintézményeket, a hivatás gyakorlását meghatározó új követelményeket.

Mindehhez hozzátehetjük, hogy az eljárási szabályok jelentős változása akkor következett be, amikor már éppen hozzászoktunk az új anyagi jogszabályok alkalmazásához, s hogy ez a korszak egybeesett az informatika térhódításával, ami a számtalan előny mellett újabb problémákat vetett fel.

Nos, erre az időszakra valóban alkalmazhatónak látszik a változás szó előtt a „korszakos” jelző használata, annál is inkább, mert még nem is értünk a jelentős változások végére.

A Kúria tevékenységét, az igazságszolgáltatásban betöltött szerepét is alapvetően érinti ugyanis a közigazgatási bíráskodásról szóló új törvény, amelynek részletes elemzésére az Előszó műfaja nem alkalmas. Itt csak arra utalok, hogy merőben újszerű megközelítést igényel minden érintett részéről az a törvényi megoldás, amely a Kúria és a majdan felállításra kerülő Közigazgatási Felsőbíróság együttes jogegységi tanácsát hozza létre.

A jelzett jelentős változás mellett ügyvédi hivatásrendünk munkájának kereteit a 2018-ban hatályba lépett, az ügyvédi tevékenységről szóló törvény újraszabályozta. Kiemelendő újítása a jogtanácsosi tevékenység ügyvédi tevékenységbe történt beillesztése, és az ilyen tartalmú munkát végző kollégák integrálása az ügyvédi kamarába.

Áder János köztársasági elnök úr a 2012. évi Évkönyv Előszavának azt a mottót adta, hogy „Jogállam és jogegyenlőség nem létezhet független igazságszolgáltatás nélkül”. A hivatásom iránti nyilvánvaló elfogultság mellett az objektív értékelés is alátámasztja, hogy a jogállami, jogegyenlőségi elvek gyakorlati érvényesülésében, megvalósulásában nélkülözhetetlen szerepe van az igazságszolgáltatásban hivatásszerűen részt vevő, szabadfoglalkozást folytató ügyvédségnek is.

A jogállamiság szempontjából is alapvető fontosságú, ilyen ütemű és mértékű változások közepette örömmel és megnyugvással tölt el, hogy a Kúria és a Magyar Ügyvédi Kamara kapcsolata – az Alaptörvényben és az Alkotmánybíróság vonatkozó döntései által meghatározott kereteken túl is – szilárd talajon áll. A sokrétű együttműködést példázza a magas színvonalú igazságszolgáltatás érdekét szolgáló, a Kúria joggyakorlat-elemző munkájába a Kúria elnökének meghívása alapján bekapcsolódó ügyvéd kollégák aktív hozzájárulása. Az együtt gondolkodás lehetőségét nyújtja a Kúria szakmai kollégiumai által szervezett kollégiumvezetői értekezleten való ügyvéd vezetői részvétel, mint ahogy a Kúria bíráinak a közreműködése is jelentős hozzáadott értéket jelent az ügyvédi továbbképzésben.

A hivatásrendek egymásra utaltságából fakadó együttműködést jelképezi az a megtisztelő lehetőség, hogy – Amicus Curiae minőségemben is – több esetben részt vehettem a Kúria Teljes Ülésén.

Az Évkönyvek eddig megjelent példányait forgatva szembetűnő, hogy az oldalszám emelkedése egyben olyan tartalmi bővüléssel is járt, amelyben hangsúlyosan jelenik meg annak bemutatása, hogy a Kúria – a legmagasabb szintű bírói fórumként – az egyedi ügyekben kifejtett ítélkező tevékenysége mellett milyen kezdeményezésekkel élt a jogfejlesztés, illetve a jogegység biztosítása érdekében.

A jogkereső állampolgárok és gazdálkodó szervezetek hivatásszerű képviseletét ellátó ügyvédi hivatásrend vezetőjeként örömmel ajánlom az olvasó figyelmébe a Kúria 2018. évi tevékenységét bemutató Évkönyvet.

Dr. Bánáti János
a Magyar Ügyvédi Kamara
elnöke

■ AZ ÚJ SZABÁLYOK ALKALMAZÁSÁNAK ÉVE

Tisztelt Olvasó!

A 2018-as évben új polgári és új büntető eljárási kódexek léptek hatályba, a közigazgatási jogviták elbírálását pedig önálló eljárásjogi alapokra helyezte a jogalkotó. 2018. január 1-jén hatályba lépett az új polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény és az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény, továbbá a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény. 2018. július 1-jén pedig hatályba lépett az új büntetőeljárási kódex, a 2017. évi XC. törvény.

A Kúriát mindez nem érte váratlanul, hiszen az előző évet az új eljárásjogi szabályok alkalmazására való felkészülésnek szentelte. Az új szabályok alkalmazásának első évében a legfőbb bírói fórum – terveinek megfelelően – megkezdte az új jogintézmény, a felülvizsgálati eljárás engedélyezése (közigazgatási peres eljárásokban az ún. „befogadás”) egységes gyakorlatának kialakítását.

A felülvizsgálat – mint rendkívüli perorvoslat – mellett az új Pp. a polgári per folyamatának egészét tekintve is koncepcionális változást hozott. E változás a hatályba lépést követően komoly gyakorlati következményekkel járt: a bírák jellemzően igen szigorúan ítélték meg a keresetlevélre vonatkozó alaki és tartalmi követelményeket. Vezetőtársaimmal ezért úgy döntöttünk, hogy a 2019-es évben kúriai joggyakorlat-elemző csoport vizsgálja a keresetlevél visszautasítására vezető okok bírói gyakorlatát. Rendkívül izgalmas, ám felelősségteljes helyzet ez, hiszen egyszerre zajlik a Kúria „közfunkciójának”

– az ítélkezési gyakorlat egysége biztosításának – tágabb teret adó, ugyanakkor nem túl szigorú felülvizsgálati engedélyezési gyakorlat kialakítása, valamint a minden peres ügy „lelkének” számító keresetlevéllel szemben támasztott elvárások terén a helyes irány megtalálása. Megfelelő elsőfokú merítés nélkül ugyanis a bírói jogvédelem pusztán formalitássá válik, de kellő számú egyedi ügy érkezése nélkül a Kúria is könnyen elefántcsonttoronnyá válhat.

A 2018-as év másik jelentős eseménye a közigazgatási bírászkodás szervezeti reformjára vonatkozó jogalkotói elképzelések jogszabályokba történő átültetése volt. A diskurzus alapját az jelentette, hogy egyrészt a közigazgatási jogviták különbírószági szervezeti keretek között történő elbírálását a magyar alkotmányos hagyományok és szakmai szempontok (pl. a speciális közjogi ismeretek igénye) egyaránt indokoltá tehetik. Másrészt azt is fontos volt hangsúlyozni, hogy a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatának általános elvét az 1989. évi alkotmánymódosítás teremtette meg: a legújabb kori magyar közigazgatási bírászkodás 1989 decemberében kezdődött.

Az azóta eltelt közel harminc esztendő alatt a közigazgatási ügyeket tárgyaló bírák jelentős mennyiségű tapasztalatot halmoztak fel, e tapasztalatok alapján pedig kialakult a közigazgatási perek sajátosságainak megfelelő „közigazgatási bírói” szemléletmód és értékrend. Fontos volt rávilágítani az értékek megőrzésére, arra, hogy a közigazgatási aktusok bírói felülvizsgálatának felelősségteljes feladatában a jövőben is részt vállaljanak azok a szakemberek, akik ezt az elmúlt három évtizedben kidolgozták.

A Kúria vezetése éppen ezért 2018-ban szoros szakmai együttműködést folytatott az igazságügyi tárccal és képviseltette magát abban a minisztériumi munkacsoportban is, amelynek célkitűzése a szervezeti reform jogállami kereteinek megteremtése, azaz az ítélkezés folyamatosságát biztosító és a közigazgatási ügyszakban szolgálatot teljesítő bírák jogállását védő, garanciális szabályok kidolgozása volt. A közös munka eredményeként létrejött, átmeneti rendelkezéseket tartalmazó törvény fontos rendelkezése a közigazgatási bíróságokon, illetve a Kúria Közigazgatási és Munkaügyi Kollégiumában működő bírák számára nyitva álló nyilatkozattételi lehetőség, amely alapján áthelyezésüket kérhették a tervezett nyolc közigazgatási törvényesékből és a Közigazgatási Felsőbíróságból álló szervezetbe.

A magyar kormány 2019 májusi döntése, azaz a szervezeti reform határozatlan időre történő elhalasztása következtében 2020-tól sem a közigazgatási perekben folytatott legfelső szintű ítélkező és jogegységi munka, sem egyéb hatáskörök tekintetében nem lép más bírói szerv a Kúria helyébe. A hangsúly a jogállami átmenet biztosításáról és a közigazgatási bírói szemléletmód megőrzéséről az 1989 óta elért szakmai eredmények gyarapítására, a közigazgatási ügyek – uniós igazságügyi eredménytáblából is kitűnően – gyors és szakszerű elbírálásának folytatására tevődött át. Mindaddig, amíg arra törvényi felhatalmazással bír, a Kúria joga és kötelessége a „közigazgatási felsőbírósági” feladatok magas színvonalon történő ellátása.

Dr. Darák Péter
a Kúria elnöke

■ SZAKMAI VÁLASZOK AZ ALAPVETŐ VÁLTOZÁSOKAT ÖVEZŐ KÉRDÉSEKRE

A Kúria kollégiumainak 2018-ban is jelentős, kiemelt társadalmi figyelemmel kísért ügyeket kellett eldönteniük. Az új perrendtartási rendelkezések és büntető-eljárási szabályok hatályba lépése, a hozzájuk kapcsolódó szervezeti változások és az alkalmazásuk körüli jogi kérdések megválaszolása meghatározta a 2018-as év feladatait, folyamatosan szükségessé téve az ítélkező munkán túli szakmai feladatok teljesítését.

A Kúria Polgári Kollégiumának polgári és gazdasági szakága

A Polgári Kollégium számára a 2018. év folyamán a legfontosabb kihívást az új Polgári perrendtartás hatályba lépése jelentette, emellett továbbra is kiemelt figyelmet kapott a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésekkel kapcsolatos problematika kezelése, valamint az új Ptk. alkalmazásával kapcsolatos joggyakorlat kialakítása.

I. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 2018. január 1-jén lépett hatályba. Az Országgyűlés által elfogadott törvény eddig is számos értelmezési kérdést vetett fel. Ezért 2017. végén a Kúria elnöke egy konzultációs testület felállításáról rendelkezett az új eljárás kódex értelmezési nehézségeket jelentő rendelkezéseinek megvitatása, a későbbiekben pedig a gyakorlat által felvetett kérdések megválaszolása érdekében. A testület vezetésére dr. Orosz Árpád, a Polgári Kollégium kollégiumvezető helyettese kapott megbízást. A testület tagjai nagy gyakorlattal rendelkező és a polgári eljárásjogot kiválóan ismerő bírók, akik a testületben való részvételükkel a magyarországi bírósági szintek mindegyikét képviselik. A Konzultációs Testület 2018-ban 8 ülést tartott és 44 állásfoglalást tett közzé.

Az új Polgári perrendtartással kapcsolatban a Kúria Polgári Kollégiuma több tanácskozást is szervezett, így a Civilisztikai Kollégiumvezetők 2018. május 3-i, 2018. június 20-21-i és 2018. november 19-21-i tanácskozása is foglalkozott az új Polgári perrendtartás egyes szabályainak értelmezésével. E tanácskozásokon az új Pp. hatályosulását támogató Munkacsoport vezetőjének és tagjainak előadásában az ország bíróságaitól összegyűjtött jogalkalmazási problémákat vitatták meg. A tanácskozásokon elfogadott állásfoglalásokról Emlékeztetők készültek, amelyeket az egységes jogértelmezés kialakulásának megkönnyítése érdekében megküldtek az alsóbb fokú bíróságok kollégiumainak, s amelyek közzétételre kerültek a Kúria honlapján, valamint a Kúriai Döntések – Bírósági Határozatok 2018. évi 9. számában és 2019. évi 1. számában.

Ugyancsak az egységes jogértelmezés megteremtése érdekében, a Kúria Polgári Kollégiuma 2018. december 3-i ülésén elfogadta az új Polgári perrendtartás hatálya alá tartozó, a felülvizsgálat engedélyezésével kapcsolatos ügyekben alkalmazandó előkészítő lapot és határozatmintákat, és megtárgyalt egyes, az új Polgári perrendtartás felülvizsgálati szabályaival kapcsolatos jogértelmezési kérdéseket.

II. 2018. évben is speciális többletfeladatot jelentett a Polgári Kollégium részére – mind az ítélkezésben, mind pedig a jogegység biztosítása terén – az ún. devizahiteles perekkel kapcsolatos tevékenység és a különböző devizahiteles törvények értelmezése. A Polgári Kollégiumba érkező ügyek közel egyharmadát teszik ki ezek az ügyek. Az ilyen fogyasztói kölcsönszerződésekkel kapcsolatban indított marasztalási és érvénytelenségi perek, továbbá – a jogszabály módosítása folytán – az előző évben kiemelkedően nagy számban indított végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perek újabb és újabb kérdéseket vetnek fel, amelyek megválaszolása a korábbi elvi iránymutatások és a vonatkozó, ún. devizahiteles törvények értelmezését, valamint az Európai Unió Bírósága joggyakorlatának folyamatos figyelemmel kísérését igénylik.

A kérdések nagy számára tekintettel a Kúria elnöke felállított egy állandó konzultációs testületet az ún. devizahiteles törvények hatálya alá tartozó szerződések érvénytelenségével kapcsolatos perekben felmerült jogértelmezési kérdések vizsgálatára. A testületet dr. Wellmann György kollégiumvezető vezeti, munkájában a kollégium több bírója is részt vesz. A testület 2018-ban is több ülést tartott, az első félévben a zálogszerződésekkel kapcsolatos jogértelmezési kérdéseket vitatott meg, a 2018. október 10-ei ülésén pedig az Európai Unió Bírósága által C-51/17. számon hozott ítéletet elemezte.

Ugyancsak nagy kihívást jelentett a Polgári Kollégium számára az első félévben a fogyasztói kölcsönszerződés érvénytelenségével kapcsolatos perekben előterjesztett felülvizsgálati kérelmek nagy száma és dömpingszerű érkezése, amelyek feldolgozása az ügyelosztási rend részleges módosítását is igényelte az arányos ügyteher és az ésszerű időn belül történő elbírálás biztosítása érdekében.

III. Az új Ptk.-t 2018-ban már egyre több ügyben kellett alkalmazni a bírósági gyakorlatban, és már vannak olyan jogterületek, ahol kellő tapasztalat és gyakorlati probléma gyűlt össze ahhoz, hogy a joggyakorlat elemzése és irányítása lehetségessé, illetve szükségessé váljék. A Civilisztikai Kollégiumvezetők 2018. május 2-3. napján megtartott Országos Tanácskozásán – egyebek mellett – téma volt a kapcsolattartás és a gyermektartásdíj fizetési kötelezettség rendezésének kérdése a közös szülői felügyelet elrendelése során, a használati jog terjedelme a közös tulajdon megszüntetése iránti perekben, a lízingbevevő kellékszavatossági igényeinek érvényesítése, és a sérelemdíj problematikája is. A Civilisztikai Kollégiumvezetők 2018. november 19-21. napján megtartott Országos Tanácskozásán téma volt az esély elvesztése mint vagyoni és nemvagyoni hátrány kérdése.

A Kollégium vezetője emellett ebben az évben is részt vett a Ptk. gyakorlati alkalmazásában felmerülő jogértelmezési kérdéseket vizsgáló, a Kúria elnöke által felállított Tanácsadó Testület munkájában is. A Tanácsadó Testület 2018 első félévében a bérleti és a lakásbérleti szerződés felmondására vonatkozó rendelkezések értelmezéséről, a második félévben pedig a Ptk. egyes öröklési jogi rendelkezéseinek értelmezésével kapcsolatban tett közzé állásfoglalásokat.

A Ptk. értelmezésével kapcsolatos problémák mielőbbi észlelése érdekében a Kúria elnöke által az új Ptk. bírói gyakorlata alakulásának figyelemmel kísérésére létrehozott jogegységi csoportok ebben az évben is folytatták munkájukat. A csoportok technikai vezetői a Polgári Kollégium bírái és főtanácsadói, szakmai felelősei a Kúria bírái. Koordinációjukat is a Kollégium egy bírója végzi, a munkában a Polgári Kollégium 10 bírója

vesz részt. E csoportok tagjai 2018. október 5-én tematikus tanácskozást tartottak, ahol szerződésátruházással, valamint sérelemdíjjal kapcsolatos kérdéseket vitattak meg.

IV. A Kollégium tagjai tevékenyen részt vettek a joggyakorlat-elemző csoportok munkájában is. Az év elején a Kúria három Kollégiuma együttes ülésén fogadta el az ítéleti bizonyosság elméleti és gyakorlati kérdéseit vizsgáló joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleményét. Az új Ptk. rokонтartásra vonatkozó szabályainak a bírói gyakorlatát vizsgáló joggyakorlat-elemző csoport, valamint a jegyző előtt indított birtokvédelmi ügyek bírósági gyakorlatát vizsgáló joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleményét 2018. április 23-i, a közérdekű adat kiadásával kapcsolatos perek bírósági gyakorlatát vizsgáló joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleményét 2018. december 11-i Ülésén fogadta el a Polgári Kollégium. Az év első felében megkezdte munkáját két újabb, a Polgári Kollégium tagja által vezetett joggyakorlat-elemző csoport (az egyik a kötelező pszichiátriai intézeti gyógykezelés elrendelésének gyakorlatát, a másik a földforgalmi törvénnyel kapcsolatos perek gyakorlatát vizsgálja). A Polgári Kollégium egyes tagjai részt vettek más kollégiumokkal közös joggyakorlat-elemző csoportok munkájában is.

Ugyancsak nagy jelentőségű volt a Kúria által szervezett, szakmailag a Polgári Kollégium által előkészített, 2018. november 14-én az Igazságügyi Minisztérium, valamint a Külgazdasági és Külügyminisztérium szakértőinek részvételével megtartott nemzetközi jogi konferencia is. A tanácskozás az állami immunitás joggyakorlati kérdéseivel foglalkozott. A konferenciáról tájékoztató jelent meg a Kúriai Döntések – Bírósági Határozatok 2018. évi 6. számában.

A Kúria Büntető Kollégiuma

A Kúria Büntető Kollégiumában 2018-ban a legnagyobb kihívást a 2018 nyarán hatályba lépett új büntetőeljárás törvény (Be.) jelentette.

Kiemeltként kezelt feladat volt az év első felében az új Be.-re való felkészülés és felkészítés. A Kollégium tagjai az Országos Bírósági Hivatal (OBH) által szerkesztett e-learning oktatási anyagot lektorálták, majd annak az egész országra kiterjedő oktatásában is részt vállaltak. A büntetőeljárás törvényhez kapcsolódó alsóbb rendű jogszabályok – kormányrendeletek, igazságügy-miniszteri rendeletek – tervezeteinek véleményezése is folyamatosan megtörtént.

Az év második felétől hatályba lépett új eljárásjogi szabályrend alapvető változásokat hozott: az elsőfokú bíróságokat érintően lényegében megszűnt az ülnökrendszer, illetve gazdálkodással összefüggő kiemelt büncselekmény esetében három hivatásos bírónak kell eljárnia. Alapvetően új jogintézmény a minden ügyben kötelezően megtartandó előkészítő ülés. A másod- és harmadfokon eljáró felülbíró bíróságokat érintő új szabály az úgynevezett korlátozott felülbírálat, emellett új törvényi rendelkezés az érdemi határozatot hatályon kívül helyező döntés elleni fellebbezés lehetősége.

2018-ban is két alkalommal került megrendezésre a Büntető Kollégiumvezetők Országos Értekezlete. Ezeken döntően az új büntetőeljárás törvény alkalmazásának kérdéseit vitatták meg.

2018-ban a Kúria Büntető Kollégiuma hat büntető jogegységi határozatot hozott. Állást foglalt a vád törvényességével és a gyermekpornográfia büntettének minősítésével összefüggésben. Jogegységi határozat született a házi őrizet részleges feloldása, a közfeladatot ellátó személy büntetőjogi felelőssége, végül a csődbűncselekmény sértettjének fogalma kérdéskörében. Lezárult a büntetés-végrehajtás bírói gyakorlatával kapcsolatos joggyakorlat-elemzés.

2018-ban is felállításra került három joggyakorlat-elemző csoport, amelyek az alábbi témaköröket vizsgálják: az országos büntetéskiszabási gyakorlat vizsgálata, ténybeli javítás jogerő után; perújítás a büntetőeljárásban, jogági határvonalak az egyéni és közösségi igény érvényesítése terén; a magánélet védelme.

A Kollégium tagjai tevékenyen részt vettek a joggyakorlat-elemző csoportok munkájában is.

A Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának közigazgatási és munkaügyi szakága

A 2018-as év sorsfordító változásokat hozott a közigazgatási bíráskodásban. E változásokat sok tekintetben váratlanoknak kell tekintenünk, mivel a 2016 óta folytatódó szakmai átalakulás – amelynek fontos állomása volt a közigazgatási perrendtartás megalkotása – ilyen típusú módosulást nem vetített előre. A 2018-as év arról is nevezetes, hogy hatályba lépett a közigazgatási perrendtartás, amely a korábbiakhoz képest eltérő és új szemléletet szükségessé tevő szakmai feladatokat rótt a Kollégiumra. Elegendő utalni a felülvizsgálati eljárással kapcsolatos, úgynevezett „befogadás” jogintézményére, amelynek kialakítása a közigazgatási szakág szakmai feladata is. A közigazgatási perrendtartással kapcsolatban a Kollégium fenntartotta a korábbi szakmai álláspontját, amelynek lényege az volt, hogy a szabályok előzetes bírói értelmezésére csak kivételes esetben kerüljön sor, ezzel is biztosítva a törvénytörvényes zavartalan beépülését a jogba. A 2018-as év fontos feladata volt az országgyűlési képviselők megválasztásával kapcsolatos jogorvoslatok elbírálása. A Kollégium közigazgatási szakágához a korábbi országgyűlési képviselő-választásokhoz hasonló számú bírósági felülvizsgálati kérelem érkezett, amelyeket a Kollégium minden esetben a törvényes határidőben elbírált. A 200 körüli választási ügy számos szakmai tapasztalatot és újdonságot jelentett a választási bíráskodásban, amelyek tanulságait a Kollégium a 2018. júniusi szakmai értekezletén összegezte. A 2018. évi országgyűlési képviselő-választások a választási eljárási szabályok számos, addig a bírói gyakorlatban nem szereplő összefüggését hozták felszínre, amelyek nem egy esetben komoly vitát is eredményeztek. E viták tapasztalatait a közigazgatási bíráskodásnak mindenképpen értékelnie kell, ehhez azonban hosszabb időszak szükséges, fel kell tárni azokat a körülményeket, amelyek egyes kúriai döntések kritikájához vezettek.

A 2018-as év második fele a közigazgatási bíráskodásban a jövő latolgatásával és az összefüggések elemzésével telt. Az Alaptörvény hetedik módosítása, valamint az ahhoz kapcsolódó új szabályok a magyar közigazgatási bíráskodás közel harmincéves működését a jövőben teljesen új alapra helyezik. A változások az eddigi szervezetrendszer megszűnését és a rendes bíróságon kívül megszervezett közigazgatási bírói rendszer bevezetését jelentik. A Kollégium a szakmai lehetőségekhez képest aktívan részt vett az

új szabályozás előkészítésében, amely több esetben komoly aggályok és kritikák megfogalmazását is jelentette. A bírói jogállás, a bírói jogviszony folytonossága, valamint az új szervezet felépítése kapcsán a Kollégium több esetben szakmai tanácskozáson karakteres véleményt fogalmazott meg, amelyeket a jogalkotást előkészítő bizottságba delegált tag útján el is juttatott a jogalkotó képviselőjéhez.

A 2018. év végén a közigazgatási bíráskodással kapcsolatban elfogadott új jogszabályok egyszersmind azt is jelentik, hogy a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiuma tevékenységét 2019 végén befejezi, szakmai feladatát a rendes bírósági szervezeten kívül létrehozott Közigazgatási Felsőbíróság látja el a jövőben.

A munkaügyi szakág 2018-ban a munkaügyi ítélkezést illetően továbbra is az egységes jogalkalmazás elősegítését tekintette a legfontosabb kihívásnak. A szakág a korábbi években követett gyakorlatát folytatva a jogegység eszközeként továbbra is joggyakorlat-elemzések és kollégiumi vélemények kiadását alkalmazta. Ezek fogadtatása a munkaügyi perekben eljáró bírák között nagyon kedvező.

Továbbra is fontos feladat a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény jelentős koncepcionális változáson átment jogintézményeivel kapcsolatos új szabályok értelmezése. A munkaügyi bíráskodást érintő jogértelmezést nehezíti a jogszabályok gyakori változása, mivel a kúriai elvi jelentőségű határozat meghozatalakor előfordul, hogy az érintett jogszabály már jelentősen módosult. A munkajogi egységes jogértelmezés nemcsak a munkaügyi perekben eljáró bíróságok gyakorlatát érinti, hanem érezhetően kihat a munkáltatók gyakorlatára is.

A munkaügyi szakág 2018. évben két kiemelkedő tárgykörben végzett és fejezett be joggyakorlat-elemzést, s a feltárt ítélkezési bizonytalanságok és a vizsgált ügyekben felmerült jogkérdések elemzése alapján mindkét tárgykörben kollégiumi vélemények születtek, amelyeket a Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium elfogadott.

A 2018-ban befejezett két joggyakorlat-elemzés a munkáltatói kártérítési felelősség tárgykörében felmerült nagyszámú, jogértelmezést igénylő kérdés miatt vált szükségessé.

A munkaügyi szakág valamennyi bírója jelentős szerepet vállalt a joggyakorlat-elemző csoport munkájában, amelyben elméleti és gyakorlati munkajogászok is részt vettek.

Önállóan volt szükséges joggyakorlat-elemzést végezni a munkáltatói kártérítési felelősség egyik speciális, de munkaügyi perekben gyakran előforduló területe, a munkavállaló egészségi állapotában bekövetkezett károkért fennálló felelősség tekintetében. Ez a leggyakoribb munkaügyi pertípus, és a 2012. évi Mt. munkáltatói kártérítésre vonatkozó szabályainak jelentős módosítása nagyszámú értelmezési kérdést vetett fel, amelyekben a bírói gyakorlat nem egységes. A joggyakorlat-elemző csoportnak értelmeznie kellett a munkaviszonnal összefüggés és az okozati összefüggés egymáshoz való viszonyát, amely abból a szempontból jelentős, hogy a bíróság miként folytatja le a bizonyítási eljárást. Munkaviszonnal összefüggés hiányában az okozati összefüggés vizsgálata szükségtelen, okozatosság hiányában pedig a munkáltató kártérítési felelőssége nem állhat fenn. E körben a joggyakorlat-elemzés rámutatott, hogy az Mt.-nek a Ptk.-hoz képest speciális szabályaira tekintettel a munkáltató kártérítési felelősségének vizsgálatakor az okozati összefüggést vizsgáló Ptk. 6:521. §-a nem alkalmazható. Értelmezést igényelt az a helyzet, amikor a kárt részben a munkaviszonnal összefüggő,

részben pedig azon kívül eső körülmények okozták. Értelmezést igényelt a joggyakorlat-elemzés során, hogy ilyen esetben miként határozható meg a kárviselés aránya. A 2012. évi Mt. legtöbbet vitatott új fogalmai az ellenőrzési kör és az előreláthatóság. A joggyakorlat-elemző csoport áttekintette és elemezte az ezekkel összefüggő jogirodalmat azért, hogy a munkaügyi ítélkezés számára konkrét és gyakorlati útmutatást adhasson mindezeknek a munkaügyi perekben történő alkalmazásáról.

Önálló joggyakorlat-elemző csoport felállítása volt szükséges a munkáltatói kártérítési felelősség összecszerűségével kapcsolatos ítélkezési gyakorlat vizsgálatára. A munkáltatói kártérítési felelősséget illetően a munkaügyi perekben jellemző, hogy a felelősség jogalapjáról közbenső ítélet születik, mivel az összecszerűség tekintetében nagyszámú különböző igényt terjesztenek elő a munkavállalók, amelyben bonyolult, széles körű bizonyítás lefolytatása szükséges, gyakran több szakértő bevonása mellett. Jellemző hiányosságként merült fel, hogy a vizsgált ítéletek kevésbé utalnak a bírói gyakorlatra, ami különösen vonatkozik az Mt. által előírt Ptk. rendelkezésekhez kapcsolódó elvi iránymutatásokra. Külön elemzést igényelt az utóbbi években felmerült, sajátos munkavállalói igények megítélésének a kérdése. Ide tartoznak az egészségkárosodott munkavállaló által kért gépjármű beszerzésével és fenntartásával összefüggő igények, valamint a társadalombiztosítási ellátáson túlmenő magánorvosi kezelések és különböző térítéses gyógyellátások költségeinek megtérítése iránti igények.

A munkaügyi szakág 2018-ban megkezdte a munkaviszonyhoz kapcsolódó egyes megállapodások értelmezésével kapcsolatos bírói gyakorlat vizsgálatát, elemezni kezdte a versenytildalmi megállapodásra és a tanulmányi szerződésre vonatkozó munkajogi szabályok értelmezését. Az elkészült részjelentések alapján nyilvánvalóvá vált, hogy kiemelten foglalkozni kell e megállapodások érvénytelenségével kapcsolatos jogértelmezési problémákkal, különösen az értékaránytalanság oldaláról. A joggyakorlat-elemző csoport a versenytildalmi megállapodásra és a tanulmányi szerződésre vonatkozó ítélkezési gyakorlat elemzését lényegében befejezte, s az összefoglaló véleményt a Kollégium elé fogja terjeszteni.

2018-ban a munkaügyi szakág két kollégiumi véleményt készített, amelyet a Kollégium elé terjesztett. Az 1/2018. (VI.25.) KMK vélemény a munkáltatónak a munkavállalója egészségi állapotában bekövetkezett károkért fennálló felelőssége egyes kérdései tekintetében ad útmutatást a bírói gyakorlat számára.

A munkáltató egészségkárosodásért fennálló kártérítési felelőssége összecszerűségeinek egyes kérdéseivel foglalkozik a 3/2018. (IX.17.) KMK vélemény, amely az ilyen perekben előterjesztett nagyszámú kárigény kiszámításának elveit tartalmazza. A károsult munkavállalók jellemzően sokféle jogcímű igényt kívánnak érvényesíteni, a vélemény ezek összecszerűségének helyes megítélését segíti az ítélkezési gyakorlat számára.

■ A KÚRIA HATÁSKÖRE ÉS FELADATAI

Az Alaptörvény 25. cikke szerint a Kúria a rendes bírósági szervezet legfőbb szerve. A Kúria az egyedi ügyekben történő ítékezés mellett biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, jogegységi határozatait a bíróságokra kötelezőek.

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 24. § (1) bekezdése értelmében a Kúria:

- a) elbírálja – törvényben meghatározott ügyekben – a törvényszék, továbbá az ítélőtábla határozata ellen előterjesztett jogorvoslatot,
- b) elbírálja a felülvizsgálati kérelmet,
- c) a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz,
- d) joggyakorlat-elemzést folytat a jogerősen befejezett ügyekben, ennek keretében feltárja és vizsgálja a bíróságok ítélezési gyakorlatát,
- e) elvi bírósági határozatokat és elvi bírósági döntéseket tesz közzé,
- f) dönt az önkormányzati rendelet más jogszabályba ütközéséről és megsemmisítéséről,
- g) dönt a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának megállapításáról, és
- h) eljár a hatáskörébe tartozó egyéb ügyekben.

A Kúria fenti hatásköréből adódó feladatait – a teljesség igénye nélkül – a következő jogszabályok határozzák meg:

- 2016. évi CXXX. törvény a polgári perrendtartásról (Pp.),
- 2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról (Be.),
- 2017. évi I. törvény a közigazgatási perrendtartásról (Kp.),
- 2011. évi CLXI. törvény a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról (Bsz.),
- 2011. évi CLXII. törvény a bírák jogállásáról és javadalmazásáról (Bjt.),
- 2013. évi XXXVI. törvény a választási eljárásról (Ve.),
- 2013. évi CCXXXVIII. törvény a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról.

A Kúria hatásköre jelentősen változott a 2018. évben. 2018-ban több jogszabály-módosítás is hatályba lépett. A Kúriának a joggyakorlat egységével kapcsolatos feladatcköreit a 8. fejezet tartalmazza

A Kúria hatáskörének változásai 2018-ban

1. Az új polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) hatályba lépése

2018. január 1-jén lépett hatályba az új polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény, amelynek XXIX. fejezete továbbra is rendkívüli, azaz a már jogerőre emelkedett bírósági határozatok ellen az ügy érdemére kiható jogszabálysértésre hivatkozással igénybe vehető perorvoslatként szabályozza a felülvizsgálatot, amelyet a Kúria folytat le [406. § (1) bek.].

A szabályozás új eleme többek között az, hogy vagyoni jogi perekben a felülvizsgálat feltételeként a korábbinál magasabb, ötmillió forintos értékhatárt ír elő. Ez az értékhatártól függő kizárás nem vonatkozik a közhatalom gyakorlásával kapcsolatos kártérítés, illetve sérelemdíj megfizetése iránt indított perekre, valamint a tartási vagy élelmezési követelés, egyéb járadék iránt indított perekre [408. § (1) bekezdés].

A Kúria emellett kivételesen engedélyezheti a felülvizsgálatot a 408. §-ban foglalt kizáró okok fennállása esetén is, ha törvény a felülvizsgálatot egyéb okból nem zárja ki. A Kúria a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata

- a) a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása,
- b) a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége,
- c) – a másodfokú bíróság erről való döntése hiányában – az Európai Unió bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége, vagy
- d) a Kúria közzétett ítélkezési gyakorlatától eltérő ítéleti rendelkezés miatt indokolt.

Az egyes kúriai tanácsok engedélyezési gyakorlata közötti esetleges eltérések elkerülése érdekében a Kúria Polgári Kollégiuma még az új eljárásjogi kódex hatálybalépését megelőzően elfogadta a felülvizsgálat engedélyezésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 2/2017. (IX.13.) PK véleményt.

2. A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (Kp.) hatályba lépése

2018. január 1-jén lépett hatályba a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény, amelynek XIX. fejezete a jogerős bírósági határozatok ellen jogszabálysértésre hivatkozással igénybe vehető, rendkívüli perorvoslatként szabályozza a felülvizsgálatot, amelyet a Kúria folytat le [115. § (1) bek]. A Kp. hatályba lépése előtt közigazgatási jogvitákban a jogerős bírósági határozatok felülvizsgálatát a Kúria a korábban hatályos 1952. évi III. törvény (régi Pp.) XX. fejezetében foglalt különös eljárási szabályok szerint folytatta le.

A szabályozás új eleme, hogy közigazgatási perekben a Kúria a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata

- a) a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása,
- b) a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége,
- c) az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége vagy
- d) a Kúria közzétett ítélezési gyakorlatától eltérő ítéleti rendelkezés miatt indokolt [118. § (1) bek.].

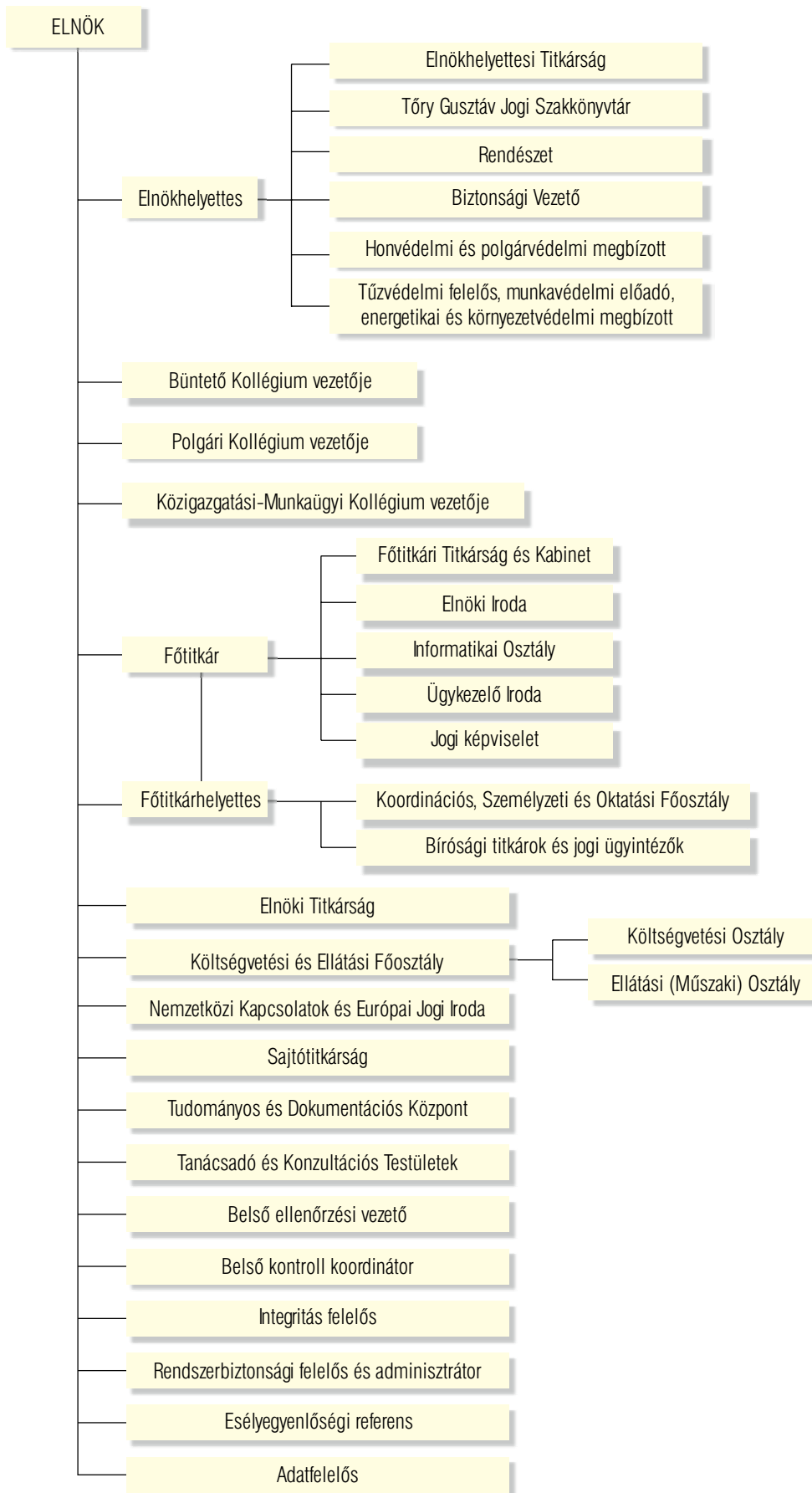
Jóllehet a Kp. által felsorolt befogadási okok szinte szó szerint megegyeznek az új polgári perrendtartásban szereplő engedélyezési okokkal, a két jogintézmény alkalmazási körében lényeges eltérés van. Míg a Pp. hatálya alá tartozó jogvitákban bizonyos, a felülvizsgálatból főszabály szerint kizárt ügyek kivételes megvizsgálására nyújt lehetőséget a törvény, addig közigazgatási perekben a felülvizsgálatnak minden esetben feltétele valamelyik befogadási ok fennállása.

3. A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) hatályba lépése

2018. július 1-jén lépett hatályba a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény. Az új büntetőeljárás kódex Tizenhetedik Része [626-631. §-ok] a másodfokú és a harmadfokú bíróság hatályon kívül helyező végzése ellen biztosítja a fellebbezés lehetőségét.

Ha a hatályon kívül helyező és a korábban eljáró első- vagy másodfokú bíróságot új eljárásra utasító végzést az ítéletábra hozta, akkor a fellebbezés elbírálására a Kúriának van hatásköre.

A Kúria igazgatási szervezete

A KÚRIA BÍRÁI ÉS MUNKATÁRSAI 2018-BAN

„Amint a szobrász a műremeket az alaktalan agyagmasszából, úgy formálja ki a bíró is az anyagi igazságot művészi kézzel, fáradtságos értelmi és lelki munkával a per adathalmazából, állandóan szem előtt tartva, hogy nem légüres térbe szerkeszti bele az ítéletét, hanem azzal embersorsot intéz, könnyet szárít vagy fakaszt, szilárdítja, vagy megrendíti a jog és erkölcs uralmába vetett hitet és közmeggyőződést.”* (Juhász Andor)

A Kúria bírái

Dr. Darák Péter	elnök
Dr. Kónya István	elnökhelyettes
Dr. Kalas Tibor	kollégiumvezető
Dr. Székely Ákos	kollégiumvezető
Dr. Wellmann György	kollégiumvezető
Dr. Tálné dr. Molnár Erika	kollégiumvezető helyettes
Dr. Orosz Árpád	kollégiumvezető helyettes
Dr. Eröss Monika	főtitkár
Dr. Suba Ildikó	főtitkárhelyettes
Dr. Baka András Bálint	tanácselnök
Dr. Balogh Zsolt Péter	tanácselnök
Dr. Bartal Géza	tanácselnök
Böszörményiné dr. Kovács Katalin	tanácselnök
Dr. Csák Zsolt	tanácselnök
Dr. Cseh Attila	tanácselnök
Dr. Farkas Attila László	tanácselnök
Dr. Hajdu Edit	tanácselnök
Dr. Hajnal Péter	tanácselnök
Dr. Harter Mária Aranka	tanácselnök
Dr. Katona Sándor	tanácselnök
Dr. Kollár Márta	tanácselnök
Dr. Kovács András György	tanácselnök
Dr. Lomnici Zoltán	tanácselnök
Dr. Makai Katalin	tanácselnök
Dr. Márki Zoltán	tanácselnök
Dr. Mészár Róza	tanácselnök
Dr. Mészáros Mátyás	tanácselnök

* Juhász Andor: A m. kir. Kúria 1931. január hó 7-i évnyitó teljes ülésében elmondott beszéd. In.: Dr. Juhász Andor: Beszédek. Országos Bírói és Ügyészi Egyesület, Budapest, 1935.

Dr. Molnár Ambrus	tanácselnök
Dr. Molnár Gábor Miklós	tanácselnök
Dr. Patyi András	tanácselnök
Dr. Sperka Kálmán	tanácselnök
Dr. Stark Marianna	tanácselnök
Dr. Tallián Blanka	tanácselnök
Dr. Tóth Kincső	tanácselnök
Dr. Vezekényi Ursula	tanácselnök
Dr. Zanaly János	tanácselnök
Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit	mb. tanácselnök
Dr. Bartkó Levente	bíró
Dr. Csentericsné dr. Ágh Biró Ágnes	bíró
Dr. Csőke Andrea	bíró
Dr. Dobó Viola	bíró
Dr. Domonyai Alexa	bíró
Dr. Döme Attila Zoltán	bíró
Dr. Farkas Katalin Éva	bíró
Dr. Fekete Ildikó Katalin	bíró
Dr. Feleky István	bíró
Dr. Gáspár Mónika	bíró
Dr. Heinemann Csilla Andrea	bíró
Dr. Horváth Tamás	bíró
Huszárné Dr. Oláh Éva	bíró
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla	bíró
Dr. Kárpáti Magdolna Ildikó	bíró
Dr. Kiss Gábor	bíró
Dr. Kocsis Ottília	bíró
Dr. Kovács Zsuzsanna Anna	bíró
Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna	bíró
Dr. Krecsik Eldoróda	bíró
Dr. Kurucz Krisztina	bíró
Dr. Madarász Anna	bíró
Dr. Magosi Szilvia	bíró
Dr. Magyarfalvi Katalin	bíró
Dr. Márton Gizella	bíró
Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna	bíró
Dr. Mocsár Attila Zsolt	bíró
Molnár Ferencné Dr.	bíró
Dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet	bíró
Nyíróné dr. Kiss Ildikó	bíró
Dr. Osztoivits András Mihály	bíró
Dr. Pataki Árpád	bíró
Dr. Puskás Péter	bíró
Dr. Rothermel Erika	bíró
Salamonné dr. Piltz Judit	bíró

Dr. Sebe Mária	bíró
Dr. Simonné dr. Gombos Katalin	bíró
Dr. Somogyi Gábor	bíró
Dr. Soós László	bíró
Dr. Sugár Tamás Sándor	bíró
Szolnokiné dr. Csernay Krisztina	bíró
Dr. Tánczos Rita	bíró
Dr. Tibold Ágnes Ilona	bíró
Dr. Varga Edit Mária	bíró
Dr. Vaskuti András	bíró
Dr. Vitál-Eigner Beáta	bíró
Dr. Zumbók Péter	bíró

■ A Kúriára beosztott bírák

Dr. Fehér-Polgár Pál	beosztott bíró
Dr. Kun Péter	beosztott bíró
Dr. Rozgonyi Viktória Erzsébet	beosztott bíró
Dr. Vasady Loránt Zsolt	beosztott bíró

■ A Kúriára kirendelt bírák

Dr. Berthold György	Tatabányai Törvényszék
Dr. Bors Szilvia	Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
Dr. Böröcz Ibolya Klára	Kaposvári Törvényszék
Dr. Dénes Rajmond	Kaposvári Járásbíróság
Dr. Gaál Attila	Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
Dr. Gimesi Ágnes	Fővárosi Törvényszék
Gregorichné dr. Ősi Márta	Dunaújvárosi Járásbíróság
Dr. Gyurán Ildikó	Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
Dr. Gyuricza Zsolt	Tatabányai Törvényszék
Dr. Hamvas Ákos	Tatabányai Törvényszék
Dr. Menyhárd István	Tatabányai Törvényszék
Nyíróné dr. Kiss Ildikó	Fővárosi Ítéltábla
Dr. Simon Károly László	Szekszárdi Járásbíróság
Dr. Stefancsik Márta	Kecskeméti Törvényszék
Dr. Szabó Klára	Fővárosi Ítéltábla
Dr. Szelecki Rita	Dombóvári Járásbíróság
Dr. Szilákné dr. Fülöp Csilla	Eger Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
Dr. Tahin Szabolcs	Zalaegerszegi Járásbíróság
Dr. Tóth Csaba Levente	Debreceni Törvényszék
Tóthné dr. Drenkó Szilvia	Szolnoki Törvényszék

■ A Kúria munkatársai

Afra Judit
Dr. Ambrus István
André Mónika
Dr. Andrusek Vanda
Apari Balázs
Baárné Erős Márta
Dr. Báder Éva Ilona
Bagi Brigitta Anita
Balaton Lászlóné
Balog Éva Pirooska
Balogh Ádám
Balogh János
Dr. Bankó Zoltán
Baráth Lajosné
Dr. Bartha Ildikó
Dr. Bartos Anna Terézia
Belovainé Barsi Mária
Benedek Katalin Viktória
Berecz Ildikó
Dr. Berke Gyula
Dr. Berkes Bálint Ottó
Bernáth Sándorné
Bertalan László József
Dr. Biczóné Horváth Ágnes
Bíró Benedek
Bíró Tünde
Boda Gabriella
Dr. Bodonovich Klára
Borbély János
Dr. Both Sándor Ignác
Dr. Budainé dr. Zajános Krisztina
Bukovinszki Jánosné
Czakó Gyuláné
Czibulka László
Csajbók Csilla
Csáki Lajosné
Csapó Imréné
Cseh Anikó
Csepka Tiborné
Cserei István
Csider Attiláné
Csillag Ibolya
Dr. Csinkné dr. Fényes Andrea
Dr. Csizmazia Norbert
Dr. Csöndes Mónika
Csukás Csilla
Dr. Dán Judit
Daradics László Péter
Deák Sándorné
Dr. Dékány Erika
Dékány Sándor
Dér Krisztina Rita
Dévényi Olívia
Dobrádiné Hozleiter Anita Julianna
Dr. Enyedi-Fodor Zsófia Erzsébet
Erdei Krisztián
Erdős Istvánné
Erdős Miklós
Esztergályos Sándor
Farkas Lászlóné
Farkas Miklós
Farkasné Bajnóczi Mária
Fehér László András
Fekete Zolt
Feleki-Nagy Viktória
Forgáchné Busák Eleonóra
Dr. Forgács Anna
Fóris Zoltánné Császár Éva
Freundné Varga Edina
Fülöp Józsefné
Gáspár Vince
Gazsi Istvánné
Dr. Gelencsér Dániel
Gerencsér Judit
Gondos Anikó
Dr. Gölley Szilvia Zsuzsanna
Gulyás Alexandra
Dr. Györffy Katalin
Dr. Gyulavári Tamás
Gyurik Gábor István
Hajdú Zoltán
Halász Jenő Gyuláné
Hanti Krisztina Viktória
Hegedüs Erzsébet
Hegedüs Mónika
Horváth Anita
Dr. Horváth Georgina
Horváth István
Horváth József
Horváth Katalin
Dr. Hóltzl Lipót
Hudák Eszter
Dr. Jójárt Eszter
Jóri Istvánné
Józsa Jánosné
Dr. Kártyás Gábor
Dr. Kaszás Edit Magdolna
Kékesi-Kovács Zoltán
Kelemen Sándor
Kerekesné Pörge Erzsébet
Kéri Imréné
Dr. Keserű Barna Arnold
Dr. Kintzly Péter
Király János Miklós
Dr. Kis Richárd
Kis Roxána
Kiss János Tiborné
Kiss Márton
Dr. Kiss Nikolett Zsuzsanna
Kissné dr. Mészáros Dóra

Kóczán József
Kollár Zsolt
Komár Istvánné
Komár Krisztián
Dr. Koncz Rita
Korcsák Mónika
Kormos Pál
Kormos Pálné
Kósa-Magyar Aliz
Dr. Kovács Ágnes
Kovács Edit
Kovács Tibor
ifj. Kozák Ferenc
Kövér Andrea
Dr. Krajecz Laura
Dr. Kriston Edit
Kuslits László Béla
Lakatos Christopher
Lakatos Tímea
László Csaba
Laub Jánosné
Dr. Lengyel Dániel
Lévai Viktória
Limbóczki Krisztina
Madarász Attila
Magyar Ágnes
Dr. Magyar Luca
Magyar Tibor Géza
Magyar Vivien Ágnes
Maizlné Juhász Ágnes
Malinovszki Béla
Marton Ferenc
Marton Zsuzsanna
Mátrai Gábor
Mátyás Gyöngyi
Meiszterné Polonyi Ildikó
Menydörgős Józsefné
Merkl Józsefné
Mészáros Katalin
Molnár Ferenc
Molnár Ferenc
Molnár Judit Ildikó
Mónus Ferenc
Dr. Muzsalyi Róbert
Nacsa Lajosné
Dr. Nagy Anita Zsuzsanna
Nagy Éva
Nagy László Vilmosné
Nagyné dr. Egyed Gabriella
Nagyné Bánóczy Emőke
Nagyné dr. Tóth Hajnalka
Dr. Naszladi Georgina
Dr. Németh-Szebeni Zsófia
Dr. Norris-Tari Anita
Nyujtó Ildikó
Ocskayné Gál Gabriella
Ordovics Mónika
Pál Ferencné

Pázmándi József
Pécsi Orsolya
Polgár Kitti
Dr. Pomeisl András
Dr. Pozsonyi Norbert
Purger Ágnes
Rác Csilla
Dr. Rác Margit
Ress Imre
Rettigerné dr. Varga Krisztina
Richter Petra Melinda
Ritli Andrásné
Rizmayer Antalné
Rostásné Fazekas Gabriella
Dr. Rózsás Eszter
Safranyikné Nyáregyházi Klára
Sallainé Marton Ildikó
Dr. Sárady Eszter Mária
Sáranszki Mihályné
Sárdi Krisztina
Schaffer Konrád
Schulz Oszkárné
Dr. Schwertner Nikolett Beatrix
Dr. Selnicean László
Seprenyi Bettina
Seres Józsefné
Dr. Sipter Orsolya Ajnácska
Dr. Solymosi-Szekeres Bernadett
Somodi Béláné
Somogyi Magdolna Klára
Söjtör Anita
Sörös György
Speck Gyula
Steiglerné Székely Katalin
Storch Andrea
Stricz Györgyné
Strumpf Lajos
Dr. Surányi-Farkas Sára
Dr. Surányi-Vadas Tímea
Szabó András
Szabó András
Szabó Pálné
Szabó Róbertné
Dr. Szabóné Gerecz Andrea
Szálkai Szilvia
Dr. Szecsó József András
Szedlákne Egyed Barbara
Székelyné Molnár Ildikó
Székes Gézané
Szikszai Sándor Jánosné
Dr. Szilágyi Enikő
Dr. Szinger Dóra Violetta
Dr. Szitásné Lóska Adrienn
Szmolár Tiborné
Dr. Szöllösi Virág
Szucsikné dr. Soltész Ilona Rita
Szvétekné Bradák Katalin
Tamók Fanni

Dr. Tancsik Annamária
Taranyi Péterné
Terjéki Bálint
Tímár Ágnes
Toldi Andrea
Dr. Tombor Csaba
Tordainé Szálkai Ilona
Tószegi István
Dr. Tóth Andrea Noémi
Tóth László Zsoltné
Tóth Patrícia Anasztázia
Tóth Tímea Teréz
Tóthné Hamar Krisztina
Urbanics Renáta
Vágány Erzsébet
Varga Barbara

Varga Imréné
Vargáné Faragó Katalin
Varga-Tóth Tímea
Dr. Varju Márton
Veres János
Vesztegné Nádházi Katalin Róza
Vida Zoltán
Vitézné Bakos Éva
Dr. Witzl Petra
Zilahi István
Zitta Andrea
Zoltán Tímea Erika
Zsíros Ferenc
Zsolnai Gyula
Zsolnai Gyuláné

Kitüntettek

- **Az Országos Bírói Tanács a Juhász Andor díj arany fokozatát** adományozta:
Dr. Csere Katalin Juliannának, a Kúria ny. tanácselnökének
- **Az Országos Bírói Tanács a Juhász Andor díj arany fokozatát** adományozta:
Dr. Kozma Györgynek, a Kúria ny. tanácselnökének
- **Az Országos Bírói Tanács a Juhász Andor díj arany fokozatát** adományozta:
Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnesnek, a Kúria ny. tanácselnökének
- **Az Országos Bírói Tanács a Juhász Andor díj arany fokozatát** adományozta:
Tamáné dr. Nagy Erzsébetnek, a Kúria ny. tanácselnökének
- **Az Országos Bírói Tanács a Juhász Andor díj ezüst fokozatát** adományozta:
Dr. Udvary Katalinnak, a Kúria ny. bírójának
- **Az Országos Bírói Tanács a Juhász Andor díj bronz fokozatát** adományozta:
Csapó Imrénének, a Kúria tisztviselőjének
- **Az Országos Bírói Tanács a Juhász Andor díj bronz fokozatát** adományozta:
Veresné Oravecz Ildikónak, a Kúria ny. tisztviselőjének
- **Az Országos Bírói Tanács kúriai tanácsos** címet adományozott
Dr. Kollár Mártának, a Kúria tanácselnökének
- **Az Országos Bírói Tanács főtanácsos címet** adományozott
Nagyné dr. Tóth Hajnalkának, a Kúria bírósági titkárának

A Kúria elnöke, a 2018. évben végzett munkája alapján

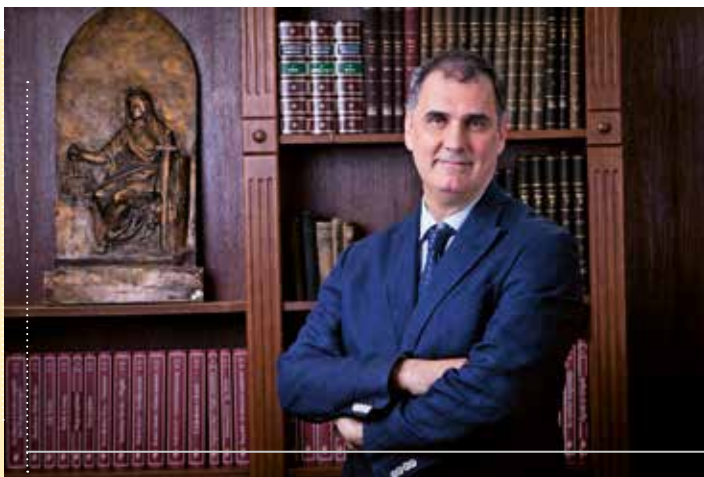
- **az Év bírāja kitüntetést** adományozott
Dr. Sperka Kálmánnak, a Kúria tanácselnökének
- **az Év tisztviselője kitüntetést** adományozott
Dr. Kaszás Editnek, a Kúria tisztviselőjének, foglalkozás-egészségügyi orvosnak,
valamint
Balaton Lászlónének, a Kúria tisztviselőjének, foglalkozás-egészségügyi asszisztensnek

DR. SPERKA KÁLMÁN

---

a Kúria Közigazgatási-Munkaiügyi Kollégiumának tanácselnöke, 2018-ban az Év bírója

Meggyőződésem, hogy a jogszabály a társadalmi elvárások megtestesülése, amelyet a tiszta, világos értékrenddel rendelkező, de nem politikai szereplőként fellépő bírónak értenie kell. Értenie, sőt éreznie kell a társadalmi mozgásokat; és a jogviták eldöntése során arra – természetesen a rá vonatkozó jogi és a jogot néhol kitöltő, néhol alátámasztó vagy magyarázó erkölcsi keretek között – konkrét és határozott válaszokat kell adnia.

Miskolcon születtem, nevelkedtem, ott jártam egyetemre és szereztem diplomát a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Karán. Ezt követően – 1990. szeptember 1-jétől – a Miskolci Városi Bíróságon kezdtem el dolgozni fogalmazóként. 1993-tól polgári ügyszakos bírónak neveztek ki Szerencsre. Az ügyeim jelentős részét a dologi jogi perek tették ki. A vidéki lét szépségeit élvezve szinte minden pertípusba belekóstolhattam, ami tágította gyakorlati tudásomat. 1994. áprilistól áthelyeztek a Miskolci Bíróságra, ahol közigazgatási pereket kezdtem el tárgyalni, és ezt folytattam 1999 februárjától a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróságon is.

2009. szeptember 1-jétől a Legfelsőbb Bíróság Közigazgatási Kollégiumának VI., majd III. tanácsában ítélkeztem, ahol a közigazgatási perek majdnem teljes körét lefedő referáciával dolgoztunk. 2010-2011 között a Kollégium sajtószóvivői feladatait is elláttam. 2012. október 1-től megbízott, majd 2013. december 1-től kinevezett tanácselnökként tevékenykedem a Kúrián.

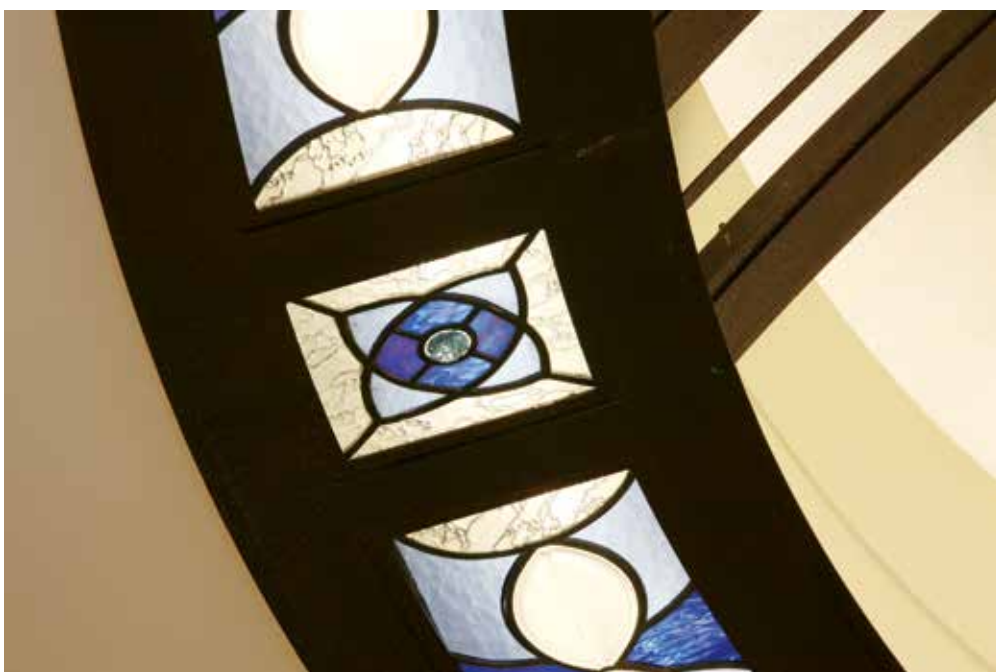
2011-től polgári eljárásjog, alkotmányjog és közigazgatási jog tárgykból szakvizsgáztatok. Jelenleg a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karának ingatlannyilvántartási szakjogász képzésében meghívott előadóként működök közre. Mindemellett a végrehajtói fegyelmi bíróság tagjaként is tevékenykedem. A Magyar Közigazgatási Bírák Egyesületébe 1994-ben léptem be, ahol az elnökség tagjaként három elnök munkáját volt szerencsém támogatni.

Kiemelt jelentőséget tulajdonítok a fogalmazók képzésének is. Csak kiművelt, megalapozott szakmai tudású kollégák válhatnak alkalmassá a bírói hivatásra. Vallom, hogy az eljárás minősége meghatározó a bírónak és az ügyfélnek egyaránt. A perrendtartás lényege a rend biztosítása. Az eljárások szabályozott keretek között tartása fontos biztosítéka az anyagi jogi szabályoknak megfelelő döntés meghozatalának.

2014-től a közigazgatási perrendi szabályokat újragondoló Államreform Bizottság munkáját segítettem, jelenleg pedig a közigazgatási bíróságokhoz kapcsolódó egyes koncepcionális kérdéseket megvitató, az Igazságügyi Minisztérium mellett működő szakértői bizottságot támogatom.

Nemcsak kúriai bíróként, hanem regionális kapcsolattartóként is nyomon követem az alsóbb szintű közigazgatási ítélezés alakulását. Több joggyakorlat-elemző csoport tagjaként közreműködhettem az egységes joggyakorlat kialakításában.

Bár nem bírónak készültem, az egyetem elvégzése után és a fogalmazói éveket követően fel sem merült bennem más élethivatás, mint a bírói pálya választása.

DR. CSÁK ZSOLT

a Kúria Büntető Kollégiumának tanácselnöke

Bírói pályafutásom során mindig tisztességes eljárások lefolytatására, valamint lelkiismeretes, megalapozott ítéletek meghozatalára törekedtem. Tudom, el kell fogadni, hogy az ügyek jelentős részében csupán a perbeli igazság érvényesül, azonban ez nem jelenti azt, hogy a bírónak ne lenne kötelezettsége mindent megtenni a valós tények megállapítása érdekében. Emellett hiszem és vallom, hogy a büntetőjogot a maga szigorúságában kell alkalmazni, de mindig figyelemmel az adott ügy emberi sajátosságaira. Meggyőződésem, hogy igazságot szolgáltatni csak befolyás- és „elvárás-”mentesen lehet. Zsinórmértéknek tartom ezért Zsoldos Ignác 1842-ben megfogalmazott szavait: „Mindennek tetszeni lehetetlen, akarni másban kábaság, a bíróban bűn is: mert cselekedeteink mértékének nem a tetszést vagy nem tetszést, hanem azoknak belsőleg helyes vagy helytelen voltát, a bírónak pedig tettei törvényszerűségét kell tartani!”

1984-ben érettségiztem, majd ezt követően 1990-ben az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán, nappali tagozaton szereztem diplomát. Egyetemi tanulmányaim során dr. Tóth Mihály és dr. Bárd Károly tanár urak szerettették meg velem a büntetőeljárás-jogot, illetve a Büntetőeljárás Tudományos Diákkör tagjaként majd titkáráként az ott tapasztaltak alapján határoztam el, hogy a diploma megszerzése után a bírói hivatást fogom választani. Rendkívüli módon vonzott a bírói ítélkezés függetlensége, ebből következően a döntés megszerzése és felelőssége.

Fogalmazói időmet majdnem teljes egészében a Legfelsőbb Bíróság Büntető Kollégiumában töltöttem. Mindig is büszke leszek rá, hogy dr. Kiss Zsigmond tanácselnök úr fogalmazója lehettem, akit a mai napig a legnagyobb magyar büntetőbírónak tartok. Tőle tanultam meg és lestem el a bírói hivatás igazi jelentőségét és felelősségét. Hatalmas szakmai tudásával, erkölcsi, emberi hozzáállásával készítette fel a bírói hivatásra. Mellette megtapasztaltam, hogy a szakmai tudás és felkészültség mellett a tisztességes, udvarias emberi és bírói magatartással lehet a legtöbbet elérni a tárgyalóteremben. Megtanított arra a

lelkiismeretes munkafegyelemre, amelynek következtében soha nem volt írásba foglalási késedelmem és soha nem maradtam el semmilyen munkával. Dr. Kiss Zsigmond mellett szerettem meg a fellebbviteli ítélkezést; azt, hogy mit jelent a jogerős döntés meghozatalának felelőssége, valamint az a lehetőség, hogy részt vehetek akár megyei, akár – immár kúriai bíróként – az országos joggyakorlat alakításában. Tőle tanultam meg azt is, hogy a fellebbviteli bírónak mindig egyfajta rugalmasságot kel tanúsítania, és a hatályon kívül helyezéseket elkerülve lehetőleg az ügyek „megmentésére” kell törekednie.

Szakvizsgáimat 1992-ben tettem le, majd ugyanebben az évben titkári, illetve bírói kinevezést nyertem a Budai Központi Kerületi Bíróságra, a büntető csoportba, ahol 2000 októberéig lényegében valamennyi kerületi bírósági hatáskörbe tartozó ügyben ítélkeztem. 2000 októberétől 2004-ig a Fővárosi Bíróság bírója, majd ezt követően 2012 tavaszáig tanácselnöke voltam. 2010 novemberétől egy évig a büntető kollégium felkért kollégiumvezető helyettese lehettem, ahol olyan kiváló és nagy tudású kolléga mellett dolgoztam, mint dr. Frech Ágnes kollégiumvezető asszony.

2012. szeptember 1-jével nyertem kinevezést a Kúria Büntető Kollégiumába, s 2017. szeptember 1-től megbízott, majd 2018. szeptember 1-től tényleges tanácselnökként ítélkezem. A fogalmazóként tanultakat dr. Mészár Róza tanácselnök asszony segítségével fejlesztettem tovább, aki segített megtanulni mindazon sajátosságokat, amelyek ma a Kúria ítélkezési és joggyakorlat-egységesítő munkáját jelentik. Kinevezésemtől kezdve folyamatosan a Büntető Kollégium I. büntető tanácsában tevékenykedem, melynek során sajátos feladatot jelentett a katonai ügyek elsajátítása, tekintettel arra, hogy korábban nem vettem részt ilyen jellegű ügyek elbírálásában. Kúriai ítélkezésem során rendkívül izgalmas kihívást jelentett, hogy megélhettem mindkét, a büntető ítélkezésre vonatkozó legfontosabb törvény, a Büntető Törvénykönyv és a Büntető eljárási törvény megújulását. Utóbbi jogszabály kapcsán megisztelő volt, hogy tagja lehettem a dr. Frech Ágnes által vezetett és az OBH által létrehívott új Be. munkacsoportnak, amelyben részt vehettem az Igazságügyi Minisztérium terveinek véleményezésében, illetőleg a bírói kar állásfoglalásának és kívánalmainak jogalkotó felé történő közvetítésében. 2013-tól a Kúria biztonsági vezetője, illetve integritás felelőse vagyok, amely beosztások szinte minden nap változatos és újszerű kihívások elé állítanak. A Kúrián rendszeresen részt vettem és részt veszek joggyakorlat-elemző csoportok munkájában, jelenleg a „ténybeli javítás jogerő után – perújítás a büntetőeljárásban” kérdéskört vizsgáló joggyakorlat-elemző csoportot vezetem.

1998 óta megbízott oktatóként tanítok a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Büntető Anyagi, Eljárási és Végrehajtási Jogi Tanszékén, ahol büntetőeljárási jogot oktatok. 2017-ben a Pécsi Tudományegyetemen szereztem PhD fokozatot. Ezen tevékenységekkel kapcsolatban több könyv társszerzője vagyok, illetve számos egyéb publikációm is megjelent. Rendszeresen tartok előadásokat a Magyar Igazságügyi Akadémián és – meghívás alapján – az ország számos bíróságának büntető kollégiumában. 2018-ban részt vettem az Igaz-

ságügyi Minisztérium keretein belül működő jogakadémia által a szakértőknek szervezett továbbképzéseken is. 2005 óta vagyok tagja a jogi szakvizsga bizottságnak, büntetőjogi és büntetőeljárás-jogi cenzorként, illetve bizottsági elnökként.

Tekintettel a Kúria legfontosabb alkotmányos kötelezettségére, a jogegység biztosítására, valamint arra, hogy az általunk hozott határozatokat az ország valamennyi bírósága alkalmazza és figyelembe veszi, meggyőződésem, hogy munkánk elvégzéséhez nemcsak szakmai, hanem elméleti tudásra is szükség van, amely jelentős mértékben járul hozzá az ítélkezés színvonalának növeléséhez.

2018. szeptember 1-jén a fogalmazóként magam elé tűzött álom vált valóra, a Kúria tanácselnöke lettem. Büszke vagyok rá, hogy a hagyományos bírói pályafutás során a „rendes grádicsokat” bejárva jutottam el a legfőbb bírói fórumra. Fájdalmat és csalódottságot okoz ugyanakkor, hogy a bírói kar minden erőfeszítése, az európai átlagnak megfelelő, hatékony és időszerű ítélkezése ellenére olyannyira „nem megfelelő” a bíróságok megítélése. Úgy érzem, hogy a politika és a sajtó néha tudatosan és igaztalanul fordítja a közhangulatot az igazságszolgáltatás ellen. Tudomásul kell venni, hogy a bíróságok – lényegében valamennyi ügyszakban – jogvitákat döntenek el, így nagy a valószínűsége annak, hogy a meghozott ítélet az egyik félnek nem fog tetszésére szolgálni; bár ennek a büntető ítélkezés kapcsán ellentmond a 70 %-ot meghaladó elsőfokú jogerő, valamint a 90 %-ot meghaladó ügyészi váderedményesség ténye. A valóságnak nem mindig megfelelő véleményektől függetlenül azonban meggyőződésem, hogy továbbra is a törvények józan értelmezésével, megalapozott döntésre törekedve, tisztességes eljárásban kell ítélkeznünk.

Bírói munkám és a hivatalos tevékenységek mellett a Budapest Déli Református Egyházmegye bírója, valamint a Budapest Klapka téri Református Egyházközség tiszteletbeli főgondnoka vagyok. Az egyházban végzett tevékenységet nem munkának, hanem szolgálatnak nevezzük és tekintjük. Úgy vélem, ugyanez érvényes a bírói hivatásra is. Az alkotmányos jogrendet, a törvényeket védve, szakmai, emberi tisztességgel és illő alázattal kell szolgálatunkat végezni az ítélkezés során. A büntetőbírónak ezért a terhelti jogok és alapelvek maradéktalan betartására kell törekednie, minden egyes eljárásban megfontolva annak lehetőségét, hogy ezek élveznek-e elsőbbséget, vagy pedig a büntetőügy mielőbbi és minél egyszerűbb befejezése.

DR. KOLLÁR MÁRTA

a Kúria Polgári Kollégiumának tanácselnöke

Ulpianus szerint: Iusticia est constans et perpetua voluntas ius suum cuique tribuendi (Az igazságosság az arra való állandó és örökös törekvés, hogy mindenkinek megadjuk az őt megillető jogot). Közel 40 éves bírói pályám során én is mindig arra törekedtem, hogy pártatlan, elfogulatlan, törvényes eljárást követően az ügyben olyan ítélet szülessen, amely a jogszabályoknak mindenben megfelel és a fél számára megadja az őt megillető jogot, de ennél sem többet, sem kevesebbet.

Bíróági pályafutásom 1976. március 16-án a Kaposvári Járásbíróságon kezdődött. Akkor még nem gondoltam volna, hogy pályám a legfőbb bírói fórumon fog véget érni. A Járásbíróságon a bírói hivatás iránt elkötelezett, lelkiismeretes kollégák közé kerültem. Ott találkoztam először a bírói hozzáállással, ott láttam meg a bírói pálya szépségét és ott tapasztaltam meg annak nehézségét is, leginkább a döntés súlyának elviselését. A nehézségek ellenére úgy gondoltam, hogy én is szeretnék „középre ülni”, megérteni a jogvitát, megállapítani a tényállást és ítéletet hozni. Erre 1979. szeptember 1-jén került sor, amikor bírói kinevezést kaptam. Kezdetben családjogi ügyeket, majd – a Kaposvári Járásbíróság elnökének megfogalmazása szerint – „vegyes-nehéz” ügyeket tárgyaltam.

Viszonylag rövid elsőfokú munkavégzést követően 1982 októberében kirendeléssel, majd 1983. október 1-jétől véglegesen a Kaposvári Megyei Bíróság másodfokú ügyeket tárgyaló, dr. Tarr József által vezetett tanácsába kerültem. Tőle nagyon sokat tanultam, főleg lelkiismeretességet, pontosságot.

1992. szeptember 15-én tanácselnöki kinevezést kaptam, amely új kihívást jelentett. Össze kellett hangolni három ember munkáját, és a meghozott ítéletet úgy kellett kihirdetni, hogy azt az ügyfél megértse és azt érezze: az ügyben más döntés nem is születhetett volna. 1997. június 1-jén a Megyei Bíróság Polgári Kollégiumának vezetője lettem, így alkalmam nyílt kipróbálni az igazgatási munkát is.

A Legfelsőbb Bíróságra 2001. április 15-én kerültem, a dr. Baranyai János által vezetett VI. számú kötelmi tanácsba. Ez pályám döntő jelentőségű eseménye volt, az ítélezésben új szemléletet követelt meg és új kihívást jelentett. Megtanultam az ügyeket „felülről nézni”, csak a lényegét látni, az ügy által felvetett kérdések között megtalálni a valódi jogkérdést. Megtapasztaltam, hogy mennyire nehéz a döntés, s hogy az indokolás minden szavának jelentősége van, mert az nemcsak a konkrét ügyre vonatkozik, hanem általános érvényű, amelyre más perekben is előszeretettel hivatkoznak.

2008. február 1-jén a VI. tanács elnöke lettem és munkatársaimmal együtt – az utóbbi időben rendkívül megnövekedett munkateher ellenére is – igyekeztünk továbbvinni a kötelmi jogalkalmazásban addig kialakult gyakorlatot. A Pfv. VI. tanács kötelmi ügyeket tárgyal, ezen belül szerződés érvénytelenségével, szerződést biztosító mellékkötelezettségekkel, előszerződéssel, ingatlan-nyilvántartási törléssel kapcsolatos pereket. Bíróságra mindig azok az ügyek kerülnek, melyek a társadalomban problémát okoznak. Egy időben az opciós szerződés érvényessége volt a fő kérdés, majd a devizaügyek, jelenleg pedig a földforgalmi törvény hatálya alá tartozó perek száma a legmagasabb. A bíróságok ítéleteikkel a társadalomban zajló folyamatokat mindig igyekeznek törvényes mederbe terelni, s ebben döntő jelentősége van a Kúria jogalkalmazást egységesítő szerepének. Ennek érdekében tanácsunk tagjai tevékenyen részt vettek az előszerződéssel, a szerződés érvénytelenségével és hatálytalanságával kapcsolatban keletkezett PK vélemények és elvi határozatok meghozatalában, amelyeket a bírói gyakorlat átvett és azóta is alkalmaz.

2012-től a közjegyzői fegyelmi bíróság tagja, majd 2015. szeptember 30-tól annak elnöke voltam. Előadásokat tartottam az Igazságügyi Akadémián és az ELTE Jogi Továbbképző Intézetében, valamint több újságcikkem is megjelent.

Pályám végén felmerül a kérdés, mit kellett volna másképp tenni, eleget tettem-e, sikeres volt-e a pályafutásom. Én a magam részéről úgy gondolom, minden feltétel megvolt ahhoz, hogy a saját lelkiismeretem szerint befolyásmentesen ítélezzek, s a jövő nemzedékének – köztük a lányomnak is – csak ezt kívánhatom. Remélem, hogy azon ítéletek, amelyek meghozatalában részt vettem, mindenkinek megadták „az őt megillető jogot”.

DR. TÁNCZOS RITA

a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírójá

Abhoz, hogy valaki jó bíró legyen, több fontos tulajdonsággal kell rendelkeznie. A döntéshozó legyen lelkiismeretes, emberséges, lényeglátó és kíváncsi. Akarja megtudni, hogy mi történt, mi motiválta a feleket, miért alakult ki a jogvita és hogyan lehet azt mindkét fél számára megnyugtatóan, jogszerűen rendezni.

1980-ban érettségiztem az esztergomi Dobó Katalin Gimnáziumban. Bár kémia tagozatra jártam, kiváló irodalom és történelem tanáromnak köszönhetően inkább a humán tárgyak vonzottak. Eleinte nem tudtam eldönteni, hogy jogász vagy bölcsész legyek-e, ezért egy ideig a jogi tanulmányaim mellett néprajz szakra is jártam, majd a jogáskodás mellett döntöttem. 1985-ben „summa cum laude” eredményű diplomát szereztem az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán.

Egyetemi éveim alatt demonstrátorként dolgoztam a polgári eljárásjogi tanszéken. Dr. Németh János professzor úr meghatározó szerepet játszott abban, hogy a bírói hivatást válasszam, a munkajogot pedig dr. Hagelmayer Istvánné professzor asszony szerettette meg velem. Előbb a Pesti Központi Kerületi Bíróságon, majd a Legfelsőbb Bíróságon voltam fogalmazó, ahol több kiváló bíró segített abban, hogy meglássam e hivatás szépségét.

A szakvizsga letétele után rövid ideig egy vállalat jogsegélyszolgálatának a vezetőjeként dolgoztam, ahol megtapasztaltam, hogy milyen problémákkal kell megküzdenie a jogi képviselőknek, majd a társadalombiztosítási szabályok deregulációs munkálataiban vettem részt, ahol belekóstoltam a jogszabályalkotás nehézségeibe. 1992-ben társadalombiztosítási szakjogász végzettséget szereztem.

1993-ban neveztek ki a Fővárosi Munkaügyi Bíróság bírójává, ahol 2005-től a csoportvezetői feladatokat is elláttam, majd 2010-től a Fővárosi Bíróság munkaügyi fellebbviteli tanácsában tevékenykedtem.

2012. május 1-je óta dolgozom a Kúrián a Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium bírójaként. Tanácsunk referádája igen színes, a munka- és pihenőidővel, munkabérrel, a fegyelmi felelősséggel, a munkavállalók kártérítési felelősségével, a széles értelemben vett közszolgálatlaltal, valamint a kollektív jogvitákkal és sztrájkjal kapcsolatban benyújtott felülvizsgálati kérelmeket bíráljuk el. Az ítélezési munka mellett részt veszek a munkajogi tárgyú joggyakorlat-elemző csoportok munkájában, kúriai összekötője vagyok az Észak-Dunántúli Közigazgatási és Munkaügyi Regionális Kollégiumnak, s tagja vagyok a Közjegyzői Fegyelmi Bíróságnak. Társszerzője, szerzője vagyok több munkajogi tárgyú könyvnek, kommentárnak, cikknek.

A bírói munka mellett mindig fontos szerepet játszott az életemben az oktatás. A Kúria oktatásfelelőseként próbálok segíteni kollégáimat a naprakész tudás megszerzésében. Részt veszek a fogalmazók és a munkaügyi bírák képzésében, valamint – korábban a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának, majd 2013 szeptemberétől az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának oktatójaként – a jogászképzésben is. A munkajogi szakjogász képzés keretében munkajogi gyakorlatot tanítok, s gyakran tartok a munkajog különböző területeit érintő szakmai előadásokat.

Megalakulása óta tagja vagyok a Munkaügyi Bírák Országos Egyesületének, amelynek 2018 novemberében az elnökévé választottak. Egyesületünk fő célkitűzése a munkaügyi bírák szakmai tevékenységének segítése, érdekeik megjelenítése és képviselete. Mindez különösen fontos és felelősségteljes feladatot jelent az önálló közigazgatási bíróságok felállítására figyelemmel a munkaügyi bíráskodást is érintő átszervezés miatt.

„Az igazságosság egyetlen garanciája a bíró személyisége maga” – írja Eugene Ehrlich. Bízom abban, hogy meg tudok felelni ennek az igen magas mércének.

DR. KRAJECZ LAURA

a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának jogi ügyintézője

Közbellyé vált az a megfogalmazás, hogy a jogászi hivatás nem szolgáltatás, hanem szolgálat, de vajon hányan gondolkoznak el azon, hogy mi ennek a tárgya, azaz valójában mit vagy kit szolgálunk nap mint nap? Erre a kérdésre biztosan sokan rávágják: az igazságot! Én úgy gondolom, hogy a szolgálat tárgya valójában az Ember, az igazság és a jog pedig csak az eszköze ennek. Éppen ezért fontosnak tartom, hogy a bonyolult jogi kérdésekről mindig úgy beszéljek és írjak, hogy abban az Ember meglássa, megtalálja és megértse a lényegét – azt hiszem, hogy az igazság ezáltal törhet utat magának.

A pályaválasztás nem volt egyszerű számomra: az általános és középiskolai tanulmányaimat mindvégig kitűnő eredménnyel végeztem, objektíve nézve egyik tantárgyból sem voltam jobb, mint a másiktól, mindent nagy érdeklődéssel tanultam. Ennek következtében gyakorlatilag a véletlenre bíztam magam: jelentkeztem pszichológia, mérnök-informatika és jogász szakra is, végül 2010-ben a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Karára nyertem felvételt.

A munkajoggal harmadéves koromban ismerkedtem meg dr. Gyulavári Tamás és dr. Kártyás Gábor előadásain, amelyeket nagy érdeklődéssel hallgattam. Tanáraim inspiráló személyiségének nagy szerepe volt abban, hogy a tudományos diákköri munkába is bekapcsolódtam. Később az a megtiszteltetés ért, hogy demonstrátornak hívtak a Munkajogi Tanszékre. Eredményesen szerepeltem az Országos Munkajogi Perbeszédversenyeken, valamint a Tudományos Diákköri Konferenciákon. A tehetséggondozó program keretében elsőként kaptam lehetőséget arra, hogy – dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna mentorálása mellett – féléves gyakornoki programban vegyek részt a Kúrián. Itt ismertem meg dr. Tallián Blankát és dr. Hajdu Editet, akik megtiszteltek azzal, hogy konzultáltak velem. Akkoriban fogalmazódott meg bennem a gondolat, hogy egyszer én is munkaügyi bíró legyek.

A jogi doktorátust 2015 nyarán szereztem meg, ezt követően egy évig az Óbudai Egyetem Rektori Hivatalában voltam jogi előadó. Szerencsésnek éreztem magam, mert – bár szentelenül fiatal voltam – igen korán kivívtam jóval idősebb kollégáim elismerését, tiszteletét. Emellett hálás vagyok Kártyás Gyulának, akinek munkaszeretete, lelkiismeretes és empatikus munkavégzése példaértékű volt számomra. Rövid idő alatt bizalmába fogadott, nem félt megosztani velem magas szintű vezetői tapasztalatait, és biztatni, támogatni abban, hogy jelentkezsek bírósági fogalmazónak, valamint kezdjem el a doktori tanulmányokat is.

2016. szeptember 1-jén neveztek ki bírósági fogalmazónak a Fővárosi Törvényszékre, joggyakorlati időmet a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróságon töltöttem büntető ügyszakban. Ezen időszak alatt dr. Dankó Eszter csoportvezető bíró volt rám nagy hatással, aki fogalmazói tevékenységemet kiemelkedő szaktudással és felkészültséggel instruálta nap mint nap, én pedig igyekeztem ellesni tőle a bírói hivatás fortélyait: kommunikációs eszközei, pervezetési taktikája figyelemre méltó, stílusa közvetlen, mégis tekintélyt parancsoló.

2016-ban felvételt nyertem a PPKE Doktori Iskolájába, ahol dr. Kártyás Gábor vezetésével a személyiségi jogok megsértésének jogkövetkezményeit kutatom a munkajog területén, e témában több publikációm is napvilágot látott már. 2017-től megbízott oktatóként is részt veszek a Munkajogi Tanszék életében, 2018-tól pedig a Budapesti Műszaki Egyetemen óraadóként tartok munkajogi témájú előadásokat, ezen kívül munkajogi konferenciákon is gyakran részt veszek. 2017-ben kezdtem meg tanulmányaimat az ELTE munkajogi szakjogász képzésén.

2017 nyarán váratlan lehetőséget kaptam dr. Tálné dr. Molnár Erika kollégiumvezető helyettes asszonytól arra, hogy a Kúrián kamatoztassam eddig megszerzett ismereteimet és tapasztalataimat. Komoly választól elé kerültem, de jól döntöttem: szeretettel fogadott és bízott bennem, az Ő tudása, felkészültsége, szorgalma, a munka tisztelete, az emberek iránti érzékenysége és szeretete példaértékű számomra. Annak idején kihívásként éltem meg, hogy immáron a szakma csúcsát jelentő Kúrián kell bizonyítanom, mára úgy érzem, hogy sikeresen vettem az akadályokat. Ebben nagy szerepet játszott az Mfv. II. tanács valamennyi tagjának fogadó- és segítőkészsége, valamint dr. Stark Marianna tanácselnök asszony személyisége, akihez mind szakmai, mind személyes problémákkal bizalommal fordulhatok, mert tudom, hogy nagy figyelemmel és felkészültséggel segít azok megoldásában.

Biztos vagyok abban, hogy a Kúrián eltöltött évek a szakmai fejlődésemhez jelentősen hozzájárulnak, ugyanis úgy vélem, hogy mindent megkapok, ami-re egy ambíciózus fiatalnak szüksége van: figyelmet és lehetőséget egyaránt. Bízom abban, hogy az itt megszerzett tapasztalatok hozzásegítenek ahhoz, hogy egyszer én is méltóvá váljak a bírói hivatás gyakorlására.

DR. KASZÁS EDIT MAGDOLNA

a Kúria orvosi rendelőjének foglalkozás-egészségügyi orvosa, 2018-ban az Év tisztviselője

Az elmúlt 28 évben gyakorló orvosként dolgoztam. Szerintem a klinikai orvosok számára a legfontosabb vezérlőelv az orvoshoz forduló betegek panaszainak hátterében álló megbetegedések felismerése. Ennek legfontosabb sarokköve a diagnózis felállítása. Ez határoz meg minden további teendőt, a diagnosztikus vizsgálatokat, a terápiás eljárásokat, s ez ad lehetőséget a kórállapot prognózisának felállítására és a későbbi, személyre szabott gondozási terv kialakítására. Az orvosi tevékenység megfelelő szinten történő végzéséhez fontosnak tartom az élethosszig tartó ismeretszerzést. A foglalkozás-orvosi tevékenység további sarokköve a munkavállalókat munkavégzésük során érő veszélyek megismerése, az expozíciós kockázatok értékelése, valamint a veszélyek és kockázatok elhárítására szolgáló megelőzési lehetőségek kialakítása.

1991-ben végeztem a Semmelweis Orvostudományi Egyetem Általános Orvostudományi Karán. A végzést követően az újpesti Károlyi Sándor Kórház belgyógyászati osztályán kezdtem el orvosi tevékenységemet, ahol először osztályos orvosként dolgoztam, majd – a szakvizsgák letétele után – alorvosi, adjunktusi, főorvosi kinevezést kaptam. 2013-tól osztályvezető főorvosi munkakörben, 2015-től orvos-igazgatóként, 2016-tól főigazgatóként látom el feladataimat.

1996-ban belgyógyász, 2000-ben infektológus, 2004-ben klinikai immunológus és allergológus, 2011-ben egészségbiztosítási, 2012-ben foglalkozás-egészségügyi szakorvosi képesítést szereztem. Orvosi tanulmányaim közben 1999-ben az ELTE Jogi Továbbképző Intézetében jogi szakokleveles orvos diplomát kaptam.

2018-tól a Nemzeti Közszerológati Egyetem államháztartási gazdálkodás és ellenőrzés szakirányú továbbképzési szakán, valamint a Soproni Egyetem Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Karának orvos-közgazdász és egészségügyi menedzser szakirányú továbbképzési szakán végzem tanulmányaimat. Képzésem és munkám során kitűnő tanárok, munkahelyi vezetők és munkatársak segítettek.

Az egyetem elvégzése után belgyógyászatot oktattam a Kanizsay Dorottya Egészségügyi Szakközépiskolában, majd részt vettem a felnőtt szaknővérképzésben és továbbképzésben. Évekig voltam az intézmény szakmai érettségi elnöke. Munkatársaimmal 20 éve szervezzük a Semmelweis Egyetem által akkreditált Észak-Pesti Orvos Napokat, amelyek lehetőséget adnak szakmai továbbképzésre is.

A kórházban végzett tevékenység során munkatársaimmal 22 magyar és angol nyelvű közlemény, illetve könyvfejezet megírásában vettem részt. A közlemények döntően az elhízás, az inzulinrezisztencia és a cukorbetegség különféle típusainak hátterében álló immunológiai folyamatokról szóltak.

2012 óta dolgozom a Kúrián foglalkozás-egészségügyi és belgyógyász szakorvosként. Kolléganőmmel, Balaton Lászlónéval látjuk el a Kúria, a Legfőbb Ügyészség, valamint az Országos Bírósági Hivatal munkatársainak egészségügyi alapellátását. A Kúrián végzett orvosi tevékenység lényeges része – a bevezetőben említettekén túl – a dolgozók egészségi állapotának megismerése, s annak alapján egyénre szóló ellenőrzési, egészségmegtartási és egészségjavítási tervek kialakítása.

A foglalkozás-egészségügyi alkalmassági vizsgálatok lehetőséget teremtenek a munkavállalók egészségi állapotának megismerésére, esetleges krónikus kór-állapotok fennállása esetén pedig azok követésére. A feladatkör azonban messze túlmutat a munkahelyen végzett alapellátási és prevenciós tevékenységen.

Kórházi tapasztalattal rendelkező belgyógyászként, infektológusként és immunológusként segítséget nyújthatok a különböző panaszok, illetve a kialakuló és meglévő megbetegedések okozta problémák felderítésében és gondozásában.

BALATON LÁSZLÓNÉ

a Kúria orvosi rendelőjének foglalkozás-egészségügyi asszisztense, 2018-ban az Év tisztviselője

A gyermekkoromat övező szeretet és gondoskodás egész életemet meghatározta. Már négy éves koromban biztosan tudtam, hogy ápolónő leszek, s a magam módján már akkor is önzetlenül segítettem a tölem gyengébbeken és az időseken.

Eddigi életemet végigkísérte az a belülről jövő késztetés, hogy azoknak, akikért felelek, vagy akik a segítségemet kérik, biztonságot, gondoskodást, szeretetet nyújtsak úgy, hogy közben ők ne érezzék kiszolgáltatottságot. Kezdettől fogva a hivatásom iránt érzett szeretet és alázat vezérelt, s ez közel negyvenéves munkavégzés után még ma is így van. Hiszem, hogy az ápolói szakmát nem lehet tanulni, arra születni kell.

Szakmai tanulmányaimat a Kanizsai Dorottya Egészségügyi Szakközépiskolában végeztem, ahol általános ápolói képzést szereztem. Tanulmányaimat – dr. Kaszás Edit ösztönzésére – felnőttképzés keretében folytattam: 1996-ban az Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézetben felnőtt szakápoló képzést, 2001-ben a Pécsi Tudományegyetem Egészségügyi Főiskolai Karának Szombathelyi Képzési Központjában diplomás ápoló diplomát szereztem.

2002-ben az Egészségügyi Szakképző és Továbbképző Intézetben klinikai szakápoló és epidemiológiai szakápoló képzést kaptam, 2018-ban pedig a Pannon Kincstár Oktatási és Szolgáltató Kft. által indított diabetológiai szakápoló és edukátor képzésen vettem részt.

1980 óta dolgozom a Károlyi Sándor Kórházban. Számos lehetőségem adódott arra, hogy más munkahelyen is kipróbáljam magam, de soha nem hagytam el az anyaintézetemet. Az elmúlt évtizedek alatt a kórház több osztályán is dolgoztam: a belgyógyászatban, a kardiológiai intenzív részlegen, epidemiológiai nővérként, majd az izotópterápiás és diagnosztikai szakambulancia vezetőjeként. Jelenleg a járóbeteg ambulancia vezetőjeként és a kórház eszményvezetőjeként végzem a munkámat.

Megszerzett ismereteimet sikerrel tudtam kamatoztatni a munkámban, szakmai tudásomat át tudtam adni az új munkatársaknak. 2002-ben dr. Kaszás Edit vezetésével az 1200 ágygal működő kórházban elsőként volt lehetőségem részt venni az infektókontroll-tevékenység kialakításában.

Kolléganőmmel, dr. Kaszás Edittel 2012 óta dolgozom együtt asszisztensként a Kúria, a Legfőbb Ügyészség, valamint az Országos Bírósági Hivatal munkatársainak egészségügyi alapellátásában. Kórházi tapasztalataim hozzájárulnak ahhoz, hogy segítséget nyújthassak a munkavállalók panaszainak felderítéséhez, megbetegedéseik gondozásához.

A KÚRIA ÜGYFORGALMA

A Kúria szakmai kollégiumaihoz évente több ezer, döntő hányadában felülvizsgálati ügy érkezik. 2018-ban az érkezett 7586 ügyből 5954 ügy, a lezárult 7862 ügyből pedig 6306 ügy felülvizsgálat volt. A jelentős leterheltség ellenére a felülvizsgálati ügyek túlnyomó többsége (közel 90%-a) egy éven belül befejeződött.

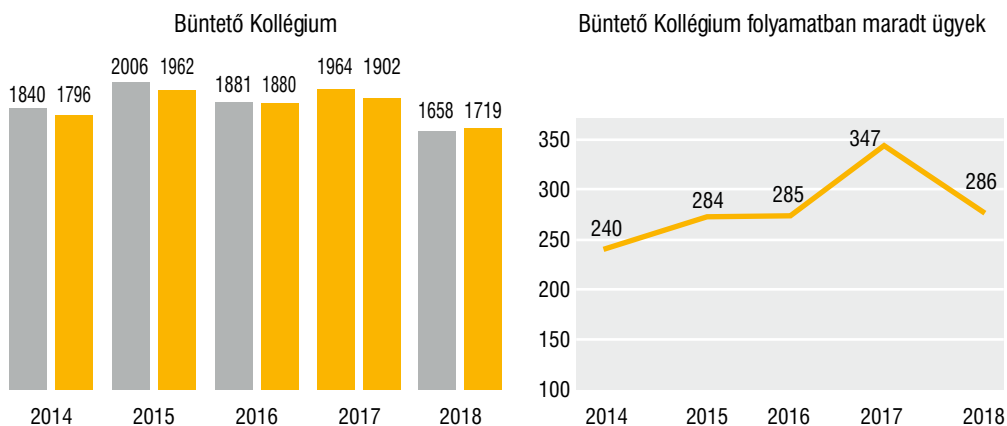
A Kúria ügyforgalma 2014–2018-ban

	2014			2015			2016			2017			2018		
	Érkezett	Befejezett	Folyamatban	Érkezett	Befejezett	Folyamatban	Érkezett	Befejezett	Folyamatban	Érkezett	Befejezett	Folyamatban	Érkezett	Befejezett	Folyamatban
Büntető Kollégium	1840	1796	240	2006	1962	284	1881	1880	285	1964	1902	347	1658	1719	286
Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium közigazgatási szakág	2077	2238	803	1968	1889	882	1978	1949	911	1851	1768	994	2125	1909	1210
Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium önkormányzati ügyek *	66	68	14	70	63	21	52	60	13	38	45	6	42	40	8
Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium munkaügyi szakág	679	809	326	722	735	313	916	710	519	741	785	475	572	727	320
Polgári Kollégium polgári szakág	2614	2594	1029	2666	2604	1091	3201	2902	1390	3334	2908	1816	2617	2820	1613
Polgári Kollégium gazdasági szakág	433	454	136	373	388	121	922	690	353	784	765	372	572	647	297
Összesen	7709	7959	2548	7805	7641	2712	8950	8191	3471	8712	8173	4010	7586	7862	3734

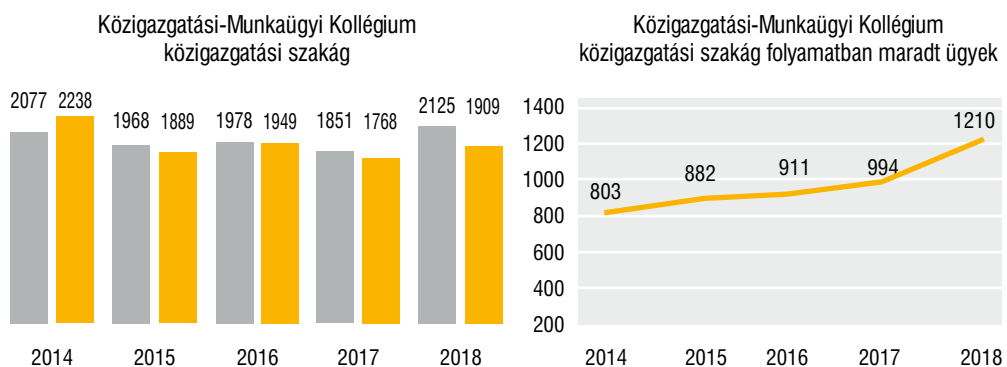
* 2012. január 1-jétől a Bszi. 45. § (1) bekezdése értelmében a Kúrián Önkormányzati Tanács is működik. A táblázat adataiból látható, hogy az önkormányzati ügyek száma lényegesen alacsonyabb a felülvizsgálati ügyek számánál.

Ügyérkezés és ügybefejezés

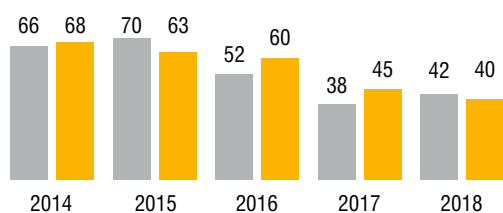

Az oszlopdiagram a Büntető Kollégium ügyérkezési és ügybefejezési adatait mutatja a 2014-2018-as időszakban. A diagramból látható, hogy a 2014. évi ügyérkezési és ügybefejezési adatokhoz képest a 2017-ig terjedő időszakban folyamatosan emelkedett mind az érkező, mind a befejezett ügyek száma, 2018-ban viszont az érkező és a befejezett ügyek száma is csökkent. Az is látható, hogy 2018-ban a befejezett ügyek száma magasabb volt az érkező ügyek számánál. A grafikon azt mutatja, hogy 2018-ban a folyamatban maradt ügyek száma 18 %-kal alacsonyabb volt, mint 2017-ben.

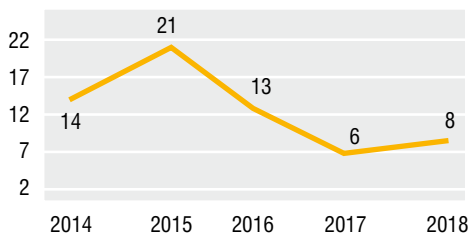

A Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium közigazgatási szakágának oszlopdiagramjából megállapítható, hogy a 2014-2018-as időszakban az érkező ügyek száma 2018-ban volt a legmagasabb, jelentősen meghaladta a korábbi évek ügyérkezési számait. A 2017. évi ügybefejezési számhoz képest 2018-ban a befejezett ügyek száma jelentősen nőtt, de alacsonyabb volt, mint 2014-ben és 2016-ban. A folyamatban maradt ügyek számát mutató grafikonból megállapítható, hogy az ügyek száma folyamatosan emelkedett az adott időszakban. A 2018-ban folyamatban maradt ügyek számának jelentős emelkedése a 2018-ban érkező ügyek igen magas számával magyarázható.

Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium
önkormányzati ügyek

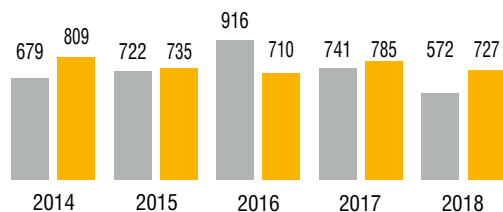

Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium
Önkormányzati Tanács
folyamatban maradt ügyek

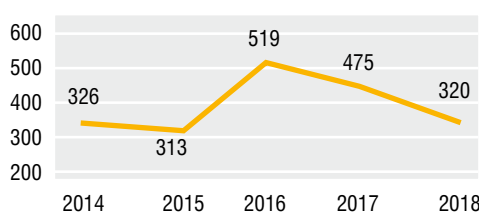

Az Önkormányzati Tanács hetedik éve, 2012. január 1-jétől működik a Kúrián. Az önkormányzati ügyek oszlopdiagramján jól látható, hogy a vizsgált időszakban 2015-ben volt a legmagasabb az érkeztetett ügyek száma. A 2017. évi legalacsonyabb ügyérkeztetési számhoz képest 2018-ban kis mértékben emelkedett az érkeztetett ügyek száma. A befejezett ügyek száma 2018-ban csaknem azonos volt az érkeztetett ügyek számával. A grafikon azt mutatja, hogy a folyamatban maradt ügyek száma a 2015. évi, kiugróan magas adathoz képest folyamatosan és jelentősen csökkent, ami a 2016-2018-as időszak alacsonyabb ügyérkeztetési számaival magyarázható.

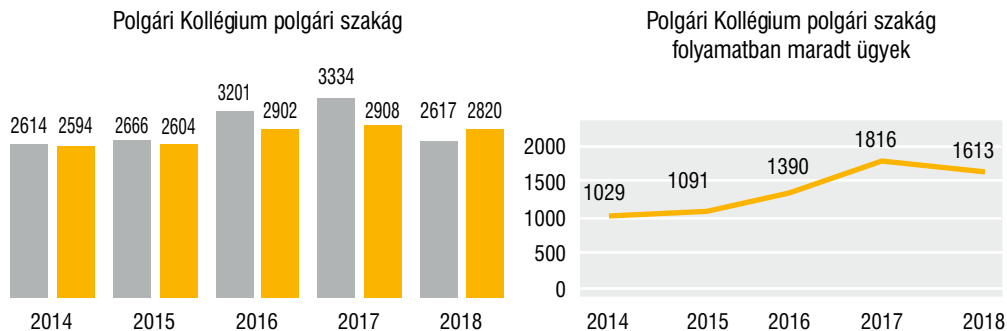
Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium
munkaügyi szakág

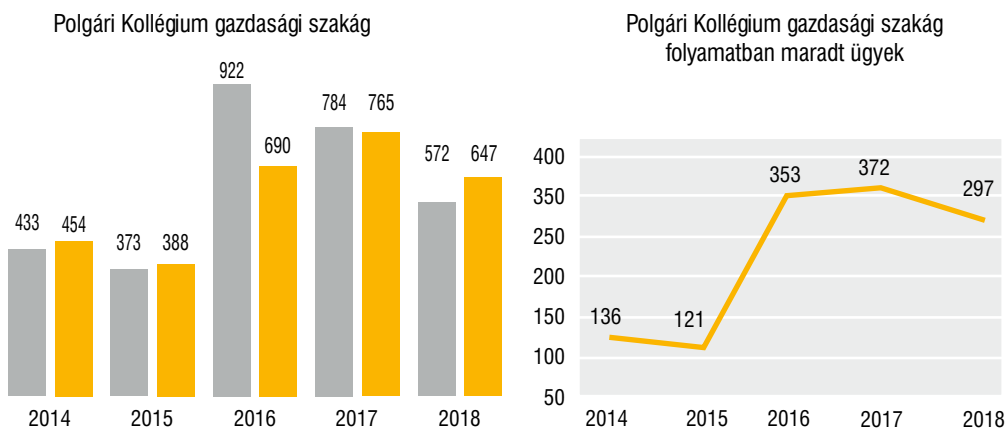
Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium
munkaügyi szakág folyamatban maradt ügyek

A Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium munkaügyi szakágának oszlopdiagramján a 2018. évi ügyérkeztetési szám az előző évi adatokhoz képest a legalacsonyabb értéket mutatja. A vizsgált időszakban az ügybefejeztetési szám 2014-ben volt a legmagasabb, 2018-ban pedig a második legalacsonyabb. A folyamatban maradt ügyek számát mutató grafikonból látható, hogy a 2016. évi, kiugróan magas érkeztetési szám miatt megnövekedett ügyszám 2017-ben és 2018-ban folyamatosan csökkent, s a 2018. évi ügyérkeztetési számnál jóval magasabb ügybefejeztetési szám hatására 2018-ban a folyamatban lévő ügyek száma a 2014-2015. évi szint környékére esett vissza.

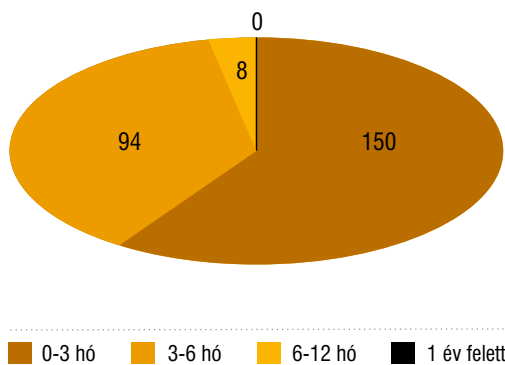
A Polgári Kollégium polgári szakágának oszlopdiagramján jól látható, hogy a 2017. évi legmagasabb ügyérkezési számhoz képest 2018-ban az érkező ügyek száma 22%-kal esett vissza, míg a befejezett ügyek száma – a 2016-2017. évi igen magas ügyérkezési számok miatt – alig 3%-kal csökkent. A folyamatosan magas ügyérkezési és ügybefejezési számokból látszik, hogy a Kúrián belül évek óta a polgári szakágra hárul a legnagyobb ügyteher. A folyamatban maradt ügyek számát ábrázoló grafikonon a 2017. évi, kiemelkedően magas ügyszámhoz képest 2018-ban 11%-os ügyszámcsökkenést mutat.

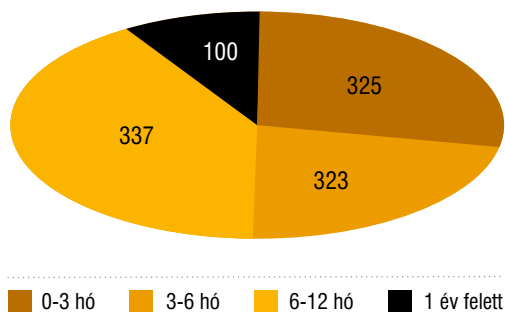
A Polgári Kollégium gazdasági szakágának oszlopdiagramján jól látható, hogy a 2018. évi ügyérkezési szám a 2016. évi, kiugróan magas ügyérkezési számhoz képest 38%-kal, a szintén magasnak tekinthető 2017. évi ügyérkezési számhoz képest pedig 17%-kal csökkent. 2018-ban a befejezett ügyek száma magasabb volt, mint az érkező ügyek száma. A folyamatban maradt ügyek számát mutató grafikonból látszik, hogy az ilyen ügyek száma 2015-2017 között folyamatosan emelkedett, de 2018-ban 2017-hez képest 20%-kal csökkent.

A folyamatban maradt felülvizsgálati és önkormányzati ügyek időtartam szerinti megoszlása

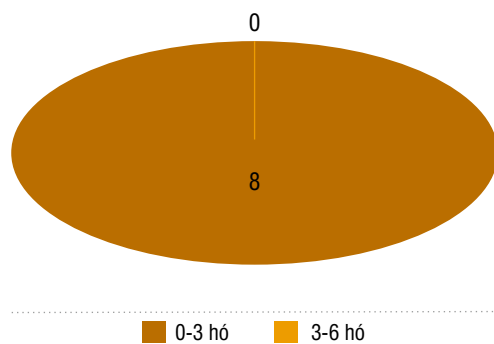
Büntető Kollégium

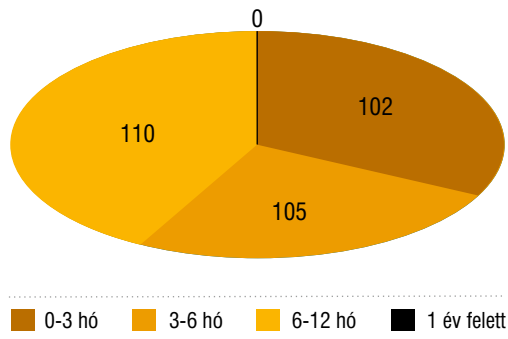
Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium
közigazgatási szakág

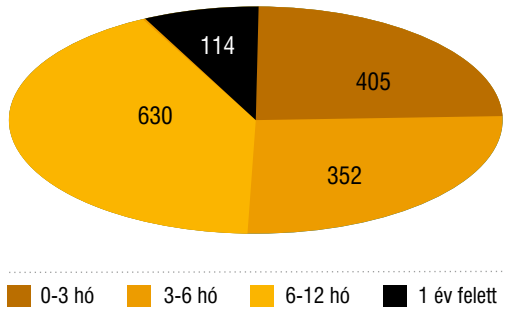
Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium
önkormányzati ügyek

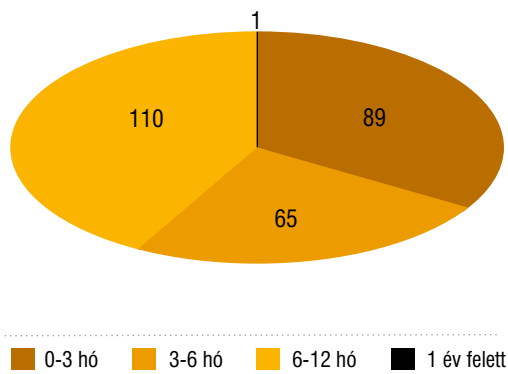
Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium
munkaügyi szakág

Polgári Kollégium polgári szakág

Polgári Kollégium gazdasági szakág

■ EGYEDI ÜGYEKBEN HOZOTT HATÁROZATOK

„A jog és az igazságosság egymásra vannak utalva. A pozitív jog normái arra törekcszenek, hogy az igazságosság eszméjéből erkölcsileg igazolást nyerjenek és méltónak bizonyuljanak azon emberek számára, akikre vonatkoznak. Szükséges ugyanakkor az igazságosság eszméjének átültetése a pozitív normákba. Az igazságosság ugyanis csak a pozitív normákon keresztül ölthet testet, válik felismerhetővé, egyértelművé, megbízhatóvá és kiszámíthatóvá. Csak a pozitív jog képes kötelező erejűséget és alkalmazhatóságot közvetíteni. Az igazságosság eszméje jogbiztonság után kiált, mindazonáltal a jogbiztonság eszméjétől különbözik is. Az igazságosság eszméje a pozitív jogban lelhető fel.”* (Josef Isensee)

A Kúria szakmai kollégiumaihoz évente több ezer ügy érkezik. 2018-ban az érkezett 7586 ügyből 5954 ügy, a lezárult 7862 ügyből pedig 6306 ügy felülvizsgálat volt.

POLGÁRI SZAKÁG

Jogmegóvási szükséglet (BH 2018.80., Pfv.V.21.702/2016.)

A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy nem adta írásbeli hozzájárulását a perbeli biztosítási szerződés megkötéséhez. A perben beszerzett írásszakértői vélemény alapján megállapítható volt, hogy az életbiztosítási szerződést nem a felperes írta alá biztosítottként. A lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként megállapítható volt az is, hogy a felperes nem adott írásbeli hozzájárulást a II. rendű alperesnek az életbiztosítási szerződés megkötéséhez. A Pp. 123. §-ában foglaltak szerint a megállapítási kereset előterjesztésének két konjunktív feltétele van: az alperessel szembeni jogvédelmi szükséglet és a teljesítés követelhetőségének hiánya. A keresetben kért megállapítás akkor szükséges, ha alkalmas lehet a felperes jogainak az alperessel szembeni megóvásához. A jelen esetben az eljáró bíróságok fennállónak látták a jogvédelmi helyzetet, mert az alperesek nem ismerték el, de a lefolytatott bizonyítás eredményeként megállapítható volt, hogy a felperes anélkül vált a II. rendű alperes által kötött életbiztosítási szerződésben biztosítottá, hogy a szerződés megkötéséhez írásbeli hozzájárulását adta volna. A kért megállapítást azonban nem tartották megfelelőnek annak a felperest megillető jognak a megóvásához, hogy az életbiztosítási szerződésben kedvezményezettként kijelölt II. rendű alperes helyett ő, illetőleg

* Isensee, Josef: Recht als Grenze – Grenzen des Rechts. Bouvier Verlag, Bonn, 2008. 288.

örököse követelheti az I. rendű alperestől a biztosítási szolgáltatás teljesítését. A Kúria álláspontja szerint a keresetben kért megállapítás a jogerős ítéletben foglaltakkal ellentétben alkalmas a felperes jogai megóvására és a későbbi jogviták elkerülésére. A Ptk. 561. § (1) bekezdése előírja a biztosított írásbeli hozzájárulását az életbiztosítási szerződés megkötéséhez és módosításához, ha a szerződést nem ő köti meg. A (2) bekezdés pedig kimondja, hogy a biztosított hozzájárulása nélkül kötött biztosítási szerződésnek a kedvezményezett kijelölését tartalmazó része semmis, és rendelkezik arról is, hogy ilyen esetben a biztosítottat, illetőleg örökösét kell kedvezményezettnek tekinteni. A felperes a perben mindvégig alappal hivatkozott arra, hogy a jogszabályi rendelkezés tartalmára tekintettel elegendő jogvédelmet biztosít számára annak a ténynek a megállapítása, hogy nem adta írásbeli hozzájárulását az életbiztosítási szerződés megkötéséhez, az ehhez fűződő joghatást ugyanis maga a jogszabály állapítja meg és a semmisség jogkövetkezményét is levonja. A Ptk. 234. § (1) bekezdése értelmében a semmisség megállapításához nincs szükség külön eljárásra és a felek között nem képezte vita tárgyát, miként kell jogilag megítélni a felperes írásbeli hozzájárulásának hiányát. Ezért az eljáró bíróságok alaptalanul tagadták meg a felperestől a tényre vonatkozóan kért megállapítást, az ugyanis szükséges és elégséges jogainak az alperesekkel szembeni megóvásához. A Kúria mindezekre tekintettel a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva helyt adott a keresetnek.

Illetékességi kikötés és engedményezés (BH 2018.50., Pkk.V.24.988/2017.)

A felperes a perbeli követelést 2011. március 25-én kelt engedményezési szerződés alapján szerezte meg, ezért arra a régi Ptk. szabályait kell alkalmazni. A régi Ptk. 328. § (1) bekezdése értelmében a jogosult követelését szerződéssel másra átruházhatja (engedményezés). Az engedményezés eredményeként alanyváltozás következik be a kötelem hitelezői (jogosulti) oldalán. Ez azt jelenti, hogy az eredeti jogosult (engedményező) helyébe belép az engedményes. A kötelem az alanycsere ellenére egyebekben változatlan formában fennmarad (singularis jogutódlás). A Pp. azonban eljárásjogi szempontból nem tesz különbséget az általános és a singularis jogutódlás között. Ahogy azt a Kúria több – köztük a Pkk.V.25.093/2016/3. számú – végzésében is kifejtette, a hatályos Pp. az alávetés személyi hatálya körébe vonta az egytetemes jogutódot, és azt is, akire a jogviszonyból eredő követelést engedményezték. Ez összhangban van a Pp. 41. §-ának a 2000. évi CX. törvény 3. §-a által történt módosításával, amelyet megelőzően az alávetéses illetékesség az alperes egyoldalú nyilatkozatával keletkezett – a jogutódra is kiterjedő hatállyal –, a módosítás következtében pedig 2001. május 1. napjától a felek kikötése, azaz szerződéses nyilatkozata által jön létre a jogutódokra is kiterjedő hatállyal. Ezáltal önmagában az engedményezés mint singularis jogutódlás egyik fél helyzetében sem idéz elő hátrányt az eljáró bíróság illetékessége szempontjából, tekintettel arra, hogy az alávetéses illetékesség a felek közös akarátának eredményeként jön létre. Az engedményes ennek ismeretében válik jogutóddá, az ellenérdekű fél oldalán pedig az illetékesség szempontjából nem következik be változás.

Elbirtoklás és részaránytulajdon kiadása (BH 2018.44., Pfv.I.20.029/2017.)

A Ptk. 121. § (1) bekezdése alapján a dolgot sajátjaként az birtokolja, aki ezt véglegesnek tekinti. Az elbirtoklás szempontjából a sajátjaként való birtoklás akkor állapítható meg ugyanis, ha a birtokos abban a hiszemben birtokol, hogy a dolog a sajátja, vagy tudja ugyan, hogy az a másé, de véglegesnek tekinti a maga birtoklását. Az adott esetben az utóbbi feltétel nem áll fenn. A felperes pontosan tudta, hogy a kecskelegeltetésre használt ingatlanok nem képezik a tulajdonát, illetve azt is tudta, hogy azok kinek a tulajdonában állnak. Ezért kellett azt vizsgálni, kizárhatta-e, hogy a birtoklásában más arra jogosult – köztük a tulajdonos – nem fogja megzavarni. Döntő jelentőséget kellett tulajdonítani azoknak a perben bizonyított tényeknek, amelyből kétségtelenül megállapíthatóan a felperes okkal nem tekinthette a maga birtoklását véglegesnek. A sajátjakénti birtoklás szempontjából ugyanis az előzőek szerint lényeges tényező annak véglegességé: amelyet a birtoklónak egyrészt objektív külső megnyilvánulása (beruházás, teherviselés stb.), másrészt az a szubjektív tudata fejez ki, hogy a birtoklását a dolog tulajdonosa, vagy arra jogosult más személy nem szakíthatja meg. Az adott ügyben értékelni kellett, hogy a felperes az elbirtokolni kívánt ingatlanokat az elmúlt évtizedekben nem tartotta karban, nem viselte annak fenntartási költségeit, művelés alatt nem álltak, nem voltak bekerítve, azokon nincs építmény. Ilyen körülmények között helytállóan jutott a másodfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a II. rendű alperesnek a vételt megelőzően az ingatlan-nyilvántartástól eltérő tulajdoni állapotra nem kellett következtetnie, kellő gondosság mellett sem kellett tudnia arról, hogy más személynek van-e és ha igen, milyen jellegű joga az ingatlanokra. Ebből következően a II. rendű alperes jóhiszeműen, ellenérték fejében, az ingatlan-nyilvántartásban bízva szerzett tulajdonjogot, akivel szemben a felperes elbirtoklásra a Ptk. 121. § (5) bekezdésében foglaltak szerint alappal nem hivatkozhat. A részaránytulajdon kiadása jogcímén való szerzés valóban nem minősül a Ptk. 124. § (1) bekezdés b) pontja szerinti – az elbirtoklás megszakítására alkalmas – jogi ténynek, mert nem jelenti a tulajdonos részéről való rendelkezési jog gyakorlását. Ugyanakkor a tanúvallomások alapján a felperes részéről a perbeli ingatlant illetően a sajátjakénti birtoklás sem valósult meg. Ez az ingatlan még 2007-ben is gondozatlan, bokros, gazolatlan terület volt, a legeltetés nyomait nem lehetett látni. Így az elbirtoklás objektív feltételei sem teljesültek. Lényeges körülmény továbbá, hogy 2010. február 21-én bérleti szerződés jött létre a Kft. és az V-VI. rendű alperesek között. Miután a használatot a bérleti jogviszony keretén belül szabályozták, a sajátjakénti birtoklás ezért sem valósult meg. A IV. rendű alperes tulajdonában álló perbeli ingatlan tekintetében a felperes személyesen maga adta elő, hogy felajánlotta az ingatlanról a villanypásztor eltávolítását, ha az zavarja a tulajdonosokat. Ebben a körben a tizenöt év eltelte után bekövetkezett körülmények értékelésére is sor került, amely szerint a felperes vételi ajánlatot tett. Ez a körülmény és a villanypásztor eltávolításának felajánlása azt támasztja alá, hogy a perbeli ingatlan tekintetében sem tekinthette a felperes a maga birtoklását sajátjakéntinek (véglegesnek), alappal nem bízhatott abban, hogy a tulajdonos az elbirtoklását nem szakítja meg.

Családi gazdaság és polgári jogi társaság különbözősége (BH.2018.114., Pfv.VI.20.355/2017.)

Az ügyben a felperesek házastársak, az alperesek pedig a gyermekeik. A felek a '90-es évek elejétől kezdődően közösen mezőgazdasági termeléssel foglalkoztak a felperesek által az alperesek részére megvásárolt, de a felperesek holtig tartó haszonélvezeti jogával terhelt ingatlanokon, majd családi gazdaságot alakítottak, amelyet 2002-ben vettek nyilvántartásba. A felperesek 2002. május 24-én több, a családi gazdaság által művelt ingatlan tekintetében lemondtak a haszonélvezeti jogukról. A felek viszonya a későbbiekben megromlott és 2006. május 25-én közjegyző által hitelesített megállapodást kötöttek, amelyben felértékeltek a családi gazdaság vagyonát és megállapodtak arról, hogy azt – legalább a gazdaságot terhelő hitelek visszafizetéséig – az I. rendű alperes működteti. Megállapodtak egyebek mellett abban is, hogy egy formai vagyonmegosztást hajtanak végre, amelynek körében a felértékelte vagyon a felperesek és az I. rendű alperes közt egyenlő arányban szétosztják. Ennek alapján az I. rendű alperes 14.000.000 forintot vállalt megfizetni a felpereseknek, valamint vállalta, hogy a családi gazdaságban használt 110,7 ha szántó után a volt haszonélvező felpereseknek 25.000 forint/ha használati díjat fizet. A felperesek kijelentették, hogy a kötelezettségek teljesítését követően az I. rendű alperessel szemben a családnak követelése nincs. A megállapodásban foglaltaknak az I. rendű alperes csak részben tett eleget, ezért a felek tárgyalásokba kezdtek, amelynek eredményeképpen 2011. március 3-án megállapodás és tartozáselismerő okirat megnevezésű szerződés jött létre köztük. Az I. rendű alperes nem tett eleget az ebben a megállapodásban foglaltaknak sem. A Kúria az adott ügyben kifejtette, hogy a családi gazdaság a Tft. szerint egy „gazdálkodási forma”, míg a Földforgalmi tv. „mezőgazdasági üzemként” definiálja. A családi gazdaság tehát egy sui generis jogintézmény, amelyet a jog

hiányosan ugyan, de speciálisan szabályoz. A vonatkozó Kormányrendelet nem rendelkezik úgy, hogy a családi gazdaságokra a nem szabályozott kérdésekben a polgári jogi társaság szabályait kellene alkalmazni, az I. rendű alperes által az ellenkérelméhez csatolt mintaszerződés pedig a Ptk. kötelmi jogi általános rendelkezéseire utal, nem pedig egy másik szerződéstípusra. Egy sui generis jogintézményen – erre vonatkozó jogszabályi rendelkezés hiányában – nem kérhetőek számon mögöttesen egy másik jogintézmény szabályai. Tévedett tehát a másodfokú bíróság akkor, amikor a családi gazdaságra a polgári jogi társaság szabályait alkalmazta és a felek szerződéseinek a régi Ptk. 570. § (1) bekezdésébe és 571. § (1) bekezdés utolsó mondatába való ütközését állapította meg. A felek szerződéseire a kötelmi jogban főszabályként érvényesülő diszpozitivitás az irányadó, mind a szerződés megkötésére, mind pedig annak módosítására. A perbeli esetben a családi gazdaság már 2002-ben létrejött és nyilvántartásba vételre került, ezért nem tekinthető jogellenesnek az, hogy perben vitás, utóbb létrejött szerződésekben a felek nem a vagyoni és elszámolási viszonyaik előzetes rendezéséről rendelkeztek. A per tárgyát képező megállapodások azonban nem ütköztek a Tft. vagy a Kormányrendelet szabályozásába. A Kormányrendelet csak a termőföld és az annak műveléséhez szükséges vagyontárgyak 5 éven belüli kivitelét tiltja, de a 2006. évi megállapodás nem érintette sem a termőföldeket, sem pedig a 32.500.000 forint értékű gépparkot. A szerződés tehát nem ütközött a Kormányrendeletben foglaltakba. Nincs olyan jogszabályi előírás, ami a családi gazdálkodás fenntartása mellett – azaz a családi gazdálkodás megszüntetésének hiányában – tiltaná, hogy az abban részt vevő felek ilyen módon rendezzék a vagyoni viszonyaikat, megállapodjanak a nyereség, illetve a veszteség egymás közötti megosztásában. A 2006. május 25-ei megállapodást maga az I. rendű alperes is érvényesnek tekintette, mert azt részben teljesítette, a még fennálló tartozására pedig a 2011. március 3-án kelt okiratban tartozáselismerő nyilatkozatot tett.

Hagyatéki egyezség és földműves tulajdonostárs elővásárlási joga (BH 2018.337., Pfv.VI.21.575/2017.)

A perbeli közös tulajdonú szántó, legelő ingatlanban a felperes 700/1664, az örökgyógyó 482/1664 tulajdoni hányaddal bírt. Az örökgyógyó – aki az I. rendű alperesnek 300.000 forinttal tartozott – 2013. december 14-én elhunyt. Az I. rendű alperes hagyatéki hitelezővel a törvényes örökös II-IV. rendű alperesek a hagyatéki tárgyaláson egyezséget kötöttek a 300.000 forint hitelezői igénynek a hagyatéki tárggyával, a perbeli ingatlan 482/1664 tulajdoni hányadával való kielégítésében. A közjegyző jogerős hagyatékátadó végzéssel az egyezséget jóváhagyta és megállapította, hogy az I. rendű alperes hagyatéki hitelezői igény kielégítése jogcímen megszerezte a perbeli ingatlan 482/1664 tulajdoni hányadát. A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperesek által az elővásárlási joga megsértésével kötött egyezség vele szemben hatálytalan.

A Kúriának elsődlegesen abban a jogkérdésben kellett állást foglalnia, hogy a tulajdonostárs felperes alappal hivatkozott-e az elővásárlási joga megsértésére az alperesek által a hagyatéki eljárásban a Földforgalmi tv. hatálya alá tartozó ingatlan hagyatéki vagyonhoz tartozó hányada átruházásáról a hagyatéki hitelezővel kötött egyezség kapcsán. A Kúria abból indult ki, hogy az elővásárlási jog kötelmi jogi, az adásvételhez kapcsolódó jogintézmény, az adásvétel egyik különös neme, ennek megfelelően az adásvétel jogcímen történő tulajdonátruházás esetén gyakorolható. A Földforgalmi törvény a mező- és erdőgazdasági hasznosítású föld (a továbbiakban: föld) tulajdonjogának megszerzésekor elővásárlási jogot a föld „eladása” esetére alapít meghatározott személyek javára. Eladás alatt pedig az adásvételt, az elővásárlási jog jogosultjaival közlendő okirat alatt pedig a földre vonatkozó, a tulajdonos által elfogadott vételi ajánlatot egységes okiratba foglaló adásvételi szerződést érti. Az elővásárlási jog megfelelő gyakorlásának jogkövetkezményeként pedig az adásvételi szerződés szerinti vevő helyébe az elővásárlásra jogosult lép be.

Az alperesek hagyatéki tárgyaláson hagyatéki vagyontárgy átruházására kötött egyezsége – mint az ex lege ingyenes jogszerző, a hagyatéki hitelezővel szemben korlátozott, egyetemlegesen felelős örökösöknek a hagyatéki hitelezővel kötött élők közötti jogügylete – nem föld „eladása” tárgyában kötött szerződés, nem adásvétel. Ilyen megállapodást az örökös II-IV. rendű alperesek kizárólag hagyatéki eljárásban, közjegyző által jóváhagyott egyezség formájában köthettek az örökgyógyó tartozásainak megfizetése iránti igényét a hagyatéki eljárásban előterjesztő, hagyatéki hitelező I. rendű alperessel a Hetv. 94. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezések alapján. E különös átruházást a Hetv. meghatározott személyek között, meghatározott tárgyban és meghatározott eljárási rendben – a közjegyző hagyatéki eljárásában, az elsőfokú bíróság eljárásával azonos hatályú polgári nemperes eljárásban – engedi meg. A Hetv. 94. § (2) bekezdés utolsó fordulata értelmében a jóváhagyott egyezség esetén a közjegyző a hagyatékot az egyezség szerinti jogcímen szerző félnek adja át az örökös öröklés jogcímen történő közbenső jogszerzésének megállapítása mellett.

A Hetv. 94. § (2) bekezdése sajátos rendelkezései a Ptk. öröklési jogi, az örökös jogállására vonatkozó rendelkezésein alapulnak. Az örökös a hagyatéki tartozásokért a hagyatéki tárggyaival és annak hasznaival felel a hitelezőknek. Amennyiben a követelés érvényesítésekor a hagyatéki tárggyai vagy hasznai nincsenek az örökös birtokában, annyiban az örökös öröksége erejéig egyéb vagyonával is felel. Miuután a hagyatéki hitelező a követelése kielégítésére csak a hagyatékhöz tartozó

vagyontárgyat vehet igénybe, a hagyatéki eljárásban az öröklésben érdekelt, a Hetv. 94. § (2) bekezdésében biztosított törvényes joga, hogy az örökösökkel a hagyatéki eljárásban egyezséget kössön és a közjegyző csak az ő kielégítése után maradt hagyatékot adja át az örökösöknek.

Ezt a jogértelmezést a Földforgalmi tv.-nek az adásvételi szerződésre és az adásvételnek nem minősülő tulajdonjog átruházásról szóló szerződésre vonatkozó eltérő, 2014. május 1-jén hatályba lépett, hatósági jóváhagyást előíró rendelkezései is alátámasztják. A Földforgalmi tv. az adásvételnek nem minősülő, a föld tulajdonjogának átruházásáról szóló szerződést is a mezőgazdasági igazgatási szerv jóváhagyásához köti azzal, hogy ez esetben figyelmen kívül kell hagyni az elővásárlási jogról, az elővásárlásra jogosultakról, az elővásárlásra jogosult elfogadó jognyilatkozatáról, stb. szóló rendelkezéseket.

A Kúria a felhívott törvényi rendelkezések együttes értelmezésével levont jogkövetkeztetése szerint a közös tulajdonban álló föld hagyatéki vagyonba tartozó tulajdoni hányadának hagyatéki eljárásban a harmadik személy hagyatéki hitelezőre történő átruházása tárgyában kötött és a közjegyző által jóváhagyott egyezség esetében a földműves tulajdonostársat elővásárlásra jog nem illeti meg.

Kapcsolattartás újrászabályozása (BH 2018.115., Pfv.II.20.913/2017.)

A Családjogi Könyv egyik alapelve a kiskorú gyermek érdekének fokozott, minden családjogi jogviszonyban hangsúlyozottan védendő érdeke. A jogalkotó az általános alapelvként való kinyilvánítás mellett a kiskorú gyermek érdekét konkrét normaszövegben megjelenítve is hangsúlyozza: a perbeli jogvitára irányadóan a kapcsolattartást gyermeki (és különélő szülői) alapjogként definiálta, annak újrászabályozásánál egyik törvényi feltételként előírta. A két rendelkezés – az alapelv és az alapjog – tehát összhangban van, a gyermek fokozott érdekének alapelve a kapcsolattartás szabályozása/újrászabályozása esetén a gyermek jogaként, illetve érdekeként való meghatározásban konkretizálódik. Ebből következően a szülői felügyelet újrendezésénél – és azt alkalmazandóan a kapcsolattartás újrászabályozásánál – a gyermek érdekének figyelembevétele törvényi feltételként való előírása az alapelvi szinten, általánosan megfogalmazottak konkrét normaszövegben való megjelenítése. A jogszabályhely egyik törvényi feltételkénti előírása miatt az általános alapelv – értelemszerűen – nem írja felül az adott normát, annak ismételt értékelése szükségtelen megkettőződést jelentene. A Ptk. Családjogi Könyve – összhangban a Ptk. általános szabályozásával – széles körű autonómiát biztosít a szülők részére családjogi jogviszonyaik szerződéses rendezésére. A szülők szülői felelőssége, hogy a kiskorú gyermekeiket érintő szerződésük tartalmának kialakításakor a gyermekek érdekét maximálisan figyelembe vegyék, a velük kapcsolatos tartós jogviszonyt (szülői felügyelet, kapcsolattartás) a gyermekek életkorának megfelelő tájékoztatással, velük együttesen rendezzék. A perbeli esetben a bontóperi eljárás alatt a két kislány 9 és 11 éves volt, az édesapjukkal való kapcsolattartástól az elzárkózásukat egyértelműen kinyilvánították. A felperes a gyermekek édesapjukkal szembeni negatív és feldolgozatlan érzéseik ismeretében és tudatában kötött a kapcsolattartás szabályozása körében olyan peres egyezséget, amely a gyermekek addigi viselkedésétől eltérő – többek között a külön élő szülővel való együttlétet igénylő – magatartás esetén realizálható. A perben

nincs adat arra, hogy a felperes előzetesen tájékoztatta-e a gyermekeket az őket érintő – az általa érdemben nem is vitatott – kapcsolattartási szabályozásról, a keresetlevelében hivatkozott fokozatosságon alapuló kapcsolattartási szabályozás kialakítását pedig a bontóperben meg sem kísérelte. A felperes a bontóperi eljárás alatti konfliktusok ismeretében, a szülői felelőssége alapján döntött úgy, hogy az alperes és a gyermekek közötti szélesebb körű kapcsolattartásban egyezséget köt az alperessel. Ez a magatartása azonban nem adhat alapot arra, hogy utóbb a gyermekek érdekében hivatkozással az egyezségi rendezésben meghatározott kapcsolattartás módjának és időtartamának lényeges megváltoztatását kérje. A gondozó szülőnek ugyanis a külön élő szülő és a gyermekek kapcsolatát tiszteletben kell tartania, felelős a kapcsolattartás eredményes megvalósulásáért, azaz a szülő-gyermek viszony változatlan fennmaradásáért, és ezt a felelősségét a gyermekekre nem háríthatja át. A külön élő szülővel való közvetlen és személyes kapcsolattartás gyermeki jogként való törvényi meghatározásából következően a kapcsolattartásra kötelezett szülő jogát a gyermek érdekében a bíróság vagy a gyámhatóság akkor korlátozhatja, ha a kapcsolattartásra jogosított szülő felrólható magatartást tanúsít. A gyermek érdekét veszélyeztető magatartás hiányában a külön élő szülőtől az elvitel jogát is magában foglaló kapcsolattartás nem tagadható meg, ilyen magatartás nélkül a külön élő szülő kapcsolattartási jogának a korlátozására nem kerülhet sor, mert a gyermeket gondviselő, nevelő szülőnek és a külön élő szülőnek egyaránt kötelessége a harmonikus viszony kialakítása.

Forgalomban való részvétel fogalma (BH 2018.251., Pfv.III.21.055/2017.)

A felperes édesapja 2011. szeptember 26-án T. község külterületén, forgalomtól elzárt területen az álló helyzetben lévő, járó motorú mezőgazdasági vontató bal hátsó kereke mögött állva szállítási helyzetben rögzítette a vontatóhoz kapcsolt tárcsát, amikor a jármű vezetőjének lába a kuplungpedálról lecsúszott, és a hátramenetbe kapcsolt jármű hátrafelé megindulva áthajtott a felperes édesapján, aki 8 napon túl gyógyuló sérüléseket szenvedett. A jármű üzemeltetője az alperessel kötött kötelező gépjármű-felelősségbiztosítást. A Kúria szerint helytállóan állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a kereset tárgyává tett káresemény olyan, közúti közlekedésre is alkalmas jármű üzemeltetése okozta, amelynek rendeltetése elsősorban mezőgazdasági munkavégzés; tévedtek azonban az eljáró bíróságok akkor, amikor az alperes kockázatviselési kötelezettségének hiányára következtettek.

A Kgyf tv. 15. § f) pontja alapján a biztosítás nem terjed ki arra a kárra, amely a gépjármű – forgalomban való részvétele nélkül – munkagépként való használata során keletkezett. A törvény tehát két együttes feltétel fennállása esetén zárja ki a biztosítási kockázatot: a gépjármű forgalomban való részvételének hiánya és annak munkagépként való használata esetén.

A Kgyf tv. a gépjármű-felelősségbiztosításra vonatkozó uniós jogi aktusnak (irányelveknek) való megfelelést szolgálja. Amennyiben az Európai Unió irányelvének a tagállami jogba való átültetése az irányelvvel konform módon, megfelelő tartalommal történik meg, a nemzeti bíróság az irányelvet nem alkalmazza közvetlenül a tagállamon belüli jogvitákban, de terheli őt a nemzeti jogszabály irányelv konform értelmezésének a kötelezettsége. Az irányelvet átültető nemzeti

jogszabályokat az irányelv rendelkezéseivel és annak az Európai Bíróság általi jogértelmezésével összhangban kell alkalmazni abban az esetben is, ha a jogalany az uniós jogból származó alanyi jogát közvetlenül az irányelvre hivatkozva nem jogosult érvényesíteni. Mindezekből következően a Kgyb tv. 15. § f) pontját kizárólag az Európai Unió Bíróságának releváns döntéseire figyelemmel lehet értelmezni.

A Kúria, áttekintvén az Európai Unió Bíróságának vonatkozó joggyakorlatát – utalva a Legfelsőbb Bíróság BH2006. 152. számon közzétett Pfv. VIII.20.975/2005/6. számú ítéletére – úgy ítélte, hogy a kereset tárgyává tett esetben a balesetet okozó vontatójármű a baleset bekövetkezésének pillanatában nem olyan munkafolyamatot végzett, amely a munkagépként való rendeltetésének felel meg. A gépjármű hátrafelé történt elmozdulása ugyanis az ún. veszélyes üzemi minőséget (fokozott veszéllyel járó tevékenységet) jelentő gépi meghajtóerővel történt, ami megfelel a jármű szokásos szállítási, közlekedési funkciójának. Ez a használat az Európai Unió Bírósága által adott irányelvkonform értelmezés szerint – az érintett útszakasz jogi jellegétől függetlenül – forgalomban való részvételnek minősül. Miután a balesetet a jármű vezetője a gépjárművek közlekedésére jellemző járművezetéssel, nem a jármű munkagépként való használata során okozta, a Kgyb tv. 15. § f) pontjában foglalt együttes feltételek hiányában az alperesnek a kereset tárgyává tett káreseményért való helytállási kötelezettsége fennáll a felelősségbiztosítási szerződés alapján.

Rendőrok képmásának megjelenítése tudósításban (BH 2018.248., Pfv.IV.21.953/2017.)

A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint a rendőrszakszervezetek által 2011 májusában szervezett demonstráció idején a hivatásos rendőr felperesek közül a II. és IV. rendű felperesek a Belügyminisztérium épületének biztosításában vettek részt a Széchenyi István téren, az I. és III. rendű felperesek a Kossuth téren láttak el egyenruhában szolgálatot. Az alperes fotóriportere a felperesekről a helyszínen fényképfelvételeket készített, amelyhez a felperesek hozzájárulását nem kérte. Az alperes által üzemeltetett internetes hírportálon 2011. május 6-án megjelent „Rendvédelmi szakszervezetek tüntetése” című cikkhez tartozó képgalériában a felpereseket egyedileg felismerhető módon jelenítették meg a fényképfelvételek. A felperesek keresetükben kérték megállapítani: az alperes azzal, hogy egyedileg felismerhető képmásukat a hozzájárulásuk nélkül közzétette, megsértette a képmás védelméhez fűződő személyiségi jogukat. Kérték az alperes eltiltását a további jogsértéstől és nyilvános elégtétel adására kötelezését. Az alperes azzal védekezett, hogy az eseményen nem voltak megkülönböztethetők a demonstrálók és a rendfenntartók, a felperesek a nyilvános közszereplésükre tekintettel a képmás védelméhez fűződő jogaik sérelmére nem hivatkozhatnak. A jelen perben eljáró bíróságok és az Alkotmánybíróság perbeli jogvitában elfoglalt álláspontja az emberi méltóságból fakadó személyiségi jog védelmén keresztül korlátozott sajtószabadság megítélésének alkotmányossági szempontú, ugyanakkor tételes jogi szabályozással körülhatárolt kérdésébe ütközött. A Kúria alapvetően egyetértett a sajtószabadság és a jelenkor eseményeiről, illetve a közügyekről szóló tájékoztatáshoz fűződő jog primátusával a magánszféra védelmével szemben. Annál is inkább, mert az Emberi Jogok Európai Bíróságának joggyakorlatában hosszú idő óta következetesen ez az álláspont érvényesül. A hatályos magyar jogi szabályozás

azonban éppen ezen elvvel ellentétesen, a méltóságvédelemből fakadó személyiségi jog elsőbbségét részesíti előnyben azzal, hogy mindenki számára kötelezővé teszi – a közszereplők kivételével – az érintett személy hozzájárulását a képmás vagy hangfelvétel nyilvánosságra hozatalához. A perbeli jogvitában irányadó jogi szabályozás az alapvető alkotmányos jogok fentiek szerinti érvényesülésének fordított értékrendjét tükrözi. Az idézett jogszabályi rendelkezés nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy a közszereplők mellett más személyek esetében is jogszerű lehet a képmás vagy hangfelvétel érintett hozzájárulása nélkül történő nyilvánosságra hozatala. A jogszabályi rendelkezésben meghatározott kivétel mellett további kivételszabályok alkalmazása meg nem engedett bírói jogalkotásnak minősülne. Az Alkotmánybíróság éppen a sajtószabadság gyakorlásának tételes jogi szabályozással korlátozott érvényesülése miatt kényszerült az alapvető jogok ütköztetésére és mérlegelésére, amelynek eredményeként általános elvként rögzíti a jelenkor eseményeit bemutató képi tudósítás esetén a képmás szabad felhasználását, és kivételes esetben teszi lehetővé a személyiségi jogok védelmét. Az alapvető jogok alkotmányossági szempontú mérlegelése azonban a rendőrökre vonatkozó képmás készítése és felhasználása tekintetében olyan kivételszabályt eredményezett, amely alapvetően nem jogértelmezési, hanem a jogi szabályozás területére tartozó kérdés.

A sajtószabadság, a jelenkor eseményeiről, illetve a közügyekről szóló hiteles tájékoztatás igénye várhatóan a jövőben is szembekerül az egyéni személyiségi jogok védelmével. Ez az ellentét, a közügyekről szóló tájékoztatás elsőbbsége a tételes jogi szabályozással szemben további kivételek meghatározásának szükségességét veti majd fel. Ugyanakkor egyértelmű jogszabályi rendelkezés hiányában a jogalkotás területére tartozó kérdésben ilyen kivételek jogértelmezéssel történő eseti meghatározása az előre nem látható esetek nagy száma, illetve lehetséges sokfélesége miatt jogbizonytalansághoz vezethet.

A perbeli jogvita érdemét illetően a Kúria a következőket rögzítette: az Alkotmánybíróság a jelenkori események bemutatásához fűződő alkotmányos érdek primátusának érvényesítési kötelezettségét hangsúlyozta. A konkrét ügyben kifejtett alkotmánybírósági értelmezés alapján főszabály szerint a rendőri intézkedésről készült képfelvétel nyilvánosságra hozható, az emberi méltóságból fakadó személyiségi jogi sérelem csak ritkán alapozza meg a sajtószabadság korlátozását. A főszabály alól kivételt képez, ha a nyilvánosságra hozatal öncélú. A per adatai alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a rendvédelmi szakszervezetek 2011 májusában szervezett demonstrációjáról szóló tudósítás – nem vitásan – a jelenkor eseményeire vonatkozott, a közhatalom gyakorlása szempontjából közérdeklődésre számot tartó tájékoztatásnak, a közügyeket érintő képi tudósításnak minősült, amely a demonstrációt biztosító felperes rendőrök képmásának nyilvánosságra hozatalával nem volt öncélú, mert az nem volt az emberi méltóság benső lényegét érintő, vagy a sajtószabadsággal való visszaélést megvalósító tudósítás. Az Alkotmánybíróság az általa előírt szempontok szerinti mérlegelést a változatlan peradatok alapján elvégezte, és megállapította az adott ügyben a képmáshoz való jog és a sajtószabadság közötti érdekütközés eredményeként, a felperesek személyiségvédelmi igényével szemben a sajtó tájékoztatáshoz fűződő szabadságának elsőbbségét; ezzel a felek között a jogvitát érdemben eldöntötte.

**Igazolási kérelem alaptalansága elektronikus kapcsolattartás választása esetén
(BH 2018.314., Pfv.V.24.650/2018.)**

Az ügyben az alperes jogi képviselője 2018. szeptember 5-én benyújtott beadványában fellebbezést és a fellebbezési határidő elmulasztása miatt igazolási kérelmet terjesztett elő. Igazolási kérelmében előadta, hogy a fellebbezés benyújtásával azért esett egynapos késedelembe, mert az asztali számítógépe 2017. szeptember 4-én meghibásodott, így önhibáján kívül olyan helyzetbe került, amelynek következtében nem tudta a fellebbezését határidőben előterjeszteni. Kérelméhez mellékelte az I. Kft. ügyvezetőjének nyilatkozatát arról, hogy az ügyvezető az alperes jogi képviselője által használt AMD Sempron 2800+ típusú asztali számítógépén 2017. szeptember 3-a és szeptember 5-e között javítási munkálatokat végzett. A nyilatkozat szerint a javítási munkálatok megkezdése előtt a számítógép rendeltetésszerű használatra nem volt alkalmas. A Kúria mindenekelőtt rögzítette, hogy az alperes és az eljáró bíróság között papíralapú volt a kapcsolattartás, a fellebbezéssel támadott ítélet is postai úton került kézbesítésre az alperesnek. Az alperes a fellebbezést és az igazolási kérelmet tartalmazó beadvány elektronikus úton történő benyújtásával saját választása szerint vállalta az elektronikus úton történő kapcsolattartást.

Figyelemmel arra, hogy az „ügy urai” a peres felek, az alperes felelőssége, hogy a perben meghatalmazottként eljáró jogi képviselő megfelelő időben kapja meg a meghatalmazását, és ne a fellebbezési határidő utolsó napján. A Pp. 106. § (1) bekezdése értelmében kizárólag a saját hibán kívüli, azaz vétkes mulasztás orvosolható igazolással. Az igazolási kérelem tartalma szerint a fellebbezési határidő elmulasztásának egyedüli oka a jogi képviselő számítógépének meghibásodása. E körben a Kúria megállapította, hogy a javítás idején, 2017. szeptember 4-én kelt, az alperes jogi képviselője által szabályszerűen aláírt fellebbezés és a mellékelte ügyvédi meghatalmazás számítógéppel készült, ennek alapján a határidő utolsó napján a jogi képviselő rendelkezésére állt olyan eszköz, amellyel beadványát – a Pp. 3. §-ában foglalt rendelkezési elv értelmében – a fél által választott módon elkészítette és a bírósághoz eljuttathatta. Mindezekre tekintettel alaptalan az alperes jogi képviselőjének az a hivatkozása, amely szerint – a számítógép meghibásodása folytán – olyan helyzetbe került, hogy a beadványát nem tudta határidőben benyújtani. A Kúria rámutatott arra is, hogy a méltányosság alkalmazása során magasabb az elvárhatóság mértéke a jogi képviselővel szemben. Erre figyelemmel a jogi képviselő e magatartása a Pp. méltányos elbírálást előíró rendelkezése mellett sem jelenti a mulasztás vétkességét. A méltányos elbírálás követelménye egyebekben sem teszi mellőzhetővé a vétkesség valószínűsítő körülmények objektív értékelését.

Elmeállapot szakértői vizsgálata a tárgyaláson (BH 2018.340., Pfv.II.21.771/2017.)

A felülvizsgálati kérelem alapján a Kúriának abban kellett állást foglalnia, hogy az alperes elővezetését követően a bírósági tárgyalóteremben elvégzett szakértői vizsgálatra alapított szakvélemény bizonyítási eszközként, kétséget kizáróan bizonyítja-e a mentális zavar tényét, ezáltal arra alapítva levonható-e következtetés a cselekvőképesség jogi korlátozásának módjára. A Kúria szerint a szakértői vizsgálat körülményei alapján a szakvélemény az ítéleti döntés alapjául nem szolgálhat. Az idős alperes mentális állapotát a váratlan, a bírósági tárgyalásra elővezetéssel foganasított intézkedést követő vizsgálat alapján nem lehetett megítélni.

A cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság alá helyezés első feltétele a nagykorú személy mentális zavarának fennállása. A gondnokság alá helyezési eljárásban a mentális állapot (pszichés zavar) megítélésének kérdése – ahogy arra a jogerős ítélet helytállóan mutatott rá – szakkérdés. A szakértő szerepe az eljárásban garanciális jellegű, az eljárási protokoll része, mivel a szakvélemény nélkül a mentális állapot nem ítéhető meg. Gyakran előfordul azonban az a helyzet, hogy a szakvélemény elkészültét a gondnokság alá helyezési per alperese folyamatosan megghiúsítja (az idézésre nem reagál, a vizsgálatra nem megy el, a szakértőt a lakásába nem engedi be, stb.). A vizsgálat elvégzésének (a szakvéleménynek) az alperes általi ellehetetlenítése azonban nem vezethet a kereset elutasítására. Ezért az eljárási szabályok ezekben az esetekben lehetővé teszik, hogy a szakértői vizsgálat a fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátás keretében kerüljön elvégzésre.

Tény, hogy az alperes – a jogerős ítéletben részletezett módon – a szakértői vizsgálatot negálta, arra többszöri idézés ellenére nem ment el, ezáltal gyakorlatilag lehetetlenné tette az elvégzését. Az elsőfokú bíróság a törvényi követelmény és az alperes magatartása közötti ellentmondást úgy oldotta fel, hogy az alperest a bírósági tárgyalásra elővezettette és a szakértő a vizsgálatot a tárgyalóteremben végezte el. Az igazságügyi pszichiátriai szakértői vizsgálatokról és véleményezésről szóló (a Ptk. hatálybalépésétől kezdődően már nem hatályos, de a szakértők által változatlanul követett és iránymutatónak tekintett) 14. számú módszertani levél B/III. pontja rendelkezik az igazságügyi pszichiátriai szakértői vizsgálat protokolljáról. A módszertani levél előírta: „feltétlenül biztosítani kell, hogy a pszichiátriai vizsgálatokhoz szükséges feltételek – a vizsgáló helyiség, vizsgáló eszközök – rendelkezésre álljanak”. A bírósági tárgyalóterem – függetlenül az alperes magatartásától – kivételes esetben sem tekinthető a szakértői vizsgálatra alkalmas helyiségnek. A tárgyalótermi környezet mellett a szakértői vizsgálat időbeliségét a tárgyalások időbeosztása is korlátozza, a fél mentális állapotának megítélése pedig nem múlhat a kitűzött tárgyalási időtartamtól.

Kétségtelen, hogy a nem szokványos szakértői vizsgálatot az alperes saját magatartása indokolhatta. A jelen eljárás megindítására azonban az alperesnek a büntető-eljárásban már értékelt magatartása miatt került sor, azaz az alperes a cselekedetei következményeit nem képes felismerni. Betegségbelátásának hiányából okszerűen következik a szakértői vizsgálaton való részvételének és együttműködésének megtagadása. Ez azonban nem vezethet arra a következményre, hogy mentális zavarának megítélését módszertanilag aggályos körülmények között elvégzett szakvéleményre lehetne alapítani. A Kúria hangsúlyozottan értékelt a másod-

fokú tárgyaláson tett szakértői nyilatkozatot, miszerint az elővezetés, a bírósági tárgyaláson történő meghallgatás ténye, illetve a nyugodt, kiegyensúlyozott légkör hiánya befolyásolhatták az alperes mentális állapotát és ebből következően a vizsgálati eredményt (a szakvélemény tartalmát). A vizsgálat körülményei miatt tehát a szakértő maga is indokoltnak tartotta annak megismétlését és az ismételt – nyugodt körülmények között elvégzett – vizsgálat alapján a szakvélemény tartalmának módosulását sem zárta ki. A mentális zavar fennállásának mértéke tehát kétséget kizáróan bizonyítottan nem tekinthető, abból a jogi korlátozás terjedelmére következtetés nem vonható le.

Hitelezői igény bejelentése a felszámolási eljárásban törvényi kárrendezés mellett

(BH 2018.20., Gfv.VII. 30.352/2017.)

Az igénybejelentő számlaszerződést kötött az adóssal, majd különböző időpontokban egy függő ügynökkel kötvényre és a kapcsolódó opciós jogra vonatkozó adásvételi szerződéseket kötött. Ezek alapján összesen 34.830.000 Ft összegű hitelezői igényt érvényesített. A felszámoló kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, az igénybejelentő követelése a Cstv. szerinti hitelezői igény (kártérítés), vagy a Bszt. szerinti ügyféligény. Álláspontja szerint a követelés kártérítés jogcímén megalapozott. Kérte, hogy a bíróság a vitatott igény tárgyában hozzon határozatot.

A másodfokú bíróság az eljárást megszüntette, hivatkozással arra, hogy a 2015. évi CCXIV. törvény 15. § (3) bekezdésében szabályozott jogintézmény keretében van mód az értékpapírszámlán jóvá nem írt kötvény esetén a törvény szerinti ügyletből eredő követelés fennállásának bíróság általi megállapítására. Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság álláspontja szerint az igénybejelentő követelése nem tartozott a felszámolási eljárásban eljáró, vitatott követelés elbírálására jogosult bíróság hatáskörébe, az igény peres eljárásban érvényesíthető. A Kúria e kérdésben úgy foglalt állást, hogy a jelen esetben a nem létező kötvények alapján nincs lehetőség pénzügyi eszköz kiadására, ezért csak hitelezői igényként vehető figyelembe az igénybejelentő követelése.

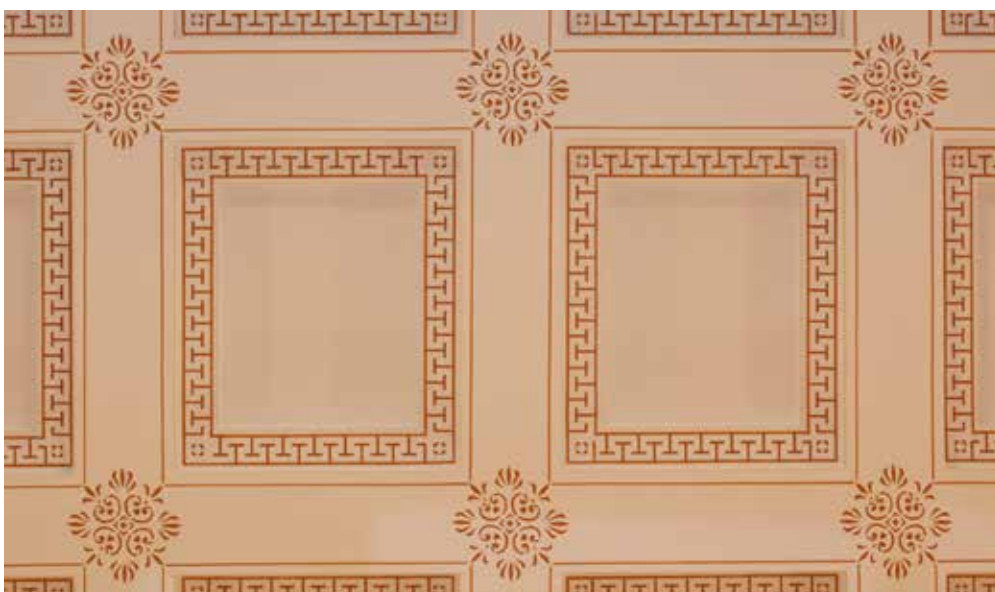
A 2015. évi CCXIV. törvény vonatkozó rendelkezéseiből következően a törvény hatálya olyan ügyletekre is kiterjed, ahol – jóllehet az értékpapírszámlán a kötvény nem került jóváírásra – az ügyletnek a többi feltétele fennáll, és a követelés fennállását „jogerős bírósági határozat megállapította”. Ilyen esetben a Kárrendezési Alappal szemben a bírósági határozat jogerőre emelkedését követő 30 napon belül terjesztheti elő az igényét a jogosult. Ebben az esetben a kérelmezőt jogosultnak, a „kötvényt az ... értékpapírszámlán jóváírtnak kell tekinteni.” A jelen eljárásban azonban nem azt kellett elbírálni, hogy a jogosult igényt tarthat-e a Kárrendezési Alapból kifizetésre, illetve hogy a felszámolási ügyben eljáró bíróság végzése a 2015. évi CCXIV. törvény 15. § (3) bekezdésének alkalmazása során a kárrendezés alapjául szolgálhat-e. Az eljárt bíróságoknak abban a kérdésben kellett állást foglalniuk, hogy a hitelezőnek fennáll-e az igénye az adóssal szemben és mekkora összegben. E vonatkozásban pedig a Kárrendezési tv. előírásai nem irányadóak, a törvény ugyanis a hitelezői igények előterjesztését és elbírálását semmilyen módon nem szabályozza. A Kárrendezési tv. szabályaira hivatkozással tehát a másodfokú bíróság a hitelezői igény érdemi elbírálását megalapozottan nem mellőzhette volna.

Közalapítvány elleni felszámolási kérelem (BH 2018.148., Gfv.VII.30.002/2017.)

A hitelező 2015. február 2-án nyújtotta be felszámolási kérelmét az adósként megjelölt közalapítvány ellen a Cstv. 27. § (2) bekezdés a) pontjára hivatkozva. A Kúria álláspontja szerint a másodfokú bíróság helytállóan értelmezte együtt az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (Ectv.) 2. § 6. pontjának fogalom meghatározását a 10. § (1) bekezdéssel, és vonta le a következtetést arra vonatkozóan, hogy a közalapítványra és pártalapítványra az Ectv. és a Cstv. szabályait nem lehet alkalmazni.

A hitelező azt elfogadta, hogy az Ectv. nem vonatkozik a közalapítványra, ebből azonban arra a következtetésre jutott, hogy a közalapítvány vonatkozásában nincs korlátozás, nincsenek speciális eljárási rendelkezések, ugyanolyan feltételek mellett lehet vizsgálni a fizetéseképtelenségét, illetve elrendelni a felszámolását, mint bármely más gazdálkodó szervezet esetében. A Kúria nem ért egyet ezzel a jogértelmezéssel. Az 1959. évi IV. törvény 74/G. §-át hatályon kívül helyező 2006. évi LXV. törvény 1. § (3a) bekezdése 2014. november 26-tól úgy rendelkezik, hogy közalapítvány esetén az Ectv. civil szervezetekre vonatkozó rendelkezéseit alkalmazni kell. Miután azonban az Ectv. továbbra is kizárja a civil szervezetek közé sorolt alapítványok közül – az Ectv. alkalmazása során – a közalapítványokat és a pártalapítványokat, a Kúria álláspontja szerint ebből az a következtetés vonható le, hogy a közalapítványokra az alapítványokkal kapcsolatos anyagi jogi szabályok alkalmazandóak ugyan – ahogyan azt az e bekezdést beiktató módosító jogszabály indokolása is tartalmazza –, a közalapítványok azonban nem tartoznak az Ectv. hatálya alá.

A Cstv. 2. § (5) bekezdése azt mondja ki, hogy akkor kell alkalmazni a Cstv.-t az alapítványokra, ha erről az Ectv. másképpen nem rendelkezik. Miután az Ectv. 2. § 6. pontja másképpen rendelkezik a közalapítványokra, ebből az következik, hogy a közalapítványra a Cstv. nem alkalmazható, a közalapítványra nem terjed ki a Cstv. személyi hatálya. Ettől függetlenül a hitelezők nincsenek elzárva a közalapítványok tekintetében az egyedi végrehajtástól, és a közalapítvány megszüntetésének eseteit is rendezi a jogszabály.

A jelentős piaci erővel visszaélés szankciói (BH 2018.178., Gfv. VII. 30.432/2017.)

A felperes marasztalási keresete elsődleges jogalapjaként a felek által 2007-2009. évekre kötött szállítási szerződések részleges érvénytelenségét jelölte meg, jogszabályba ütközés jogcímén. A jelen peres eljárásban nem volt vitatható, tényként kellett elfogadni, hogy az utólagos engedmény kikötése az alperes részéről jogszabálysértő volt. A Kúriának először abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az adott esetben a Kertv. rendelkezéseibe ütköző magatartásnak a szerződésben rögzített rendelkezései polgári jogi semmiséget eredményez-e.

Más jogágak kötelező jogi szabályait sértő szerződés a polgári jog szempontjából akkor érvénytelen, ha a más jogági törvény kifejezetten rögzíti, miszerint annak megsértése egyúttal a szerződés érvénytelenségét is okozza, vagy a jogszabály értelmezéséből nyilvánvaló módon megállapítható, hogy a külön jogszabály az egyéb, más jogági szankciók mellett a szerződés érvényességét sem kívánja megengedni.

A Kúria hangsúlyozta: a jogalkotó egyértelmű akaratát fejezi ki, ha maga a más jogági jogszabály mondja ki a jogszabályba ütköző, ún. tilos szerződés polgári jogi semmisségét, illetve azt, hogy az adott jogszabály rendelkezéseinek megsértése miatt alkalmazott jogkövetkezmények nem érintik a külön jogszabályokban foglaltak szerinti egyéb polgári jogi jogkövetkezmény alkalmazásának lehetőségét. Önmagában azonban abból, hogy ilyen rendelkezést az adott norma nem tartalmaz, nem következik az, hogy a tilos ügylet joghatása biztosan nem vonható le. A bíróságoknak a polgári jogi jogkövetkezmény alkalmazhatóságát minden esetben a törvényi tilalommal védett jogi érdek, az adott jogszabály rendeltetése alapján kell vizsgálniuk és eldönteniük. A Kertv. a jelentős piaci erővel rendelkező vállalkozásokra vonatkozó szabályozást tartalmaz. A 7. §-ában tilalmazott magatartások megvalósulása esetén a 9. § rendelkezése szerint a GVH a Tpv. eljárási szabályai alkalmazásával a Tpv. 21. §-ának megsértése esetén irányadó rendelkezéseket alkalmazza. Ennek eredményeként a Tpv. 77-78. §-aiban írt intézkedések tehető, jelen esetben a GVH bírságot szabott ki, és kötelezte az alperest a tilos bónuszok alkalmazásának megszüntetésére. A Kertv. indokolásából egyértelműen meghatározható a törvény célja: a jelentős piaci erővel rendelkező vállalkozással szemben kiszolgáltatott helyzetben lévő mikro-, kis- és középvállalkozó beszállítók védelme, akik helyzetükből adódóan gyenge érdekérvényesítési képességük folytán a vevő (kereskedő) által diktált árakat kénytelenek alkalmazni.

A GVH által kiszabott bírság célja egyrészt a jogsértés megbüntetésére, másrészt a prevenció mind az adott vállalkozás jövőbeni, mind más kereskedők piaci magaratása tekintetében, a vállalkozók visszatartása a jogsértő magatartástól. Az eltiltás a jövőre nézve fejt ki a hatását, azonban nem érinti a már alkalmazott, jogszabályba ütköző kikötés alapján a beszállító – így a felperes – által adott utólagos kedvezményeket. Ebből következően a közjogi szankció nem reparálja a felperest ért jogsérelmet. A Kúria megítélése szerint a Kertv.-n keresztül alkalmazandó Tpv.-ben meghatározott jogkövetkezmény ezért nem tekinthető olyan, „más jogkövetkezménynek”, amely jelen esetben a jogszabályba ütköző szerződés érvénytelenségének megállapítását kizárja. A GVH által alkalmazható szankciók nem kizárólagos jogkövetkezményei a jogsértésnek, annál is inkább, mert jelen ügyben a jelentős piaci erővel való visszaélés tilos szerződési tartalmat eredményezett, a jogsértés eredményeként a szerződéses kikötés tárgyát képező szolgáltatás (a Kertv.-be ütköző módon meghatározott bónuszok és az azok alap-

ján fizetendő utólagos engedmény) az, amely a törvény szerint tilos. Ezért jogszabályba ütközésre alapítottan a szerződés részleges érvénytelensége jogkövetkezményének levonását a felperes alappal igényelhette. Ezt az értelmezést támasztja alá egyebekben a jelentős piaci erővel való visszaéléssel rokonságot mutató, a tisztességtelen piaci magatartás tilalmába ütköző rendelkezések megsértése esetén alkalmazandó Tpvt. 93. §-a is, amely általános jelleggel rögzíti, hogy a Tpvt. rendelkezéseinek megsértése miatt alkalmazott jogkövetkezmények és érvényesített polgári jogi igények nem érintik a külön jogszabályokban foglaltak szerinti egyéb polgári jogi jogkövetkezmény alkalmazásának lehetőségét. Ezzel kifejezve, hogy a Tpvt. bármely tilalmát sértő magatartások jogkövetkezményeit a Tpvt. nem kívánja kizárólagosan levonni.

Deviza alapú szerződés létrejötte (BH 2018.230., Gfv.VII.30.284/2017.)

A felperes végleges keresetével – többek között – annak megállapítását kérte, hogy a perbeli kölcsönszerződés nem jött létre, a szerződés egyes, a keresetben megjelölt pontjai nem váltak a szerződés részévé. A felperes arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződés azért nem jött létre, mert a kölcsön összege és a törlesztőrészek összege vonatkozásában hiányzott a felek akaratának kölcsönös és egybehangzó kifejezése.

A felperes szerint az eljáró bíróságok az rPtk. 205. § (1) és (2) bekezdéseit jogszabálysértő módon alkalmazták, mivel a perbeli szerződés létrejöttét nem lehetett volna megállapítani. A Kúria megítélése szerint, ha a szerződés aláírását követően az alperes a főkötelezettségének, a kölcsönösszeg folyósításának eleget tett, a felperes pedig törlesztési kötelezettségének teljesítését megkezdte, nem lehet évekkel később megalapozottan arra hivatkozni – a felperes által megjelölt okok alapján –, hogy a szerződés lényeges tartalmi részek hiányában létre sem jött a felek között. Önmagában az, hogy a szerződésben a devizaárfolyam pontos mértéke nem került meghatározásra, csak azt tartalmazta a szerződés, hogy a tranzakció elszámolásának időpontjában irányadó árfolyamon történik a folyósítás és a törlesztés, nem jelenti azt, hogy a felek az alkalmazandó árfolyamban nem állapodtak meg. A kétnemű árfolyam alkalmazását nem a szerződés létre nem jötté, hanem a szerződés részleges semmissége körében kell értékelni. Ugyanakkor ezt a részleges semmisségi okot a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. tv. (a továbbiakban: DH1. tv.) 3. §-a megszüntette, így amiatt a szerződés érvénytelensége már nem vizsgálható, ahogy az egyoldalú szerződésmódosítással kapcsolatos rendelkezések tisztességtelensége sem, figyelemmel a hivatkozott törvény 4. §-ában foglaltakra, illetve az azt követő elszámolásra.

A felek között devizaalapú kölcsönszerződés jött létre, amely a szerződés számos rendelkezése alapján megállapítható. A szerződésben rögzített irányadó árfolyam is azt bizonyítja, hogy az adós devizában adósodott el devizakamat mellett, bár a kölcsön folyósítására, a törlesztésre forintban került sor. Ez pedig – figyelemmel a 6/2013. PJE határozat 1. pontjában írtakra – azt jelenti, hogy devizaalapú hitel/kölcsön szerződést megkötöttek. A bíróságnak annak megállapításához, hogy devizaalapú hitelkölcsön-szerződés jött-e létre, nem kell, nem is lehet szerződésként vizsgálnia, hogy volt-e a konkrét ügylet mögött deviza.

**Biztosítási összeg kedvezményezettjének megjelölése kölcsönszerződésben
(BH 2018.284., Gfv.VII.30.742/2017.)**

A felperes és a II. rendű alperes mint adósok az I. rendű alperessel mint hitelezővel 2008. február 18-án devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződést, valamint ugyanezen a napon a kölcsönszerződés biztosítására a felperes és a II. rendű alperes mint zálogkötelezettek az I. rendű alperessel mint zálogjogosulttal a tulajdonukban álló ingatlanra vonatkozó jelzálogszerződést kötöttek. A kölcsönszerződés II.2. pontja a kölcsön folyósításának együttes feltételei között többek között előírja, hogy: „A zálogul lekötött ingatlanfedezet(ek) legalább tűz- és elemi kockázatokra, legalább az ingatlan(ok) mindenkori újjáépítési értékének összegéig – ami nem lehet kevesebb, mint a szerződött kölcsön összege –, a kölcsön teljes futamidejére a Bankot a kölcsön és járulékai erejéig egyedüli kedvezményezettként megjelölve, vagyonbiztosítással biztosítva van(nak) és ezt az Adós a biztosítási kötvény(ek)nek, illetve ajánlat(ok)nak és/vagy a biztosító, illetve az eljáró biztosítási bróker nyilatkozatá(ai)nak bemutatásával igazolta.”

A felperes módosított keresetében – többek között – a kölcsönszerződés II.2. pontjába foglalt fenti rendelkezés tisztességtelenségen alapuló semmisségének megállapítását kérte. A Kúria érvelése szerint a kölcsönszerződés II.2. pontjából nem következik, hogy a biztosítási összeg elszámolási kötelezettség nélkül a zálogjogosult szabad rendelkezési joga alá kerül. Téves az a felperesi hivatkozás, hogy a támadott kikötésből nem következik a biztosítási szerződés és a kölcsönszerződés szerves viszonya. A szerződés értelmében a biztosítási szerződés megkötése a kölcsön folyósításának feltétele, a perbeli kikötés szövegszerűen is utal a zálogul lekötött ingatlanfedezetre.

A jelzálogszerződés keresettel egyébként nem támadott 7. pontjából, valamint az rPtk. azon szabályából – miszerint a biztosítási összeg a zálogtárgy helyébe lép, illetőleg a zálogfedezet kiegészítésére szolgál – az következik, hogy a zálogjog tárgya részben (az ingatlan mellett) vagy egészben (az ingatlan helyett) a biztosítási összeg lesz, amelyen óvadék jön létre. [Hasonlóan az rPtk. 268. § (3) bekezdésében foglaltakhoz, amely szerint az elzálogosított követelés teljesítéseként a zálogjogosulthoz befolyt pénzre az óvadék szabályait kell alkalmazni.] A biztosító által közvetlenül a bank mint kedvezményezett részére folyósított összeg tehát zálogjog (óvadék) tárgya lesz. Az óvadék jogosultját az rPtk. 271. § (1) bekezdése értelmében ugyan megilleti a közvetlen kielégítés joga, azonban csak annak megnyíltakor. Ettől eltérő rendelkezést a perbeli kikötés nem tartalmaz. Az I. rendű alperes tehát kizárólag a lejárt tartozás kiegyenlítésére fordíthatja a hozzá befolyt biztosítási összeget. Az adós tartozását pedig a jogerős ítéletben rögzített jogszabályi és szerződéses rendelkezések alapján köteles nyilvántartani és a felperessel közölni.

Ellentétes tételes szerződéses rendelkezés hiányában a kölcsönszerződés II.2. pontja nem érinti, nem vonja el, illetve nem korlátozza a zálogkötelezettnek az rPtk. 260. § (3) bekezdésén alapuló jogát, azt, hogy a biztosítási összegnek a zálogtárgy helyreállítására fordítását követelje.

Tisztességtelen szerződési feltétel zálogszerződésben (BH 2018.256., Gfv.VII.30.016/2017.)

A felperes keresetében a zálogszerződés 5. pontja részbeni semmisségének megállapítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a kifogásolt feltételből hiányzik azon tényezők meghatározása, amelyek a fogyasztó számára követhetővé és ellenőrizhetővé tennék az eladási ár meghatározását, ezért a kikötés sérti a ténylegesség, az arányosság, a szimmetria és az átláthatóság elvét. Elsődlegesen abban a kérdésben kellett a Kúriának állást foglalnia, hogy a per tárgyát képező szerződéses rendelkezés tisztességtelenségének vizsgálatát az rPtk.-nak a szerződéskötéskor hatályos rendelkezése kizárja-e arra tekintettel, hogy az az rPtk. 257. § (1) és (2) bekezdésében írtaknak megfelel.

A Kúria e körben utalt arra, hogy a szerződési feltétel nem minősülhet tisztességtelennek, ha azt jogszabály állapítja meg, vagy jogszabály előírásának megfelelően határozzák meg. A 2/2012. (XII. 10.) PK vélemény 3. pontjában a Kúria akként foglalt állást, hogy „olyan feltétel tisztességtelensége, amelynek tartalmát jogszabály kimerítően (taxatív) határozza meg, bíróság által nem vizsgálható. Ha a kógens keretszabályt a felek rendelkezési joga tölti meg tartalommal, vagy ha a felek a diszpozitív jogszabályi rendelkezésektől eltérnek, az ilyen feltétel tisztességtelensége vizsgálható.” Az rPtk. 257. § (1) és (2) bekezdésének rendelkezései, amelyek olyan értelemben nem kógensnek, hogy nincs olyan rendelkezés miszerint a feleknek a bírósági végrehajtáson kívüli értékesítés szabályairól szükségszerűen meg kellene állapodniuk, ugyanakkor, ha abban megállapodnak, azt a szerződésben kell kitölteni tartalommal az rPtk. rendelkezései szerint. Így tehát a per tárgyát képező szerződéses rendelkezések tisztességtelensége vizsgálható, mivel az rPtk. azt írja elő többek között, hogy a legalacsonyabb eladási ár, illetve annak számítási módjának szabályai a szerződésben határozandók meg.

A Kúria álláspontja szerint a per tárgyát képező szerződéses rendelkezés „a legalacsonyabb eladási ár számításának módját” meghatározta azzal, hogy azt az értékbecslésben megállapított értéktől tette függővé. Egyébként, ha a szerződéses rendelkezés az rPtk. 257. § (1) bekezdésében írtaknak nem felelne meg, a szerződéses rendelkezés nem tisztességtelen, hanem jogszabályba ütköző lenne, és ez a tisztességtelenség vizsgálatát – az adott tényállás mellett – kizárná (PK vélemény 2. pont). A fent kifejtettekre tekintettel a Kúria úgy ítélte, hogy a rendelkezés tisztességtelenségét érdemben kellett vizsgálni. E körben abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a perbeli szerződéses rendelkezés a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a fogyasztó hátrányára állapítja-e meg. A Kúria megítélése szerint a per tárgyát képező szerződéses rendelkezés – amely kizárólagosan az I. rendű alperest jogosítja fel az értékbecslő kiválasztására, kizárólag a vele szerződéses kapcsolatban álló értékbecslők közül biztosítva a kiválasztás lehetőségét oly módon, hogy az értékbecsléssel szemben hatékony jogorvoslatot sem jogszabály, sem a szerződéses rendelkezés nem biztosít – tisztességtelen.

Cégbíróság törvényességi felügyeleti hatásköre (BH 2018.257., Gfv.VII.30.455/2017.)

A Ptk. 3:34. § (1) bekezdésének első mondata szerint a jogi személyek feletti általános törvényességi felügyeletet a jogi személyt nyilvántartó bíróság látja el. A kérelmezett jogi személy, ezen belül zártkörű részvénytársasági formában működő gazdasági társaság, tehát cég, amely felett az általános törvényességi felügyeletet a cégbíróság látja el, a Ctv. vonatkozó szabályai alkalmazásával. Ugyanakkor a cégbíróság általános törvényességi felügyeleti hatásköre nem zárja ki a kérelmezett felett más szervezet törvényességi felügyeleti hatáskörét, hiszen a Ctv. tételesen rögzíti, hogy az adott cégre vonatkozó anyagi jogszabályok más szervezet részére is biztosíthatnak törvényességi felügyeleti jogokat. Ezek azonban nem lehetnek azonosak a cégbíróság jogkörével, azt csak kiegészíthetik.

A kérelmezett szövetkezeti hitelintézet működésére a Hpt. és az Szhitv. szabályai mint *lex specialis* törvények vonatkoznak. A Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény alapján az MNB látja el a pénzügyi közvetítőrendszer, ezen belül a Hpt. hatálya alá tartozó szervezetek, személyek és tevékenységek felügyeletét, e szervezetek prudens működésének elősegítése, a tulajdonosok gondos joggyakorlásának felügyelete céljából. Az Szhitv. értelmében a szövetkezeti hitelintézetek integrációjának szervei az Integrációs Szervezet és a kérelmező. A szövetkezeti hitelintézetek integrációjának központi bankja a kérelmező. A szövetkezeti hitelintézet, így a kérelmezett az Integrációs Szervezet tagja és a kérelmező részvényese. A Szhitv. részletesen szabályozza az Integrációs Szervezet és a kérelmező feladat- és hatáskörét a szövetkezeti hitelintézetek működésének ellenőrzése vonatkozásában. Így bár a kérelmező és a kérelmezett között társasági jogi kapcsolat áll fenn, a Szhitv. speciális, a Ptk. Harmadik Könyvében meghatározott szabályokban meg nem jelenő jogokat, irányítási lehetőségeket biztosít a kérelmezőnek részvényesei, így a kérelmezett felett is.

A kérelmező a törvényességi felügyeleti intézkedés iránti kérelmében a kérelmezett pontosan megjelölt testületi határozatainak megsemmisítését kérte arra hivatkozással, hogy a cég a működése során nem tartja be a szervezetére és működésére vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, illetve a létesítő okiratában foglaltakat, továbbá a létesítő okirata a bejegyzést megelőzően már fennálló ok folytán törvénysértő. A jogszabálysértő működést, illetve törvénysértő állapotot az érvénytelen határozatok meghozatalában, az alapszabály tekintetében az azon alapuló cégjegyzékbe történt bejegyzésben, és e határozatokon alapuló további működésben jelölte meg. A Ctv. 74. § (3) bekezdése akként rendelkezik, nincs helye törvényességi felügyeleti eljárásnak, ha az arra vonatkozó igény polgári perben, illetve közigazgatási eljárásban érvényesíthető. Azt kellett tehát vizsgálni, hogy peres vagy közigazgatási út lehetősége fennáll-e annak biztosítására, hogy a kérelmező az általa elérni kívánt jogi helyzetet hatékonyan és célirányosan elérhesse az általa igénybe vehető más eljárásokban, avagy a kívánt jogi helyzet létrejöttét a cégbíróság törvényességi felügyeleti intézkedése tudja biztosítani. Tehát nem általánosságban, hanem az adott kérelmező és kérelmezett viszonyában, az elérni kívánt jogi helyzet figyelembevételével kell állást foglalni abban, hogy a cégbíróságnak fennáll-e a törvényességi felügyeleti hatásköre a kérelem elbírálására.

A kérelmezőt a Ctv. 65-70. §-ában szabályozott peres eljárások kezdeményezésének joga nem illeti meg, ahogy a Ptk. 3:35. §-ában rendezett, a társasági határozatok bírósági felülvizsgálatára irányuló per kezdeményezésének joga

sem. A hivatkozott jogszabályi rendelkezések tételesen felsorolják, hogy mely jogalanyok rendelkeznek keresetindítási joggal, e körbe pedig a kérelmező nem tartozik bele. Így tehát állást kellett foglalni abban a körben, hogy az integrációs szervezeten belül érvényesülő, vagy a pénzügyi intézményekre vonatkozó speciális felügyeleti szabályok hatékony eszközrendszer biztosítanak-e a kérelmező számára, és az ezen jogszabályok által biztosított eljárások bírósági vagy hatósági eljárásnak minősülnek-e. A Kúria azt vizsgálta, hogy a törvényességi felügyeleti kérelemben megjelölt jogszabálysértő működés megszüntetésére a jogerős végzésében felhívott Szhiv. 15. § (3) és (4) bekezdése olyan közigazgatási, illetve más bírósági eljárásnak minősül-e, amely kizárja a cégbíróság törvényességi felügyeleti eljárását. Mivel sem a kérelmező, sem az Integrációs Szervezet nem hatóság, ezen eljárások nem közigazgatási eljárások, továbbá ezen eljárások keretében a sérelmezett határozatok hatályon kívül helyezése, megsemmisítése közvetlenül nem is érhető el. Az, hogy a kérelmező utasításával szemben a kérelmezett peres bírósághoz fordulhat, nem zárja ki a kérelmező törvényességi felügyeleti eljárás kezdeményezése iránti jogát, hiszen ez a jogi eszköz igénybevétele nem őt, hanem a kérelmezettet illeti meg.

Mindezen rendelkezések egybevetéséből a Kúria arra a következtetésre jutott, hogy bár a hatásköri szabályok elkülönítése a kérelmezettre irányadó jogszabályok alapján felvetett értelmezési kérdéseket, az adott ügyben az eljáró bíróságok a Ctv. 74. § (3) bekezdésének téves értelmezésével és alkalmazásával állapították meg a cégbíróság hatáskörének hiányát.

Üzlethelyiség fogalma

(BH 2018.316., Gfv.VII.30.601/2017.)

A felperes megbízásából eljáró személy telefonon kereste meg a fogyasztót ingyenes és teljes orvosi kivizsgálást ajánlva neki. 2015. augusztus 17-én a fogyasztó megjelent a megjelölt ingatlanban, amely az adott időpontban a cégjegyzékben a felperes telephelyeként szerepelt. A fogyasztót egy számítógéphez kötött vasrúd megfogásával járó vizsgálatot követően szívbetegnek diagnosztizálták. Gyógyulása érdekében két termék vásárlását ajánlották neki: egy infrás ágymatracot, valamint egy „OMI” pulzáló ringet, összesen 490.000 Ft vételárért. Az adásvételi szerződést a helyszínen megkötötték, amelyben rögzítették, hogy a fogyasztó a vételárat két részletben fizeti meg. 2015. augusztus 19-én az első részletet 250 000 Ft-ot a fogyasztó a vásárlás helyszínén készpénzben megfizette. 2015. augusztus 26-án a fogyasztó a vásárlás helyszínén bejelentette, hogy az adásvételi szerződéstől el kíván állni, a termék visszaadása és a kifizetett vételárrész visszaiigénylése mellett. Tekintettel arra, hogy ezt a nyilatkozatát a felperes nem fogadta el, 2015. augusztus 27-én írásban is megküldte elállási nyilatkozatát. A felperes a vételár első részletét a fogyasztónak visszafizette, a termék visszavételét és a fennmaradó vételár visszafizetését megtagadta. A fogyasztó az alpereshez fordult a jogvita rendezését kérve.

Az alperes a BBT/1869/2016. számú ajánlásában felhívta a felperest, hogy a fogyasztó és a közte létrejött adásvételi szerződést szüntesse meg, a termék fogyasztó által történt visszaszolgáltatása mellett. Az alperes megítélése szerint az adásvételi szerződés üzlethelyiségen kívül kötött szerződésnek minősül, mert a felperes nem igazolta okirattal, hogy egészségmegőrző termék értékesítésére jogosult lett volna a szerződéskötés helyén és idején. A fogyasztó az elállási jogát a

fogyasztó és a vállalkozás közötti szerződések részletes szabályairól szóló 45/2014. (II. 26.) Korm. rendelet 20. § (2) bekezdésében írt 14 napos határidőn belül közölte, így a felperesnek olyan helyzetet kell teremtenie, mintha a szerződés létre sem jött volna. A Kúria a felülvizsgálati kérelemben megjelölt és megindokolt jogszabálysértések alapján kizárólag abban a kérdésben foglalhatott állást, miszerint annak megítélése során, hogy a szerződés üzlethelyiségben vagy azon kívül jött-e létre, csak a 45/2014. (II. 26.) Korm. rendelet szabályait, vagy egyéb jogszabályi rendelkezéseket is kell-e alkalmazni. A Kúria egyetértett a másodfokú bírósággal abban, hogy e kérdés eldöntése szempontjából nincs jelentősége a más jogszabályok előírásainak: mert a fogyasztó számára az üzlethelyiségen kívül kötött szerződések vonatkozásában az indokolás nélküli elállási jogot a 45/2014. (II. 26.) Korm. rendelet biztosítja, amely jogszabály az üzlethelyiség és az üzlethelyiségen kívül kötött szerződés fogalmakat önállóan definiálja. Tény, hogy a perben hivatkozott másik két jogforrásnak is a fogyasztók védelme a célja, amit elsősorban közjogi szabályokkal és azok hatósági ellenőrzésének előírásával biztosítanak, de ebből nem következik, hogy a felek közötti konkrét jogvita eldöntéséhez e három jogszabályi rendelkezést együttesen kellene értékelni. A Fogyasztói Korm. rendelet a fogyasztói szerződésekre vonatkozó, speciális magánjogi szabályokat tartalmazza az említett két, közjogi jellegű jogszabályhoz képest. E jogszabály a saját hatálya, alkalmazása körében határozza meg az üzlethelyiség fogalmát, amely szerint üzlethelyiség „bármely ingatlan, ahol a vállalkozás a tevékenységét állandó jelleggel folytatja”. Az üzlethelyiségen kívül kötött szerződés az olyan fogyasztói szerződés, amelyet a szerződő felek egyidejű fizikai jelenléte mellett a vállalkozás üzlethelyiségeitől eltérő helyen kötöttek meg. Ebből következően a Kúria egyetértett a másodfokú bíróság álláspontjával, hogy a perbeli szerződés üzlethelyiségen kívül kötött szerződésnek nem minősülhet, a fogyasztót az elállási jog nem illette meg.

Permegszüntetés kizártsága különös jogutódlás esetén (BH 2018.317., Gfv.VII.30.121/2018.)

A másodfokú eljárásban az ítéletábra 7. sorszámú végzésével a per félbeszakadását állapította meg, mivel a felperes a felszámolási eljárás jogerős befejezésére tekintettel 2016. június 30-ával törlésre került a cégjegyzékből. Az I. rendű alperes a felperes jogutód nélküli megszűnése miatt 2017. május 10-én terjesztett elő kérelmet az ítéletábrához, a félbeszakadt eljárás folytatására és a felperes részére ügygondnok kirendelésével a per megszüntetésére. A felperes ügygondnokának fellebbezése alapján abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a felszámolási eljárás eredményeként megszünt felperes tekintetében teljesült-e a félbeszakadt eljárás folytatásának és a per megszüntetésének törvényben meghatározott feltétele, vagyis az, hogy a felperesnek nincs jogutódja.

Az rPp. 111. § (7) bekezdése szerint a fél a per megszüntetése érdekében akkor is kérheti az eljárás folytatását, ha a megszünt félnek nincs jogutódja. Jelen ügyben – a perbevitte anyagi jogviszony természetét is figyelembe véve – a peres eljárás félbeszakadásához vezetett a jogi személyiségű felperes megszűnése a másodfokú eljárás alatt. A felperesi pozíciót tekintve az eljárási jogutódlás lehetőségét két különböző természetű – az rPp. jogutódlási szabályai között eltérő eljárásrend alá tartozó – körülmény is felvetette, egyrészt a felperes megszűnése, másfelől a keresettel érvényesített követelés esetleges átruházása a felszámolási eljárásban. A felszámolási eljárás befejezésével az adós gazdálkodó szervezet jogutód nélkül szűnik meg, jogai és kötelezettségei egységes átszállásával általános jogutódja nem marad. Helye lehet ugyanakkor az adós egyes jogai (kötelezettségei) tekintetében különös jogutódlásnak. A felszámolás alá került gazdálkodó szervezet valamely követelésének jogutódljává válhat az, akire azt a felszámoló az adós nevében korábban átruházta (engedményezés), avagy az a hitelező, akinek javára a bíróság az adós követelését a felszámoló vagyontelosztási javaslata jóváhagyásával a felszámolási eljárás befejezésekor átadta. Leszögezte a Kúria, hogy a félbeszakadás megszüntetésének törvényben nevesített okait – mind a jogutód perbelépését, perbevonását, mind pedig azt, hogy a megszünt félnek nincs jogutódja – egységesen, a jogutódlással kapcsolatos eljárási szabályokkal összhangban kell értelmezni.

Bíróság előtt indult eljárásban a per folyamán bekövetkező jogutódlásra az rPp. 61. § (1) bekezdése általános definíciót ad azzal, hogy a per alapjául szolgáló jogviszonyban a polgári jog szabályai szerint valamelyik fél helyébe jogutód lép. A törvény ezt követően aszerint differenciál eltérő eljárási szabályok meghatározásával a jogutód belépésére, bevonására a perbe, hogy melyik peres pozícióban történt a jogutódlás, illetve hogy élők közötti jogügylet, vagy a fél halála, jogutódlással történt megszűnése a jogutódlás oka. A peres eljárás alatt bekövetkező jogutódlásba beletartozik az általános és a különös jogutódlás lehetősége egyaránt, ennél fogva a félbeszakadás jogintézményének alkalmazása során a jogutód fogalma nem korlátozható a jogutódlás valamelyik esetére, így a félbeszakadás-hoz vezető okra sem. Felszámolási eljárás eredményeként általános jogutód nélkül megszünt gazdálkodó szervezet esetében vizsgálni kell a különös jogutódlás lehetőségét a per tárgyát képező követelés vonatkozásában. Mindaddig, amíg az adott megszüntetési eljárás szabályai szerint nem tisztázott a szinguláris jogutódlás lehetősége a per alapjául szolgáló jogviszonyban, nem lehet kizárni, hogy a félnek van jogutódja. Amennyiben tisztázatlan marad a jogutódlás kérdése, fennmarad a különös jogutódlás lehetősége a fél megszüntetésére irányuló eljárás

szabályai szerint, nem állapítható meg a perben, hogy a megszűnt félnek nincs jogutódja.

Jelen ügyben a felszámolási eljárásban hozott záróvégzés értelmében jogutódjai a megszűnt felperesnek azok a hitelezők, akik javára a per tárgyát képező követelés, illetve annak adott hányada átadásra került. E hitelezők – az élők közötti jogügyletre szabott eljárási szabályok betartásával – kizárólag önkéntes perbelépéssel válhatnak féllé a perben, mivel a záróvégzéssel átadott adósi követelés átszállására az engedményezés szabályait kell alkalmazni, a jogutódlás az adott követelés tekintetében nem az adós megszűnéséből fakad. Hangsúlyozta a Kúria, hogy az rPp. 111. § (7) bekezdésének egyedüli rendeltetése a félbeszakadt eljárás megszüntetéssel való lezárásának biztosítása abban az esetben, ha a megszűnt félnek nincs jogutódja. Az rPp. e szabályának alkalmazása során a félbeszakadás időtartamának, illetve a másik fél méltányolható érdekének nincs jelentősége.

Ajánlat közlése az elővásárlásra jogosulttal (BH 2018.285., Gfv.VII.30.510/2017.)

Az I. rendű alperes és a felperes 1/2-1/2 arányú közös tulajdonában áll a perbeli ingatlan. Az I. rendű alperes 2010. április 21. napi kezdő időponttal felszámolás alá került. Az I. rendű alperes felszámolója többszöri eredménytelen értékesítési kísérletet követően az elektronikus értékesítési rendszerben (a továbbiakban: EÉR) 2016. áprilisában nyilvános pályázati hirdetményt tett közzé az adós ingatlanhányadának értékesítésére. Az értékesítési felhívásra az I. Kft.-től érkezett vételi ajánlat, amelyet az I. rendű alperes felszámolója 2016. május 2-i levelével közölt a felperessel és elővásárlási joga miatt felhívta, hogy 3 napon belül nyilatkozzon, a pályázóval azonos feltételekkel élni kíván-e elővásárlási jogával szerződéskötés esetén. A felperes 2016. május 4-én bejelentette az I. rendű alperes felszámolójának, hogy elővásárlási jogát érvényesíti, kész a szerződés megkötésére és vételár megfizetésére.

A felszámoló ezt követően 2016. május 11-én eredménytelenné nyilvánította a pályázatot a vételi ajánlat alacsony összege miatt, az erről szóló közleményt az EÉR-ben közzétette az értékesítési eljárás kiértékelésére vonatkozó jegyzőkönyvvel együtt, majd 2016. május 18-án arról tájékoztatta a felperest, hogy a II. rendű alperes jelzálogjoggal biztosított hitelezői igény jogosultjaként bejelentette vételi szándékát az I. rendű alperes tulajdoni hányadára 40.000.000 Ft becsérték mellett, ezért felhívta a felperest az elővásárlási jogával kapcsolatos nyilatkozata megtételére. A felperes 2016. május 20-i válaszlevelében kifejtette, hogy elővásárlási jogát 2016. május 4-én 12.000.000 Ft vételár mellett már gyakorolta, ezért az újabb felhívás jogellenes. Az I. és II. rendű alperesek 2016. május 23-án adásvételi szerződést kötöttek, amely szerint az I. rendű alperes ingatlanhányadát a II. rendű alperes jelzálogjogosult hitelezőként 40.000.000 Ft vételár kikötésével megvette, 36.382.900 Ft összegű hitelezői igénye beszámításával. Az I. rendű alperes felszámolója az adásvételi szerződést 2016. június 2-án megküldte az elővásárlásra jogosult felperesnek, aki 2016. június 6-án megismételte korábbi álláspontját a 2016. május 4-én hatályosan gyakorolt elővásárlási jog miatt.

Az ügy érdemét illetően a felülvizsgálati eljárásban abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy mi volt az I. rendű alperes felszámolója 2016. május 2-i felhívásának, valamint a felperes arra adott 2016. május 4-i elővásárlási joggyakorló

nyilatkozatának joghatása. A Kúria álláspontja szerint az ügyben eljáró bíróságok tévesen tekintették a felszámoló elővásárlásra jogosulthoz intézett felhívása hatálytalanságához vezető oknak azt, hogy a felhívást megelőzően a felszámoló a számára előírt eljárásrendben alakszerűen még nem rögzítette és nem tette közzé a pályázati értékesítés értékelését, a pályázat eredményességével kapcsolatos álláspontját. Elővásárlási jogát a jogosult az adósnak a felszámolási eljárás során értékesíteni kívánt vagyontárgyai vonatkozásában a felszámoló felhívására oly módon gyakorolhatja, hogy a véglegesen kialakult vételár ismeretében nyilatkozik vételi szándékáról. A Cstv. a felszámolás alatti értékesítés szabályozásával a felszámoló feladatává teszi a pályázati értékesítés értékelését és eredményének megállapítását, valamint mindennek jegyzőkönyvi rögzítését. A szabályozás kétségkívül előfeltételezi a pályázati értékesítés érvényességét és eredményességét az elővásárlási jog gyakorlásához, az elővásárlásra jogosult ugyanis értelemszerűen a nyertes ajánlathoz kapcsolódóan gyakorolhatja elővásárlási jogát.

Nem kétséges az sem, hogy egyfajta magától értetődő sorrendjét is adja a felszámolótól az értékesítést követően elvárt cselekményeknek. Mindezekből azonban nem vezethető le az a következtetés, hogy a pályázat eredményességére vonatkozó felszámolói döntés jegyzőkönyvbe foglalása (elektronikus értékesítés esetén szorosán kapcsolódik ehhez a jegyzőkönyv számítógépes rendszerbe való kötelező feltöltése és közlemény közzététele is) olyan közbenső intézkedésnek minősülne, amely szükséges és kötelező feltétele lenne annak, hogy a felszámoló ajánlat hatályú nyilatkozatot tehessen az elővásárlásra jogosult részére.

A pályázat értékelését és eredményének jegyzőkönyvbe foglalását előíró szabály rendelkezése a felszámolási értékesítésben garanciális jelentőséggel bíró nyilvánosság biztosítása, amelynek az értékesítés teljes folyamatában teljesülnie kell, de nem teszi a nyertes (véglegesen kialakult) ajánlat elővásárlásra jogosulttal való joghatályos közlésének feltételévé, hogy a felszámoló megelőzőleg a számára előírt eljárásrendben alakszerűen rögzítse és közzétegye a pályázati értékesítés eredményességével kapcsolatos álláspontját. Ha tehát a pályázati értékesítés érvényesnek és eredményesnek bizonyult, az a körülmény, hogy a felszámoló anélkül hívja fel az elővásárlásra jogosultat joga gyakorlására, vagyis anélkül közli az elővásárlásra jogosulttal a nyertes ajánlatot, hogy a pályázat értékelésére vonatkozó döntését előzetesen jegyzőkönyvbe foglalta és közzétette volna, nem zárja ki a felszámoló jognyilatkozatának eladási ajánlatként való minősítését, az eladási ajánlatot nem teszi hatálytalanná.

A pályázati értékesítés eredményét rögzítő jegyzőkönyv hiányában a pályázattal kapcsolatos felszámolói döntés tartalmát az eset egyéb körülményei alapján kell megállapítani. Így az, hogy a felszámoló közli a nyertes ajánlatot az elővásárlásra jogosulttal és felhívja őt, hogy nyilatkozzon elővásárlási joga gyakorlásáról – a jogerős ítélet indokolásában kifejtettekkel ellentétben –, általában önmagában is azt jelenti, hogy a pályázati értékesítést a felszámoló érvényesnek és eredményesnek tekintette. Ennek hiányában ugyanis fogalmilag kizárt, hogy az elővásárlásra jogosultat nyertes ajánlatról értesítse és ahhoz kapcsolódóan elővásárlási joga gyakorlásáról nyilatkoztassa.

BÜNTETŐ SZAKÁG

Lúgos támadást végrehajtó orvos elleni büntetőügy (EBH 2018.B.27.,Bfv.I.690/2018.)

A törvényszék a 2016. május 4. napján kihirdetett ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 164. § (1) bekezdésébe ütköző és a (6) bekezdés a) pontjának II. fordulata, valamint d) pontja szerint minősülő – aljas indokból elkövetett, maradandó fogyatékossgot és súlyos egészségromlást okozó – testi sértés büntetében, továbbá a Btk. 366. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző kifosztás büntetében. Ezért halmazati büntetésül négy év szabadságvesztésre, hat év közügyektől eltiltásra, valamint öt évre az orvosi foglalkozástól eltiltásra ítélte azzal, hogy a szabadságvesztést börtönben kell végrehajtani és abból a vádlott a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnjelekről és az állam által előlegezett bűnügyi költség viseléséről is.

A tényállás lényege szerint a vádlott korábbi barátnőjének lakásához ment, és oda belépve az ajtót kinyitó sértett nyakát megragadva őt hátra fordította, azzal fenyegette, hogy elvágja a torkát, ha sikít; majd hassal a földre fektette, a lakás ajtaját bezárta, a magával hozott gyorskötözővel megkötözte a sértett kezeit, az ugyancsak magával hozott ragasztószalaggal összeragasztotta a lábait és leragasztotta a száját, majd combjába az ugyancsak magával hozott injekciós-tűvel és fecskendővel fájdalomcsillapításra, illetve altatásra szolgáló, kifejezetten műtétek során használt Ketamint és az elsősorban a Ketamin hallucinogén hatását csökkentő, ugyancsak altató hatású Midazolamot fecskendezett. Az emiatt öntudatlan állapotba került sértettet a fürdőszobába vitte, ahol meztelenre vetkőztette, a fürdőkádba fektette és a nemi szervére, valamint annak környékére ismeretlen eredetű lúgot öntött. Ezt követően a meztelen sértettet bevitte a szobába, és egy pokrócba tekerve a díványra fektette, majd távozott a lakásból, annak ajtaját

bezárva. A lúgos leöntés következtében a sértett az alhason, az elülső hasfalán, a szeméremtájékon, a gát-tájékon, a hüvelybemenet belső egyharmadán, mindkét comb elülső és belső felszínén, jobb lábfejen II-III. fokú égési sérüléseket szenvedett el, amelyek közvetett életveszélyt jelentettek. Az égési sérülések következtében a nemi szerv funkciója súlyos mértékben, a szexuális életre véglegesen korlátozottá vált. A sértetten több korrekációs műtetet hajtottak végre, és a sérülések maradandó fogyatékoságot és súlyos egészségromlást okoztak.

A hatályon kívül helyezés folytán megismételt másodfokú eljárásban az ítélet tábla a 2018. február 22. napján meghozott ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta; a vádlottat bűnösnek mondta ki a Btk. 194. § (1) bekezdése szerinti személyi szabadság megsértésének büntetében és a Btk. 194. § (1) bekezdése szerinti magánlaksértés vétségében is, a terhére megállapított testi épség elleni cselekményt a Btk. 164. § (1) bekezdésébe ütköző és a (8) bekezdés I. fordulata szerinti – életveszélyt okozó – testi sértésnek, az ugyancsak a terhére megállapított kifosztás büntetést a Btk. 346. § (1) bekezdés c) pontja szerinti okirattal visszaélés vétségének, továbbá a Btk. 393. § (1) bekezdés a) pontja szerinti készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel visszaélés vétségének is minősítette; a szabadságvesztés tartamát kilenc évre, a közügyektől eltiltás tartamát ugyancsak kilenc évre, az orvosi foglalkozástól eltiltást végleges hatályúra súlyosította. A másodfokú ítélet ellen az ügyész a vádlott terhére a kiszabott szabadságvesztés és közügyektől eltiltás súlyosítása érdekében, a vádlott és védője elsősorban a vádlott felmentése, másodsorban az első- és másodfokú ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében jelentettek be fellebbezést.

A Kúria a harmadfokú eljárás során az ítélet tábla ítéletét megváltoztatva a vádlott terhére megállapított kifosztás büntetést a Btk. 366. § (1) bekezdés c) pontja szerint, a személyi szabadság megsértésének büntetést a Btk. 194. § (2) bekezdés b) és d) pontja szerint minősítette, a kiszabott szabadságvesztés tartamát tizenegy évre, a közügyektől eltiltás tartamát tíz évre súlyosította, egyebekben a másodfokú ítéletet helybenhagyta.

Volt titkosszolgálati vezetők elleni bűnügy (T.Bfv.I.1/2018.)

A Központi Nyomozó Főügyészség a nyugállományú vezérőrnagy I. rendű terheltet kémkedés büntetével, a II. rendű terheltet felbujtóként, a III. rendű terheltet bűnsegédként elkövetett kémkedés büntetével, míg a IV. rendű nyugállományú dandártábornok terheltet hivatalos személyként elkövetett bűnpártolás büntetével vádolta.

A Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa az ügyben az I. rendű, a II. rendű és a IV. rendű terhelteket a vád szerinti minősítés szerint mondta ki bűnösnek, azonban az elsőfokú ítéletet a Fővárosi Ítélet tábla Katonai Tanácsa eljárási szabálysértések miatt hatályon kívül helyezte és a Kaposvári Törvényszék Katonai Tanácsát jelölte ki a megismételt eljárás lefolytatására.

(A Fővárosi Ítélet tábla hatályon kívül helyező végzése ellen a legfőbb ügyész a törvényesség érdekében jogorvoslati indítvánnyal élt, mert álláspontja szerint a hatályon kívül helyezésre feleslegesen került sor; a Kúria azonban a jogorvoslati indítványnak nem adott helyet, és megállapította, hogy a hatályon kívül helyezés indokolt volt.)

Kaposvári Törvényszék Katonai Tanácsa a megismételt eljárásban valamennyi terheltet bűncselekmény hiányában felmentette. A megállapított tényállás lényege szerint az I. rendű terhelt – aki 2004 és 2007 között a Nemzetbiztonsági Hivatal főigazgatója volt – ismerte az Oroszországi Föderáció Biztonsági Szolgálatának (FSZB) akkori helyettes vezetőjét, akivel megállapodott, hogy az FSZB által használt poligráfós vizsgálati eljárást kipróbálják a magyar NBH munkatársain. Ennek érdekében a FSZB két munkatársa a megfelelő technikai eszközökkel 2007. március-április hónapban Magyarországra érkezett, az I. rendű terhelt a III. rendű – akkor már egy biztonságtechnikai céget vezető polgári személy – terhelt bevonásával megszervezte az orosz szakemberek konspiratív magyarországi tartózkodását és mozgását, de úgy, hogy arról az NBH-ban is korlátozott számú tiszt tudjon. Bejuttatta őket az NBH épületébe, és kiválasztott összesen 16 magyar nemzetbiztonsági tisztet, akiknek poligráfós vizsgálatát elvégeztette. A vizsgálatok végeztével az orosz szakemberek Magyarország területéről távoztak. A tényállás szerint arra nem merült fel semmilyen adat, hogy a vizsgálat során vagy egyébként akár a megvizsgált személyektől, akár más módon érzékeny adat került volna az FSZB birtokába, a vizsgált személyeket megpróbálták volna beszervezni vagy más módon kompromittálni; vagy hogy akár az NBH, akár a Magyar Köztársaság nemzeti vagy nemzetközi érdekei veszélybe kerültek volna. Az I. rendű terhelt 2007. évi leváltását követően azok a magyar nemzetbiztonsági tiszték, akik a vizsgálatok lebonyolításáról tudtak és abban részt vettek, jelentést tettek az új főigazgatónak, IV. rendű terheltnek a történetekről. A IV. rendű terhelt ezzel kapcsolatban két vizsgálat lefolytatását is elrendelte; e vizsgálatok megtörténtek, és azok nem tártak fel olyan tényeket, amelyek alapján a magyar nemzetbiztonsági érdekek sérelmét lehetett volna megállapítani. A vizsgálatok alapján a IV. rendű terhelt jelenést készített a II. rendű terhelt akkori titokminiszternek, de az ügyben I. rendű terheltet érintően büntető feljelentést egyikük sem tett. (Megjegyzendő, az eredeti vád szerint a II. rendű terhelt szervezte meg az I. rendű terhelt és az FSZB vezetőhelyettese közötti találkozót, de ez az eljárás során semmilyen tekintetben nem nyert bizonyítást.)

A Kaposvári Törvényszék Katonai Tanácsának felmentő ítéletét a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa helybenhagyta azzal, hogy a terheteket bizonyítottság hiányában tekintette felmentettnek. A másodfokú bíróság jogerős határozata ellen a Legfőbb Ügyészség nyújtott be valamennyi terhelt terhére felülvizsgálati indítványt, mert álláspontja szerint a terheltek felmentésére a büntető anyagi jogi szabályok megsértésével került sor.

Érvelésének lényege szerint az I. rendű terhelt azzal, hogy az FSZB egyik vezetőjével kapcsolatot tartott fenn és lehetővé tette az FSZB munkatársainak az NBH épületében való jelenlétét, lehetővé tette azt is, hogy idegen hatalom idegen szervezete a Magyar Köztársaság ellen adatokat gyűjtsön, illetve a vizsgált 16 magyar nemzetbiztonsági tisztnél megalapozott potenciális veszélyhelyzet alakult ki. Ezzel a hírszerző tevékenység mint a kémkedés elkövetési magatartása megvalósult. A III. rendű terhelt nem vitásan segítséget nyújtott abban, hogy az FSZB munkatársai Budapesten tartózkodjanak, valamint őket szállította a szálláshelyük és az NBH épülete között, ezzel pedig bűnsegédje volt az I. rendű terheltnek. A IV. rendű és a II. rendű terhelt pedig, mint hivatalos személyek, a tudomásukra jutott bűncselekményről nem tettek feljelentést, ezért ők az ún. személyi bűnpártolás minősített esetét valósították meg.

A Legfőbb Ügyészség ezért azt indítványozta, hogy a Kúria a másodfokú bíróság határozatát helyezze hatályon kívül, és utasítsa az ítéltáblát új másodfokú eljárás

lefolytatására. A terheltek és védőik a megtámadott határozat hatályban tartására tettek indítványt. A Kúria a 2018. május 29. napján megtartott zárt ülésen a felülvizsgálati indítványról akként határozott, hogy annak nem ad helyt és a megtámadott másodfokú határozatot hatályában fenntartotta.

A Kúria álláspontja egyrészt az volt, hogy a Legfőbb Ügyészség a felülvizsgálati eljárásban irányadó és ott nem támadható történeti tényállástól eltérő, abban nem szereplő további tényekre hivatkozott, amikor a nemzetbiztonsági érdekek sérelmét állította. Másrészt, a történeti tényállás alapján helyesen járt el az ítélőtábla, amikor akként foglalt állást, hogy az irányadó tényállás alapján nem bizonyítható, hogy az I. rendű terhelt szándéka akár eshetőlegesen is kiterjedt volna a Magyar Köztársaság elleni hírszerző tevékenység végzésére. A vizsgálat megszervezésének körülményei éppen arra engednek következtetni, hogy az FSZB munkatársainak információszerzési szándékát kiküszöbölje és az NBH tevékenységéről, munkatársairól, épületéről, biztonsági rendszeréről az orosz állampolgárok minél kevesebb használható adatot ismerjenek meg. Az tény, hogy a poligráfos vizsgálat tényleges elrendelésének okát az eljárás során nem lehetett megállapítani, de tény az is, hogy az I. rendű terhelt esetében arra sem merült fel adat, hogy idegen ország vagy szervezet számára bármilyen módon hírszerző tevékenységet fejtett volna ki. Ilyen tevékenység végzésére a beosztásánál, hivatali állásánál fogva nem is volt szüksége. Tény viszont az, hogy bár ennek célzata nem ismert, súlyos szakmai hibákat követett el, és megvalósulhatott fegyelemsértés vagy adott esetben katonai bűncselekmény (jelentési kötelezettség megszegése) is, ennek büntethetősége azonban már elévült. Az I. rendű terhelt esetében egyébként sem a kémkedés, hanem a hűtlenség az az állam elleni bűncselekmény, amely egyáltalán szóba jöhetett volna, ha az állami szolgálatával vagy hivatalos megbízásával visszaélve úgy vette volna fel a kapcsolatot a külföldi szervezettel, hogy ezzel veszélyeztette volna Magyarország függetlenségét vagy alkotmányos rendjét. Erre azonban szintén nem merült fel adat.

Tettesi alapcselekmény hiányában nincs bűnsegédi magatartás sem, ezért a polgári személy III. rendű terhelt bűnösségének megállapítására sem kerülhetett sor; és mivel nem valósult meg bűncselekmény, a büntető feljelentés elmaradása, és ekként a hivatali bűnpártolás büntette sem volt megállapítható a II. rendű és a IV. rendű terhelnél.

Megbízhatósági eljárás (Bhar.I.826/2017.)

A társadalomra veszélyesség aggály nélkül megállapítható, ha a vádlott hivatali (szolgálati) beosztását kihasználva azt a látszatot kelti, hogy a média érdeklődésének középpontjába került fogvatartottról bizalmas információkat hajlandó közölni, és ezért vesztegetési pénzt fogad el.

A törvényszék katonai tanácsa a volt büntetés-végrehajtási zászlós vádlottat bűnösnek mondta ki hivatali vesztegetés elfogadásának büntetében [Btk. 294. § (1) bekezdés], ezért öt év két hónap, végrehajtásában két év próbaidőre felfüggesztett börtönre és lefokozásra ítélte azzal, hogy a vádlott a szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a kétharmad rész kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

Az ítélet tábla katonai tanácsa az első fokú határozatot megváltoztatta és a vádlottat a hivatali vesztegetés elfogadásának büntetének vádja alól felmentette. Az ítélet tábla a felmentő ítéletét lényegében a Kúria Bhar.I.520/2017/3. számú – időközben már elvi bírósági határozatként közzétett (EBH 2018.B.1.) – döntésére alapozta.

A másodfokú ítélet ellen a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség terjesztett elő másodfellebbezést, a vádlott bűnösségének megállapítása és vele szemben végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés, pénzbüntetés és lefokozás alkalmazása érdekében.

Álláspontja szerint téves a másodfokú bíróság azon álláspontja, miszerint a védelmi tisztnek nem volt tényleges vesztegetési szándéka, a vádlott cselekmény bizonyítottsága esetén sem tudta volna kifejezni azt a káros hatást, amely miatt veszélyes lenne a társadalomra. Tévesnek tartotta a másodfokú bíróság azon érvelését is, hogy a megbízhatósági vizsgálat az érintett szervezetek és a védett állomány belügye. A Fellebbviteli Főügyészség véleménye szerint a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) 7/A. § (1) bekezdése alapján a védelmi tiszt szándékának ténylegesen nem bűncselekmény elkövetésére, hanem arra kell irányulnia, hogy mesterségesen létrehozson egy valóságosan is előforduló feltételezhető élethelyzetet. A megbízhatósági vizsgálat sajátja, hogy a hatóság az eseményeket végig ellenőrzés alatt tartsa; annak az érvek pedig, hogy ez a vizsgálat az érintett szervezet és a védett állomány belügye, ellentmond az Rtv. 7/C. § (1) bekezdése és a Be. 171. § (2) bekezdése, amelyek a feljelentési kötelezettséget tartalmazzák.

A Legfőbb Ügyészség az ügyészi másodfellebbezést fenntartotta. A másodfokú bíróságnak a vádlott bűnössége hiányára levont, lényegében a Kúria Bhar.I.520/2017/3. számú végzésén alapuló jogi következtetést tévesnek tartotta. Álláspontja szerint a jelen ügyben az irányadó tényállás szerint a megbízhatósági vizsgálat indoka az volt, hogy a vádlott több esetben azt a kijelentést tette, miszerint anyagi ellenszolgáltatásként cserébe a börtönbe bármit be tud vinni vagy ki tud hozni. Ezért ebben az esetben a védelmi tiszt kezdeményező magatartása az irányadó tényállással ellentétes, másrészt a vádlott nemcsak a védelmi tiszt által kért információkat szolgáltatatta, illetve kívánta szolgáltatni; hanem ezen túlmenően, saját kezdeményezésére a védelmi tiszt által adott ellenőrizhetetlen telefonszámon további együttműködésre is hajlandó lett volna.

Indítványozta ezért, hogy a Kúria az ítélet tábla katonai tanácsa másodfokú felmentő ítéletét változtassa meg, a vádlottat mondja ki bűnösnek a Btk. 294. § (1) bekezdés II. fordulata szerinti hivatali vesztegetés elfogadás büntetében. A beje-

lentett másodfellebbezés a Be. 386. § (1) bekezdés c) pontjára figyelemmel joghatályos, ezért annak elbírálására a Kúria a Be. 393. §-a alapján nyilvános ülést tartott.

A harmadfokú eljárásban irányadónak tekintett történeti tényállás szerint a büntetés-végrehajtási szervezet által üzemeltetett gazdasági társaságban művezetői feladatokat ellátó bv. zászlóssal szemben a Nemzeti Védelmi Szolgálat megbízhatósági vizsgálatot rendelt el, mert a vádlott több esetben azt a kijelentést tette, miszerint anyagi ellenszolgáltatásért cserébe a börtönbe bármit be tud vinni vagy ki tud onnan hozni. Az eljárás védelmi tiszt mobiltelefonon találkozót beszélt meg a vádlottal, majd azon közölte vele, hogy egy újságíró ismerősének bizalmas információkra lenne szüksége a média által érdeklődéssel kísért P. T. fogvatartotttól, és ezért 100.000 forintot ajánlott fel. A vádlott ebbe belement, azt a látszatot keltette, hogy konkrét ismeretekkel bír P. T. fogvatartásának körülményeiről, ezért tudja értesíteni elszállításának lehetséges időpontjáról az NVSZ munkatársát, amennyiben kap tőle egy ellenőrizhetetlen telefonszámot. A telefonszámot a vádlott meg is kapta, amelyet zubbonya zsebébe tett, azonban az elfogásakor azt nála nem találták meg. A P. T.-vel kapcsolatos információk átadása révén a vádlott további együttműködésre is hajlandó lett volna. A védelmi tiszt átadott neki egy pendrive-ot azzal, hogy azt a következő napon adja át részére. A pendrive-re a vádlott különböző – a büntetés-végrehajtás biztonsága szempontjából közömbös, a bulvármédiából is megtudható – információt írt ki, és ezt az előzetes megbeszélésnek megfelelően 2015. január 30. napján átadta a védelmi tisztnek, aki átadott neki 100.000 forintot, amit a vádlott elfogadott. A másodfellebbezés alapos. Az ítélet tábla nem vette figyelembe, hogy az elvi bírósági határozatként közzétett és a jelen ügy tényállása között több lényeges különbség is van. A jelen ügyben a megbízhatósági vizsgálat elrendelésére egyértelműen a vádlott provokatív kijelentései miatt került sor. Szemben a Kúria korábbi ügyével – ahol kizárólag egy találkozóra került sor, amelyen a védelmi tiszt nem várta be, hogy a terhelt a vállalkozása alapján milyen adatokat fog neki átadni – a jelen ügyben az első találkozón tisztázták az „együttműködés” kereteit, a védelmi tiszt kifejezetten azért adott át a vádlottnak pendrive-ot és egy telefonszámot, hogy arra információkat töltsön fel, illetve ha a vádlott olyan információhoz jut P. T. fogvatartotttól, amely a védelmi tiszt „újságíró ismerősét” érdekelheti, az átadott telefonszámon tudják tartani a kapcsolatot. A jelen ügyben a vádlott azt a látszatot keltette, hogy információi vannak P. T. fogvatartásának, esetleges szállításának körülményeiről, és a kapott pendrive-ra – bár a büntetés-végrehajtás rendjével, biztonságával kapcsolatban érdektelen – információkat töltött fel. A vádlott tehát ebben az ügyben aktív magatartást tanúsított, mielőtt a 100.000 forintot megkapta volna. A másik ügyben erre a terheltnek nem volt módja, éppen azért, mert a megbízhatósági vizsgálatot rosszul tervezték meg, és a védelmi tiszt még a rossz tervtől is eltért.

Az ítélet tábla figyelmen kívül hagyta az EBH 2018.B.1. számon közzétett elvi határozat további megállapításait: „[37] A Kúria – a fellebbviteli főügyészség fellebbezésére is reflektálva – leszögezi: ez nem azt jelenti, hogy az Rtv. szerinti megbízhatósági vizsgálatot hatósági provokációnak tekintette. Az állam jogosult, de egyben köteles is ellenőrizni, hogy rendvédelmi szerveinek személyi állománya mennyiben alkalmas feladatai ellátására. A megbízhatósági vizsgálatnak az Rtv.-ben történő szabályozásával a jogalkotó a vizsgálatot lefolytató, és más bűncselekmény elkövetésére felbujtó védelmi tiszt részéről egy büntethetőséget kizáró okot (a Btk. 24. §-a szerinti jogszabály engedélye) teremtett. Ezzel – és

önmagában azzal a ténnyel, hogy a megbízhatósági vizsgálatot a rendőrségi törvényben szabályozta – lényegében azt fejezte ki, hogy a megbízhatósági vizsgálat az érintett szervezetek és a védett állomány »belügye«.

A Kúria azonban a jelen ügyben is hangsúlyozza: a hatályos törvények alapján a megbízhatósági vizsgálat során a büntető törvénybe ütköző – tehát tényállásszerű – magatartás tanúsításának legális következménye a büntető feljelentés. Ezt a Kúria az elvi határozatként közzétett ügyében is kiemelte: „[58] Az Rtv. 7/A. § (1) bekezdése szerint a megbízhatósági vizsgálat célja annak megállapítása, hogy az azzal érintett eleget tesz-e a jogszabályban előírt hivatali kötelezettségének. Ennek megállapítása érdekében a megbízhatósági vizsgálatot végző szerv a munkakör ellátása során a valóságban is előforduló vagy feltételezhető élethelyzeteket hoz mesterségesen létre. A megbízhatósági vizsgálat során feltárt jogsértés alapján fegyelmi vagy szabálysértési eljárás nem indítható. [59] E rendelkezésből az következik, hogy abban az esetben, ha a megbízhatósági vizsgálat büncselekmény gyanúját tárja fel, a büntetőeljárás megindításának nincs akadálya, sőt az Rtv. 7/C. § (1) bekezdése alapján, ha a megbízhatósági vizsgálat során büncselekmény gyanújára utaló adat merül fel, a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv a megbízhatósági vizsgálat befejezését követően haladéktalanul feljelentést tesz a hatáskörrel rendelkező szervnél [a feljelentés egyébként

a Be. 171. § (2) bekezdése alapján is kötelező].” „[44] A Kúria hangsúlyozza: e határozatával nem a megbízhatósági vizsgálat létjogosultságát kérdőjelezi meg (minthogy jogalkalmazó, és nem jogalkotó, vagy a jogszabály alaptörvénynek való megfelelőségét végző Alkotmánybíróság lévén, ezt nem is teheti), és nem általános érvennyel mondta ki, hogy a megbízhatósági vizsgálat keretében elkövetett hivatali vesztegetés elfogadásának társadalomra veszélyessége hiányzik.” Az EBH 2018.B.1. számon közzétett döntés tartalmazza azt is: „[24] A 2006. július 1-jéig hatályos büntetőjogi szabályozás szerint a cselekmény társadalomra veszélyességének csekély foka a büntethetőséget kizáró ok, a cselekmény társadalomra veszélyességének megszűnése vagy csekélyé válása a büntethetőséget megszüntető ok volt. Ezeket a rendelkezéseket azonban a 2006. évi LI. törvény 2006. július 1-jével hatályon kívül helyezte. Ebből is az következik, hogy a cselekmény társadalomra veszélyességének teljes hiánya esetén a bűncselekmény egyik fogalmi eleme hiányzik: a cselekmény nem bűncselekmény, s ez a büntetőeljárás akadálya [Be. 6. § (3) bek. a) pont első fordulat]. [25] Ezért egy tényállászerű cselekmény esetén a jelenleg hatályos Btk. alapján is vizsgálni kell, hogy az veszélyes-e a társadalomra. Ez egyetlen esetben sem mellőzhető, és ez az ítélkező bíróság feladata.”

A Kúria álláspontja szerint a jelen ügyben egyetlen olyan, a terhelt felelősségét lényegesen csökkentő körülmény sem merült fel, mint a Kúria által korábban elbírált Bhar.I.520/2017. számú ügyben. Ezért a Kúria a Be. 398. § (1) bekezdése alapján az ügyészi másodfellebbezésnek helyt adva, a terhelt büntetőjogi felelősségét az eredeti vád szerinti, a Btk. 294. § (1) bekezdés II. fordulata szerinti hivatali vesztegetés elfogadása büntetében megállapította, és az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetésekkel sújtotta.

Gyermek éheztetése, az ún. „fényevő ügy” (Bfv.I.1182/2017., BH 2018.325.)

Az I. r. és a II. r. terhelt 2010. augusztus 5. napján kötött házasságot és az I. r. terhelt szüleinek, a III. r. és IV. r. terheltnek a családi házába költöztek. A család a hagyományos orvoslástól eltávolodott, nagyon ritka esetben fordultak orvoshoz; a homeopátiát, a természetgyógyászatot részesítették előnyben. Az I. r. terhelt várandóssága alatt egyszer sem jelent meg a szükséges belgyógyászati vizsgálatok elvégzése érdekében a házi orvosnál. 2011. szeptember 16-án megszületett gyermeke, akinek gondozásáról, táplálásáról, az egészségügyi szakemberek kiválasztásáról a szülők és a nagyszülők közösen döntöttek.

Az újszülött gondozására a VI. r. terheltet kérték fel, aki egy b.-i házi orvosi rendelőben praktizált mint gyermekgyógyász szakorvos, a homeopátiás gyógymódot részesítette előnyben és területen kívüli gyermekként a praxisába befogadta a csecsemőt azzal, hogy a vizsgálatokat a gyermek lakóhelyén végzi el. A gyermekorvos nem vezetett gépjárművet, a vizsgálatokra a nagyszülők szállították őt. Az első státuszvizsgálatra a gyermek születését követően csak több mint két hét elteltével került sor. Az Apgar-értéket a hozzátartozók bemondása alapján állapította meg. Belső fizikális eltérést az orvos nem jegyzett fel. 2012. február 17-e után a VI. r. terhelt nem ellenőrizte, hogy az általa megküldött ultrahang- és laborvizsgálatra szóló beutaló alapján megtörténtek-e az előírt vizsgálatok. Nem kérte számon a szülőktől, hogy a vizsgálatokat elvégezték-e, illetve a VI. r. terhelt nem élt az ún. „betegút” lekérdezésének lehetőségével, ami szintén az

által elrendelt vizsgálatok megtörténtének kiderítését szolgálta volna. Ennek következtében elmaradt a gyermek egyéves korában esedékes szűrővizsgálata, és ugyancsak a szülők tértivevényes levélben való értesítése az újabb orvosi vizsgálat esedékességéről és szükségességéről.

Később a VI. r. terhelt annak ellenére, hogy a III. r. terhelttel és családjával a kapcsolatot nem tudta felvenni és a vizitet 2012. július 30-át követően nem tudta elvégezni (a telefont nem vették fel, a VI. r. terheltet nem hívták vissza), ezt a körülményt nem jelezte a gyermekjóléti szolgálatnak. A III. r. terhelt által telefonon előadott éhezézés- és táplálkozási hiánytünetet felvető lábfejdéma közlése (2012. július 18.) után nem történt meg az intézeti felvétel kezdeményezése. A VI. r. terhelt a csecsemő kilenc hónapos koráig észlelte a fejlődésben való elmaradását, rögzítette a kóros fejlődés tüneteit, ennek ellenére nem tett határozott lépéseket a fizikális és pszichomotoros kóros fejlődés okainak feltárására. Az ismételt sikertelen kapcsolatfelvételt, az orvosi vizsgálatok kezdeményezésének elutasítását nem értékelte olyan súlyú veszélyeztetettségként, amely a gyermekvédelmi jelzőrendszer értesítését megkövetelte volna; holott amennyiben a gyermekorvos azt tapasztalja, hogy utasításait nem tartják be, a gyermek egészségügyi ellátását késleltetik vagy elutasítják, ez a magatartás a gyermek veszélyeztetettségét megalapozó bejelentési kötelezettséget von maga után. Ezt a VI. r. terhelt elmulasztotta. A gyermeket 2012. június 26-a után a haláláig, 2013. április 14. napjáig orvos nem látta, nem vizsgálta, nem kezelte. Semmiféle, a gyermek állapotát igazoló és elfogadható dokumentum a gyermekről ezt követően nem állt rendelkezésre.

Miután az I., II., III. és IV. r. terhelt elhatározta, hogy orvost keresnek, a III. r. terhelt az interneten megtalálta az V. r. terhelt honlapját, amely szerint ő természetgyógyászzal foglalkozik mint bioenergetikus „doktor”. Az V. r. terheltnek az elkövetés idején nem volt érvényes működési engedélye. Először 2012. május 31-én, majd július 12-én jelent meg a III. r. terhelt B.-n az V. r. terhelt rendelőjében. Ekkor nemcsak a saját, hanem a családtagjai, az I., II. és IV. r. terhelt, valamint az unokája panaszaira is kapott homeopátiás szereket. Az V. r. terhelt a sértettnél reflux betegséget állapított meg, amelyre homeopátiás szert javasolt, noha ekkor még nem látta a sértettet és nem állt rendelkezésére orvos által kiállított diagnózis a betegség fennállására. 2012 októberében ment az V. r. terhelt először az I., II., III. és IV. r. terhelt lakására a III. r. terhelt kérésére, hogy a kiskorú gyermek állapotát felmérje és kezelje. Ezt követően heti rendszerességgel járt hozzájuk. Az első látogatás során az V. r. terhelt meglepődött a gyermek sovány állapotán, azon, hogy az arcán úgynevezett párnák nem voltak. Az I., II., III. és IV. r. terhelt arról tájékoztatta, hogy hat hónapos kora óta ez az állapot áll fenn, a gyermeket orvos rendszeresen látja, azonban az orvos nevét, elérhetőségét nem közölték. A kezelőorvos diagnózist nem állított fel, csak a rossz étvágya miatt kezelte. Az V. r. terhelt a gyermek orvosával nem konzultált a betegségről és az alkalmazott terápiáról. A vizsgálatait alkalmával azok eredményét, valamint javaslatait nem dokumentálta. A gyermek alultápláltságát és mozgásbeli elmaradottságát tapasztalva állapotfelmérést végzett, bélrendszeri problémát, reflux betegséget diagnosztizált, az alvászavarra pedig homeopátiás szert javasolt. Az állapotfelmérést úgynevezett bioindikátorral (fémpálcával) végezte, azt a gyermek teste felett mozgatta az immunrendszer erősítésére. Pár hónap után a gyermek hányása, a zöldes széklet, a nyálzás megszűnt az I., II., III. és IV. r. terhelt tájékoztatása szerint. Súlygyarapodás azonban nem volt. A sorvadt állapot változatlan maradt.

2013. április 14-én a déli órákban az I., III. és IV. r. terhelt tapasztalta, hogy a gyermek rosszul van, ezért felhívták az V. r. terheltet, aki a sértett állapota miatt kapott telefonhívásnál a sértett oxigénhiányos állapotára gondolt, és kérte, hogy kétóránként tájékoztassák őt a gyermek állapotáról. A gyermek habzó szájáról szóló beszámolónál a véletlenül akkor éppen társaságában lévő orvos tanácsának kikérése után – annak nyomatékos utasítására – javasolta a mentők értesítését. Az V. r. terhelt tisztában volt azzal, hogy a gyermeket egyéves kora óta orvos nem látta. A III. r. terhelt 14 óra 2 perckor értesítette a mentőket, akik 14 óra 12 perckor a helyszínre értek. Ezt megelőzően a mentők által értesített ügyeletes orvos az újraélesztést megkezdte, majd átadta a kezelést a mentő személyzetének. A több mint egyórás eredménytelen újraélesztési kísérlet után 2013. április 14-én 15 óra 15 perckor a sértett elhalálozott. A tizennyolc hónapos gyermek testsúlya a halálakor 4,49 kg, míg a testhossza 69 cm volt. Halálát súlyos fokú lesoványodása, alultápláltsága, fehérjehiányos állapota és kiszáradása következtében kialakult heveny keringési elégtelenség okozta. A halála előtt nem volt egészséges szerkezetű, nála külső-belső vízfejtés, agykamratágulat, jelentős mértékű agyvíz felszaporodás, a nagykutacs záródásának elmaradása, agysorvadás állt fenn. A törvényszék a 2016. május 12. napján meghozott ítéletében az V. r. terheltet bűnösnek mondta ki bűnsegédként, foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségében [Btk. 165. § (1) bek., (2) bek. b) pont, Btk. 14. § (2) bek.], ezért két év, végrehajtásában három év próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte és öt évre eltiltotta a bioenergetikusi foglalkozás gyakorlásától; míg a VI. r. terheltet bűnösnek mondta ki foglalkozás körében elkövetett gondatlan veszélyeztetés vétségében [Btk. 165. § (1) bek.], ezért egy év, végrehajtásában két év próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte, egyben a terheltet előzetes mentesítésben részesítette.

Az ellentétes irányú fellebbezések alapján eljárva az ítélőtábla a 2017. április 27. napján meghozott ítéletével az elsőfokú határozatot megváltoztatva, az V. r. terhelt cselekményét foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés büntettének [Btk. 165. § (1) bek., (2) bek. b) pont, (3) bek. II. fordulata] minősítette, büntetését három év szabadságvesztésre és három év közügyektől eltiltásra súlyosította azzal, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata börtön. A szabadságvesztés felfüggesztésére vonatkozó rendelkezést mellőzte, a foglalkozástól eltiltást a nem konvencionális tevékenységekre terjesztette ki, annak tartamát pedig végleges hatályúra súlyosította, a VI. r. terhelttel szemben kiszabott szabadságvesztést hat hónapra enyhítette. Egyebekben az elsőfokú határozatot e terheltek tekintetében helybenhagyta azzal, hogy a bünygyi költségekre vonatkozó rendelkezést mindkét terhelt tekintetében hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot az ezzel kapcsolatos különleges eljárás lefolytatására utasította.

A Kúria megállapította, hogy kiterjed annak az orvosi végzettséggel nem rendelkező, magát bioenergetikusnak tekintő terheltnek a szándéka a veszélyhelyzet előidézésére és elköveti a foglalkozás körében elkövetett – halált okozó – veszélyeztetés büntettét, aki az általa kezelt gyermek veszélyeztetett helyzete, orvosi ellátást igénylő állapota ellenére ahelyett, hogy orvosi kezelést javasolt volna, gyermekorvos bevonása nélkül maga állított fel téves diagnózist, és az éheztetés következtében előállott veszélyhelyzetet (amely orvoslására vállalkozott) fenntartotta ahelyett, hogy megszakította volna [Btk. 165. § (1) bek., (2) bek. b) pont, (3) bek. II. ford.]. A foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés vétsége kapcsán az orvosi tevékenység esetében nem csak a „közvetlen gyógyítással” összefüggő foglalkozási szabályok megsértése alapozza meg a bűnösséget. Az

orvosi tevékenységgel ténylegesen összefüggő, a beteg gyógyulását, és így a közvetlen veszély elhárítását szolgáló egyéb szabályok megszegése – mint a háziorvos számára nyitva álló, a kezelés kikényszerítését szolgáló eszköz, a bejelentési kötelezettség elmulasztása a gyermekjóléti szolgálatnál – is alkalmas a foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés bűncselekménye megállapítására. A törvényi tényállásban megkövetelt közvetlen veszély nem kizárólag tevőleges magatartás eredménye lehet, megvalósítható mulasztással is, amikor az elkövető tétlen (passzív) marad. Ez a kötelezettség nem teljesítését, a megkövetelt akaratlagos magatartás hiányát jelenti [Btk. 165. § (1) bek.].

Mindezek alapján a Kúria az V. és a VI. r. terhelt javára előterjesztett felülvizsgálati indítványokat alaptalannak találta, ezért a megtámadott határozatokat e terheltekre vonatkozó részében – a Be. 426. §-a alapján – hatályukban fenntartotta.

A Kúria határozata járművezetés tiltott átengedésének tárgyában (BH 2018.295., Bfv.II.964/2017/7.)

Nem valósul meg a járművezetés tiltott átengedésének büntette pusztán azért, hogy a személygépkocsi tulajdonosa beszáll és tovább utazik abban a járműben, amelyet ittas élettársa már megelőzően is ittasan vezetett.

A Debreceni Járásbíróság a 64.B.95/2015/37. számú ítéletében a II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki járművezetés tiltott átengedése büntetésében [Btk. 238. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont], és segítségnyújtás elmulasztásának vétségében [Btk. 166. § (1) bekezdés]. Ezért őt – halmazati büntetésül – 2 év 8 hónap börtönben végrehajtható szabadságvesztés büntetésre, 3 év közügyektől eltiltásra, és 3 év közúti járművezetéstől eltiltásra ítélte.

A Debreceni Törvényszék mint másodfokú bíróság a 18/A.Bf.446/2016/13. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a II. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta. A jogerős ítéletben megállapított tényállás szerint az I. rendű terhelt, valamint a II. rendű terhelt – akinek a tulajdonát képezte egy Suzuki Ignis típusú személygépjármű – élettársak. 2014. szeptember 16. napján délután Debrecenben, egy sörözőben együtt szeszes italt fogyasztottak. Közöttük vita alakult ki, amelynek eredményeként a II. rendű terhelt elhagyta a szórakozóhelyet, és gyalogosan indult a lakására. Pontosabban meg nem határozható kis idő múlva az I. rendű terhelt beült a fent megjelölt személygépjárműbe és elindult a II. rendű terhelt után az otthonuk felé. Útközben a járművel megállt a gyalogosan közlekedő II. rendű terhelt mellett, aki beszállt a gépjárműbe a jobb oldali első ülésre, és így folytatták útjukat. Az I. rendű terhelt a gépjárművel való közlekedése során a gépjármű bal első részével, ittasságából fakadó figyelmetlensége miatt elütötte az úttest közepén, a felezővonalnál 5 km/h sebességgel gyalogosan, vele azonos irányban közlekedő sértettet. Az ütközés eredményeként a sértett olyan súlyos sérüléseket szenvedett el, hogy annak következtében 2014. október 19. napján a kórházi kezelése alatt elhalálozott. Az elszenvedett sérülések és a halál beállta között közvetlen ok-okozati összefüggés állapítható meg.

A baleset bekövetkezése után a terheltek a gépjárművel nem álltak meg a helyszínen, oda nem tértek vissza és a hazaérkezésüket követően sem értesítették a rendőrséget, a mentőket, hanem nyugovóra tértek. Az I. rendű terhelt a baleset bekövetkezésekor súlyos fokú alkoholos befolyásoltság állapotában volt.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a II. rendű terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján – egye-

bek mellett – arra hivatkozással, hogy e terhelt bűnösségének megállapítására a járművezetés tiltott átengedésének büntetvényében a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése miatt került sor. Az indítvány szerint a baleset napján a gépjármű átadására a terheltek között már aznap reggel sor került. Délután az I. rendű terhelt a szórakozóhelyre vezetésre alkalmas, józan állapotban érkezett. A II. rendű terhelt az I. rendű terheltnél, annak ittas állapotában nem engedte át a gépjárművet, mivel a gépjármű ekkor nem volt a birtokában, a hatalmában. Az átengedést csak olyan személy valósíthatja meg, aki birtokában tartja a gépjárművet, illetve az átengedés csak vezetésre alkalmatlan állapotú személy részére tiltott (amely a gépkocsi kora reggeli átadásakor nem állt fenn). Tényállási elemek hiányában sem az átengedés, sem pedig a gépjárművezetés megakadályozása szempontjából nem terheli büntetőjogi felelősség a II. rendű terhelteket.

A Kúria az anyagi jogsértést sérelmező felülvizsgálati indítványt alaposnak találta. A Btk. 238. §-ában büntetni rendelt járművezetés tiltott átengedésének elkövetési magatartása a törvényben meghatározott jármű vezetésének ittas vagy bódult állapotban lévő, vagy a vezetésre egyéb okból alkalmatlan más részére történő átengedése. E bűncselekmény akkor befejezett, ha a vezetés átengedése folytán a jármű az átvevő személy részéről mozgásba került, vagyis a vezetést ténylegesen megkezdte.

A felülvizsgálat során irányadó tényállás szerint a II. rendű terhelt a tulajdonát képező jármű vezetését már azt megelőzően átengedte az élettársának, hogy az utóbb szeszes italt fogyasztott. Ez az átengedés nem volt jogszerűtlen. Amikor a szeszes ital fogyasztását követően a II. rendű terhelt gyalogosan elhagyta a szórakozóhelyet, a személygépkocsijának használatáról rendelkeznie nem kellett és ő nem is rendelkezett. A jármű vezetésének átengedése mindig valamilyen reálcselekménnyel történik. Megvalósulhat kifejezett felszólítással, az átvevő kéréséhez való hozzájárulással, vagy akár azzal a *concludens* magatartással is, hogy az elkövető az indítókulcsot átadja. A jelen ügyben megállapított tényállás azonban ilyen reálcselekményt nem tartalmaz. A II. rendű terhelt azon túlmenően, hogy tudomásul vette: élettársa ittasan vezeti az ő személygépkocsiját, a már megkezdett és megvalósult ittas járművezetés folytatásához semmilyen módon nem járult hozzá. Nem tanúsított semmilyen releváns, az átengedés megállapításának alapjául szolgáló magatartást, a jármű vezetését ő már nem engedhette át és nem is engedte át az I. rendű terheltnél. Utóbb az I. rendű terhelt azt a gépkocsit vezette ittasan, amelynek vezetését korábban részére a II. rendű terhelt már jogszerűen átengedte. A jogszerű átengedést nem tette jogszerűtlenné az a tény, hogy a jármű tulajdonosa utasként beszállt I. rendű terhelt mellé az autóba. Amint következetes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy az ittas vezető mellett ülő utas nem bűnsegéde az ittas vezetésnek, úgy a vezetésre adott jogszerű felhatalmazást és a vezetés addig jogszerű átengedését nem teszi jogszerűtlenné az a cselekmény, hogy a tulajdonos beül az ittas személy által vezetett gépkocsiba, amely tovább folytatja az addig már megkezdett útját.

Erre tekintettel a II. rendű terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására a járművezetés tiltott átengedésének büntetvényében [Btk. 238. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont] a büntető anyagi jog szabályainak a megsértésével került sor; a jogerős ítélet tényállásában megállapított magatartása bűncselekményt nem valósít meg.

A Kúria ezért a II. rendű terheltet az ellene járművezetés tiltott átengedésének büntette [Btk. 238. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont] miatt emelt vád alól – a Be. 6. § (3) bekezdés a) pontjának első fordulata és a Be. 331. §-ának (1) bekezdése alapján, bűncselekmény hiányában – felmentette. Egyúttal a részfelmentésre tekintettel a halmazati büntetésre utalás mellőzése mellett a kiszabott büntetést enyhítette, és az okafogyottá vált közúti járművezetéstől eltiltás kiszabását mellőzte.

A kiskorú lány mellének felnőtt korú férfi általi fogdosása súlyosan szeméremértő. A kiskorú sérelmére elkövetés és a felnőttkorúak közötti szexuális cselekmény eltérően értékelendő (Bfv.II.1196/2017/9.)

A kerületi bíróság jogerős ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett szexuális visszaélés büntetében [2012. évi C. törvény (Btk.) 198. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont – tényállás 1. és 4. pont] és 2 rendbeli kiskorú veszélyeztetésének büntetében [Btk. 208. § (1) bekezdés – tényállás 2. és 3. pont]. A másodfokon eljáró bíróság az elsőfokú ítéletet megváltoztatta: a 2 rendbeli kiskorú veszélyeztetése büntetének értékelt cselekményeit 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett szexuális erőszak büntetének [Btk. 198. § (1) bekezdés, (4) bekezdés – tényállás 2. és 3. pont] minősítette.

A terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt a bűncselekmény törvénysértő minősítése folytán törvénysértő büntetés kiszabása miatt. A Kúria megállapította, hogy a védő felülvizsgálati indítványa nem alapos.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Be. 416. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulata alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése folytán törvénysértő büntetést szabtak ki. A Btk. értelmező rendelkezése szerint szexuális cselekmény: a közösülés és minden súlyosan szeméremértő cselekmény, amely a nemi vágy felkeltésére, fenntartására vagy kielégítésére alkalmas, vagy arra irányul [Btk. 459. § (1) bekezdés 27. pont].

A Kúria a felülvizsgálat során irányadó tényállás alapján azt állapította meg, hogy a terhelt valamennyi – a tényállás 1-4. pontjaiban – rögzített cselekménye a nemi vágyának felkeltésére, fenntartására vagy kielégítésére szolgált, illetve arra alkalmas volt.

A férfi terhelt a lány sértettek mellét megfogta, fogdosta, részben ruházaton keresztül, részben az alá benyúlva. Az elsőfokú bíróság – bár nem indokolta meg – kétségtelenül a sértettek életkora szerint differenciálva minősítette a cselekményeket szexuális visszaélés büntetének a tizenkettedik és tizennegyedik életévük között lévő sértettek esetében (tényállás 1. és 4. pont), míg a tizennegyedik és tizennyolcadik életévük között lévők esetében kiskorú veszélyeztetése büntetének (tényállás 2. és 3. pont). A terhelt cselekvősége azonban mind a végrehajtása módjában és körülményeiben, mind pedig motivációját tekintve valamennyi esetben egy és azonos volt. A másodfokú bíróság ezért helyesen számolta föl a minősítések elfogadhatatlan differenciálását. A női nemi szervre irányultságból és annak sértettenként sem egyszeri megfogásából (simogatásából, egy alkalommal ráadásul megpuszításából) kellő alappal vonható következtetés a szexuális indíttatásra, amelynek az ellenkezőjére semmilyen tény nem utal. A szexuális indíttatás, a szexualitás, mint indító ok (motívum) a jelen ügy központi kérdése.

A másodfokú bíróság nem szerencsés módon hivatkozott arra, hogy a társadalmi felfogás a szexuális cselekmények vonatkozásában toleránsabbá vált – bár hozzátette, hogy ez a büntetendőséget nem érinti. Ez a megállapítás légtüres térben lebeg és mindenféle megalapozottságot nélkülöz.

A közfelfogást a társadalomra veszélyesség [Btk. 4. § (1)-(2) bekezdés] jogalkotói értékelése során – egyrészt a bűncselekmény fogalmi (tényállási) elemeinek a meghatározása és másrészt az ahhoz kapcsolt büntetési tételek révén – elsődlegesen a jogalkotó értékeli és az írott normákban üzeni meg mind a jogalanyok, mind a jogalkalmazók – s közöttük a bíróság – számára. A Kúria a közfelfogást tükröző büntetőjogi normák üzenetében nem érzekelte a toleránsabb társadalmi és jogalkotói megközelítést. Sőt, ellenkezőleg. Azt tapasztalja, hogy napjainkban éppen a szigorúbb megítélés nyer teret mindenekelőtt a szexuális támadásokkal szemben leginkább kiszolgáltatott helyzetben lévő kiskorúak esetében. Ezt támaszthatja alá az a törvényi rendelkezés, hogy nem évül el a Btk. XIX. Fejezetében meghatározott, ötévi szabadságvesztésnél súlyosabban büntetendő bűncselekmények büntethetősége, ha a bűncselekmény sértette a bűncselekmény elkövetésekor a tizennyolcadik életévét nem töltötte be [Btk. 26. § (1) bekezdés c) pont]. Ez a rendelkezés 2014. december 21. napjától hatályos, a 2014. évi LXV. törvény 1. § (1) bekezdése iktatta a Btk-ba. A módosító jogszabályhoz fűzött előterjesztői indokolás szerint: „A jogalkotó fokozott figyelmet fordít a gyermekekre, és e fokozott figyelem fokozott büntetőjogi védelem biztosítását is jelenti egyben (...). A nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni legvisszataszítóbb, gyermekek sérelmére elkövetett bűncselekmények esetében az elkövetést több évtizeddel követően is felszínre kerülhetnek olyan információk, amelyek a tettesek felelősségre vonását lehetővé tennék. Annak érdekében, hogy a jövőben az elévülés e bűncselekmények elkövetőinek a felelősségre vonását ne akadályozza, az elévülési szabályok újragondolására van szükség, immár kifejezetten a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények esetében”.

A sértettek az elkövetés idején részben betöltötték a tizenkettedik életévüket, de a tizennegyediket nem, részben betöltötték a tizennegyedik életévüket, de a tizennyolcadikat még nem, így kiskorúak voltak [az elkövetési időben: 1959. évi IV. törvény (korábbi Ptk.) 12. § (1) bekezdés 1. mondat 1. fordulat; az elbíráláskori időben: 2013. évi V. törvény (hatályos Ptk.) 2:10. § (1) bekezdés 1. mondat]. A Kúria által ismert irányadó ítélkezési gyakorlat azt mutatja, hogy – a csekély élettapasztalatukból, a sorsukat irányító felnőttkorúak cselekményeit alapvetően kötelezően elfogadó helyzetükből és az ellenállás lehetetlenségéből vagy korlátozottságából fakadóan – vitát nem tűrően nem lehet egy kiskorú sérelmére végrehajtott cselekményt a felnőttkorúak közötti cselekvőséggel azonosan értékelni. A kiskorú folyamatosan ismeri meg és sajátítja el a társadalom jogi és nem jogi, írott és íratlan szabályrendszerét. Ezen időben önrendelkezési képessége alakulóban van – szemben a felnőttkorú általában már kifejlett önrendelkezési képességével. Ami a felnőttkorúak tekintetében a szexualitás terén nem tekinthető súlyosan szeméremértőnek, az más értékelést igényel a kiskorúakat érintően. A szeméremértő cselekmény súlyossága tehát relatív fogalom, és eltérő életkorban eltérő értékelést igényel.

A védő minden ésszerű alap nélkül – általában, tehát eltekintve a felnőttkorúságtól és a kiskorúságtól – nem tekintette kiskorúak esetében sem a nemi vágy felkeltésére vagy kielégítésére szolgáló súlyosan szeméremértő cselekménynek a sértett mellének a megfogását (fogdosását, puszilását). Ezért látta megállapíthatónak eltérő minősítésként a 4. rendbeli szeméremértés vétségét. Érvelését azonban a

Kúria elvetette. A cselekmények kétségtelenül szexuális indíttatására figyelemmel az elkövetés idején az emberi méltóság megsértéseként a tetteges becsületsértés vétségének [korábbi Btk. 180. § (2) bekezdés] (Bfv.II.1074/2014/7.), az elbírálás idején pedig szeméremsértés vétségének [Btk. 205. § (3) bekezdés] minősítés a sértettek (passzív alanyok) kiskorúságára figyelemmel szóba sem jöhet. Ezért a Kúria – a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatában foglalt érveléssel egyezően – azt állapította meg, hogy a védő alaptalanul sérelmezte a bűncselekmények törvény-sértő minősítését.

A Kúria a támadott ítéletet hatályában fenntartotta.

Összbüntetés (Bfv.II.774/2018.)

A terhelt az összbüntetés iránt folyamatban volt különleges eljárásban meghozott jogerős összbüntetési ítélet ellen felülvizsgálati indítványt nyújtott be. Elsősorban azt sérelmezte, hogy négy alapítélete helyett a járásbíró csak két alapítéletet foglalta összbüntetésbe. A Kúria azt állapította meg, hogy a terhelt felülvizsgálati indítványa a törvényben kizárt.

A terhelt felülvizsgálati indítványa 2018. május 30-án érkezett a Kúriára. Időközben – 2018. július 1. napjával – azonban hatályba lépett a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban: Be.). A Kúria a 2018. július 1-je előtt érkezett felülvizsgálati indítványt a Be. alapján bírálta el, tekintettel arra, hogy a Be. 868. § (1) bekezdésében meghatározott átmeneti rendelkezés szerint az új törvény rendelkezéseit a hatálybalépésekor folyamatban lévő büntetőeljárásokban is alkalmazni kell. A Be. 648. §-a értelmében – a rendkívüli jogorvoslatként szabályozott – felülvizsgálatnak kizárólag a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen van helye.

A Be. 449. § (2) bekezdése szerint ügydöntő határozat – egyebek mellett – az ítélet.

Az összbüntetésre irányuló eljárásban az összbüntetésbe foglalásról a bíróság – a Be. 839. § (5) bekezdése alapján – ítélettel határoz és az összbüntetési ítélet jogerőre képes. Ennek ellenére a Kúria azt állapította meg, hogy az összbüntetési ítélet nem ügydöntő határozat.

A Be. 456. § (1) bekezdése ugyanis kimondja, hogy a bíróság jogerős ügydöntő határozata végleges, mindenkire kötelező döntést tartalmaz a vádról, illetve a terhelt büntetőjogi felelősségéről, a büntetőjogi következményekről vagy ezek hiányáról. Ez a rendelkezés lényegében megegyezik a korábbi Be. szabályával, amely kimondta, hogy a bíróságnak az ügydöntő határozatban a vádról határoznia kell [korábbi Be. 257. § (1) bekezdés 2. mondat]. Az azonos szabályozásra figyelemmel nincs ok változtatni a korábbi Be. nyomán következetes ítélkezési gyakorlaton, amely szerint ügydöntőnek azok a határozatok tekintendők, amelyekben a bíróság a Be. vonatkozó szabályai szerint lefolytatott bírósági eljárást követően a vádról határoz, az ügy érdemében hoz mindenkivel szemben kötelező érvényű, a terhelt büntetőjogi felelősségét megállapító, vagy őt felmentő ítéletet, illetve eljárást megszüntető végzést (EBH 2004.1016.). A Be. 839. §-ában szabályozott összbüntetési eljárás különleges eljárás (Be. Huszonegyedik Rész). Különleges eljárásban a bíróság nem a vádról, nem a terhelt büntetőjogi felelősségéről, nem a büntetőjogi következményekről vagy ezek hiányáról – azaz a büntetőjogi főkérdésekről – dönt.

A különleges eljárások azért „különlegesek”, mert a büntetőjogi főkérdések jogerős eldöntése, azaz az alapeljárás befejezése után válhatnak szükségessé, és egyfajta egyszerűsített procedúra keretében a főkérdésekkel szorosan összefüggő járulékos büntetőjogi kérdésekben határoznak. Ekként elvégzik a rendes vagy külön eljárásban keletkezett határozat – büntetőjogi főkérdések körét nem érintő – anyagi jogi korrekcióját, az elmulasztott döntések pótlását. Mindezekre tekintettel az összbüntetésbe foglalásról rendelkező összbüntetési ítélet nem ügydöntő határozat, és ezért felülvizsgálat tárgyát nem képezheti.

Továbbra sincs helye tehát felülvizsgálatnak, ha a törvénysértés különleges eljárás lefolytatásával orvosolható [lásd korábbi Be. 416. § (4) bekezdés c) pont], függetlenül attól, hogy ilyen rendelkezést a Be. már nem tartalmaz. Az összbüntetési ítélet és az összbüntetési ügyben hozott határozat felülvizsgálatára tehát nincs törvényes lehetőség.

Határon forgató operatőr felmentése (EBH 2018.B.5., Bfv.III.796/2018.)

A járásbíróság a 2017. január 12. napján kelt ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki garázdaság vétségében [Btk. 339. § (1) bekezdés]. Ezért a terheltet 3 évi időtartamra próbára bocsátotta, rendelkezett a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről.

Kétirányú fellebbezés alapján eljárva a törvényszék mint másodfokú bíróság a 2017. október 2. napján jogerős végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt – az 1998. évi XIX. törvény, a korábbi Be. 416. § (1) bekezdés a), b) és c) pontját megjelölve – a megtámadott határozat megváltoztatása, elsődlegesen a terhelt felmentése, másodlagosan a határozat hatályon kívül helyezése és az eljárás megismétlése érdekében. Indokai szerint a terhelt jogos védelmi helyzetben cselekedett, ezért vele szemben büntethetőséget kizáró ok áll fenn. Mindenekelőtt a jogos védelem teljesülését abban látta, hogy a terhelt a több száz fős migráns tömeg megindulásakor tulajdonképpen a közérdek védelmében lépett fel, amelyet a jogos védelem szabályai megengednek, hiszen az a személy, a javak vagy a közérdek védelme érdekében vehető igénybe. Eszerint a közérdek védelmében a terheltet a jogos védelem azért is megillette, mert a törvényes intézkedést végrehajtani kívánó hivatalos személyek segítőként lépett fel, ezáltal közérdeket szolgált, hiszen nem kétséges, hogy az a közfeladat, amelyet a jelenlévő rendőrök el akartak látni, az kétségen kívül közérdeket szolgált. A védői okfejtés arra is kitért, hogy gazdagon lehet választani a jogos védelem rendelkezésre álló fordulatai közül, hogy mely okból nem valósított meg bűncselekményt a terhelt magatartása, illetőleg ha netalán formálisan meg is valósította volna, akkor sem büntethető, mert az adott körülmények között ijedtségből vagy menthető felindulásból legfeljebb túllépte az elhárításhoz szükséges mértéket. Ezen álláspontjának az alátámasztására arra hivatkozott, hogy az adott körülmények között az operatőrként dolgozó terhelt bizonyos fokú lincshangulatot, elszabadult indulatokat tapasztalhatott, amelyekkel kapcsolatban az ő magatartása, védekező fellépése, a rúgás, illetőleg annak megkísérlése az elhárítás szükséges mértékét nem lépte túl, vagy ha igen, akkor ez a felindulását mindenképpen magyarázhatóvá teszi. A vélt jogos védelemre is kitért az indítvány, vagyis arra, hogy ha a vélt

jogos védelem megállapítható, akkor a tévedés szabályai – azaz más büntethetőségi akadály – miatt kell felmenteni a terheltet, hiszen abban a téves feltevésben volt, hogy ellene jogtalan támadást intéztek, és erre a feltevésre alapos oka volt. Hivatkozott arra is, hogy a garázdaság törvényi tényállásának elengedhetetlen feltétele a kihívóan közösségellenesség, mely jelen esetben hiányzik.

A Legfőbb Ügyészség átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta és a megtámadott határozatok hatályban tartását indítványozta.

A Kúria a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt a következők szerint találta alaposnak. A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor. Megállapította, hogy az indítvány jogos védelemre történő hivatkozása, az ezzel kapcsolatban felhozott védői érvek nem alaposak.

Az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti, hogy a terhelt a rendőri intézkedés alól magát kivonó személyekről készített felvételt oly módon, hogy a rendőrsorfalnak hátat fordított. Ekkor a rendőrökkel szemben álló, intézkedés hatálya alatt álló személyek kiléptek a sorfal mellől, és futásnak eredtek. A terhelt a sorfalon keletkezett résen kiszaladó migránsok haladási útjában állt, amikor egy migráns férfi véletlenül a terheltnek ütközött, ez az esemény azonban a terhelt magatartását nem befolyásolta, őt védekezésre nem kényszerítette. A terhelt ennek hatására a helyszínt nem hagyta el, balra lépett, megfordult és a vele szemben érkező fiatal férfit jobb lábával, talppal lábszáron rúgta, majd az ezen személy mögött futó kiskorú lányt térd magasságban, jobb lábfejjével megrúgta. Ezt követően a terhelt a sorfaltól távolabb állt, majd szaladni kezdett, azonban a helyszínt nem hagyta el, továbbra is felvételeket készített. Majd a rendőri intézkedéssel érintett személyek közül a Készenléti Rendőrség egyik járőre megfogta egy, a gyermekével kezében a terhelt irányába futó férfi hátizsákját, aki kiszabadította magát, azonban a visszatartására tett kísérlet eredményeként egyensúlyát veszítette, amikor a terhelt hátrafelé lépett, bal lábát a férfi haladási irányába emelte. A terhelt annak érdekében lendítette bal lábát a gyermekét kezében tartó férfi haladási irányába, hogy őt a továbbhaladásban megakadályozza. A férfi azonban a rendőr fogásából való kiszabadulás okozta lendület miatt esett el anélkül, hogy a terhelt lába őt elérte volna.

E tényekből kitűnően a terhelttel szemben jogtalan támadás nem valósult meg. Sem a személye, javai, sem a közérdek védelmében nem kellett fellépnie, mert adott esetben a helyszínen tartózkodó rendőrség a maga tevékenységével és tényleges fellépésével a közérdeket megfelelően oltalma alá vonta. Még akkor is, ha az adott kaotikus, zavaros helyzetben a hatóság saját intézkedésének átmenetileg nem volt mindenben az ura. Olyan feltételek tehát nem valósultak meg, amelyek a közérdek védelmében a terhelt fellépését indokolttá tették volna, személye ellen támadást pedig senki nem intézett. A terhelt nem is az őt meglökő, hanem az őt kikerülve futó két másik személyt rúgott meg. Tehát egyik olyan védendő érdek sem volt veszélyben, amely a terhelt fellépését és ezzel a jogos védelem megállapíthatóságát megalapozta volna. Nyilvánvalóan nem alapos a jogos védelemnek azon fordulatára történő hivatkozás sem, amely az elhárításhoz szükséges mérték túllépése esetén zárja ki a büntethetőséget, hiszen ez is feltételezi a jogtalan támadást. Úgyszintén nem alapos a vélt jogos védelmi helyzet megállapítását célzó védelmi kifogás, hiszen a terhelt a helyszínt nem hagyta el, az egyidejűleg jelen lévő kül- és belföldi televíziós társaság képviselőihez hasonlóan folyamatosan felvételeket készített a körülötte zajló történésekről; részéről pedig a helyzet téves

megítélését előidéző ijedséget vagy menthető felindulást megalapozó tényeket az irányadó tényállás pedig nem tartalmaz.

A Kúria rámutatott arra, hogy a Btk. 339. § (1) bekezdésében írt garázdaság vétsége védett jogi tárgya a köznyugalomhoz fűződő társadalmi érdek. A törvényi tényállás szerint a bűncselekmény megvalósulásának három együttes (konjunktív) feltétele az elkövetési magatartás kihívó közösségellenessége, erőszakos jellege, valamint annak másokban megbotránkozás vagy riadalom keltésére való alkalmassága. A három tényállási elem bármelyikének hiánya esetén a bűncselekmény nem állapítható meg.

Ugyanakkor nem minden erőszakos és másokban megbotránkozás vagy riadalom keltésére alkalmas cselekmény tekintendő kihívóan közösségellenes magatartásnak. Ez pedig nem azonos a minden bűncselekményben felismerhető társadalmi veszélyességgel, a közösség elvárásaival történő szembefordulással, vagy ezen elvárások semmibevevélével. Kifejtette a Kúria azt is, hogy az elkövető magatartását abban a szituációban kell értékelni, a tárgyi oldali ismérveket, valamint a köznyugalomra gyakorolt hatását, befolyását illetően is, ahogyan az ott, az adott időpontban és körülmények között megvalósult.

Jelen ügyben az iratok között elfekvő videofelvételek, fényképek nem a nyugalmat megbontó terhelti fellépést reprezentálják, hanem az állapítható meg, hogy a köznyugalom sérelme már bekövetkezett, a közrendet már megbontották akkor, amikor jelentős számú migráns a rendőri intézkedés alól magát kivonta, a rendőri sorfalat áttörte. Volt tehát egy futó, felhevült tömeg, amellyel szemben a rendőrök látványosan megpróbálták fellépni; egy kavarodás, emberek indulatos, aktív cselekvése, tömeges, koordinálatlan mozgása, és amelyet pillanatnyilag nem tudtak uralni a rendőrök. A mások által már megbontott rend állapotában lépett fel hirtelen és rögtönösen a terhelt, amely kialakult helyzetet az ő magatartása jogkövetkezményt előidéző módon már nem változtatott meg. A köznyugalomhoz fűződő társadalmi érdeket egy nagy, idegen tömeg már megsértette, e cselekvőségük nyilvánvalóan a jogtalanság talaján állt (a szabálysértési törvény 216. §-a szerinti tényállás ugyanis a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenséget is szankcionálja). A terhelt viselkedése, dokumentált magatartása tehát nem rítt ki abból a képből, abból a szituációból, amelynek óhatatlanul részesévé vált, nem önmagában vétett a köznyugalom ellen, hiszen az már felbolydult, a közrend megbomlott.

Hozzá kell még tenni azt is, hogy a köznyugalom az nem tértől és időtől elvonatkoztatott valamilyen fogalomrendszer, hanem egy ország törvényes rendje, és annak helyhez és időhöz kötött megbontása vagy arra való alkalmassága jelentős a tényállásszerűség szempontjából.

Egy adott magatartás megbotránkozásra vagy riadalomkeltésre alkalmasságának pedig akkor – kifejtésének, tanúsításának időpontjában, a helyszínen – kell észlelhetőnek vagy alkalmasnak lennie, nem pedig utólag. Az, ahogyan ezt a sajtó utóbb interpretálja, megírja, levetíti, a történéseknek egyes elemeit, mozzanatait kiragadja és ehhez az egész magatartáshoz – vagy annak részletéhez – hangulatfestő kommentárokat fűz, azokat magyarázza, és ez az olvasóban vagy a tévénézőben napokkal, vagy órákkal később olyan érzületeket vált ki, amely eljuttathatja őt a felháborodáshoz vagy a riadalomhoz, akkor ez már nem az elkövető cselekményének következménye, hanem a hír találásának a hangulati eredménye, amely azonban a garázdaság tényállásszerűségeen kívül esik, és melynek megítélése nem tartozik az igazságszolgáltatásra. A bűncselekmény megvalósulásához

tehát az szükséges, hogy az elkövetett cselekmény legyen megbotránkoztató vagy riadalomkeltő, nem pedig a róla szóló tudósítás.

A kifejtettekből következően a terhelt személy elleni erőszakos magatartása nem alkalmas annak megállapítására, hogy olyan – adott időben és körülmények között – kihívóan közösséggel szembenes magatartás volt, amely a garázdaság bűncselekményét megvalósította.

A terhelt cselekvőssége – amely egyébként egyes mozzanataiban kimondottan a jó ízlést, a társadalom erkölcsi felfogását is sértő viselkedés – ettől függetlenül a jogtalanság talaján állt, melynek helyes értékelése a Kúria álláspontja szerint a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (Szabs.tv.) 169. § (1) bekezdés a) pont I. fordulata szerinti rendzavarás szabálysértése.

A Szabs.tv. 6. § (6) bekezdése szerint a cselekmény elkövetésétől számított 2 év elteltével felelősségre vonásnak nincs helye; jelen ügyben az objektív elévülési határidő 2017. szeptember 8-án eltelt. A 83. § (1) bekezdés h) pontja alapján pedig az eljárást meg kell szüntetni, ha elévülés miatt nincs helye felelősségre vonásnak.

A Kúria ezért a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a megtámadott határozatot nyilvános ülésen eljárva, a Be. 662. § (2) bekezdés a) pontja alapján megváltoztatta, és a törvénynek megfelelő határozatot hozott; a terheltet az ellene garázdaság vétsége miatt [Btk. 339. § (1) bekezdés] emelt vád alól, a Be. 566. § (1) bekezdés a) pontja alapján – bűncselekmény hiányában – felmentette, és a rendzavarás szabálysértése [2012. évi II. törvény 169. § (1) bekezdés a) pont I. fordulat] miatt az eljárást a Szabs.tv. 83. § (1) bekezdés h) pontjára figyelemmel, a Be. 567. § (1) bekezdés a) pontja alapján megszüntette

Állatkínzás büntette, jogos védelem, végszükség (EBH 2018.B.24.,Bfv.III.1745/2017.)

A járásbíróság a 2016. március 31-én kelt ítéletében a terheltet állatkínzás büntetésében [2012. évi C. tv. – a továbbiakban: Btk. – 244. § (1) bek., valamint (2) bek. a) pontja] mondta ki bűnösnek, és ezért 120 napi tétel, napi tételenként 1500 forint, összesen 180 000 forint pénzbüntetésre ítélte. Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a törvényszék a 2017. július 13-án kihirdetett ítéletével a terhelt cselekményét állatkínzás vétségének [1978. évi IV. tv. – a továbbiakban: korábbi Btk. – 266/B. § (1) bek. a) pont] minősítette, és – a terhelt büntetését intézkedésre változtatva – 1 évi időtartamra próbára bocsátotta. Egyebekben azonban az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A bíróság jogerős ítéletében megállapított tényállás lényege szerint 2012. szeptember 19-én 14 és 16 óra között G.-n, az F. utca 7. számú, az önkormányzat által használt ház udvarán egy 10,5 kg súlyú, kb. 40 cm magasságú, kistestű terrier jellegű keverék kutya megmorogta az ott dolgozó H.-né H. D. és T. F.-né dolgozókat. A kutya morogva ment feléjük, ezért a két nő bement a házba, és telefonon értesítették a terheltet. A terhelt – G. község polgármestere – nem sokkal később a helyszínre érkezett, és magához vette a gépkocsijában lévő íjat. Az ebet az udvaron találták, a terheltet követte H.-né H. D. és T. F.-né. Megpróbálták elzavarni a kutyát, a kutya vicsorgott és habzott a szája, de nem futott el. A terhelt ekkor előbbre lépett, és az ugató kutyát 3,5-4 méter távolságból

nyílvezzővel oldalról meglőtte. Az alumíniumból készült, kb. 7 mm átmérőjű nyílvezző 55 mm-es penge nélküli vadászheggyel volt felszerelve, és a kutya bal 9. bordaközi tájékába fúródott.

A kutya a nyíllal az oldalában elmenekült a lövés helyszínéről, majd a lövést követően 10-12 percen belül elpusztult. A rendelkezésre álló adatok alapján nem lehetett kétséget kizáróan megállapítani, hogy a kutya pontosan hol pusztult el, illetve azt sem, hogy a pusztulásához vezető, a rekeszizmot perforáló és bélfodri erek sérülését okozó hasi beverzéssel járó sérülést a terhelt által kilőtt nyílvezző okozta-e. Azt sem lehetett kétséget kizáró módon megállapítani, hogy a kutya röviddel a halála előtt szerzett, bal alkarján és haskorci redőjén rögzített sérülései mitől keletkeztek, ezen sérülések azonban egyenként és összességükben sem voltak alkalmasak a kutya pusztulásához vezető sérülés előidézésére.

A terhelt által kilőtt és az állat testébe fúródott nyílvezző ugyanakkor alkalmas volt arra, hogy a kutya maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását okozza. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, annak törvényi okaként elsődlegesen a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontját, másodlagosan a hivatkozott törvényhely c) pontját megjelölve. Érdemben elsődlegesen a jogerős ítélet megváltoztatását és a terhelt felmentését, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte.

Indokai szerint a bíróság jogerős ítéletében tévesen vont következtetést a végszükség – mint büntethetőséget kizáró ok – hiányára, és nem indokolta meg a terhelt erre vonatkozó védekezésének elvetését. Állattámadás alkalmas lehet végszükség előidézésére, a kutya által okozott veszély valós és okszerű volt, az erre vonatkozó feltevésre a terheltnek alapos oka volt. A kutya viselkedése közvetlen veszélyt jelentett a két tanúra és a terheltre is, ám ennek hiányában sem lenne büntethető a terhelt, mert okkal feltételezte, hogy cselekménye a társadalomra nem veszélyes. A kutya már többször rátámadt a tanúkra, az sem egyértelmű, hogy nem veszett kutya-e. A veszély közvetlen volt, másként el nem hárítható, és a terhelt vétlen volt e veszély előidézésében. A nyílvezző használata sem alapozza meg önmagában a terhelt büntetőjogi felelősségét.

A terhelt cselekménye megfelel a szükségesség-arányosság mércéjének is, ha mégis átlépte, akkor ijedtsége, menthető felindulása miatt lépte túl annak mértékét, hiszen felelősséggel tartozott a tanúk testi épsége iránt is. Az erre vonatkozó indokolása a jogerős ítéletnek oly mértékben hiányos, hogy amiatt az ítélet érdemi felülbírálatra alkalmatlan.

Az indítványban feltett jogkérdések – a terhelt büntetőjogi felelősségének büntethetőséget kizáró ok ellenében való megállapítása, illetve a cselekmény tényállásszerűsége – a jogerős ítéletben megállapított tények alapján elbírálhatók, mert megfelelnek a felülvizsgálat Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjában írt feltételeinek. A végszükség a Btk. 15. § f) pontja szerinti büntethetőséget kizáró vagy korlátozó ok. A Btk. 23. § (1) bekezdése szerint nem büntetendő annak a cselekménye, aki saját, illetve más személyét vagy javait közvetlen és másként el nem hárítható veszélyből menti, vagy a közérdek védelme érdekében így jár el, feltéve, hogy a cselekmény nem okoz nagyobb sérelmet, mint amelynek elhárítására törekedett. Jelen ügyben tévedett az első- és a másodfokú ítéletet hozó bíróság, amikor a terhelt javára a végszükséget – mint büntethetőséget kizáró okot – nem állapította meg, noha ennek ténybeli alapjai a jogerős ítéletben megállapított tényállásból kitűnnek. Ellenben nincs ténybeli alapja annak rögzítésének, miszerint az állatnak nem volt támadó szándéka. A jogerős ítéletben megállapított tények – a

morgás, a vicsorgás, a habzó száj – ennek az ellenkezőjére adnak következtetési alapot. A végszükség pedig alapvetően a két megtámadott nő oldaláról vizsgálándó, akik bezárkóztak és segítséget hívtak; ekként a részükről fennálló félelemre – a kutya szándékára vont következtetéssel szemben – van ténybeli következtetési alap. Ehhez képest pedig a végszükség fennállt, a terhelt – a veszélyben lévők testi épségének megóvása végett – ennek elhárítására törekedett.

A kutya elzavarása sem járt eredménnyel, ezért a kutya olyan módon való elijesztése – és ezzel a veszélyhelyzet megszüntetése – ami alkalmas volt arra, hogy az állat maradandó egészségkárosodását vagy pusztulását eredményezze, nem tekinthető nagyobb sérelemnek, mint amivel a kutya támadása fenyegetett. A végszükségnek mint büntethetőséget kizáró oknak a Btk. 23. § (1) bekezdésében meghatározott feltételei ezért jelen esetben maradéktalanul megvalósultak. Végszükség miatt nem valósítja meg a terhelt az állatkínzás büntettét, aki az emberek testi épségét, egészségét közvetlen támadással fenyegető kutyát lelövi [Btk. 15. § f) pont, 23. § (1) bek., 244. § (1) bek. a) pont, (2) bek. b) pont].

A támadás élőlény általi, más ellen irányuló ártó vagy veszélyeztető erő kifejtés, amellyel szemben helye van védekezésnek. Az állat általi támadással szembeni védekezés lehetősége pedig nem szűkebb, mint amikor a támadást ember hajtja végre [Btk. 22. § (1) bek., 23. §].

Ekként a Kúria a megtámadott határozatot a Be. 427. § (1) bekezdés a) pontja alapján megváltoztatta, s a terheltet az ellene állatkínzás büntette [Btk. 244. § (1) bek., és (2) bek. a) pont] miatt emelt vád alól, a Be. 6. § (3) bekezdés c) pont első fordulata alapján – a Btk. 15. § f) pontjában írt büntethetőséget kizáró okból –, a Be. 331. § (1) bekezdése szerint felmentette.

Terrorcselekmény (BH 2018.218., Bfv.III.1659/2017.)

A törvényszék a 2017. január 31. napján kihirdetett ítéletével a terheltet az ellene terrorcselekmény elkövetésével fenyegetés büntette (Btk. 316. §) miatt emelt vád alól felmentette. Az ítéletábra a 2017. június 6. napján meghozott végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A jogerős ítéletben megállapított tényállás a következő.

A terhelt haragos viszonyban volt a szintén Sz.-n lakó J. I.-vel és annak családtagjaival. Ezen elmérgesedett viszonyon alapul a törvényszéken a terhelt ellen másodfokon folyó eljárás, de a terhelt is kezdeményezett többször eljárást és tett bejelentést J. I. vagy családtagjai ellen az M.-i Rendőrőrsön. A terhelt vélt vagy valós sérelmei kapcsán tett bejelentései során a helyszínen többnyire B. B. BM dolgozó intézkedett, hallgatta meg az érintetteket, míg az M.-i Rendőrőrsön ezen ügyekben többnyire G. Z. ftzls. járt el, de sor került arra is, hogy a rendőrkapitányságon szolgálatot teljesítő Cz. Á. r. hadnaggyal került a terhelt hivatali kapcsolatba.

A terhelt visszatérő, úgynevezett notórius ügyfele volt az M.-i Rendőrőrsnek. Intézkedései során B. B. BM dolgozó – szükség esetén – többször is elmagyarázta ugyanazt a terheltnek, ezért az ő eljárásával a terhelt alapvetően elégedett volt. A kevesebb empátiával, illetve türelemmel rendelkező G. Z. ftzls. dolgozó eljárásával a terhelt sokszor elégedetlen volt. Ennek úgysis hangot adott, hogy beadványokkal „bombázta” a rendőrőrsöt, illetve a két rendőr szolgálati felettesét, melyben sérelmezte G. Z. ftzls., illetve Cz. Á. r. hdgy. eljárását, a terhelt álláspontja szerinti nem megfelelő intézkedésüket. Cz. Á. szintén rendőr foglalkozású korábbi élettársára tett sértő kijelentései miatt eljárás folyt a terhelt ellen. A terhelt állította, egy meghallgatása során ezért szándékosan meglökte őt Cz. Á. r. hdgy.

A panaszbeadványok, levelek hangneme a legtöbb esetben durva, sértő volt a két rendőrré nézve, de tartalmazott élet elleni fenyegetést is velük kapcsolatosan. A vádbeli cselekményt megelőzően körülbelül 10-16 ilyen sértő hangvételű és fenyegető tartalmú levelet írt a terhelt a két rendőrrel kapcsolatban az M.-i Rendőrőrs vezetőjének.

G. Z. ftzls. többször meghallgatta az M.-i Rendőrőrsön a terheltet, de Cz. Á. r. hdgy. is részt vett a terhelt más ügyben történt kihallgatásán, és ilyenkor előfordult, hogy a terhelt hangoskodott vagy durván beszélt, de ez az agressziója a verbális agressziót soha nem lépte át, a rendőrökkel szemben soha nem mutatott tettelegességet.

Miután korábbi levelei, beadványai nem értek célba, tehát a rendőrség munkájával kapcsolatban érzékelt, vélt vagy valós sérelmei orvoslása nem történt meg, 2015. december 21. napján a terhelt egy, a megyei főkapitányságnak címzett levelet adott postára. A levél feladójaként saját magát jelölte meg és lakcímét is feltüntette.

A terhelt saját kezűleg írt levelében a megyei rendőr-főkapitányságtól fegyelmi eljárás elrendelését követelte G. Z. ftzls. és Cz. Á. r. hdgy. ellen azzal, hogy amennyiben nem indulnak meg a fegyelmi eljárások, abban az esetben nevezettek megöletli. A levél lényege szerint ugyanis „ha nem büntetik meg őket, ... az lesz, amit leírtam, vagyis megölettem őket (...) Ha nem csinálnak velük semmit, lelkiismeret-furdalás nélkül öletem meg őket. Nem tudják, de rájuk állítottam valakit és bármikor megdöglhetnek mind a ketten.”

A címzetthez, a megyei rendőr-főkapitánysághoz a levél 2015. december 30-án érkezett meg. A humán igazgatási szolgálat vezetője a levelet 2016. január 11. napján küldte meg a bűnügyi rendőrfőkapitány-helyettesnek a büntetőeljárás megindítása érdekében. A nyomozás elrendelésére 2016. január 12-én került sor. G. Z. fztls. és Cz. Á. r. hdgy. a terhelt levelének tartalmáról csupán informálisan és csupán egyes részeit érintően szereztek tudomást, sem ők, sem felettesük nem látta indokoltnak áthelyezésüket és a levél tartalmával kapcsolatos óvintézkedésnek, felderítő tevékenységnek sincs nyoma. A terhelt fenyegetése, fenyegetőzése a két rendőrben sem váltott ki félelmet. G. Z. r. főörzszászlós és Cz. Á. r. hadnagy ellen a terhelt által írt levélben foglaltak alapján fegyelmi eljárás elrendelésére nem került sor és személyi védelmükkel kapcsolatos intézkedésre sem.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a fellebbviteli főügyészség 2017. október 2. napján terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a terhelt terhére a Be. 416. § (1) bekezdés a) pont I. fordulatóban meghatározott okból, indítványozva, hogy a Kúria a Be. 428. § (1) bekezdése alapján az első- és másodfokú határozatot helyezze hatályon kívül és a törvényszéket utasítsa új eljárásra.

Indokolása szerint a kifejtett fenyegetés a Btk. 459. § (1) bekezdés 7. pontjában meghatározott fogalomnak megfelelt. A fenyegetés komoly, konkrét és közvetlen volt, az az érintett rendőrök feletteséhez, a fegyelmi jogkör gyakorlójához eljuttatott levélben fogalmazott meg súlyos retorziót, amennyiben nem indít fegyelmi eljárást a két rendőr ellen.

Ekként a kényszerítés passzív alanya a fegyelmi jogkör gyakorlója volt. Az emberölés elkövetésével fenyegetés nem vonható a közérdek vagy jogos magánérdek védelme alá, a megtorlással fenyegetés nem tartozik a perbeli jogosultság gyakorlása vagy kötelezettségek teljesítésének körébe. A kényszerítés jogszabály engedésének hiányában igény érvényesítésének törvényes eszköze nem lehet. Ekként a fellebbviteli főügyészség álláspontja szerint a terhelt által elkövetett cselekmény alkalmas a Btk. 195. §-ába ütköző kényszerítés büntette kísérletének a megállapítására. (A terrorista célzat hiányát illetően helytállónak tartotta a törvényszék indokolását.) A Legfőbb Ügyészség átiratában a felülvizsgálati indítványt fenn-tartotta.

A felülvizsgálati indítvány szerint a törvényszék és az ítéletábla álláspontja a terrorista célzat hiányát illetően helytálló volt, azonban tévesen foglaltak állást a terhelti fenyegetés súlyával kapcsolatban, és annak célzatára sem vontak megfelelő jogi következtetést. Ekként a felülvizsgálat során a Kúriának azt kellett vizsgálnia, hogy az eljáró bíróságok az irányadó tényállás alapján a terhelt büntetőjogi felelősségének kizárására vont jogkövetkeztetése megfelel-e a büntető anyagi jog szabályainak. Azaz, van-e vád tárgyává téve olyan cselekmény, amely bűncselekménynek minősül.

Az alapügyben eljáró első- és másodfokú bíróság egyaránt törvényt sértett, amikor az általa irányadónak tartott és lényegét tekintve a váddal egyező tényállás alapján a terheltet bűncselekmény hiányában felmentette a terhére rótt bűncselekmény vádja alól. A Btk. 4. § (1) bekezdése szerint bűncselekmény a szándékosan vagy – ha e törvény a gondatlan elkövetést is büntetni rendeli – gondatlanságból elkövetett cselekmény, amely veszélyes a társadalomra, és amelyre e törvény büntetés kiszabását rendeli.

A vádelv alapján a bíróság köteles a vádat kimeríteni, de a vádon túl nem terjesz-kedhet [Be. 2. § (4) bek]. Felmentés miatti felülvizsgálat esetében nem csupán az a felülbírálat tárgya, hogy az alapügyben eljáró bíróság valamely bűncselekmény vonatkozásában törvényesen zárta-e ki a büntetőjogi felelősségre vonás

lehetőségét, hanem az is, hogy döntött-e, illetve helyesen döntött-e abban, hogy az irányadó tényállás alapján más bűncselekmény sem valósult meg, illetve más bűncselekmény sem róható fel. Erről ugyanis adott esetben az alapügyben az ügydöntő határozattal egyidejűleg dönteni kell.

A Kúria döntési jogköre azonban korlátozott, a felmentő rendelkezés bűnösséget megállapító megváltoztatására nincs törvényi lehetőség. Amennyiben a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem ad helyt, a megtámadott határozatot hatályában fenntartja (Be. 426. §), ha azonban a terhelt felmentésére a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor, akkor a határozatot hatályon kívül helyezi és az eljárást bíróságot új eljárásra utasítja [Be. 428. § (1) bek.].

Következésképpen jelen esetben eldöntendő kérdés az volt, hogy az irányadó tényállás alapján igényel-e érdemben büntetőjogi megítélést a vádban felrótt magatartás. Másként a felmentés folytán nem maradt-e törvénysértő módon büntetőjogi megítélés nélkül a vádban felrótt magatartás, amelyet az eljárást bíróság is tényként állapított meg.

A büntetőjog egyik legalapvetőbb rendeltetése, hogy az erőszakot féken tartsa. Ebbe értelemszerűen beletartozik az erőszakkal fenyegetéssel szembeni fellépés is. A fenyegetés fogalma a Btk. 459. § (1) bekezdés 7. pontja szerint olyan súlyos hátrány kilátásba helyezése, amely alkalmas arra, hogy a megfenyegetettben komoly félelmet keltsen. Az öléssel, megöletéssel fenyegetés olyan súlyos hátrány, amely alkalmas komoly félelem keltésére, abban az esetben is, ha az valójában nem volt eredményes. Ekként az sem számít, hogy mennyire volt esélye valóra válni azt a fenyegetés kifejtőjének. Nem tényállási elem, hogy az elkövetőnek objektíve lehetősége legyen a kilátásba helyezett fenyegetés beváltására. A megtörtént fenyegetés jogi megítélése pedig nem tehető függővé attól, hogy a fenyegetés címezettjében ténylegesen milyen hatást váltott ki. Továbbá a fenyegetés megállapíthatósága nem alanyi függő.

Amennyiben a fenyegetés kifejezetten és egyértelműen erőszak kifejtését, emberölést helyez kilátásba, akkor jog gyakorlásává vagy véleménynyilvánítás eszközévé, módjává nem válhat. Ekként panaszjog gyakorlása, panasz intézése (vagy akár perbeli jogosultság gyakorlása vagy kötelezettség teljesítése) körében megtorlással fenyegetésnek nincs helye. Nem közömbösíti a jogellenességet sem közérdek, sem magánérdek. Következésképpen az erőszak (megöletés) – követelés nem teljesítésétől függő – ígérete nem maradhat büntetőjogi megítélés nélkül. Nincs mód a kifejezett, egyértelmű öléssel fenyegetés esetében arra, hogy a társadalomra veszélyesség hiányára vagy komolytalanságra hivatkozással a jelentéstartalmat közömbösíteni lehessen.

Ennek szem előtt tartásával szükséges a vád tárgyává tett cselekményt értékelni, s eldönteni, hogy büntetendő cselekmény-e avagy nem, s ha igen, úgy miként minősül. A terhelt pszichés állapota pedig alapvetően büntetés-kiszabási kérdés. Mindezek alapján a Kúria a Be. 428. § (1) bekezdése alapján, a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjában írt okból a törvényszék ítéletét, illetőleg az ítéletábla végzését hatályon kívül helyezte és az első fokon eljárást bíróságot új eljárásra utasította.

Jelölő szervezetek megjelenési lehetőségének biztosítása médiumokban választási kampányidőszakban (Kvk.I.37.353/2018/2.)

A Ve. alapelvi követelmények teljesülését érintően lineáris médiaszolgáltatás esetében nem egyes műsorok, hanem a műsorfolyam vizsgálatát kell elvégezni. A műsorszám - műsorfolyam kapcsolat megteremtése során műsorfolyamként az adott ügy szempontjából összehasonlításra alkalmas meghatározott tartalmú műsorszámok értékelésére van lehetőség.

Az NVB helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a kampányidőszakban a politikai, közéleti témákkal foglalkozó műsorban nem lehet csak egyes jelölő szervezetek vonatkozásában biztosítani a megjelenési lehetőséget. Ez a magatartás sérti a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontját. A bírság kérdésében az NVB határozata nem felelt meg a mérlegelési jogkörben hozott döntésekkel szembeni elvárásoknak. Az indokolásból nem következett okszerűen sem a bírság alkalmazandósága, sem annak mértéke.

Magánszemély beadványozó 2018. március 13-án kifogást nyújtott be az Nemzeti Választási Bizottsághoz (továbbiakban: NVB) a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (továbbiakban: Ve.) a választási eljárás Ve. 2. § (2) bekezdés c) és e) pontja szerinti alapelvek megsértése miatt. Előadta, hogy az MTVA M1 televízió meghatározott műsorában az országgyűlési választási kampány idején rendszeresen szerepelnek a FIDESZ-KDNP Párt és a Kormány képviselői, illetve a Kormányhoz köthető elemzők. 2018. február 28. és március 13. között összesen 11 műsorszámot jelölt meg, ahol a megjelent személyek a FIDESZ-KDNP Párt érdekében kampánytevékenységet folytattak és ennek során több esetben megnevezték a Jobbik Magyarországért Mozgalmat (továbbiakban: Jobbik) és ezt a pártot, valamint az ellenzéket megszólalásaikban negatív színben tüntették fel. A Jobbik azonban egyetlen egyszer sem kapott a műsorban megjelenési, reagálási lehetőséget, és a műsorba egyetlen ellenzéki politikus sem került meghívásra. Az NVB a kifogásnak részben helyt adott és határozatával a Ve. 152. § (1) bekezdés c) pontjában foglaltakra tekintettel megállapította, a kérelmező azzal, hogy a 2018. február 28. és március 13-a közötti műsorfolyamában a Jobbik Magyarországért Mozgalom jelölő szervezetnek nem biztosított megjelenési lehetőséget, megsértette a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontja szerinti esélyegyenlőséget. A kérelmezőt eltiltotta a további jogsértéstől és kötelezte, hogy a határozata rendelkező részét annak közlésétől számított három napon belül, az M1 médiaszolgáltatás kérdéses műsorszámára előtt tegye közzé.

A kérelmező bírósági felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a jogsértés ténye és a közzétételi kötelezettség körében helyben hagyta az NVB 510/2018. számú határozatát, a bírság tekintetében megváltoztatta, annak kiszabását mellőzte. A Kúria megállapította, hogy a Ve. alapelvi követelményei teljesülését érintően lineáris médiaszolgáltatás esetében nem egyes műsorok, hanem a műsorfolyam vizsgálatát kell elvégezni. A műsorszám - műsorfolyam kapcsolat megteremtése során műsorfolyamként az adott ügy szempontjából összehasonlításra alkalmas meghatározott tartalmú műsorszámok értékelésére van lehetőség. Az NVB helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a kampányidőszakban a politikai,

közéleti témákkal foglalkozó műsorban nem lehet csak egyes jelölő szervezetek vonatkozásában biztosítani a megjelenési lehetőséget. Ez a magatartás sérti a Ve. 2. § (1) bekezdés c) pontját. A bírság kérdésében az NVB határozata nem felelt meg a mérlegelési jogkörben hozott döntésekkel szembeni elvárásoknak. Az indokolásból nem következett okszerűen sem a bírság alkalmazandósága, sem annak mértéke.

Adózás gazdasági társaság bankszámlájáról történő készpénzfelvétel után (Kfv.I.35.328/2018/10.)

Gazdasági társaság bankszámlájáról történő készpénzfelvétel esetén a felvett pénzeszköz az adózó jövedelemének minősül és személyi jövedelemadó alá esik mindaddig, amíg az adózó hitelt érdemlően nem bizonyítja, hogy a készpénzzel az Sztv. által előírt módon elszámolt, vagy nem igazolja a pénzeszköz felhasználására vonatkozó közvetlen és pontos következtetéseket megengedő bizonyítékokkal, hogy azt a társaság érdekében használta fel.

A felperes azoktól a gazdasági társaságoktól, amelyekben tulajdonjoggal rendelkezett, illetve ügyvezetői tisztséget töltött be, több alkalommal – saját maga, valamint megbízottja révén – milliós nagyságrendben készpénzt vett fel. Az adóhatóság a felperesnél személyi jövedelemadó és százalékos egészségügyi hozzájárulás adónemekben bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést folytatott le, amelynek eredményeként adóhiánynak minősülő adókülönböt, adóbírság, valamint késedelmi pótlék megfizetésére kötelezte. Az adóhatóság a bankszámláról felvett – a felperes által eszközölt befizetésekkel csökkentett – összegeket a személyi jövedelemadóról szóló 1995. CXVII. törvény szerinti egyéb jövedelemként vonta adózás alá. Indokolásában hangsúlyozta, hogy a pénz vállalkozásból történő kivonásának megállapítása szempontjából elegendő, ha nem bizonyított, hogy az igazolhatóan a társaságot megillető pénzüsszeget nem a társaság tevékenységéhez használták fel. Az így felvett pénzüsszeg adómentességét az adóalanynak kell bizonyítania, azonban a felperes ezt hitelt érdemlően nem tette meg.

A felperes keresete folytán eljáró elsőfokú bíróság az alperes álláspontját osztotta és a keresetet elutasította. Indokolásában kiemelte, hogy a felperes társaságok felé történő elszámolását csak hiteles, szigorú számadású, kifejezetten a készpénzfelvételre vonatkozó, haladéktalanul kiállított pénztárbizonylattal bizonyítható volt.

A Kúria elbírálva a felperes felülvizsgálati kérelmét, a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Indokolásában rámutatott arra, hogy a felülvizsgálati bíróság korábbi döntései nyomán kialakult egységes gyakorlat szerint a gazdasági társaságok számláiról az ügyvezető vagy megbízottja által felvett pénzüsszegeket szigorú számadású nyomtatványokkal, dokumentálhatóan és beazonosíthatóan kell ki- és bevételezni, valamint könyvelni. A pénzfelvétel bizonyítása az alperest terheli, azt viszont a felperesnek kell bizonyítania, hogy a pénzt a gazdasági társaság érdekében használták fel. Ellenkező esetben a számláról felvett pénzeszközök nála jövedelemként jelentkeznek, amely személyi jövedelemadó alá vonható. A felperes a jelen ügyben nem tudta az érintett gazdasági társaságok bankszámláiról felvett készpénzek esetében hitelt érdemlő módon, megfelelő iratokkal bizonyítani, hogy azokkal a társaságok felé elszámolt. A Kúria e körben a

korábbi gyakorlathoz hasonlóan nem a társaságoknak a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Sztv.) rendelkezései alapján megállapítható könyvelési hiányosságait kérte számon, hanem a bizonyítékok értékelése során azt vette figyelembe, hogy a felvett pénzeszegek vonatkozásában megtörtént-e a bizonylat Sztv. szerinti szabályos kiállítás, elkönyvelték-e azt. A Kúria elvetette a felperes azon hivatkozását is, amely szerint magánszemélyként jogszabály által előírt bizonylat megőrzési kötelezettség őt nem terhelte. A gazdasági társaságok pénzkezelése esetében ugyanis – különösen, amikor bankszámláról készpénz felvétele történik – a pénzeszeget megszerző személyt kiemelt felelősség terheli az elszámolás igazolása körében, és alapvető érdeke az olyan bizonylatok megőrzése, amelyek utóbb igazolják az elszámolás megtörténtét.

**Az „elévülés” lehetősége a versenyfelügyeleti eljárásban, valamint az adatok zártan kezelése, a védett tanúvá nyilvánítás formái és tartalmi követelményei a közigazgatási eljárásban
(Kfv.II.37.364/2017/26.)**

A versenyhatóság a 2014. június 30-án kelt Vj/29-522/2011. számú határozatában megállapította, hogy a felperesi cégek folyamatos és komplex jogsértést folytattak a hazai transzportbeton termékpiacon tanúsított összehangolt magatartásukkal, és e magatartásukkal megsértették a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 11. § (1) bekezdését. Ezért az alperes a felpereseket összesen nagyjából 2.6 milliárd forint bírsággal sújtotta. Eljárásban 1. számú és 2. számú védett tanúként nyilatkozó személyek vallomásain keresztül ismertette a felső vezetői és középvezetői találkozókon résztvevő személyek körét az árrögzítés és a piacfelosztás bizonyítékai is a védett tanúkon keresztül jutottak a hatóság birtokába. Az elsőfokú bíróság a felperesek kereseteit elutasította, míg a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet fellebbezett részét megváltoztatta, az alperes határozatát részében hatályon kívül helyezte és az alperest a II.-V. rendű felperesek tekintetében új eljárásra kötelezte.

A Kúria a másodfokú ítéletet részben hatályában fenntartotta, részben hatályon kívül helyezte és e körben a másodfokú bíróságot új eljárásra utasította. A Kúria a tanúk adatainak zártan történő kezelésének elrendelésével, a tanúk meghallgatásával kapcsolatos kifogások körében a jogerős ítélettel – az alábbiak szerint – nem értett egyet. A Kúria a jogerős ítélettel követett azon elvi tételt helyesnek tartotta, hogy ha a tanú adatainak zártan kezelését indokolatlanul rendeli el a hatóság, akkor az az ügy érdemére kiható lényeges eljárási szabálysértés. Ennek indokát a Kúria abban látja, hogy a tanú védelme azt a célt szolgálja, hogy a tanú jogsértésre vonatkozó ismereteit megossza a hatósággal, a tanúvallomás következményeitől való féltelme, esetleg a jogsértőktől származó fenyegetése, fenyegetettsége ne akadályozza meg a vallomástételben, ezzel a hatóságot segítse a jogsértés feltárásában, a hatékony fellépésben. Ebben a helyzetben a tanú önrendelkezéséhez, a személyes adatok védelméhez való joga és az eljárás alá vont vállalkozások védekezéséhez, tisztességes eljáráshoz való joga kerül szembe egymással, és kellő indokból a védekezéshez való jog szükséges és arányos korlátozása bekövetkezik. Ez a szükséges és arányos korlátozás azonban nem állapítható meg, ha a tanúnak nem kell tartania attól, hogy vallomása miatt őt hátrány érheti. Ebben

az esetben nincs valós indok arra, hogy a vállalkozások védekezéshez való joga korlátozásokkal érvényesüljön. Egyúttal e helyzet azt is eredményezi azonban, hogy a hatóságra hárul olyan lényeges körülmények vizsgálata, mint szavahihetőség, bejelentői motiváció, érdekeltség, összebeszélés lehetősége. Mindezen körülmények vizsgálatáról a pontosan, jól követhetően, indokoltan szó szerint vezetett jegyzőkönyv adhat információt, amelyet erre irányuló kereset alapján érdemben a bíróság ellenőrizhet.

Releváns kérdésként merült fel, hogy milyen nyilatkozat tekinthető elegendőnek e védelem biztosításához. A Kúria álláspontja szerint meghatározó e kérdés megválaszolásánál, hogy a félelem szubjektív, adott személyben a védelem igénye mindig jövőbeni és feltételezett események miatt fogalmazódik meg, és a Ket. szerint is elegendő mindezek valószínűsítése. Szinte lehetetlen pontos határ kijelölése a kérelem tartalmi követelményét illetően. Az azonban biztos, hogy minden esetben egyenként ítélandó meg, hogy az előterjesztett kérelem alkalmas-e a védettség biztosítására. Jelen ügyben mindhárom tanú indokolta kérelmét, szubjektív félelemre és ésszerűen feltételezhető jövőbeni eseményekre hivatkoztak, melyeket az alperes mérlegelési jogkörben elbírálva megalapozottnak ítélte. A Kúria kiemeli, hogy a hatóság az erre vonatkozó kérelem elbírálásánál igen szűk körben mérlegelhet. Egyfelől a hátrányokat a kérelmezőnek elég valószínűsítenie. A valószínűsítés – a bizonyítástól eltérően – nem alkalmas a valóságról való meggyőződés bekövetkezééhez, mivel célja csupán az állított tény hihetővé tétele. Másfelől a súlyos hátrányok bekövetkezése nemcsak jövőbeni („következmény”) de esetleges is („érheti”). Ezért a védetté minősítés elvárt „szintje” alacsony, melynek a jelen perben érintett tanúk kérelmei megfeleltek, hiszen mindhárman beszámoltak a jövőre vonatkozó, szubjektív félelmeikről, amelyek azonban az ügy összes körülményét figyelembe véve kellően adekvátak voltak (pl. piaci viszonyokra, az adott szakmában további munkalehetőség megszűnésére való hivatkozás).

A környezetvédelmi hatóság által kiadott, tevékenységet engedélyező határozat módosítása esetén az új határozat csak a módosítás keretei között vizsgálható felül (Kfv.II.37.734/2017/6.)

Az alperesi beavatkozó – bérleti szerződés alapján – évek óta jogerős hulladékgazdálkodási engedéllyel veszélyes hulladék begyűjtését végzi egy harmadik személy tulajdonában lévő ingatlanon. A harmadik személy és a felperes a beavatkozó működésének ideje alatt adásvételi szerződést kötött, az ingatlan tulajdonosa a felperes lett. A felperes – nagy valószínűséggel – részben téves tájékoztatást kapott a beavatkozó bérleti szerződésével és hulladékgyűjtési tevékenységével kapcsolatosan. A felperes a tevékenysége tárgyi feltételeinek megváltozása (bérlet terület nagyságának csökkenése, raktár bérletének megszűnése) miatt a hulladékgazdálkodási engedélyének módosítását kérte az alperesi hatóságtól, amely a kérelmet teljesítette, az engedélyt módosította.

E közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát kérte a felperes, állítva, hogy a beavatkozó ezen az ingatlanon veszélyes hulladék gyűjtésére vonatkozó engedély nem is kaphatott volna, a hulladékgazdálkodási engedély kiadása már eredetileg törvénytörő volt, ezért azt vissza kellene vonni. Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította.

Az ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Döntésében rámutatott, hogy a beavatkozó 2012 óta folyamatosan végzi a veszélyes hulladék gyűjtését. Az engedély kiadásakor az ingatlan akkori tulajdonosa nem emelt kifogást, az engedélyezés feltételeit a hatóság megvizsgálta, a döntés jogerőre emelkedett. A beavatkozó új kérelme nem az egész engedélyre, csupán annak egyik, a tárgyi feltételekkel érintett részére, illetve határidőkre vonatkozott.

Elkülönítette a Kúria az engedély visszavonásának eljárásjogi és anyagi jogi szabályait, egyúttal hangsúlyozta, hogy a jelen ügyben az engedély eljárási szabályok alapján történő visszavonásának a feltételei nem állnak fenn. Sem az eljáró hatóságnak, sem a felügyeleti szervnek – már csak az idő múlására figyelemmel – sincs meg erre a felhatalmazása, hiszen az engedély jogerős kiadása és a módosítás elfogadása között több év telt el.

Emellett vizsgálta a Kúria, hogy az anyagi jogi szabályok alapján van-e mód az engedély visszavonására. E körben úgy látta, hogy a rendeleti szabályok alapján a hatóság a módosítás során csak és kizárólag a módosítás körében és nem az egész engedélyről döntött, eljárása során csak e körülményeket és azok jogszabályi megfelelőségét vizsgálta, így utólag nem nyílt meg a lehetőség az engedély teljes vizsgálatára. Megállapította továbbá, hogy az anyagi rendelkezések tükrében az engedély visszavonására csak az engedélyezés feltételeinek hiányában kerülhet sor, a felperes által hivatkozott tulajdonosi hozzájárulás nem feltétele az engedélyezésnek, így az a tény, hogy a korábbi és jelenlegi tulajdonos hozzájárulása nem áll rendelkezésre nem eredményezheti az eredeti engedély visszavonását. A felperes az engedélyezés további feltételeinek hiányát nem állította, nem bizonyította, így ok nélkül várta a hulladékgazdálkodási engedély hatósági visszavonását.

A Kúria elvetette annak lehetőségét, hogy a felperes közigazgatási perben kísérelje meg rendezni a polgári jogi igényeit, a szerződéskötés kapcsán elszenvedett polgári jogi sérelmeinek orvoslására ugyanis nem alkalmas a közigazgatási per.

Előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése versenyügyben (Kfv.III.37.415/2017/8.)

Az 1990-es évek közepén a felperesi bankkártya kibocsátó társaságok szabályzataikkal lehetővé tették, hogy a kártyáikat kibocsátó és elfogadó bankok közösen meghatározzák a kibocsátó és elfogadó bankok közötti belföldi bankközi jutalékok (interchange fee) mértékét. Ennek nyomán hét bank, melyeknek többsége mindkét kártyatársaság rendszeréhez csatlakozott és melyek a kártyakibocsátói és elfogadói piac nagy részét lefedték, több tárgyalást követően, 1996. augusztus 28-án fogadták el azt a megállapodást, melyben egységesen szabályozták a két kártyatársaság – különböző tranzakciókhoz kapcsolódó – IF díjainak mértékét 1996. október 1-jei hatállyal (MIF, illetve MIF megállapodás). Ehhez a megállapodáshoz idővel a bankkártya-kibocsátói és -elfogadói piacokra belépő további bankok is csatlakoztak. A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) a Vj-18/2008/341. számú, 2009. szeptember 24-én kelt határozatával megállapította, hogy a MIF megállapodásban részt vett 22 bank, továbbá a két kártyatársaság azáltal, hogy mindkét nemzetközi kártyatársaság kártyáira és minden bankra egységesen alkalmazandó bankközi jutalék mértékét és struktúráját határoztak meg, illetve ilyen megállapodáshoz szabályzataikkal keretet biztosítottak és azt támogatták, versenykorlátozó, a tilalom alól nem mentesülő megállapodásokat kötöttek. A GVH határozatában a MIF megállapodást eredetileg létrehozó hét bankot és a két kártyatársaságot különböző mértékű bírságokkal sújtotta, összesen 1.922.000.000 Ft értékben. A GVH határozat ellen a két kártyatársaság és hat bírsággal sújtott bank által benyújtott keresetek folytán eljáró Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a felperesek kereseteit elutasította. A felperesi fellebbezések alapján eljáró Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a II. rendű felperes vonatkozásában – jogutódlással összefüggő eljárási okból – a GVH határozatát megváltoztatta és az eljárást megszüntette, míg a többi fellebbező felperes vonatkozásában a GVH határozatát hatályon kívül helyezte és a GVH-t új eljárás lefolytatására kötelezte.

Az alperes felülvizsgálati kérelme nyomán a Kúria megállapította, hogy az ügyben az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezése szükséges, mivel a vonatkozó európai bírósági joggyakorlat alapján nem egyértelmű, hogy egy magatartás vonatkozásában megállapítható-e, hogy az egyszerre célja és hatása szerint is versenykorlátozó. Az ügy tárgya szerinti MIF megállapodás esetében pedig külön kérdéses, hogy az célja szerint versenykorlátozónak tekinthető-e, mivel az Európai Bizottság és az Európai Unió Bírósága hasonló MIF megállapodások esetében kizárólag hatás alapon állapított meg versenykorlátozást. Külön kérdésként merül fel az ügyben, hogy a két kártyatársaság, akik a MIF megállapodás megkötésében közvetlenül nem vettek részt, felelőssége azonosan minősül-e a bankokéval vagy az állapítható meg, hogy ha a megállapodásnak nem is voltak részesei, de megállapodással összehangolták magatartásukat.

A perindítási jog elhatárolása a kereshetőségi jogtól (Kfv.III.37.172/2018/4.)

Közigazgatási perben a kereshetőségi jog fennállásához önmagában nem elég, ha a felperes a közigazgatási eljárásban ügyfél volt. A kereshetőségi joghoz szükséges, hogy a fél által érvényesített alanyi jog vagy jogos érdek és a kifogásolt jogsértés között közvetlen kapcsolat álljon fenn. Amennyiben az arra jogosult ténylegesen és tartósan nem folytatja engedélyköteles tevékenységét, az egységes környezethasználati engedély visszavonható.

Az elsőfokú hatóság visszavonta a II. rendű felperes részére korábban megadott mész- és méshidrátgyártáshoz szükséges egységes környezethasználati engedélyt, mert annak mészüzeme már több mint 3 éve leállításra került és azóta sem üzemel. Az alperes akként változtatta meg az elsőfokú határozatot, hogy az az ügyben született érdemi döntést nem érintette. Az engedélyezéskor fennálló feltételek lényeges megváltozásának minősítette azt a körülményt, hogy II. rendű felperes 2012 óta nem végzi az engedély szerinti tevékenységet, továbbá megállapította, hogy a méshidrátgyártás nem tartozik az engedélyköteles tevékenységek közé, ezért az elsőfokú hatóság hatáskörét túllépve engedélyezte azt.

Az I. rendű felperes kereshetőségi jogát a tevékenységhez használt eszközállomány tulajdonjogára és az azzal összefüggő bérleti díjra alapította. Keresetében vitatta, hogy a feltételekben lényeges változás következett be, álláspontja szerint az egyedüli változást a környezetre, illetve az emberi egészségre gyakorolt negatív hatás jelenthetne. Az II. rendű felperes keresetének indokai nagy részben és lényegét tekintve megegyeztek az I. rendű felperesével.

Az elsőfokú bíróság mindkettő keresetet elutasította. Kimondta, hogy I. rendű felperesnek közvetlen érdekeltégi kapcsolat hiányában nincs jogszabályon alapuló kereshetőségi joga, továbbá megállapította, hogy az a tény, hogy II. rendű felperes nem végzi az engedélyes tevékenységet, visszavonásra okot adó körülménynek minősül.

Felülvizsgálati kérelmében az I. rendű felperes keresetösségi jogát az eszközalomány feletti tulajdonjogán túl az ügyféli minőség hatósági eljárásban történő elismerésére alapozta, és ismételten vitatta a feltételek változását. II. rendű felperes lényegében azonos indokok alapján terjesztette elő felülvizsgálati kérelmét. A Kúria az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Megállapította, hogy el kell határolni a perindítási jogot a keresetösségi jogtól. A perindítási jog lényege, hogy létezik a félnek olyan joga vagy jogos érdeke, amellyel kapcsolatban „feltételesen” jogsérelem érheti. Ezzel szemben a keresetösségi jog esetében a fél joga vagy jogos érdeke és a kifogásolt, tényleges jogsérelem között közvetlen kapcsolatnak kell fennállnia. A közigazgatási perben ezért a keresetösségi jog fennállásához önmagában nem elég, ha a felperes a közigazgatási eljárásban ügyfél volt. Ez az áttételes „érdekkapcsolat” a beavatkozási jog gyakorlását alapozhatta volna meg. Rögzítette továbbá, hogy jelen perben az a kérdés, hogy a tevékenységgel felhagyás minősülhet-e lényeges változásnak. Az irányadó jogszabályi rendelkezés értelmezéséből azonban nem következik az, hogy az engedélyt csak akkor lehet visszavonni, ha a változás környezeti veszélyeztetéssel párosul. Épp ellenkezőleg, a jogszabály további másik kettő, gazdasági fenntarthatósággal kapcsolatos rendelkezést is tartalmaz. Ebből kifolyólag logikailag elfogadható az, hogy az elsőfokú bíróság az engedélyezéssel összefüggő változásnak minősítette a tevékenység meg nem kezdését, az azzal való felhagyást és az inaktivitást. Mindez összhangban van az uniós joggal, amely nem akadályozza szigorúbb tagállami védintézkedések alkalmazását. Az inaktivitásra alapított engedély visszavonás nem szankcionáló döntés, inkább arra szolgál, hogy a környezetvédelmi engedélykötés igazodjon a tényleges környezethasználathoz. Ezért jelen ügyben csupán annak a kérdésnek a megállapítása bír jelentőséggel, hogy a felperes végez-e tevékenységet vagy sem, mert amennyiben az arra jogosult ténylegesen és tartósan nem folytatja engedélyköteles tevékenységét, az egységes környezethasználati engedély visszavonható.

**A közterület-használat tárgyában az önkormányzat rendeletalkotási joga nem a tulajdonosi minőségből származik
(Köf.5033/2017/4.)**

A közterület-használat tárgyában az önkormányzat rendeletalkotási joga a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 23. § (4) bekezdésének 19. pontján alapul, amely szerint az önkormányzat tulajdonában álló közterületek használatára vonatkozó szabályok megalkotása és díjak megállapítása törvényben meghatározott kötelező feladat. Ebből következően ez a jog nem a tulajdonosi minőségből származik, a tulajdonos közhatalmi jog gyakorlására tulajdona tekintetében nincs feljogosítva. Közhatalmi jogosítvány mellérendeltségi alapon nem szabályozható.

A Fővárosi Önkormányzat a 3/2013.(III. 8.) Főv. Kgy. rendelete (a továbbiakban: Ör.) alapján kialakított gyakorlata szerint a közterületi használati kérelmeket nem közigazgatási eljárásban, nem a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) szabályai alapján bírálják el, hanem a rendeletet követve magánjogi keretek között eljárva. A Kúria Önkormányzati Tanácsának e kérdés felülvizsgálata során abban kellett állást foglalnia, vajon a közterület-használati hozzájárulás polgári vagy

közigazgatási jogintézmény-e, illetve annak polgári viszonyra minősítése az Önkormányzat rendelete által jogszerű-e.

A közterület véges közjóságot testesít meg. Bárki szabadon használhatja, azonban a tartós egyéni igénybevétel csak szabályozott módon történhet. Határa kell, hogy legyen, továbbá e határokon belül a többlet- vagy meghatározott keretek között kizárólagos jogosultság gyakorlása fizetési kötelezettséggel járhat. A véges közjóság sajátosságai jogi szabályozási értelemben a közfeladat-ellátásra rendelt vagyron fölötti tulajdonosi rendelkezés meghatározásában, továbbá az ennek tartalmát adó jogosítványokkal való élés korlátozott voltában jutnak kifejezésre. A forgalomképtelen törzsvagyron tulajdonosaként a helyi önkormányzat természetesen nem ugyanolyan tulajdonosi jogok gyakorlója, mint üzleti vagyona tekintetében. Mikor is a tulajdonos önkormányzat meghatározott időtartamra kizárólagos jogot ad a használatra jogosultnak komplex jogviszonyról van szó. A helyi szabályozás elsősorban a közösségi érdeket védi, mindenki használati esélyének lehetőség szerint egyenlő biztosítása érdekében. Ehhez képest kerülhet sor, például kereskedelmi célból, bizonyos kizárólagos igénybevételt lehetővé tevő jog gyakorlására, vagyis a közterület időleges vagy rendszeres módon megengedett elfoglalására. A jogviszonyok tárgya többsikű: a kizárólagos használati jog szerződéses jellegű vagy engedély típusú, más jogalanyok a közös hozzáférés jogán részesülnek az igénybevétel szabad lehetőségéből, normatív szabályozás által.

Az önkormányzat rendeletalkotási feljogosítottságánál fogva közhatalomként jár el. Nem lehet tehát mellérendeltségi viszonyban a használatot igénylővel. A véges közjóságnak minősülő közterület rendeltetéstől eltérő – például kereskedelmi jellegű – használatát ezért az önkormányzat csakis közhatalomként és nem tulajdonosként dönti el. Ezért ebben a kérdésben az önkormányzat – ideértve a Fővárosi Önkormányzatot is – megfelelő fórumának közigazgatási határozatot kell hoznia, amellyel szemben fellebbezési jog biztosítandó. A perbeli tárgyban ezért önkormányzati hatósági ügynek kell keletkeznie. Az ebben meghozott jogerős közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata pedig közigazgatási bíróságtól kérhető.

Mindezek alapján a Kúria Önkormányzati Tanácsa megsemmisítette az Ör. törvénysértő 5. § (1) bekezdését.

A Kúria döntése településképi bejelentés vizsgálata tárgyában (Kfv.IV.37.159/2018/4.)

Ha a településképi bejelentésre az igazolás kiállítása (tudomásulvétel) elmarad, a bejelentő csak a bejelentett tevékenység megkezdéséhez szerez jogosultságot. Ha a szemletárgy birtokosa egy személyben az eljárás ügyfele, a helyszíni szemle a távollétében, előzetes értesítése nélkül is megtartható, ha az veszélyeztetné a szemle eredményességét. Ennek megítélése a hatóság mérlegelési jogkörébe tartozó kérdés.

A felperes településképi bejelentéssel élt az alperes polgármesteréhez abból a célból, hogy 2015. november 9-től 2015. december 31-ig tervezett időtartamra karácsonyi vásár céljából – közterületen – pavilonokat helyezhessen el. A polgármester a bejelentésre nem reagált, tiltó határozatot nem hozott. 2015. december 31-ét követően a felperes a pavilonokat elszállította, majd bejelentés nélkül 2016 tavaszi és téli időszakra újra kihelyezte. A polgármester helyszíni szemle alapján hozott határozataiban a bejelentés nélküli, szabálytalanul elhelyezett pavilonok eltávolítására és a közterület kihelyezés előtti állapotának a helyreállítására kötelezte a felperest. A felperes fellebbezése folytán eljárta alperes az elsőfokú határozatokat helybenhagyta.

A felperes keresettel támadta az alperes határozatát, ugyanis azáltal, hogy a polgármester nem tiltotta meg nyolc napon belül a tevékenység végzését, a településképi igazolás érvényességi ideje egy év, és egy év még nem telt el. A bíróság a felperes keresetét elutasította.

A felperes ezt követően felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához, amely alapján a felülvizsgálati bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét hatályában fenntartotta. Indokolásában előadta, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperest a kérelmezett jog 2015. november 9-től 2015. december 31-ig terjedő időre illette meg. Arra tekintettel, hogy a polgármester településképi eljárást nem folytatott le, a felperes településképi igazolás egy éves érvényességére nem hivatkozhat. A felperes 2016-ban településképi bejelentést nem tett, ezért a polgármester a helyszíni szemle alapján a településképi kötelezési eljárást hivatalból megindíthatta. Továbbá a polgármester jogosult volt a helyi értékvédelmi kötelezettség teljesítése érdekében előírni a pavilonok bontását, mivel többek között a tűzvédelmi szakvélemény hatálya nem terjedt ki a 2016 tavaszi-őszi időszakra. Kifejtette, hogy a bíróság helytállóan állapította meg, hogy a bejelentés hiánya megakadályozta a polgármestert annak vizsgálatában, hogy a tevékenység megfelel-e az előírt követelményeknek.

Illetékfizetés ingatlan adásvételek után (Kfv.V.35.143/2018/6.)

A cserét pótló vétel kedvezményének a „lakásvásárlással szemben a szerzést – közvetlenül megelőző vagy kötelező, azonos jogcímű – egyetlen értékesítést lehet figyelembe venni” szabályozásában a közvetlenül megelőző vagy követő meghatározás időbeli rendelkezést jelent.

A felperes 2015-ben egymást követően több ingatlan adásvételi tranzakciót bonyolított le eladóként és vevőként. 2015. október 6. napján kötött szerződésének 8. pontjában rögzítette, hogy „a vevő ismeri a tulajdonszerzésével kapcsolatos vagyonátruházási illetékfizetési kötelezettségét azzal, hogy a korábban eladott lakás-ingatlana vételárának felhasználásával vásárolja meg az ingatlant, így élni kíván a cserét pótló vétel illetékkedvezményével”. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-budapesti Adó- és Vámigazgatósága Eljárási és Illetékosztály I. (a továbbiakban: elsőfokú hatóság) a 2017. január 27. napján kelt 4253861038 számú fizetési meghagyásával a felperest a budapesti lakóház megszerzése után 688.000 Ft visszterhes vagyonátruházási illeték megfizetésére kötelezte. A fellebbezés folytán eljáró felperes a 2017. április 11. napján kelt 2233796487 számú határozatával a fizetési meghagyást helybenhagyta. Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével a felperes keresetét elutasította.

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Indokolásában kiemelte, hogy az Itv. a 18. § (1) bekezdésében meghatározza, hogy az ingatlanok visszterhes mellett történő megszerzése visszterhes vagyonátruházási illeték alá esik. A jogalkotó kedvezmény szabályt alkotott meg arra az esetre, amikor a magánszemély nemcsak vásárol ingatlant, hanem egy éven belül el is adja az ingatlanát. Az Itv. 21. § (2) bekezdése szerint lakástulajdon vásárlása esetén, ha a magánszemély vevő a másik lakástulajdonát a vásárlást megelőző vagy azt követő egy éven belül eladja, az illeték alapja a vásárolt és az eladott lakástulajdon – terhekkel nem csökkentett – forgalmi értékének a különbözete. Az is szabályozott a (4) bekezdésben, hogy ha a magánszemély egy éven belül több lakástulajdont vásárol, értékesít, az illeték alapját képező értékkülönbözlet megállapításánál minden egyes lakásvásárlással szemben – a szerzést közvetlenül megelőző vagy követő, azonos jogcímű – a fizetésre kötelezett számára kedvezőbb illetékalapot eredményező egyetlen értékesítést lehet figyelembe venni.

A cserét pótló vétel kedvezményének „a lakásvásárlással szemben a szerzést – közvetlenül megelőző vagy követő, azonos jogcímű – egyetlen értékesítést lehet figyelembe venni” szabályozásában „a közvetlenül megelőző vagy követő” meghatározás időbeli rendelkezést jelent. Az illetékkiszabás alapjául szolgáló vagyon-szerzés 2015. október 6. napján valósult meg, amelyhez legközelebbi időpontban: másnap, azaz október 7-én történt az a bádshalóki lakóház eladása, ez az ingatlan megvásárlásának időpontjától számított, azt közvetlenül követő értékesítés. A 2015. október 6-ához közelebbi naptári nap az október 7-e, mint a felperes által hivatkozott budapesti lakás eladásának 2015. november 24-i napja.

A települési adó alóli mentességhez teljesíteni kell azt a törvényi előírást, hogy a földtulajdonos legyen vállalkozó és vállalkozóként vállalkozási tevékenységet végezzen
(Kfv.V.35.391/2018/6.)

Az elsőfokú hatóság határozatával a felperest települési adó megfizetésére kötelezte. Az önkormányzatok 2015. január 1-jétől települési adót vehetnek ki, amelynek tárgya lehet szántó művelési ágú ingatlan is. (A települési adóra vonatkozó szabályokat az egyes adótörvények és azokkal összefüggő más törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról szóló 2014. évi LXXIV. törvény 140. §-a iktatta be a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény [a továbbiakban: Htv.] 1/A. §-ába 2015. január 1-jei hatállyal.) A szántó művelési ágú ingatlantulajdonos felperes mentesülni akart a települési adó fizetési kötelezettsége alól arra hivatkozással, hogy nem alanya a Htv.-nek. Mentességét vállalkozóként a Htv. 1/A. § (1) bekezdésére alapította, amely szerint a települési adónak nem lehet alanya az állam, önkormányzat, szervezet, továbbá – e minőségére tekintettel – vállalkozó (52. § 26. pont). A fellebbezés folytán eljáró alperes határozatával az elsőfokú határozatot megváltoztatta. Indokolásában hangsúlyozta ugyanakkor, hogy az adózó által kért adómentesség akkor lenne megállapítható, ha a szántókon a gazdasági tevékenységet vállalkozóként, saját nevében és kockázatára, haszonszerzés céljából végezné. Az ingatlanokon a mezőgazdasági tevékenységet azonban nem a tulajdonos magánszemély, azaz a felperes, hanem a tőle elkülönült, önálló jogi személyiséggel rendelkező kft. végzi a saját nevében és kockázatára.

A felperes keresetében a határozatok hatályon kívül helyezését és a hatóság új eljárásra kötelezését kérte. Kifejtette, hogy a saját tulajdonában lévő kft. haszonbérleti szerződés alapján használhatja a tulajdonát képező földet, ily módon végezhet vállalkozói tevékenységet. Hangsúlyozta továbbá, hogy álláspontja szerint az elsőfokú hatóság kettős adóztatást végez, ugyanis az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény (a továbbiakban: Élelm.tv.) 47. § (2) bekezdés b) pontja értelmében felügyeleti díjat köteles fizetni az a természetes személy, jogi személy, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki (amely) az élelmiszer-, takarmány-termelési célból termesztett növényt, vetőmagot, növényi terméket, illetve az e törvény végrehajtására kiadott jogszabály szerinti szaporító és ültetési anyagot forgalomba hozza. A települési adó megállapítása a köztehernek minősülő élelmiszerlánc-felügyeleti díj mellett a kettős adóztatás tilalma folytán jogsértő.

Az elsőfokú bíróság egyrészt megállapította, hogy a felperes az ingatlanain a Htv. 52. § 26. pontjában foglaltaknak minősülő vállalkozóként vállalkozási tevékenységet nem végez, a szántóföldjein mezőgazdasági tevékenységet haszonbérleti szerződés alapján egy Kft. folytat ugyanis, ezért a felperes e keresetrészt megalapozatlannak ítélte. Rögzítette, hogy akkor nem alanya a települési adónak a szántó művelési ágú ingatlan tulajdonosa, ha termőföldjén, mint vállalkozó vállalkozási tevékenységet végez.

Az elsőfokú bíróság kifejtette továbbá, hogy ha a szántó művelési ágú ingatlan tulajdonosa az ingatlantulajdona után települési adót fizet, ugyanakkor az ingatlanát haszonbérleti szerződés alapján megművelő, a megtermelt terményt hasznosító cég az Élelm.tv. 47/B. § (1)-(2) bekezdései alapján felügyeleti díjat fizet, nem valósul meg kettős adóztatás, mert a (föld) tulajdon után fizet adót a tulajdonos, a törvény szerint pedig egy cselekedet, a forgalomba hozatal miatt

fizet díjat az e tevékenységet végző személy. Nem azonos tehát az adó- és a díjfizetési kötelezettség tárgya, továbbá az adó-, illetve a díjfizetésre kötelezett személyek sem; ennél fogva nem bizonyított, hogy a felperes vonatkozásában kettős adóztatás történt volna.

A felperes felülvizsgálati kérelme folytán eljárta Kúria a jogerős ítéletnek a felülvizsgálati kérelemmel érintett részeit hatályában fenntartotta. Kiemelte, hogy a települési adó alóli mentességhez teljesíteni kell azt a törvényi előírást, hogy a földtulajdonos legyen vállalkozó és vállalkozóként vállalkozási tevékenységet végezzen. Rámutatott továbbá, hogy abban az esetben, ha az adó tárgya nem azonos és az adófizetésre kötelezettek személye sem, a kettős adóztatás tilalmának sérelme nem állapítható meg.

A hímvarsejtek reprodukciós eljárásban való felhasználhatóságával kapcsolatos jogvita eldöntése során alkalmazandó az Európai Parlament és Tanács 2004/23/EK irányelve (Kfv.VI.37.218/2017/9.)

A felperes reprodukciós eljárások végzésére jogosult egészségügyi szolgáltató. Tevékenységéhez donor spermát kap a legnagyobb magyar spermabanktól, mely azt egy dán cégtől szerzi be.

Az elsőfokú hatóság határozatában eltiltotta a felperest attól, hogy külföldről Magyarország területére behozott emberi ivarsejtet fogadjon el, kötelezte a felperest, hogy a külföldről származó emberi ivarsejteket, melyeket tárol, ne használja fel. Határozata indoklás szerint külföldi ivarsejtbankból emberi ivarsejtnek magyarországi sejtbankba történő behozatala jogszabályellenes, így nem használható fel reprodukciós eljárás végzésére.

A felperes fellebbezése folytán eljárta alperes határozatában az elsőfokú határozatot megváltoztatta oly módon, hogy egyfelől eltiltotta a felperest attól, hogy jogszabálysértő módon adományozott ivarsejtet elfogadjon, másfelől kötelezte arra, hogy a jogszabálysértő módon elfogadott emberi ivarsejteket, melyeket tárol, semmisítse meg. Határozatában egyetértett az elsőfokú döntés jogi érvelésével.

A felperes keresettel támadta az alperes határozatát, a közigazgatási és munkaügyi bíróság jogerős ítéletében az alperes határozatát az elsőfokú döntésre is kiterjedően – új eljárásra kötelezés nélkül – hatályon kívül helyezte. Álláspontja szerint az ivarsejt külföldi behozatalának tilalma szűkítő és jogszabálysértő alperesi értelmezésen alapult, mely nem vette figyelembe a 2004/23/EK parlamenti és tanácsi irányelvet.

A Kúria elbírálva az alperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelmet, a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Kifejtette, hogy az Irányelv vertikális közvetlen hatállyal bír, biztosítja a nemzeti jogalkotó számára az abban foglaltakhoz képest szigorúbb rendelkezések bevezetését, ilyen szabályozást azonban az irányadó magyar jogszabályok nem határoznak meg. Az Irányelv alperes által hivatkozott 4. cikk (3) bekezdése nem ad felhatalmazást a tagállamoknak arra, hogy megtiltsák hímvarsejt egyik tagállamból a másik tagállamba történő átvitelét.

MUNKAÜGYI SZAKÁG

Munkatapasztalat és az egyenlő munkáért egyenlő bér elve (Mfv.I.10.371/2017.)

Az adott munkáltatónál munkaviszonyban eltöltött hosszabb idő alatt megszerzett munkatapasztalat a munkavállaló számára feladatainak jobb teljesítését teszi lehetővé, ez pedig nála magasabb bérezést eredményezhet. Ezáltal nem sérül az egyenlő munkáért egyenlő bér elve.

Az alperes 2012. július 2-ától alkalmazta a felperest Sz. E. fizetés nélküli szabadságon lévő munkavállaló helyettesítésére, havi bruttó 300.000 forint alpbérrért. Sz. E. 2005. július 15-étől humán erőforrás menedzser főiskolai diplomával rendelkezett, míg a felperes gazdálkodási és menedzsment alapképzési szakon 2011. január 21-én eleget tett a tanulmányi kötelezettségének, a diplomáját a nyelvvizsga letétele után, 2014. január 20-án kapta meg. Sz. E. munkabére 2011. június 1-jétől személyügyi munkatárs munkakörben bruttó 400.000 forint volt. A felperes 2015. április 17-én felmondással szüntette meg a munkaviszonyát, mivel az alperes kérése ellenére a munkabérét nem igazította Sz. E. bééréhez, és a különbözetet visszamenőleg nem térítette meg.

A felperes a keresetében az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvt.) 8. § a) pontja és a 19. §-a alapján arra hivatkozott, hogy a munkáltató férfiként hátrányos megkülönböztetésben részesítette Sz. E.-hez viszonyítottan. Mindketten ugyanazon munkaköri feladatokat ugyanolyan végzettséggel, képesítéssel végeztek, de a felperes alacsonyabb bérezésben részesült. Saját és Sz. E. munkabérének különbözeteként 2.592.000 forint alpbér-különbözetet kért, továbbá egyéb igényeket is előterjesztett. A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 1.656.000 forintot alpbér-különbözet, 180.000 forintot prémium-különbözet, 52.800 forintot önkéntes nyugdíjpénztár-különbözet címén ezen összegek után járó törvényes kamatával. Az alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró törvényszék ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és a keresetet teljes egészében elutasította.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. A felülvizsgálati kérelmet a Kúria nem találta megalapozottnak. Az egyenlő értékű munkáért egyenlő bér elvét az egyenlő bánásmód követelményrendszerén belül kell és lehet értelmezni. A munkavállalónak valószínűsíténie kell, hogy rendelkezett egy olyan védett tulajdonsággal, amelyre figyelemmel őt a munkáltató az összehasonlítható helyzetben lévő másik munkavállalóval szemben megkülönböztette, és kevesebb bért fizetett számára. Védett tulajdonság, illetve hátrány megjelölése valószínűsítése nélkül az egyenlő értékű munkáért egyenlő bér elvének sérelme nem állapítható meg [4/2017. (XI.28.) KMK vélemény].

A felperes a védett tulajdonságát (férfi nemű), és a kár bekövetkeztét (alacsonyabb bérezés) bizonyította. Ezt követően az alperesnek kellett igazolnia, hogy a felperes nem a védett tulajdonságára tekintettel részesült alacsonyabb bérezésben. A következetes ítélkezési gyakorlat szerint az egyenlő bánásmód megsértése esetén érvényesülő kimentéses bizonyítás alapján a munkáltató bizonyíthatta, hogy

hiányzik az okozati összefüggés a hátrány és a védett tulajdonság között, tehát nem valósult meg a diszkrimináció (EBH2015.M.24.).

Az Európai Parlament és a Tanács 2006/54/EK irányelve (2006.VII.5.) a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról 4. cikkében úgy fogalmaz, hogy „Ugyanazért a munkáért vagy azonos értékűnek tekintett munkáért járó díjazás minden vonatkozásában és minden feltételében meg kell szüntetni a nemi alapon történő közvetlen és közvetett megkülönböztetést”. Az eljárás során az alperes bizonyíthatta, hogy a felperest nem a neme (férfi) miatt részesítette alacsonyabb bérezésben, mint azon női munkavállalót, akinek távollétére figyelemmel alkalmazta. Ennek pedig eleget tett. A felperes azon hivatkozása, hogy az általa helyettesített munkavállalóval nem megegyező, de nagyrészt azonos munkát végzett, a perben igazolást nyert, az azonban nem volt bizonyított, hogy nála több feladatot is ellátott, az alperes okfejtése erről helyes volt. Az Európai Bíróság C-17/05. számú B.F. Cadman kontra Helath & Safety Executive ügyben – utalva a 109/88. számú Danfoss-ügyben hozott határozat 24. és 25. pontjára – arra a következtetésre jutott, hogy azon tapasztalat megszerzésének jutalmazása, amely a munkavállaló számára feladatainak jobb teljesítését teszi lehetővé, jogszerű bérpolitikai célnak minősül. A szolgálati idő ugyanis egyet jelent a tapasztalattal, amely a munkavállaló számára általában lehetővé teszi feladatainak jobb teljesítését. Ennek megfelelően a munkáltató a szolgálati időt jutalmazhatja anélkül, hogy annak jelentőségét a munkavállalóra bízott konkrét feladatok vonatkozásában igazolnia kellene.

A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság helyes álláspontra helyezkedett, amikor a munkatapasztalatot értékelte, és megállapította, hogy a munkáltató jogszerű feltételre alapított különbségtételt a bérezés során az Ebktv. 22. § (1) bekezdés a) pontjára, és az Mt. 12. § (3) bekezdésére figyelemmel is. A közsférában foglalkoztatottakkal szemben, a munkaviszonyban állók esetében jogszabály szerint rögzített bérezés nincs, így a munkabér megállapítása a felek közötti megállapodás részét képezi. Mindez nem ellentétes a 137/B/1991. alkotmánybírósági határozatban megfogalmazott elvekkel sem. A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján.

**A munkavállaló kizárólagos és elháríthatatlan magatartása nem lehet a baleset egyedüli oka, ha ahhoz a munkáltatónál kialakult és eltűrt helytelen gyakorlat és nem egyértelmű utasítás is hozzájárult
(Mfv.I.10.338/2017.)**

A felperes 1986-tól előbb betanított, majd 1998-tól szakképzett kéményseprőként állt az alperes alkalmazásában. A felperes 2012. október 10-én önállóan kéménytisztítási feladatokat végzett egy ingatlanban. A lakáson belül található padlásfeljáróhoz ment, ahol már a házilagos készítésű egyágú falétra elő volt készítve a falnak támasztva. A helyiség laminált lappal burkolt, a létrán csúszás-gátló vagy kiakasztó nem volt. A felperes – állítása szerint – megkérte a jelenlévő ingatlantulajdonost, hogy a létrát támassza meg, ő pedig elindult azon felfelé a kéménytisztításhoz szükséges eszközökkel a padlás irányába, melynek ajtaját kinyitotta, amikor a létra kicsúszott alóla, és közel 3 méter magasságból a talajra zuhant. A tulajdonos ekkor a padlásfeljárótól több méterre lévő konyha ajtajában tartózkodott. Az orvosi vizsgálatok a felperesnél a bal láb sarok és lábszárcsontjának törését állapították meg, és az alperes mint társadalombiztosítási kifizetőhely határozatával a balesetet üzemi balesetként ismerte el.

A felperes vagyoni és nem vagyoni kárigényét a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletével elutasította, a döntését a törvényszék ítéletével helybenhagyta. E jogerős ítéletet a Kúria részítéletével hatályon kívül helyezte. Az indokolás szerint az alperesnek kell igazolnia a kárfelelőssége alóli mentesülése érdekében, hogy a kár ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény miatt következett be, amellyel nem kellett számolnia, és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje vagy elhárítsa, illetve hogy a baleset oka kizárólag a munkavállaló magatartása. A megismételt eljárásban a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

Az elsőfokú bíróság által levont következtetés szerint a felperes balesetéhez, annak ok-okozati láncolatát tekintve a munkavállaló rossz döntése vezetett, amely magatartás az alperes részéről nem volt elhárítható, tehát az alperes eredményesen bizonyította az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt kimentési okok fennálltát. A felperes fellebbezése folytán eljáró törvényszék ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A peradatok alapján egyetértett az elsőfokú bíróság által levont jogkövetkeztetéssel, miszerint a felperes a munkavégzéshez szükséges viszonyokat rosszul mérte fel, ezt követően saját döntése és belátása alapján kezdte el a munkavégzést. Az ügyben még irányadó 27/1996. (X. 30.) BM rendeletből (BM rendelet) levezethetően a lakosság számára a helyi előfeltételek biztosítása körébe tartozott az, hogy az ingatlantulajdonosnak kell a kéményekhez való be- és feljutást, így a létrát biztosítani. A felperes felülvizsgálati kérelmét a Kúria megalapozottnak találta.

A perben nem volt vitatott, hogy a felperest a munkaviszonya alatt, munkavégzés közben érte a baleset. Az alperesnek kellett a kárfelelősség alóli mentesülése érdekében az Mt. 166. § (2) bekezdés a) vagy b) pontjában foglalt feltételek fennálltát bizonyítania. A jogerős ítélet szerint az alperesnek a feltételek hiányában a kárfelelősség alól nem sikerült magát kimentenie az Mt. 166. § (2) bekezdés a) pontja alapján. Az elsőfokú bíróság szerint a b) pontban szereplő együttes feltételek azonban bizonyítottak, így a felperes fellebbezése folytán eljáró törvényszék is ezek meglétét vizsgálta, következésképp a felülvizsgálati eljárásnak is csak az lehetett a tárgya, hogy a kárt kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta-e. Ennek bizonyítása az Mt. 166. § (2) bekezdés alapján a munkáltató alperest terhelte.

A felperest a munkabaleset a BM rendelet 1. § (1) bekezdésben foglalt közszolgáltatás ellátása során, az ügyfél lakásán érte. A BM rendelet eljáró bíróságok által is értékelt rendelkezései a munkáltató (alperes) és a közszolgáltatással érintett ingatlan tulajdonosa jogait és kötelezettségeit szabályozza. A felperes azonban munkavállalóként az alperessel állt munkaviszonyban, ezért az egészséges és biztonságos munkavégzés feltételeinek meglétét az Mt. 51. § (4) bekezdésben előírt, a munkáltatót terhelő kötelezettségek teljesítése alapján kellett vizsgálni jelen kártérítési perben. Az, hogy a perbeli esetben az adott munkavégzéshez a fenti körülményeket miként kellett a munkáltatónak biztosítania, szakkérdésnek minősül, melynek tisztázása érdekében az elsőfokú bíróság igazságügyi munkavédelmi szakértői véleményt szerzett be.

A felperes megalapozottan sérelmezte a szakértői vélemény teljes mértékben történő kirekesztését a bizonyítékok köréből. A szakkérdésben ugyanis a szakértő állást foglalt, a vonatkozó Mvt. rendelkezéseket megjelölte, a munkáltató által a helyszíni munkavégzéshez adott munkamegtagadásra vonatkozó utasítást a perbeli tanúvallomásokra is tekintettel értékelt, szakvéleményét megindokolta. Amennyiben jogkérdésben foglalt állást, a szakvéleménynek ezen része mellőzhető volt, de annak teljes kirekesztéséről hozott döntés megalapozatlan. A kárfelelősség alóli munkáltatói mentesülés alapjául a károsult munkavállaló olyan magatartása szolgálhat, amely a károsodásnak kizárólagos és egyben elháríthatatlan oka volt. Ennek megállapításánál nem hagyhatók figyelmen kívül az adott munka végzésének sajátos körülményei. A BM rendelet mellékletének a) pontjában foglalt előírás, miszerint az ellenőrzésnek ki kell terjednie a biztonságos munkavégzés helyi feltételei (például létra) meglétének és állapotának szemrevételezéssel történő vizsgálatára, önmagában nem mentesíti a munkáltatót az Mt. és az Mvt. rendelkezéseire tekintettel azon kötelezettsége alól, hogy az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés körülményeit biztosítsa. Az alperes állítása szerint a biztonságos munkavégzéshez szükséges létra hiánya esetén a munkavédelmi oktatáson adott utasítás alapján a munkavégzést a helyszínen munkavállalóknak meg kell tagadniuk. A perben kirendelt igazságügyi munkavédelmi szakértő helyesen utalt ezzel összefüggésben az Mvt. 54. § előírásainak a megszegésére. A szakértői véleményből és a tanúk vallomásából következően a munkáltató által adott megoldás (a munkavégzés megtagadása) arra az esetre, amikor a helyszínen a munkáltató által is ismert azon körülmény állt fenn, hogy a kéményhez való feljutásra szolgáló létra balesetveszélyes, nem szolgálta a biztonságos munkavégzés feltételeit. Az utasítás továbbá nem volt egyértelmű, különösen a harmadik személy által biztosított helyszín, vagy eszköz értékelése feltételeinek pontos előírása hiányában. Az utasítás végrehajtása, illetve annak betartatása bizonyítottan nem volt következetes.

Erre tekintettel a perbeli balesetnek nemcsak az volt az oka, hogy a felperes nem megfelelő megoldást választott a munka elvégzéséhez, hanem ehhez hozzájárult a munkáltatónál kialakult következtelen gyakorlat és a nem egyértelmű utasítás is. Ezért a munkáltató az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontja alapján – amelynek vizsgálata a jelen felülvizsgálati eljárás tárgya volt - nem mentesülhet a kárfelelősség alól figyelemmel arra is, hogy az Mvt. 2. § (2) bekezdése szerint a munkáltató munkavédelmi felelőssége az elsődleges, mert a munkáltató felelős az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósításáért, a munkavállalók munkavédelmi kötelezettségei nem érintik a munkáltató elsődleges felelősségét.

A munkáltató kártérítési felelőssége alóli mentesülését nem eredményezheti, ha felülvizsgálati kérelmében csupán a kár mértékére vonatkozóan irányadó szabályban lévő előreláthatóság hiányára hivatkozik (Mfv.I.10.519/2017.)

A munkavállaló határozatlan idejű munkaviszonyban állt az alperesnél szőlő-, gyümölcsstermesztő segédmunkás munkakörben. Az orvosi alkalmassági vélemény szerint a munkaköre ellátására alkalmasnak minősült. 2012. szeptember 11-én – több munkatársával együtt – az alperes utasítása alapján szüretelési munkát végzett a szőlőültetvényen. A munkavállalót méh vagy darázs szúrta meg, amely allergiás reakciót váltott ki, és ennek következtében percek alatt elhalálozott. A felperesek hozzátartozóként vagyoni és nem vagyoni kártérítést igényeltek. A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletével a kereseteket elutasította. Az Mt. 166. § (2) bekezdés a) pontjával összefüggésben a bíróság a három konjunktív feltétele meglétét külön-külön vizsgálta. Megállapította, hogy a munkáltató ellenőrzési körébe esik minden olyan objektív tény és körülmény, amelynek előrelátására a munkáltatónak lehetősége van. Jelen esetben a rovarra a munkáltatónak ráhatása nem volt, ezt befolyásolni nem tudta, azaz a kárt az ellenőrzési körén kívül eső körülmény okozta. Ugyanakkor számolnia kellett azzal, hogy szőlészetben szüretkor van méh és darázs, ezért a hármas konjunktív feltételből egy nem valósult meg. Ezért az alperes nem mentesülhet a felelősség alól még akkor sem, ha nem volt tőle elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje, vagy a kárt elhárítsa, azaz a rovar megcsípje a munkavállalót. A bíróság kizárólag azon elhárítható cselekményeket értékelheti, amelyek a munkáltatótól ésszerűen elvárható intézkedések, tájékoztatások voltak. A b) pont alapján az alperes nem tudta bizonyítani, hogy a kárt kizárólag a munkavállaló magatartása okozta, és ez a munkáltató részéről elháríthatatlan volt, ugyanis a kár (csípés) bekövetkezését és következményét nem a munkavállaló okozta. Figyelemmel arra, hogy a munkáltató eredményesen nem tudta bizonyítani mentesülését, mert a károkozó körülménnyel (rovarral) számolnia kellett, a felelőssége fennáll.

A továbbiakban az elsőfokú bíróság a felelősségkorlátozó tényezőket vizsgálta az Mt. 167. §-ának (1) és (2) bekezdése alapján. A bíróság szerint nem volt előre látható a halál bekövetkezése. A munkáltatónak számolnia kellett a méh/darázs megjelenésével, azzal is, hogy a munkavállalót megcsípheti (szúrhatja), valamint azzal a következménnyel, hogy a csípés helye fáj, megduzzad, kipirosodik, azonban a csípés bekövetkeztekor nem láthatta előre a bekövetkezendő tragikus eseményt. Az orvosi alkalmassági vizsgálatok elvégzésére a jogszabályi előírások betartásával került sor. Ilyen munkakör esetén a méhszúrásról nem lehet további vizsgálati kötelezettség. A felperesek fellebbezése folytán eljáró bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú bíróság ítélete szerint az Mt. 166. § (2) bekezdés alapján az elsőfokú bíróság helytállóan vizsgálta az alperes mentesülési feltételeit, és okszerűen jutott arra a következtetésre, hogy a rovarcsípés az alperes ellenőrzési körén kívül esik, arra a munkáltatónak semmilyen ráhatása nem lehetett, azt nem befolyásolhatta. Arra figyelemmel azonban, hogy a rendelkezés konjunktív feltételeket határoz meg, helyesen állapította meg, miszerint a rovarcsípéssel az alperesnek számolnia kellett, ekként miután az egyik feltétel nem áll fenn, az alperes az esetben sem mentesülhet, ha nem volt tőle elvárható, hogy a károkozó körülmény

bekövetkezését elkerülje, vagy a kárt elhárítsa. Minderre figyelemmel megalapozott az az ítéleti megállapítás, hogy az alperes felelőssége fennáll.

A másodfokú bíróság utalt az Mt. 167. § (1) és (2) bekezdésében rögzítettekre. Kifejtette, hogy a károkozó csak azokért a károkért felel, amelyek átlagos körülmények között, egy adott cselekmény következményeként ésszerűen előreláthatóak voltak. Az Mt. 167. § alapján tehát az azonos helyzetben lévő, ésszerűen gondolkodó és cselekvő munkáltatónak a károkozás idején kell előre látnia, hogy a károkozás bekövetkezhet, és milyen nagyságrendben. Abból, hogy szüretelés idején sok a méh, illetve darázs – és ezzel az alperes is tisztában volt –, nem következik, hogy a rovarcsípés következtében bekövetkező halálos eredményt is előre kell látnia, ezért egyetértett a kereset elutasításával. A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben elsődlegesen a bíróságok ítéleteinek hatályon kívül helyezését, és a kereseti kérelmük szerinti alperesi marasztalást kérték.

A felperesek hivatkoztak a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (Mvt.) 54. § (1) bekezdésére, valamint a (2) bekezdésében foglaltakra. Álláspontjuk szerint téves azon megállapítás, hogy a halálos eredményt nem lehetett volna elkerülni, és nem lehetett volna előre látni, és ez az Mt. 167. §-ába ütközik, mert az a megelőző intézkedések mellett elkerülhető lett volna.

A munkáltató mulasztott, amikor törvényi kötelezettsége ellenére nem értékelte a kockázatot, annak mennyiségét és minőségét, és nem tett meg minden tőle elvárható annak érdekében, hogy a szüret alatt a munkavállalókat folyamatosan veszélyeztető méh-, darázscsípéseket, és az ennek okán előforduló halálos kimenetelű sérülést megelőzze. Az alperes akkor mentesülhetne a felelősség alól, ha a Pp. 164. § (1) bekezdése szerinti szabályok szerint bizonyítja, hogy a sérelmet okozó magatartása nem volt felróható, a károsodást nem látta, és nem is kellett előre látnia.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult. A felülvizsgálati kérelmet a Kúria nem találta megalapozottnak. A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben anyagi jogszabálysértésként megjelölték az Mt. 166. § (2) bekezdését (mint amivel az elsőfokú bíróság foglalkozott), ezen jogszabályhely megsértésére vetítve azonban a jogi álláspontjukat nem fej-

tették ki, érdemi észrevételeket nem tettek, ezért a Kúria ezen jogszabályhely megsértésével nem foglalkozhatott [Pp. 275. § (2) bekezdés, 272. § (2) bekezdés, 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 4-6. pont].

A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben az Mt. 167. § (1) bekezdésével összefüggésben fejtették ki az érdemi álláspontjukat, ezért ez volt vizsgálható. Az Mt. 167. § (1) bekezdése szerint a munkáltató a munkavállaló teljes kárát köteles megtéríteni. Nem kell megtéríteni azt a kárt, amellyel kapcsolatban bizonyítja, hogy bekövetkezése a károkozás idején nem volt előre látható. Az eljáró bíróságok arra a következtetésre jutottak, hogy a rovarcsípés a munkáltató ellenőrzési körén kívül eső körülményként értékelendő. E megállapítás ellen a felperesek nem éltek felülvizsgálati kérelemmel, így a felülvizsgálati eljárásban ezt az ítéleti okfejtést kellett irányadónak tekinteni, és kizárólag a felülvizsgálati kérelemben hivatkozottak szerint, vagyis az Mt. 166. § értékelhetősége nélkül lehetett vizsgálni az előreláthatóság kérdését. Ez adott esetben a kártérítési felelősség hiányát megállapító döntés (jogalap) törvénynek megfelelő vitatása hiányában csak a kár mértékére vonatkozó előrelátás értékelését jelentheti.

A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben az Mt. 167. §-ához kapcsolódó előreláthatóság körében kérték értékelni, hogy az alperesnél a kockázatértékelés nem volt teljes körű, ezt az illetékes Munkaügyi Felügyelőség is megállapította. Ennek, és az Mvt. 54. § (1) és (2) bekezdésében foglaltaknak, továbbá az orvosi alkalmassági vizsgálatnak az előzőekben kifejtettek miatt azonban nem lehet jelentősége. A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján.

Pótszabadság kérdésében hozott határozat rendszeresen fennálló kettős egészségkárosító kockázatra hivatkozás alapján (Mfv.II.10.017/2018.)

A felperesek közalkalmazotti jogviszonyban, klinikai főorvos munkakörben végeztek munkát az alperes intézetében. Keresetükben 2009. január 1-től 2013. december 31-ig terjedő öt éves időszakra a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (Kjt.) 57. § (6) bekezdése alapján évenként 10 munkanap, személyenként mindösszesen 50 munkanap pótszabadság kiadására kérték kötelezni az alperest.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság kötelezte az alperest, hogy tizenöt napon belül adjon ki a felperesek részére pótszabadság címén 50-50 napot. Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Az alperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a jogerős ítéletet a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletére is kiterjedően hatályon kívül helyezte és a közigazgatási és munkaügyi bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

A felperesek a keresetüket a Kjt. 57. § (6) bekezdésére alapították. Ezért a perben a felperesek érdekében állt annak bizonyítása, hogy a jogszabályban meghatározott kettős egészségkárosító kockázat az esetükben fennállt [Pp. 164. § (1) bekezdés]. Az igény megalapozottságának nem feltétele az egészségkárosító kockázatok között munkahelyen eltöltött napi munkaidő mértéke, feltétel azonban, hogy a kettős egészségkárosító kockázat rendszeresen álljon fenn.

Az eljárt bíróságok a felperesek hivatkozásai közül elfogadták, hogy a klinikai főorvosi munkakörben a klinika műtőiben a napi munkaidő egy részében műtétet végző felperesek tekintetében az ionizáló sugárzás, valamint a kémiai egészségkárosító kockázat az, amely rendszeresen fennállt. Kémiai egészségkárosító kockázati tényezőként értékelték azt, hogy a munkahelyi légtérben lévő 3 altatógáz közül a szevoflurán koncentrációja a szakértői vélemény szerint meghaladta a Lengyelországban meghatározott határértéket.

A Kjt. 57. § (6) bekezdése a korábbi szabályozáshoz képest 2009. január 1-től módosult, mert a pótszabadságnak nem a sugárátalomnak kitett munkahely és nem kettős egészségi ártalom képezi a feltételét, hanem a jogszabályban meghatározott egészségkárosító kockázat, azzal, hogy az egyik kockázat nem ionizáló sugárzással függ össze.

Mindezekre tekintettel az eljárt bíróságok az aggálytalan szakértői vélemény alapján jogszabálysértés nélkül állapították meg, hogy a felperesek tekintetében az ionizáló sugárzással összefüggő egészségkárosító kockázat a munkakör jellege miatt fennállt, a Kúria azonban megalapozatlannak találta az eljárt bíróságoknak a kémiai egészségkárosító kockázatot megállapító jogi álláspontját.

A szevoflurán tekintetében a munkahelyek kémiai biztonságáról szóló 25/2000. (IX.30.) EüM-SzCsM együttes rendelet (R.) 1. számú melléklete határértéket nem jelölt meg, így határérték hiányában a biztonsági adatlapok valamennyi adatát kellett figyelembe venni a kockázatbecslés során.

Helytállóan hivatkozott felülvizsgálati kérelmében az alperes, hogy a perbeli szakvélemény (amely 2016. évben készült) a szakvéleményt készítő ÁNTSZ saját akkreditált laboratóriumának korábbi módszerét és megállapításait (2008. évi) bírálta felül. Az úgynevezett biztonsági adatlapon szereplő határértékkel szemben a lengyel, svéd vagy finn határérték figyelembevételének jogszabályi alapja a perben nem került bizonyításra, mert az nem következik a R. 3. § p) pontjában megfogalmazott egészségkárosító kockázat fogalmából.

Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a szakvélemény a per tárgyát képező időszakot megelőzően megállapított mérési eredmények alapján 2016. évben készült, ezért az új eljárásban a megalapozott döntéshez elengedhetetlen annak vizsgálata, hogy 2009. január 1. és 2013. december 31. között mit tartalmazott a szevoflurán biztonsági adatlapja, a magyar gyakorlatban ismert és irányadó volt-e a szakvélemény szerinti lengyel határérték alkalmazása, még akkor is, ha az alperes ezen időszakban mérés hiányában kockázatbecslést nem készített.

Egészségügyi ügyelet díjazása (Mfv.II.10.279/2018.)

A felperesek egy megszakítás nélküli tevékenységet folytató kórházzal álltak közalkalmazotti jogviszonyban. Munkájukat egy műszakban, munkaidőkeretben, egyenlőtlen munkaidő-beosztásban végezték. A korábbi Kollektív Szerződés rendelkezésével ellentétben 2012. december 1-jétől a megállapodás már nem tartalmazta, hogy az alkalmazottak rendes heti pihenőnapja szombatra és vasárnapra esik. Amennyiben szombaton vagy vasárnap ügyeltek, úgy a Kollektív Szerződés alapján az egészségügyi tevékenység végzésének egyes kérdéseiről szóló 2003. évi LXXXIV. törvény (a továbbiakban: Eütev.tv.) rendelkezésétől eltérően magasabb mértékű ügyeleti díjban részesültek. Az alperes a heti pihenőnappal együtt kiadottnak tekintette az Eütev.tv. 12/G. § (1) bekezdése szerinti 8 órás pihenőidőt is.

A felperesek 2012. július 1-jétől 2016. december 31-éig terjedő időszakra ügyeleti díj különbözet és késedelmi kamata megfizetésére kérték kötelezni az alperest arra hivatkozva, hogy változatlanul a szombatot és vasárnapot kellett heti pihenőnapjuknak tekinteni, így az ekkor teljesített ügyeletre további 50 % ügyeleti díj illette volna meg őket.

Az elsőfokú bíróság a felperesek 2012. december 1-jét megelőző időszakra előterjesztett keresetének adott helyt, míg a másodfokú bíróság a teljes kereseti kérelemnek megfelelően marasztalta az alperest.

Az alperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezve az elsőfokú ítéletet hagyta helyben. Megállapította, hogy a korábbi Kollektív Szerződés alapján az alperes általános munkarendben alkalmazta a felpereseket, a 2012. december 1-jétől hatályos Kollektív Szerződés azonban már nem tartalmazott ilyen rendelkezést, így lehetősége volt a munkáltatónak arra, hogy a közalkalmazotti jogviszonyban is alkalmazandó, a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 87. § (3) bekezdése alapján munkaidőkeretet alkalmazva a közalkalmazottak munkaidejét a hét minden napjára, illetve az egyes napokra egyenlőtlenül ossza meg. Az új Kollektív Szerződés rendelkezését a felperesek megismerhették, azt velük szabályszerűen közölték.

Az egészségügyi ügyelet fogalma nem azonos a Munka Törvénykönyvében meghatározott ügyelettel, az egészségügyi ügyeletben történő munkavégzés az Mt. 107. § d) pontjában foglaltaktól eltérően nem minősül rendkívüli munkavégzésnek, így az Mt. 88. § (2) bekezdésében megjelölt munkanapra elrendelt rendes munkaidőnek kell tekinteni nemcsak a műszakbeosztás szerinti munkarendben, hanem az egészségügyi ügyelet keretében végzett tevékenységet is. Ennek megfelelően, ha a munkáltató egészségügyi ügyelet ellátására kötelezi a közalkalmazottat, e tevékenység a munkaidő beosztásának minősül, így a perbeli esetben megvalósult az egyenlőtlen munkaidő-beosztás. Mivel a felperesek az ügyeleti beosztásuk szerinti munkaidőben végeztek munkát egészségügyi tevékenység keretében, ez semmiképpen nem tekinthető a munkaidő-beosztástól eltérő időben történő foglalkoztatásnak, rendkívüli munkaidőben történő munkavégzésnek. E napok, melyeken a felperesek egészségügyi tevékenységet láttak el, a beosztás szerinti munkanapjaik voltak, nem a munkaidő-beosztástól eltérően kerültek foglalkoztatásra, a munkavégzésükre beosztás szerinti munkanapjukon került sor.

A Kúria kiemelte, hogy a munkáltató egyébként a Kollektív Szerződés rendelkezése alapján emelt összegű ügyeleti díjat fizetett arra az időre, amikor az ügyeleti

munkavégzés szombaton vagy vasárnap történt. A Kúria ítéletében elvi élel rögzítette, hogy a munkaidő-beosztás szabályait (munkarend) a munkáltató állapítja meg [Mt. 96. § (1) bekezdés], a munkáltató munkaidőkeretet alkalmazva az Mt. 97. § (3) bekezdése alapján jogosult a munkaidőt a hét minden napjára, illetve az egyes napokra egyenlőtlenül is beosztani, ez esetben a szombat, vasárnap, valamint munkaszüneti napon történt munkaidő-beosztás a közalkalmazottak beosztás szerinti munkanapjainak minősültek. A munkavállalót hetenként két pihenőnap illeti meg. Mind a pihenőidő, mind a pihenőnap a közalkalmazott regenerálódását biztosítja, tiltó szabály hiányában pedig nincs akadálya annak, hogy adott esetben ezek egy időben kerüljenek kiadásra.

Kollektív Szerződés rendelkezése és vezérigazgatói körlevél megsemmisítése iránti per (Mfv.II.10.027/2018.)

Az alperes munkáltatónál megkötött Kollektív Szerződés vitatott pontja a munkavállaló kártérítési felelősségét az alábbiak szerint határozta meg: „A munkavállaló a munkaviszonyból származó kötelezettségének megszegésével okozott kárt (ideértve a hatályos Közszolgáltatási Szerződés alapján a megrendelő által a munkavállaló kötelezettségzegése miatt a Társaságra kiszabott kötbért) köteles megtéríteni, ha nem úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható”. Az alperes „a munkavállalóra áthárítható kötbértételek kezelése” tárgyában vezérigazgatói körlevelet adott ki. A felperes szakszervezet a keresetében a Kollektív Szerződés érintett pontja semmisségének megállapítását kérte. Kérte továbbá, hogy a bíróság állapítsa meg az alperes által kiadott vezérigazgatói körlevél jogellenességét. A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes vezérigazgatói körlevele jogellenes. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

A peres felek fellebbezése alapján eljáró törvényszék ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és megállapította, hogy a felek közötti Kollektív Szerződés érintett pontjának „ide értve a hatályos közszolgáltatási szerződés alapján a megrendelő által a munkavállaló kötelezettségzegése miatt a Társaságra kiszabott kötbért” kitétele érvénytelen. A Kúria ítéletével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes teljes keresetét elutasította.

Az alperes a felülvizsgálati kérelmében helytállóan hivatkozott arra, hogy a kötbér kárátalány funkciója a kötbér jogosultja oldaláról, vagyis a megrendelő részéről jelentkezik, a kötbér megfizetése azonban az alperesnek mint a kötbér kötelezettjének kárt, a vagyoniában bekövetkezett értékcsökkenést jelent. Az alperes tehát nem a szerződésben vállalt kötbér fizetését „háríthatja” át a munkavállalóra, hanem az általa ténylegesen és bizonyítottan kifizetett kötbér összeget, mint kárt érvényesítheti a munkavállalókra vonatkozó kártérítési felelősség törvényi szabályai szerint.

Az Mt. 191. § (1) és (2) bekezdése szerint Kollektív Szerződés a törvény XIV. fejezete rendelkezéseitől – a leltárhiányért való kártérítési felelősség mértékét kivéve – csak a munkavállaló javára térhet el, továbbá a kollektív szerződés rendelkezése alapján gondatlan károkozás esetén a kártérítés mértéke is legfeljebb a munkavállaló 8 havi távolléti díjának összegét érheti el. Annak eldöntésénél, hogy a

Kollektív Szerződés a munkavállalói kártérítési felelősség körében a munkavállalóra terhesebb rendelkezést állapít-e meg, elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy a terhesebb szabály milyen formában jelentkezhet. Az Mt. rendelkezéseinél szigorúbb (terhesebb) szabályozást jelenthet a munkavállaló felelősségi alapzatának (pl. vétkességi felelősség helyett objektív felelősség) eltérő szabályozása, a kártérítés mértéke, vagy a bizonyítás szabályainak jogszabállyal ellentétes megfordítása. Az adott esetben azonban a Kollektív Szerződés vitatott rendelkezése sem a munkavállalói felelősség jogalapját, sem a kártérítés mértékét, sem a bizonyítási eljárás szabályait nem érintette, azok összhangban az Mt. 179. § rendelkezéseivel azonos szabályozást kaptak, ezért a törvényszék tévedett, amikor megállapította a Kollektív Szerződés támadott rendelkezése semmisségét.

Az eljáró bíróságok a felperes szakszervezet keresete alapján tévesen vizsgálták a vezérigazgatói körlevél jogszerűségét. Tévedtek, amikor a körlevélben foglaltakat normatív rendelkezésnek tekintve vizsgálták a szabályozás tartalmát, figyelmen kívül hagyva annak célját és a címzettek körét. Kereshetőségi jog hiányában a szakszervezet egyedi munkáltatói intézkedés (munkáltatói utasítás) érvénytelensége tárgyában nem indíthat pert.

Vezető állású munkavállaló kártérítési felelőssége (Mfv.II.10.059/2017.)

A felperes határozatlan idejű munkaviszonyban állt az alperessel, 2011. július 26-tól ügyvezető igazgató munkakörben dolgozott. A felperes 2012. május 8-án az alperes munkavállalói javára egészségbiztosítási szerződést kötött. A szolgáltatás éves díja 6.384.424 forint volt, amelynek első részletét a felperes 2012. május 15-én, a fennmaradó 3.192.212 forintot pedig 2012. november 30-án utalta át a biztosítónak. Az alperes, illetve annak alapítója és tulajdonosa az egészségbiztosítási szerződés megkötéséről és a pénzek átutalásáról nem tudott.

Az alperes alapítói határozatában előírta, hogy az ügyvezető csak a társaság jogi képviselője előzetes szignálása (jóváhagyása) mellett köthet szerződést, tehet szerződéses kötelezettséget érintő egyoldalú nyilatkozatot, kötelezettségvállalást. A felperes keresetében szabadságmegváltás megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes viszontkeresetében 3.192.212 forint kártérítés megfizetésére kérte kötelezni a felperest. A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletével kötelezte az alperest szabadságmegváltás megfizetésére. Kötelezte a felperest 2.527. 131 forint kártérítés és ezen összeg késedelmi kamatának megfizetésére, ezt meghaladóan az alperes viszontkeresetét elutasította. Ítéletének indokolásában az alperes viszontkeresetét a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (régii Mt.) 191. §-a, 192/A. § (1) bekezdése, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 339. § (1) bekezdése alapján elbírálva megállapította, hogy a felperes a vezetői tevékenysége keretében okozott károkért a polgári jog szabályai szerint felelt. A felperes az egészségbiztosítási szerződés megkötésekor nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható volt, nem az alperes gazdasági érdekét tartotta szem előtt, megszegte az alapító határozatában, illetőleg utasításában foglaltakat, amely magatartásával a munkáltatónak kárt okozott. Az elsőfokú bíróság a felperes által 2012. november 30-án átutalt

3.192.212 forintból levonásba helyezte a biztosító által a szerződés felmondását követően visszatérített 665.081 forintot.

A felperes fellebbezése alapján eljáró törvényszék ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében megváltoztatta és az alperes vizontkeresetét teljes terjedelmében elutasította. Az alperes vizontkeresete körében rámutatott arra, hogy a felperes a vezetői tevékenységgel összefüggésben okozott kárért a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján tartozott helytállni, azonban a perben az alperes nem bizonyította, hogy a felperes jogellenes magatartásával okozati összefüggésben kár érte. Az alperes felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria a törvényszék ítéletének azon rendelkezését, amelyben az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és az alperes vizontkeresetét teljes terjedelmében elutasította, hatályon kívül helyezte és a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletét helybenhagyta.

A Kúria ítéletének indokolásában rámutatott, hogy a munkavállalói kártérítési felelősség körében irányadó, hogy a károkozó magatartás megvalósulásakor hatályos szabályokat kell alkalmazni, ha ennek időpontja nem állapítható meg, úgy a kár bekövetkezése időpontjában hatályos rendelkezések az irányadóak. A perbeli esetben a felperes károkozó magatartása 2012. november 30-án, a biztosítónak – az alapítói határozat rendelkezéseinek figyelmen kívül hagyásával – történő díj átutalásával valósult meg. Az eljáró bíróságok ezért jogszabálysértően hivatkoztak a Ptk. 339. § (1) bekezdésére, a felperes károkozó magatartását a Munka Törvénykönyvről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 179. § (1) bekezdése szerint kellett értékelni azzal, hogy az Mt. 179. § (1) bekezdésében foglalt feltételek fennállását, a kárt, valamint az okozati összefüggést a munkáltatónak kellett bizonyítani (Mt. 179. § (2) bekezdés). Az alperes ezen bizonyítási kötelezettségének eleget tett. A kár a biztosítási díj második részletének átutalásával megvalósult. A törvényszék jogi álláspontjával szemben a munkavállalók részére biztosított jótéti szolgáltatás azért minősül kárnak, mert annak nyújtására nézve nem volt tulajdonosi döntés és a szándék sem bizonyított, ezért a kifizetett összeggel az alperes vagyona akarata ellenére csökkent.

A károkozás időpontjában hatályos Mt. – szemben a régi Mt. 192/A. § (1) bekezdésének azon előírásával, amely szerint a vezető a vezetői tevékenység keretében okozott károkért a polgári jog szerint felel – a vezető kártérítési felelőssége körében nem utal a polgári jog szabályainak alkalmazására. Az általános munkavállalói felelősséghez képest a gondatlan károkozás esetén tartalmaz szigorúbb szabályt, amikor a 209. § (4) bekezdésében úgy rendelkezik, hogy a vezető gondatlan károkozás esetén is a teljes kárért felel. Az ügyvezető igazgató kártérítési felelősségére az Mt. alapján irányadó bizonyítási teher szabálya szerint a munkáltatónak kell bizonyítani, hogy a vezető állású munkavállaló nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, bizonyítania kell továbbá a kárt, valamint az okozati összefüggést. Az alperes a perben ennek eleget tett.

A műszakpótlékra jogosultság feltételei és számítási módja (Mfv.III.10.206/2018.)

A munkavédelmi hatóság munkaügyi eljárás során megállapította, hogy 2017. május-június hónapokban a munkáltató műszaki üzleteiben a munkavállalók beosztás szerinti napi munkaidejének kezdő időpontja rendszeresen változott, ezért műszakpótlékra jogosultak a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 141. § (1) és (2) bekezdései alapján.

A vita tárgya az Mt.-nek a munkavállaló műszakpótlékra jogosultságának a feltételeit tartalmazó rendelkezésének az értelmezése volt.

A munkavállalónak, ha a beosztás szerinti napi munkaidő kezdetének időpontja rendszeresen változik, a 18 és 06 óra közötti időtartam alatt történő munkavégzés esetén 30% bérpótlék (műszakpótlék) jár. A műszakpótlékra jogosultságnak az Mt. 141. § szerint csak az a feltétele, hogy a napi munkaidő kezdetének időpontja rendszeresen változzon és a munkavállaló 18 és 06 óra közötti időtartamban végezze munkáját. Az Mt. 141. § (2) bekezdése határozza meg, hogy mit kell az (1) bekezdés alkalmazásában rendszeres változásnak tekinteni. Rendszeres változásnak kell tekinteni, ha havonta a beosztás szerinti napi munkaidő kezdetének időpontja a munkanapok legalább egyharmada esetében eltér, valamint a legkorábbi és a legkésőbbi kezdési időpont között legalább négy óra eltérés legyen. A jogalkotó a két feltételt a „valamint” szóval kapcsolta össze, ami azt jelenti, hogy két független, de konjunktív feltételről van szó, amelyek együttes fennállása eredményezi a változás rendszerességét. Azaz, az első feltétel azt kívánja meg, hogy az adott hónapban a beosztás szerinti napi munkaidő kezdetének időpontja a munkanapok legalább egyharmada esetében eltérő legyen. Ettől függetlenül, az első feltételben foglalt elemekre tekintet nélkül kell azt megállapítani, hogy az adott hónapban a legkorábbi és a legkésőbbi kezdési időpont között legalább négy óra eltérés van-e. A második feltétel kapcsán a legkorábbi és a legkésőbbi időpontnak van jelentősége. Annak nincs jelentősége, hogy az adott hónapban megállapítható legkorábbi és legkésőbbi időpont egyébként hány munkanapon valósul meg, mivel az előfordulás gyakoriságára nincs követelmény a jogszabály szövegében. Annak meghatározásánál, hogy rendszeres változásról beszélhetünk-e és így a munkavállaló műszakpótlékra jogosult-e, először meg kell határozni, hogy az adott hónapban beosztása szerint hány munkanapot dolgozott a munkavállaló, ennek mennyi az egyharmad része, továbbá hányféle munkaidő kezdési időpont volt. Mind az egyharmad eltérés számításánál, mind a legkorábbi és a legkésőbbi kezdési időpont közötti négy órás eltérés számításánál a havi munkaidő beosztást kell figyelembe venni. Amennyiben a jogalkotó csak az egyharmad időn belüli négy órás eltérést kívánta volna bérpótlékkal ellentételezni, úgy ennek megfelelően kellett volna a jogszabály szövegét alakítania.

Védett korú munkavállalóval szemben alkalmazott joggal való visszaélés (Mfv.III.10.020/2018/5.)

A felperes belső ellenőr munkakörre megkötött munkaszerződését a felek 2013. március 1. napjától igazgatási és koordinációs igazgatói munkakörre módosították. Az alperesnél átszervezést akartak végrehajtani a Koordinációs Igazgatóság feladatainak szétosztásával. Az alperes a szervezetében hónapok óta üres belső ellenőri állást az alperes 2015. január 15-én „kívülről felvett” munkavállalóval betöltötte. Az alperes 2015. január 21-én felmondással megszüntette a felperes munkaviszonyát átszervezésre hivatkozva azzal, hogy a szervezeti átalakítás miatt a felperes munkaköre megszüntetésre kerül és a munkáltató szervezetében nincs olyan betöltetlen munkakör, amely a felperes képességének, végzettségének és gyakorlatának megfelelő lenne.

A Kúria álláspontja szerint az alperes a joggal való visszaélést valósított meg azzal, hogy a belső ellenőri munkakört szándékosan olyan időpontban töltötte be, amikor már tudta, hogy a felperes munkaviszonyát csak felmondással tudja megszüntetni. Az alperes maga idézte elő azt a helyzetet, hogy a felperes munkakörének megszüntetésével járó átszervezés során az Mt. 66. § (2) bekezdés szerinti felmondást megelőzően részére más munkakört nem tudott felajánlani. A következetes ítélkezési gyakorlat szerint is, amennyiben a munkakör megszűnésére alapított rendes felmondást megelőzően vagy követően a munkakörben mást alkalmaztak, illetve helyeztek, a megszüntetés jogellenes volt (LB Mfv.I.10.061/2000., Mfv.I.10.947/2007/4.). A bírói gyakorlat szerint a joggal való visszaélés tilalmának megsértése akkor állapítható meg, ha valamely alanyi jog gyakorlása formálisan jogszerűen történt. Ezért valamely joggyakorlás nem lehet tételes jogszabályba ütközés miatt jogellenes és egyben a joggal való visszaélés tilalmába ütköző [5/2017. (XI.28.) KMK vélemény 1. pont]. A munkáltató – jogával visszaélve – azért töltötte be pár nappal korábban a felperesnek felajánlható munkakört, hogy azt részére ne kelljen felkínálnia. Ennek alapján lehetőség volt a formálisan jogszerű munkáltatói magatartást jogellenesnek minősíteni a joggal való visszaélés tilalmába mint alapelvbe való ütközés miatt. A munkáltató a védett korú munkavállalóval szemben fennálló munkakör felajánlási kötelezettség intézményébe ütközően töltötte be néhány nappal a felperes munkaviszonya felmondással történő megszüntetése előtt a felperes képzettségének, képességének, gyakorlatának megfelelő, részére felajánlható, 2015. január 15. napjáig – hónapokon keresztül – üres, betöltetlen munkakört. A felmondási korlátozás szabályainak fenti módon való megszegése lényeges jogsértést jelent, amelynek következménye a jogellenes munkaviszony megszüntetés szankció alkalmazása. Az alperes megalapozatlanul hivatkozott arra, hogy a joggal való visszaélést csak a munkaszerződést kötő felek viszonylatában lehet értelmezni, mivel az Mt.-ben nem szerepel korlátozás arra, hogy a visszaélésszerű magatartás kinek a viszonylatában jelenik meg, a joggal való visszaélés megvalósulását nem zárja ki, hogy a munkáltatói jogkörbe tartozó intézkedés más munkavállaló(k) munkaviszonyát is érinti. A munkáltatót valóban megilleti az a jog, hogy kiválassza, kivel kíván együtt dolgozni, azaz a munkaszerződés-kötés szabadsága, de csak a munkajogi alapelvek korlátai között. Az Mt. 7. §-a alapján a bíróság az alakilag jogszerűnek minősülő joggyakorlást az adott ügyben bizonyított sajátos körülmények alapján jogellenesnek minősítheti (BH 2005.1238.).

A társadalombiztosítási szerv megtérítési igénye (Mfv.III.10.114/2017.)

Az alperes nyugdíjszerv 2010. november 10-én – a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (Tny.) 88. § (1)-(2) bekezdése, 89. § (1) bekezdése és a Ptk. 339. §-a és 345. §-a alapján – két határozatot hozott, amelyekben C. J. biztosított 2006. augusztus 19-én történt sérüléseivel kapcsolatban kifizetett rokkantsági nyugdíj, illetve átmeneti járadék megtérítésére kötelezte a felperest mint a sérülésért felelős személyt. A határozat indokolása szerint a biztosított a T-n 2006. augusztus 19-én megrendezett falunapon a felperes által vezetett kétszemélyes motoros siklóernyővel való leszállás közben utasként akkor szenvedett súlyos sérüléseket, amikor a jármű kereke elektromos vezetéknek ütközött, majd a földnek csapódott. A balesetért a felperes felelősségét büntetőügyben hozott ítélet megállapította, a felperes a sérüléssel összefüggésben 2007. február 1. és 2010. július 14. között kifizetett ellátások megtérítésére köteles.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság a határozatokat hatályon kívül helyezte. A büntetőeljárásban szakvéleményt adó szakértő és a perben kirendelt szakértők szakvéleményei alapján megállapította, hogy a balesettel összefüggésben a lép eltávolítása miatt állapítható meg maradandó egészségkárosodás, amely azonban munkaképesség-csökkenést nem okoz, az egyéb baleseti sérülésekkel összefüggésben maradandó egészségkárosodás nem mutatható ki, ezért a felperes az ellátások megtérítésére nem köteles. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az alperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A Kúria megállapította, hogy a törvényhozó a nyugellátásra jogosult egészségkárosodásáért, megrokkanasáért felelős személyt a Tny. 88. § (1) bekezdésében az emiatt nyújtott nyugellátás megtérítésére kötelezi, a (2) bekezdésben a felelősség megállapítására a Ptk. szerződésen kívül okozott károkért fennálló felelősségre vonatkozó szabályait rendeli alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a felelősség a jogosult vagyoni kára hiányában is fennáll. Az alperes felülvizsgálati kérelmében tévesen hivatkozott arra, hogy a felperes az ellátások megtérítésére csak akkor nem kötelezhető, ha a Ptk. 345. § (1) bekezdése szerinti mentesülési, vagyis a fokozott veszéllyel járó tevékenység körén kívül eső elháríthatatlan ok fennállását bizonyítja, és arra is, hogy az ellátások megállapítása tárgyában beszerzett szakvélemények, szakhatósági állásfoglalások megállapításai a társadalombiztosítási megtérítési perben nem kérdőjelezhetők meg. A bíróságok a felperes keresete alapján a megtérítési kötelezettség Tny. 88. § (1) bekezdésében foglalt feltételét, az ellátások és a jogellenes károkozó magatartás közötti okozati összefüggést helytállóan vizsgálták, amennyiben ugyanis a baleset folytán bekövetkező sérülések az ellátás megállapítása időpontjáig maradvány nélkül meggyógyulnak, vagy a biztosított egészségi állapotában nem okoznak olyan mértékű vagy jellegű károsodást, amelyek az ellátás megállapítására – más megbetegedésekkel együtt, vagy attól függetlenül – alapot adnak, nincs helye megtérítésre kötelezésnek. Önmagában az a tény, hogy a felperes büntetőjogi felelősségét is megalapozó magatartása (mulasztása) miatt súlyos, a biztosított egészségi állapotának kedvezőtlen változását eredményező baleset következett be, nem alapoz meg a társadalombiztosítás rendszerében ezt követően nyújtott valamennyi ellátás megtérítésére való igényt. Az egészségkárosodásra, rokkantságra tekintettel nyújtott társadalombiztosítási ellátások költségei megtérítésére a balesetért felelős személy akkor kötelezhető, ha a jogellenes magatartása és az egészségkárosodás, rokkant-

ság kialakulása közötti okozati összefüggés fennállása megállapítható. A Kúria a hasonló, a Tny. 87. § (1) bekezdése, a foglalkoztató megtérítési felelőssége tárgyában folyamatban volt perben (Mfv.10.698/2016/8.) kifejtett jogértelmezését a jelen ügyben, a Tny. 88. § (1)-(2) bekezdése szerinti felelősség vizsgálata során is irányadónak tekintette, annak alapján az eljáró bíróságok nem sértettek jogszabályt azzal sem, hogy döntésüket – a büntető bíróság által a felperes büntetőjogi felelőssége feltételei vizsgálata során adott szakvélemény mellett – az egészségbiztosító és a felperes között folyamatban volt, illetve a jelen perben beszerzett szakvélemények egybevetésével hozták meg.

MOZGÁSSERŰLTEK
részire BEJÁRAT
a Nagy Ignác u. 10.
szám alatti feherportán.

■ A KÚRIA JOGGYAKORLAT- EGYSÉGESÍTŐ TEVÉKENYSÉGE

A Kúria a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz, elvi bírósági határozatokat és elvi bírósági döntéseket tesz közzé. A legfőbb bírói fórum joggyakorlat-elemzést folytat a jogerős vagy véglegessé vált határozattal befejezett ügyekben, ennek keretében feltárja és vizsgálja a bíróságok ítélkezési gyakorlatát. Évente száznál is több javaslat érkezik a vizsgálati tárgykörökre vonatkozóan, s a csoportok munkáját a Kúria Forum Sententiarum Curiae című tudományos igényű folyóirata is figyelemmel kíséri.

JOGEGYSÉGI HATÁROZATOK

Polgári Kollégium

1/2018. számú PJE határozat

Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. §-a alapján személyes illetékmentességben részesült fél a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 86. § (2) bekezdése alkalmazásában nem kötelezhető a polgári pert követő végrehajtási eljárásban felmerülő, le nem rótt illetékek viselésére.

A személyes illetékmentesség a Pp.-ben a teljes költségmentesség része vagy a 2007. évi CLI. törvény 14. § (3) bekezdésével beiktatott, 2008. január 1-jétől alkalmazható jogintézmény, a részleges költségmentesség egyik esete. Az eljárási illeték előlegezése és viselése alól mentesítő részleges költségmentesség [Pp. 84. § (1) bekezdés a) pont] tartalma – látszólag – megegyezik az Itv. 5. § (1) bekezdése alapján fennálló személyes illetékmentességgel. A Pp. költségkedvezményeinek engedélyezését tehát a jogalkotó a bíróság hatáskörébe utalta, annak a kérelmező személyi és vagyoni körülményeire vonatkozó feltételeit határozta meg. A kedvezmények engedélyezésének indoka az arra rászoruló fél igényérvényesítési lehetőségeinek megkönnyítése mellett az eljárás kezdetén vagy a kedvezmény iránti kérelem előterjesztésekor fennálló jogvitás helyzet bizonytalansága, amelyet adott esetben az igényt érvényesítő fél javára kell értékelni. Ehhez képest a Pp. 86. § (2) bekezdés második fordulata a végrehajtási eljárásban egy megváltozott helyzetet szabályoz: a jogvitát jogerősen lezáró bírói döntés a kezdeti bizonytalanságot elhárította, azaz megszűnt a fél javára értékelhető, a költségkedvezményt indokoló egyik körülmény, ezért az igényérvényesítés illetékét a továbbiakban az állam nem vállalja át.

Az Itv. 5. § (1) bekezdése alapján személyes illetékmentességben részesített jogalanyok esetében a jogalkotó nem volt tekintettel sem a bírósági – vagy bármely más hatósági – eljárás belső logikájára, sem a Pp. szerinti személyi és vagyoni körülményekre. A személyes illetékmentesség közvetlenül a jogszabály rendel-

kezésén alapul, valamennyi eljárási és vagyonszerzési illetékre kiterjed, indoka pedig az adott jogalany tevékenységi köre, annak közhasznúsága. A jogalkotó az így meghatározott jogalanyi kör – azaz nem az igénybe vett eljárás dinamikája – tekintetében rendelkezik úgy, hogy a kedvezményezettek akkor sem kötelezhetők illeték fizetésére, ha egyébként az adott eljárás szabályai szerint arra kötelesek lennének [Itv. 4. § (1) bekezdés második mondat].

A kifejtettek értelmében az Itv. szerint fennálló személyes illetékmentesség és a Pp. hasonló tárgyú jogintézményei között kizárólag az a közös, hogy ha a személyes illetékmentességben részesülő fél polgári per alanyává válik, az őt illető kedvezmények a végrehajtási eljárás megindulásáig azonosak a bíróság által teljes költségmentességben, illetve az eljárási illeték előlegezése és viselése alól mentesítő részleges költségmentességben részesített felet az eljárási illeték vonatkozásában megillető kedvezménnyel. Ettől eltekintve, mind a keletkezés módja (bíróság engedélye vagy jogszabály rendelkezése), mind annak előfeltételei eltérőek az Itv. 5. § (1) bekezdése, és a Pp. alapján fennálló személyes illetékmentesség esetében. Az Itv. szerinti személyes illetékmentesség önálló, a Pp. számára speciális anyagi jogi jogintézmény, amely az Itv. kapcsolódó rendelkezéseivel együtt elsőséget élvez a Pp. szabályaival szemben (*lex specialis derogat legi generali*). Ilyen speciális, eljárási rendelkezést fogalmaz meg az Itv. 4. § (1) bekezdésének második mondata, amely a személyes illetékmentességben részesült jogalanyt gyakorlatilag az eljárás tárgyára, típusára és a kedvezményezett eljárási pozíciójára tekintet nélkül mentesíti az illeték előlegezése és viselése alól.

1/2018. számú BJE határozat

Törvényes a vád – a katonai büntetőeljárás kivételével – akkor is, ha azt nem az eljárásra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság mellett működő ügyész emelte.

A katonai büntetőeljárásban azonban a vád törvényességének feltétele, hogy azt katonai ügyész vagy a legfőbb ügyész által a katonai büntetőeljárásra kijelölt ügyész emelje. E szabály megsértése a vádemelési jogosultság hiányát jelenti.

A vád monopóliuma az Alaptörvényből fakad. Az Alaptörvény 29. cikk (1) bekezdése szerint a legfőbb ügyész és az ügyészség független, az igazságszolgáltatás közreműködőjeként mint közvádoló az állam büntetőjogi igényének kizárólagos érvényesítője. A (2) bekezdés b) pontja szerint a legfőbb ügyész és az ügyészség képviseli a közvádat a bírósági eljárásban.

Az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény 2. § (1) bekezdés d) pontja szerint az ügyészség közvádlokként gyakorolja a vádemelés közhatalmi jogkörét, a bírósági eljárásban képviseli a vádat, továbbá gyakorolja a büntetőeljárási törvényben számára biztosított jogorvoslati jogokat. A Be. 28. § (1) bekezdés első mondata alapján az ügyész a közvádoló. Az ügyész a vádiratnak a bírósághoz való benyújtásával emel vádat [Be. 217. § (1) bekezdés], a vádemelés miatt nincs helye jogorvoslatnak [Be. 228. § (5) bekezdés].

Az Alaptörvényből levezethető joga a legfőbb ügyésznek, hogy az ügyészi szervezeten belüli munkamegosztást kialakítsa. Az ügyészségi törvény 8. § (3) bekezdés szerint az ügyészség szervezetét, működését és illetékességét – törvényi keretek között – a legfőbb ügyész utasítással szabályozza. A Be. 30. § (1) bekezdés 2. mondata ennek megfelelően rögzíti, hogy az ügyészség szervezetét külön törvény alapján a legfőbb ügyész határozza meg.

Az ügyészség szervezeti felépítéséből, hierarchiájából fakadóan az eljáró ügyész hatáskörét a felettes ügyész (végső soron a legfőbb ügyész) elvonhatja, módosíthatja, az adott ügyben eljáró ügyész nem független az ügyészi szervezettől, a felettes ügyész utasításától, és az eljárás során helyettesíthető másik ügyésszel. Az ügyészségi törvény 13. § (1) bekezdése értelmében a felettes ügyész az alárendelt ügyészeket utasíthatja, tőlük bármely ügy elintézését saját hatáskörébe vonhatja, illetve az ügy elintézésére más – alárendelt – ügyészt jelölhet ki.

Ezt tükrözi a Be. 30. § (3) bekezdése, amely szerint a legfőbb ügyész vagy a felettes ügyész rendelkezése alapján az ügyész olyan ügyben is eljárhat, amelyre a hatásköre vagy az illetékessége egyébként nem terjed ki.

Az ügyész az Alaptörvényből fakadóan közvádoló, a közvádloói jogosultság így közjogi alapon nyugvó legitimáció.

A közvádloói tevékenység ugyanakkor a büntetőeljárási törvény keretei között meghatározott, igazodik a bírósági szintekhez. A Be. 30. § (1) bekezdése szerint az ügyészség hatáskörét és illetékességét általában annak a bíróságnak a hatásköre és illetékessége határozza meg, amely mellett működik.

Lényeges szempont, hogy a Be. 30. § (1) bekezdése nem kizárólagos rendelkezés. Következésképpen e rendelkezés önmagában nem képez jogi alapot arra, hogy kizárólag a bíróság hatásköre és illetékessége által meghatározott területen működő ügyész jogosultsága legyen elvárt.

A vád törvényességét illetően a közvádoló oldaláról nézve annak van jelentősége, hogy a törvény mikor ír elő valamely – a Be. 30. § (1) bekezdését meghaladó – konkrét kötelezést az ügyész számára. Alapvetően ilyen a katonai büntetőeljárás (Be. XXII. Fejezet) mint speciális szabályokat tartalmazó külön eljárás, amely kifejezetten rendelkezik a vádemelés jogosultjáról.

A Be. 474. § (1) bekezdése szerint a katonai büntetőeljárásban az ügyész feladatát a katonai ügyész, valamint a legfőbb ügyész által a katonai büntetőeljárásra kijelölt ügyész (a továbbiakban együtt: katonai ügyész) látja el. A katonai ügyész emellett maga végez nyomozást, vagy nyomozást végeztet.

A speciális közvádló jogosultságot célozzák a Be. 474. § (2)-(4a) bekezdésében, továbbá a 477. § (1)-(2) bekezdésében a nyomozásra vonatkozó további szigorú, döntően kizárólagos rendelkezések.

Következésképpen a hatáskörre és illetékességre vonatkozó speciális rendelkezések megsértése a katonai büntetőeljárásban a vádlói jogosultságra vonatkozó eljárási szabály megsértését jelentik. [A nyomozás során megvalósult eljárási szabálysértések a vád törvényességét azonban változatlanul nem érintik. (EBH 2011.2299.)]

Ezen túlmenően viszont az ügyész eltérő értékelése (akár tévedése) a hatáskört vagy illetékességet illetően – legyen annak alapja akár eljárásjogi, akár anyagi jogi – a vád alaki legitimációját nem befolyásolja. A bíróság azonban hatáskörének vagy illetékességének hiányát a saját eljárásában folyamatosan, illetve felülbírálat során köteles hivatalból vizsgálni és a megfelelő intézkedést megtenni. A Be. erre vonatkozó rendelkezései [Be. 19. §, 264. §, 270. § (1) bekezdés, 308. § (1) bekezdés, valamint 310. § (1) és (4) bekezdés] azt célozzák, hogy a nem megfelelő bírósághoz érkezett ügy a megfelelő bíróságra kerüljön, a cél a megfelelő eljárás lefolytatása és ennek eredményeként történő befejezése.

2/2018. számú BJE határozat

A gyermekpornográfia büntettének a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 204. § (1) bekezdésében írt eseteiben nem eredményez halmazatot önmagában az, hogy az elkövetési magatartás – az azokon szereplő tizennyolcadik életévét be nem töltött személyek számától függetlenül – több pornográf felvételt érint. Ugyanakkor bűncselekményegységet csak az azonos törvényi tényállásba ütköző magatartások képeznek. E bűncselekmény tekintetében nem azonos, hanem külön-külön törvényi tényállást tartalmaznak a Btk. 204. § (1) bekezdésének a), b) és c) pontjai.

Amennyiben az elkövető ugyanazon felvétellel kapcsolatban különböző pontokban írt elkövetési magatartásokat valósít meg, egységesen a legsúlyosabb büntetési tétellel fenyegetett bűncselekmény valósul meg.

Ha az elkövető különböző felvételekkel kapcsolatban valósítja meg a Btk. 204. § (1) bekezdésének különböző pontjaiba ütköző elkövetési magatartásokat, az azonos törvényhelyen belül egységként minősülő cselekmények egymással valóságos halmazatban állnak.

A gyermekpornográfia Btk. 204. § (2) bekezdése szerinti minősített esetének rendbelisége a felvételeken szereplő, a törvényhelyben meghatározott feltételeknek megfelelő személyek számához igazodik.

Az egység és a halmazat elhatárolása tekintetében nincs egységes rendező elv; azt az irányadó törvényi szabályozás alapulvételével a bírói gyakorlat alakítja ki. Általában elmondható, hogy többnyire halmazat megállapításához vezet a sértettek száma, az adott jogtárgy többszöri sérelme, különböző jogtárgyak sérelme, de az is, ha a megvalósult tényállások között nincs szükségszerű kapcsolat.

Nem képez halmazatot, ha az elkövető a Btk. 204. § (1) bekezdésének ugyanazon pontjába felvett elkövetési magatartást – egy vagy több személyről készült – több felvétel tekintetében valósítja meg. Tekintettel azonban arra, hogy a gyermekpornográfia büntettének a törvény több különböző elkövetési magatartását határozza meg, így vizsgálni kell azt az esetet is, amikor több felvétel – értelemszerűen: ugyanazon elkövető részéről – több elkövetési magatartással érintett.

A Btk. 204. § (1) bekezdése a gyermekpornográfia három, önálló bűncselekményt megvalósító alapesetét határozza meg. Az említett törvényhely a), b) és c) pontjában meghatározott eseteiben nyilvánvalóan nem ugyanazon bűncselekmény alap- és minősített eseteiről van szó, mivel egyik súlyosabban fenyegetett alakzat sem foglalja magában szükségszerűen az enyhébbet. Ezért az eltérő büntetési tétel önálló bűncselekményeket is jelent. A jogalkotó a gyermekpornográfia elkövetési magatartásainak az említett három törvényi tényállásba történt szétosztásával – és ezáltal különböző büntetési tételkeret alá vonásával – egyértelmű különbséget tett az elkövetési magatartások társadalomra veszélyessége között, döntően az elkövetési magatartások eltérő jellege szerint.

A hatályos Btk. 204. § (1) bekezdésének a)-c) pontja a bűncselekmény kilenc elkövetési magatartását határozza meg, azokat a Lanzarote Egyezményvel és a 2011/93/EU irányelvvel összhangban súly szerint három – különböző büntetési tétellel fenyegetett – csoportba osztva. A törvényhely a) pontja szerint három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő a tizennyolcadik életévét be nem töltött személyről vagy személyekről pornográf felvétel megszerzése és tartása. A b) pont szerint egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett az ilyen felvétel készítése, kínálása, átadása és hozzáférhetővé tétele. A c) pont szerint pedig két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő a forgalomba hozatal, az azzal való kereskedés, és az ilyen felvétel nagy nyilvánosság számára való hozzáférhetővé tétele.

A gyermekpornográfia tekintetében is irányadó tehát, hogy természetes egységet csak az azonos törvényi tényállásba ütköző magatartások képeznek. A Btk. 204. § (1) bekezdés azonos pontja szerint minősülő magatartások azonos törvényi tényállásba ütköznek, és ekként bűncselekményegységet képeznek. Így természetes (vagy a törvényi feltételek megléte esetén: folytatólagos) egység – az érintett felvételek és az azokon szereplő, tizennyolcadik életévét be nem töltött személyek számától függetlenül – pornográf felvételek egyidejű vagy folyamatos

- megszerzése és tartása,
- készítése, kínálása, átadása és hozzáférhetővé tétele, valamint
- forgalomba hozatala, az azokkal való kereskedelem, és a nagy nyilvánosság számára való hozzáférhetővé tétele.

Ekként egység valósul meg akkor, ha az elkövető ugyanazon felvételeket – például – megszerzi, majd tartja a későbbiekben, vagy maga készít felvételeket és azokat adja át másnak, avagy az általa forgalomba hozott (ugyanazon) felvételeket még önállóan, külön is a nagy nyilvánosság számára hozzáférhetővé teszi. Ugyancsak egység valósul meg abban az esetben is, ha az elkövető (maga) pornográf felvételeket készít, de ezzel egyidejűleg (máshonnan megszerzett) felvételeket másoknak hozzáférhetővé tesz. Ezekben az esetekben a Btk. 204. § (1) bekezdés ugyanazon pontjaiban meghatározott elkövetési magatartás valósul meg többször, és a törvényhely ugyanazon pontjában szabályozott különböző elkövetési magatartások – az egyéb feltételek megléte esetén – mindig egységet képeznek.

Ki kell azonban emelni, hogy a bűncselekményegység általános feltételei a gyermekpornográfia esetében is követelményként jelentkeznek: azaz a természetes egység fogalmába – az egyéb feltételek fennállása esetén is – csak egymással szoros időbeli és térbeli kapcsolatban álló magatartások vonhatóak. A Btk. 6. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek fennállása esetén nem kizárt a folytatólagos elkövetés megállapítása sem (pl. az elkövetéssel való időleges felhagyás, majd azonos akarat-elhatározásból fakadó, rövid időn belüli ismételt elkövetés esetén). Ha azonban az elkövetés (például a tiltott pornográf felvételek hatóság általi lefoglalása folytán) befejeződik és az elkövető nem rövid időn belül valósítja meg ismét ugyanazt az elkövetési magatartást, bűncselekményegység megállapítására még együttes elbírálás esetén sincs törvényes lehetőség. Még kevésbé kerülhet sor arra, hogy ilyen esetben – külön eljárásokban való elbírálás esetén – a korábbi elítélés a bűncselekményegységre hivatkozással, „ítélt dolog” címén [Be. 6. § (3) bekezdés d) pont] az újabb eljárás akadályát képezze.

Más a helyzet azonban akkor, ha az akár egy, akár több felvételt érintő különböző elkövetési magatartások a Btk. 204. § (1) bekezdése adott pontjának keretei közül kilépnek. Amint a Kúria az előbbieken rámutatott, a Btk. 204. § (1) bekezdés ugyanazon pontjaiban meghatározott elkövetési magatartások ugyanolyan bűncselekményt valósítanak meg, azonban ebből szükségszerűen következik az is, hogy egymástól különálló törvényi tényállásba tartozónak tekintendők a Btk. 204. § (1) bekezdés a), b) és c) pontja szerinti alapesetekben meghatározott elkövetési magatartások.

Következésképp ilyenkor bűncselekményegységet már csak az ugyanazon felvételek tekintetében megvalósult elkövetési magatartások képezhetnek. Egy tizenhatalmadik életévét be nem töltött személyt vagy személyeket ábrázoló felvétel ugyanis egyszeri törvénytörést jelent, és az az elkövető büntetőjogi felelőssége körében csak egyszer számolható el. Ekként ilyen esetben a megvalósított elkövetési magatartások közül csak a gyermekpornográfia büntettének a legsúlyosabb büntetési tétellel fenyegetett alakzata állapítandó meg, az enyhébb megítélésű elkövetési magatartás ebbe olvad bele. Így például ha az elkövető előbb megszerzi, majd tartja, végül átadja ugyanazt a pornográf felvételt vagy felvételeket, cselekménye egységesen a Btk. 204. § (1) bekezdés b) pontja szerint minősül. Az elkövető által készített képek általa való forgalomba hozatalával, vagy az elkövető által megszerzett képek kínálásával, majd az azokkal való kereskedéssel pedig egy rendbeli, a Btk. 204. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző bűncselekmény valósul meg. Ezek mellett az enyhébb megítélésű elkövetési magatartás értékelésének nincs helye, a Btk. 204. § (1) bekezdés b) pontja szerint minősülő cselekmény mellett az a) pont szerint minősülő bűncselekmény, a c) pont szerint minősülő bűncselekmény mellett az a) és a b) pont szerinti minősítés nem állapítható meg.

Abban az esetben viszont, ha az elkövető – akár egyidejűleg – különböző felvételekkel kapcsolatban valósít meg a Btk. 204. § (1) bekezdés különböző pontjaiban meghatározott elkövetési magatartásokat, a korábban írtak szerint, a Btk. 204. § (1) bekezdés ugyanazon pontján belül bűncselekményegységeket képező magatartások – ugyancsak függetlenül az egyes cselekményekkel érintett felvételek számától – már egymással halmazatban állnak (Kúria Bfv.III.211/2017/8.). Így például egy rendbeli, a Btk. 204. § (1) bekezdés a) pontja és egy rendbeli, a Btk. 204. § (1) bekezdés b) pontja szerinti gyermekpornográfia büntette valóságos halmazataként minősül, ha az elkövető egyfelől tizennyolcadik életévét be nem töltött személyeket ábrázoló pornográf felvételeket tart, más hasonló pornográf felvételeket pedig hozzáférhetővé tesz. Ezen túl egy rendbeli, a Btk. 204. § (1) bekezdés c) pontja szerinti gyermekpornográfia büntette is megvalósul, ha – például – további pornográf felvételekkel kereskedik is.

A gyermekpornográfia büntettének speciális, kizárólag a Btk. 204. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott elkövetési magatartásaihoz kapcsolódó minősített esetét szabályozza a Btk. 204. § (2) bekezdése. Eszerint két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, aki az (1) bekezdés b) pontjában meghatározott bűncselekményt az elkövető nevelése, felügyelete, gondozása vagy gyógykezelése alatt álló személy sérelmére, illetve a sértettel kapcsolatban fennálló egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyal visszaélve követi el.

E törvényhely szövegezéséből következik, hogy annak kapcsán az (1) bekezdés szerinti alapesetek rendbelisége tekintetében kifejtett elvek nem irányadók maradéktalanul. A törvényszöveg itt ugyanis egyértelműen utal a felvétellel érintett, tizennyolcadik életévét be nem töltött személy – anyagi jogi értelemben vett – sértetti jellegére. Következésképp a felvételek száma ebben az esetben is közömbös; az azokon szereplő, a minősített eset feltételeinek megfelelő személyek száma azonban nem. A Btk. 204. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző bűncselekménynek a (2) bekezdés szerinti minősített esete mindig a felvételeken ábrázolt, az említett törvényhelyben megjelölt feltételeknek megfelelő személyek száma szerint minősül.

Többrendbeli bűncselekmény valósul meg, ha az elkövető több nevelése, felügyelete, gondozása vagy gyógykezelése alatt álló személyről, avagy több személyről, a velük kapcsolatban fennálló egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyal visszaélve készít, kínál, ad át vagy tesz hozzáférhetővé akár egy, akár több pornográf felvételt. Emellett a Btk. 204. § (2) bekezdése szerinti minősített eset az (1) bekezdés a) és c) pontjában írt bűncselekményekkel értelemszerűen, de a b) pontban meghatározott alapesettel is halmazatba kerülhet. Így például a gyermekpornográfia büntettének egy rendbeli alap-, és egy rendbeli minősített esete valósul meg, ha az elkövető által készített, kínált, átadott vagy forgalomba hozott akár egyetlen felvételen egy, a (2) bekezdés szerinti feltételeknek megfelelő személy; és akár egy, akár több más, tizennyolcadik életévét be nem töltött személy szerepel.

3/2018. számú BJE határozat

A Kúriai Döntések 2015. évi 4. számában EBD 2015.B.15. számon közzétett határozat elvi bírósági döntésként való fenntartását megszünteti.

A Kúriai Döntések 2015/4. számában B.15. szám alatt elvi döntésként közzétett Nyíregyházi Törvényszék 2014. október 30. napján meghozott 3.Bnyf.425/2014/3. számú végzése nem a meghozatalakor hatályos jogszabályon alapult.

A Kúria jogegységi tanácsa megállapította, hogy az 1998. évi XIX. törvény – korábbi Be. – 215. § (4) bekezdés b) pontja szerinti törvényi rendelkezés 2013. december 31. napjáig hatályos szövege nem csak a korábbi Be. 207. § (2) bekezdésének e) pontjára és (3)-(4) bekezdésére vonatkozó határozatra vonatkozóan mondta ki a fellebbezés kizártságát, hanem a korábbi Be. 207. § (2) bekezdésének b) pontja alá tartozó határozatokra, így a titkos adatszerzés engedélyezéséről [korábbi Be. 203. § (4) és (6) bekezdés], megszüntetéséről [korábbi Be. 205. § (3) bekezdés], a titkos információgyűjtés eredményének a büntetőeljárásban bizonyítékként történő felhasználásra való alkalmasságának megállapításáról [korábbi Be. 206/A. § (3) bekezdés], valamint a titkos információgyűjtés eredményének a büntetőeljárásban bizonyítékként történő felhasználásának lehetőségéről [korábbi Be. 206/A. § (4) bekezdés] szóló határozatokra is.

E rendelkezést azonban az egyes büntetőjogi tárgyú és ehhez kapcsolódó más törvények módosításáról szóló 2013. évi CLXXXVI. törvény 46. § (2) bekezdése módosította.

A jogorvoslatot kizáró rendelkezések közül kivette a Be. 207. § (2) bekezdés b) pontját, így a korábbi Be. 215. § 2014. január 1. napjától hatályos szövege már nem zárja ki a korábbi Be. 207. § (2) bekezdés b) pontjában felsorolt döntések – köztük a titkos információgyűjtés eredményének a büntetőeljárásban bizonyítékként történő felhasználásának lehetőségéről döntő végzések – elleni fellebbezést.

4/2018. számú BJE határozat

A vádirat benyújtásáig – a terhelt lakóhelyének (tartózkodási helyének) megváltoztatása kivételével – az ügyész hatáskörébe tartozik a házi őrizet részleges feloldása.

Az 1998. évi XIX. törvény – korábbi Be. – 207. § (2) bekezdés a) pontja alapján a nyomozási bíró dönt a vádirat benyújtása előtt a bíróság hatáskörébe tartozó (személyi szabadságot elvonó és korlátozó) kényszerintézkedésekkel kapcsolatos indítványokról.

Ugyanígy helytálló az érvelésének lényege, miszerint a korábbi Be. 138. § (3) bekezdése kizárólag az előzetes letartóztatásra vonatkozó egyes rendelkezések házi őrizetre alkalmazását írja elő, azaz nincs visszautalás a korábbi Be. 137. § (7) bekezdésére, amely alapján a vádirat benyújtásáig az ügyész a terhelt kérelmére a lakhelyelhagyási tilalmat részlegesen feloldhatja.

Pusztán azonban azért, mert a Be. nem tartalmaz semmiféle visszautalást a lakhelyelhagyási tilalomra adott szabályozásra, nem jelenti azt, hogy a házi őrizet részleges feloldása és további korlátozása nem létező jogintézmény volna.

A házi őrizet szabályozása eleve – éppen a lakhelyelhagyási tilalom jellege miatt nem véletlenül – részleges. A részleges szabályozás ugyanakkor nyilvánvalóan tudatos, mert nem lehet kétséges, hogy a házi őrizet elrendelését követően ugyancsak bekövetkezhet a terhelt életkörülményeiben olyan lényeges változás, amely az elrendelés korrekcióját igényelheti.

A korábbi Be. 138. § (3) bekezdése nem vonatkoztatható a házi őrizet részleges feloldására, miután csupán azt mondja ki, hogy a házi őrizet elrendelése esetén e kényszerintézkedés elrendelésére, tartamára, illetőleg fenntartására, valamint megszüntetésére az előzetes letartóztatás elrendelésére, meghosszabbítására, illetőleg fenntartására, valamint megszüntetésére vonatkozó rendelkezéseket [130. § (1) bekezdés, 131. §, 132. § (1) és (2) bekezdés, 136. § (2)-(4) bekezdés] kell alkalmazni. (Az előzetes letartóztatást érintően a részleges feloldás eleve értelmezhetetlen.) Egyébiránt ha – amint már ismertetésre került – az ügyész jogköre a házi őrizet vádemelés előtti megszüntetéséig terjed, akkor az értelemszerűen felöleli az alakító jellegű döntéshozatalt is.

A Kúria Büntető Jogegységi Tanácsának – a legfőbb ügyész indítványában kifejtettekkel egyező – álláspontja szerint azokban az esetekben, amikor a közfeladatot ellátó személy minősége kizárólag a Btk. rendelkezésén alapul, maradéktalanul érvényesül azon jogalkotói elképzelés, mely szerint e személyi kör esetében ne csak a fokozott büntetőjogi védelem, hanem a Btk. 302. §-a és 306. §-a szerinti fokozott büntetőjogi felelősség is érvényesüljön. E személyi kör esetében kizárólag a személy státusza és az adott tevékenysége az alapja a büntetőjogi szempontból kiemelt minősítésnek, a büntetőjogi szabályozás önálló, nem függ az adott személyekre vonatkozó háttérjogszabályok értékelésétől, ezért a fokozott büntetőjogi védelem megadása mellett a fokozott büntetőjogi felelősség bevezetése kizárólag a büntető jogalkotás önálló döntése, hatásköre.

Más a büntetőjogi megítélés azon személyek esetén, akikre nézve a rájuk vonatkozó háttérjogszabály a közfeladati jelleget kizárólag a büntetőjogi védelemre korlátozza, a Btk. és a háttérjogszabály együttesen állapítja meg a büntetőjogi szabályozás terjedelmét, illetve irányát. Ilyenkor a Btk. a vonatkozó háttérjogszabályokra utalva határozza meg az adott személyi körhöz tartozókat közfeladatot ellátó személyekként, a háttérjogszabály azonban kizárólag a büntetőjogi védelem szempontjából minősíti e személyeket közfeladatot ellátókként.

Ezért a jogrendszer egységességének elve alapján a Btk. rendelkezése nem értelmezhető a háttérjogszabály szándékával szemben akként, hogy a közfeladati jelleg nemcsak a védelem, hanem a fokozott felelősség szempontjából is mérvadó. Ez ugyanis a büntetőjogi felelősség olyan kiterjesztő értelmezéséhez vezetne, amelyre a jogalkotó akarata nem terjedt ki, ekként a nullum crimen sine lege büntetőjogi alapelvébe ütközne.

Ez vonatkozik a Btk. 459. § (1) bekezdés 12. pont f), i), j), k) és l) alpontjában meghatározott személyi körre, tehát az egészségügyi dolgozóra és az egészségügyi szolgáltatóval munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló más személyre az egészségügyről szóló törvényben meghatározott esetekben, a pedagógusra, a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottra, a felsőoktatási intézmény oktatójára, tanárára és tudományos kutatójára, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben meghatározott személyekre, az erdészeti szakszemélyzet és a jogosult erdészeti szakszemélyzet tagjára és a hivatásos vadászra.

6/2018. számú BJE határozat

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 404. § (1) bekezdésébe és (2) bekezdésébe ütköző csődbűncselekmény sértettje az a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló törvény hatálya alá tartozó gazdálkodó szervezet,

- amelynek vagyonát fizetési képtelenséggel fenyegető helyzete vagy fizetési képtelensége esetén az elkövető a Btk. 404. § (1) bekezdés a), b) és c) pontjában írt magatartások valamelyikével ténylegesen vagy színleg csökkenti, és ezzel a hitelezők kielégítését részben vagy egészben megghiúsítja; illetve
- amelynek a Btk. 404. § (1) bekezdés a), b) és c) pontjában írt magatartások valamelyikével fizetési képtelenné válását vagy annak látszatát idézi elő, és ezzel a hitelezők kielégítését részben, vagy egészben megghiúsítja.

A Btk. 404. § (4) bekezdésébe ütköző csődbűncselekmény sértettje az a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló törvény hatálya alá tartozó gazdálkodó szervezet, amelynek valamely hitelezőjét az elkövető a felszámolás elrendelését követően a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló törvényben meghatározott kielégítési sorrend megsértésével előnyben részesíti.

A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló törvény hatálya alá tartozó gazdálkodó szervezet hitelezője a Btk. 404. § (1), (2) és (4) bekezdésébe ütköző csődbűncselekmény miatt indult büntetőeljárásban nem sértett, ezért magánfélként polgári jogi igényt nem érvényesíthet, és pótmagánvádlóként sem léphet fel.

KOLLÉGIUMI VÉLEMÉNYEK

Közigazgatási és munkaügyi szakág

1/2018.(VI.25.) KMK vélemény

A Kollégium a munkáltatónak a munkavállalója egészségi állapotában bekövetkezett károkért fennálló felelőssége egyes kérdéseiről alkotott véleményt. A kollégiumi vélemény alapját az ugyanezen tárgykörben folytatott joggyakorlat-elemzés alapján a bírói gyakorlatban feltártak képezték. A KMK vélemény a Legfelsőbb Bíróság MK.28., 29. és 31. számú állásfoglalásainak alkalmazhatóságát értékeli a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 166-167. §-ainak elemzésével, amely rendelkezések a munkáltató kártérítési felelősségének jogalapját szabályozzák. A kollégiumi vélemény mindenekelőtt rögzíti a munkáltatói kártérítési felelősség jogalapja vizsgálatának helyes sorrendjét, kimondva, hogy először a kár munkaviszonnyal való összefüggésének kérdését kell vizsgálni, és ezt követheti az okozati összefüggés vizsgálata. A KMK vélemény kitér a munkavállalónak a káresemény előtti egészségi állapota értékelésére. Rámutat, hogy a természetes kórokú és ezzel együtt munkahelyi eredetű egészségkárosodás esetén a munkaügyi perben eljáró bíróságnak állást kell foglalnia abban a kérdésben, hogy a munkáltató kártérítési felelőssége a teljes kár helyett annak hányadrészére áll fenn. Ha azonban a munkavállaló korábbi egészségi állapota, fogyatékosága, vagy szervezete sajátos adottsága nem okozott jövedelemcsökkenést és a jövedelemcsökkenésben mutatkozó kár a munkaviszonyával összefüggésben következett be, akkor a munkáltató a teljes kárért felel.

A KMK vélemény az Mt.-nek a munkáltatóra vonatkozó mentesülési szabályait elemezve útmutatást ad az „ellenőrzési kör” fogalmáról és az ezen belül és kívül eső körülmények lehetséges eseteiről. Egybeveti a törvény „nem kell számolnia” feltételről, illetve az elháríthatatlanságról szóló rendelkezéseit a korábbi szabályozással, valamint az Mt. alapján alkalmazandó polgári jogi szabályokkal. Megalapítja a kármegosztás és a kárenyhítési kötelezettség vizsgálatának szempontjait. A kollégiumi vélemény elfogadása folytán az Mt. hatálya alá tartozó ügyekben az MK. 29., 30. és 31. sz. állásfoglalásokat a Kúria nem tartja alkalmazhatónak.

2/2018. (IX.17.) KMK vélemény

A Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiuma a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bsz.) 27. § (1) bekezdése alapján a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (Földforgalmi tv.) és a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény (Fétv.) rendelkezéseinek értelmezéséről az egységes ítélkezési gyakorlat előmozdítása érdekében a következő kollégiumi véleményt alkotta:

1. A jegyző által elkövetett jogszabálysértések kiküszöbölésére a képviselő-testület nem jogosult, erre a mezőgazdasági igazgatási szerv előtti eljárásban van lehetőség.
2. A mezőgazdasági igazgatási szerv nem jogosult állásfoglalás kiadására, az a földbizottság/Agrárkamara feladata. A mezőgazdasági igazgatási szerv az adás-vételi szerződés hatósági jóváhagyásáról vagy annak megtagadásáról dönt.
3. Az Agrárkamara eljárási és anyagi jogi kifogásokra is alapíthatja keresetét. Kifogásainak a Földforgalmi tv. 23-25. §-ában foglalt feladatköréhez kell kapcsolódnia.
4. Az adás-vételi szerződés hatósági jóváhagyása – mérlegelési jogkörben eljárva – akkor tagadható meg, ha a föld forgalmi értéke és a vételár aránytalansága mellett az is megállapítható, hogy az aránytalansággal a vevő elővásárlási jogosultat elővásárlási jogának gyakorlásától visszatart.
5. A haszonbérleti szerződés jóváhagyása – mérlegelési jogkörben eljárva – akkor tagadható meg, ha a haszonbér értékének aránytalansága mellett az is megállapítható, hogy a haszonbérelő előhaszonbérletre jogosultat tart távol ezen jogának gyakorlásától.
6. Az elővásárlásra jogosult ügyfél a jóváhagyási eljárás I. és II. (mindkét) szakaszában. A keresetőségi joga jogainak és jogos érdekének érintettségétől függ.

3/2018. (IX.17.) KMK vélemény

Az 1/2018.(VI.25.) KMK vélemény elfogadása tette lehetővé a munkáltató kártérítési felelősségének összegszerűségéről szóló jogszabályokat érintő ítélkezési gyakorlat vizsgálatát. Ennek eredményeképpen a Kollégium elfogadta az összegszerűség egyes kérdéseiről szóló kollégiumi véleményt, amely az irányadó polgári jogi szabályokon alapuló PK. állásfoglalások, illetve a Legfelsőbb Bíróság MK. 32., 111., 112. és 143. számú állásfoglalások jövőbeni alkalmazásáról tartalmaz a bírói gyakorlat számára fontos iránymutatást az Mt. 169-178. §-ai, valamint a 256. § (4) bekezdése értelmezésével. A KMK vélemény rámutatott, hogy a munkavállaló elmaradt jövedelmét nem a távolléti díj, hanem a munkáltató által ténylegesen kifizetett összegek alapján, havi átlagjövedelmet számítva kell figyelembe venni, és abban a pénzben kell vizsgálni, amelyben ahhoz a károsult hozzájutott. Ezt követeli meg a teljes kártérítés elve, amelynek alapján a károsult munkavállalónak az egészségkárosodással okozati összefüggésben keletkezett költségeit is meg kell téríteni. A társadalombiztosítás által nyújtott térítésen, illetve szolgáltatáson túlmenően is érvényesíthető költség iránti igény (pl. magánorvosi kezelés, gyógytorna stb.), ezek összege azonban nem irányulhat a kellő mértéktartást meghaladó igények kielégítésére. A munkáltató az indokolt közlekedési költséget – beleértve a gépjármű beszerzésének költségét is – köteles megtéríteni, továbbá a munkavállaló hozzátartozójával szemben is kártérítési felelősséggel tartozik, ide tartozik a tartást pótló járadék.

A kollégiumi vélemény iránymutatást tartalmaz a károsult rendkívüli munkateljesítménnyel elért jövedelméről, a felmerült költségek indokoltságának megítéléséről, a tartást pótló járadék feltételeiről, ideértve a hozzátartozók kárát és annak kimondását, hogy mely hozzátartozót terhel kárenyhítési kötelezettség. A kollégiumi vélemény tartalmazza az elévülési szabályok helyes alkalmazására vonatkozó elveket is.

Polgári, gazdasági, valamint büntető szakág

Ebben az évben nem került sor kollégiumi vélemény elfogadására a Polgári Kollégium, valamint a Büntető Kollégium részéről.

Polgári szakág

EBH 2018.P.1.

A kár bekövetkeztével az annak megtérítése iránti igény eljárásjogi értelemben nem lehet idő előtti. A kár egyidejűleg érvényesíthető a szerződéses és a szerződésen kívüli károkozóval szemben [1959. évi IV. tv. (Ptk.) 339. § (1) bek., 344. § (1) bek., 349. § (1) bek., 360. § (1) bek.].

A perbeli érintett ingatlant egy perben nem álló harmadik személy javára – az I. rendű alperes jogelődje által kötött öröklési szerződésből származó jogai biztosítására – elidegenítési és terhelési tilalom terhelte. Az I. rendű alperes jogelődjének kérésére az elidegenítési és terhelési tilalmat a földhivatal (a III. rendű alperes) törölte. Az I. rendű alperes adásvételi szerződést kötött a felperessel, de sem ő, sem az okiratot szerkesztő ügyvéd, a II. rendű alperes nem tájékoztatta arról, hogy az elidegenítési és terhelési tilalom törlését elrendelő földhivatali határozat még nem jogerős. Az adásvételi szerződés alapján a vételár kifizetésre, a felperes tulajdonjoga bejegyzésre került. Utóbb a másodfokon eljáró földhivatal megváltoztatta az első fokon eljáró földhivatal határozatát, és elutasította az elidegenítési és terhelési tilalom törlése iránti kérelmet, egyben rendelkezett a tilalom eredeti ranghelyén való feljegyzéséről, valamint az I. rendű alperes és a felperes tulajdonjogát törölték.

A felperes módosított keresetében kérte elsődlegesen egyetemlegesen az I-II. és a III. rendű alperes kötelezését; másodlagosan egyetemlegesen az I. és II. rendű alperes, amennyiben tőlük a követelés nem hajtható be, mögöttesen a III. rendű alperes kötelezését kártérítés címén. Az I. rendű alperes felelősségét arra alapította, hogy az adásvételi szerződés megkötésekor még nem rendelkezhetett az ingatlan tulajdonjogával; a II. rendű alperest a kár megfizetésére azért kérte kötelezni, mert a tulajdoni lap alapján elmulasztott meggyőződni az I. rendű alperes tulajdonjogáról, az elidegenítési és terhelési tilalom törlésének okáról; míg a III. rendű alperes felelősségét abban látta, hogy az Inyvtv. 50. §-a (3) bekezdésének egyértelmű előírása ellenére rendelkezett az elidegenítési és terhelési tilalom törléséről.

A felperes a keresetében a kártérítési követelését a III. rendű alperessel szemben a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdésére alapította. E szabály szerint az államigazgatási-közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség a Ptk. 339. §-a (1) bekezdésében írt feltételek fennállta alapján állapítható meg. Az általános felelősségi feltételek – a jogellenes károkozó magatartás, a kár bekövetkezése, ezek között fennálló okozati összefüggés megléte és a károkozó felróható magatartása – mellett feltétel még a kár rendes jogorvoslattal való elháríthatatlansága vagy a rendes jogorvoslati lehetőségek igénybevétele.

A Kúria álláspontja szerint a III. rendű alperes kártérítő felelősségének valamennyi feltétele megvalósult, tehát az általános és a speciális feltételek egyaránt, ennek folytán a III. rendű alperes köteles megtéríteni a közigazgatási jogkörben eljárva okozott kárát a felperesnek.

A felperes kára akkor és azzal következett be, amikor – annak ellenére, hogy a vételárat kifizette – a III. rendű alperes hibájából nem szerezhette meg az eladó I. rendű alperes ingatlanának tulajdonjogát.

Az adott esetben ugyanannak az igénynek az érvényesítése az egyes alperesekkel szemben különböző tény- és jogalapon nyugszik, ezért jelentősége van annak, hogy az érvényesített kártérítési követelést, illetőleg a kár bekövetkeztét milyen jogviszony alapozza meg. A szerződésen kívüli károkozóval szembeni követelés nem lehet időelőtti, a kontraktuális és a deliktuális kártérítő felelősség egymás mellett az egyetemleges kötelezettség szabályai szerint alkalmazható.

A Ptk. 360. §-ának (1) bekezdése szerint a kár bekövetkeztével az nyomban esedékes, vagyis ha a kár bekövetkezett, akkor fennáll a követelhetősége és – értelemszerűen – a megtérítése iránti igény eljárási értelemben nem lehet időelőtti. De nem lehet olyan előfeltétel sem, amely a szerződésen kívüli kártérítési igény érvényesíthetőségéhez előbb a kontraktuális kártérítő felelősségen alapuló igény érvényesítését, sőt az ottani behajthatatlanságot követelné meg.

Az elmondottak szerint a III. rendű alperessel szemben a kártérítési követelés esedékes volt, így az időelőtti nem lehetett, a felperes kára pedig a megvásárolt ingatlan tulajdonának megszerzése meghiúsulásával bekövetkezett; a kár megtérítéséért mind a szerződésszegésen alapuló kártérítés szabályai szerint az I. rendű alperes, mind a közigazgatási jogkörben okozott szerződésen kívüli károkozás szabályai szerint a III. rendű alperes mint közös károkozók egyetemleges felelősséggel tartoznak.

EBH 2018.G.1.

Az a szerződéses rendelkezés, amely szerint a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével jogosult a fogyasztói tartozások kimutatására, és a szerződő felek az e kimutatás alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekintik irányadónak, nem minősül joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak, ezért a bizonyítási terhet a fogyasztó számára hátrányosan nem változtatja meg, és nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. Minderre tekintettel az ilyen szerződéses rendelkezés nem tisztességtelen.

A perbeli pénzügyi lízingszerződés felperes által támadott pontjában rögzítették, hogy a felek a tartozás összege, illetve a finanszírozási dokumentumok alapján a felpereseknek az alperessel szemben fennálló mindenkor fizetési kötelezettségei (azok tárgya, összege, jogcíme, keletkezése, esedékessége) tekintetében az alperes üzleti könyveit és nyilvántartásait tekintik irányadónak – amíg jogerős bírósági határozattal más megállapításra nem kerül. Végrehajtási eljárás kezdeményezése esetén pedig az alperes könyvei, nyilvántartásai alapján készült, közokiratba foglalt ténytanúsítványt fogadják el. Ennek megfelelően a követelés fennállása és végrehajtási eljárás kezdeményezése esetén a végrehajtás alapjául szolgáló, mindenkor fennálló követelést e ténytanúsítvány tanúsítja, amely elfogadására a felperesek a lízingszerződés aláírásával kötelezik magukat. A felperesek kifejezetten elfogadták, hogy az alperes felkérésére közjegyző vagy közjegyző helyettes az alperes velük szembeni követelése mértékét az alperes könyveibe, nyilvántartásába történő betekintéssel közjegyzői tanúsítványba foglaltan tanúsítsa.

A Kúria emlékeztetett, hogy a fél nyilatkozatához a tartozáselismerés jogkövetkezményei akkor fűződhetnek, ha a tartozás elismerése magyarázatot nem igénylő módon, kifejezetten és félreérthetetlenül történik. Ennek az elvárásnak csak az olyan tartozáselismerő nyilatkozat felel meg, amelyet már fennálló, összességében meghatározott követelés tekintetében tettek meg. A per tárgyát képező szerződéses rendelkezés viszont ilyennek nem tekinthető, e kikötés esetében ezért nem érvényesülnek a tartozáselismerés joghatásai.

Ennek megfelelően abban az esetben, ha az alperes a jelen szerződésből eredő követelését a felperesekkel szemben peres úton kívánja érvényesíteni, akkor a perben a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében őt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, ennek alapján milyen összeget folyósított a felperesek részére, a felperesek mennyit teljesítettek, és ennek eredményeként mekkora a felperesek fennálló tartozása. Az alperes erre vonatkozó tényállítási nyilvánvalóan a saját nyilvántartásán alapulnak, vita esetén azonban az alperesnek a perben a nyilvántartás elszámolási elveit, módszereit és adatait be kell mutatnia, számításait le kell vezetnie. Ha a felperesek mindezeket követően is azt állítják, hogy az alperes elszámolása nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, illetőleg a közölt számítás hibás, vagy arra hivatkoznak, hogy részükről nagyobb összegű teljesítés történt, ellenbizonyítással élhetnek. A bizonyítási terhelés alakulását, a bizonyítási eljárás lefolytatását tehát a lízingszerződés hivatkozott rendelkezése nem befolyásolja.

A bírósági végrehajtásról szóló törvény vonatkozó rendelkezései értelmében a közokiratba foglalt kölcsön- vagy lízingszerződés, illetve egyoldalú kötelezettség-

vállalás alapján az adósok tartozásának már lejárt részleteire minden további feltétel nélkül, a szerződés felmondása esetén a teljes tartozás összegére pedig akkor van helye végrehajtási záradék kibocsátásának, ha a végrehajtást kérő az adós szerződésszegése miatt szintén közokiratba foglalt jognyilatkozattal felmondta a szerződést. Az, hogy ez utóbbi esetben a szerződésszegés valóban bekövetkezett-e és így az emiatt közölt felmondás jogszerű-e, a végrehajtási záradék kiállítására irányuló kérelem elbírálása során érdemben nem vizsgálható, e vonatkozásban elegendő a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata.

Az adós szerződésszegésének, illetőleg a felmondásnak a tényét, valamint a végrehajtást kérő nyilvántartásai szerint fennálló tartozás aktuális összegét a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján rögzítő közjegyzői okirat nem ügyleti okirat, hanem jogi jelentőségű tényeket rögzítő ténytanúsító okirat (közjegyzői tanúsítvány). Az ilyen okirat kiállítását a végrehajtást kérő akkor is kérheti a közjegyzőtől, ha erről az adóssal kötött szerződésben előzetesen külön nem rendelkeztek, illetve az adós előzetesen nem nyilatkozott külön arról, hogy a végrehajtást kérő nyilvántartásában rögzített adatok a ténytanúsítvány kiállításának alapjául szolgálhatnak. A közjegyzői ténytanúsítvány kiállítását és a végrehajtási záradék kibocsátását tehát a végrehajtást kérő e szerződéses kikötés hiányában is ugyanilyen módon és tartalommal kérhetné.

Ha a végrehajtási záradék kiállítására sor kerül, az adós a tartozását valóban csak a Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben vitathatja. Ez azonban a végrehajtási záradék és a közjegyzői tanúsítvány jogintézményére vonatkozó szabályokból következik. A peres felek között létrejött lízingszerződés e vonatkozásban sem biztosít több jogosultságot az alperes részére, illetve nem ró több kötelezettséget a felperesek terhére, mint amelyek az irányadó jogszabályok alapján őket egyébként megilletnék, illetőleg terhelnék.

Az igényérvényesítés lehetőségei, a bizonyítási teher alakulása körében tehát a lízingszerződés II.7. pontjában foglaltak a felperes jogi helyzetét nem érintik, semmilyen módon nem teszik azt hátrányosabbá.

EBD 2018.G.2.

Vagyonjogi biztosíték nyújtására a vezető tisztségviselő a felelősség megállapításához szükséges törvényi tényállási elemek valószínűsítése esetén kötelezhető. Nem vonható le az 1991. évi XLIX. törvény szabályaiból olyan következtetés, hogy a vagyoni biztosíték nyújtásra kötelezés feltétele annak bizonyítása vagy valószínűsítése, miszerint a követelés későbbi kielégítése veszélyeztetve van [1991. évi XLIX. tv. (Cstv.) 33/A. §].

Az alperes 2011. augusztus hó 17. napjától az adós ügyvezetője. Az adós felszámolásának kezdő időpontja 2016. október hó 4. napja. A felperes az adós hitelezője, akinek hitelezői igényét a felszámoló nyilvántartásba vette. A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét – 2014. március hó 19. napján – követően vezetői feladatait nem a hitelezők érdekének figyelembevételével látta el, és ezáltal követelésének kielégítése meghiúsulhat. Utal arra, hogy az alperes nem tett eleget 2015. évre a beszámolóképzési és letétbehelyezési, valamint a Cstv. 31. § (1) bekezdés szerinti beszámolóképzési kötelezettségének, az adós vagyonát és iratait a felszámolónak nem adta át, az adóssal szemben kezdeménye-

zett végrehajtás vagyonihiány miatt eredménytelen maradt, az adós vagyonáról a felszámolóknak nincs tudomása.

A felperes keresetlevelében azt is kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest vagyoni biztosíték nyújtására. Az elsőfokú bíróság – a biztosíték nyújtása iránti kérelem elutasítása terhével – felhívta a felperest, hogy jelölje meg a biztosíték nyújtása indokoltságát alátámasztó körülményeket, és valószínűsítse azok fennállását. A felperes előkészítő iratában a biztosítéknyújtás indokoltsága körében hivatkozott arra, hogy a biztosítéknyújtás nem biztosítási intézkedés, nem a követelés későbbi kielégítésének veszélyét kell valószínűsítenie. Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott végzésével a biztosíték nyújtása iránti kérelmet elutasította, hivatkozással arra, hogy a felperes a biztosíték nyújtása indokoltságát alátámasztó körülményeket nem valószínűsítette.

A másodfokú bíróság kiemelte, hogy nem vonható le a Cstv. szabályaiból olyan következtetés, hogy a vagyoni biztosíték nyújtására kötelezés feltétele annak bizonyítása vagy valószínűsítése, miszerint a követelés későbbi kielégítése veszélyeztetve van. A biztosíték nyújtása során a bíróságnak abban kell állást foglalnia, hogy a vezető tisztségviselő felelősségének megállapításához szükséges tényállási elemeket valószínűsítették-e.

A vezető tisztségviselő felelősségének megállapításához szükséges tényállási elemek a perbeli esetben részben bizonyítottak, részben valószínűsítettek voltak, ezért a másodfokú bíróság kötelezte az alperest a vagyoni jogi biztosíték nyújtására.

Büntető szakág

2018-ban 17 büntető elvi határozat és 11 büntető elvi döntés került közzétételre.

EBH 2018.B.1.

Társadalomra veszélyesség hiánya miatt nem állapítható meg a hivatali vesztegetés elfogadásának büntette annak a büntetés-végrehajtási zászlósnak a terhére, akit a Nemzeti Védelmi Szolgálat tisztje az előzetes ügyészi engedéllyel végzett megbízhatósági vizsgálat keretében hivatali visszaélés elkövetésére bujtja fel, majd – az előzetesen kidolgozott és jóváhagyott végrehajtási terv kereteit túllépve, a fokozatosság követelményét megsértve – részére úgy ad át kéretlenül százezer forintot, hogy kész tények elé állítja a vádlottat, s amikor az nem tiltakozik, nyomban őrizetbe veszik.

A megbízhatósági vizsgálat alá vont büntetés-végrehajtási zászlós ugyanis a vesztegetéskor nem a saját szabad akarata (belátása) szerint járt el, hanem a vizsgálatot végző védelmi tiszt állította úgy kész tények elé, hogy választási lehetősége gyakorlatilag már nem volt.

A vádlott magatartását a hatóság mindvégig nyomon követte, ellenőrizte, így az előzetes forгатokönyv túlteljesítése folytán a közélet tisztasága és a büntetés-végrehajtás adatkezelésének rendje vagy más fontos érdeke nem sérült, ezért a konkrét ügyben (egyedi esetben) a cselekmény objektív társadalomra veszélyessége hiányzott [2012. évi C. tv. 294. § (1) bek.; 1998. évi XIX. tv. 6. § (3) bek. a) pont, 331. § (1) bek.; 1994. évi XXXIV. tv. 7. § (3) bek., 7/B. § (2) bekezdés b) pont].

EBD 2018.B.2.

Éjjel elkövetett, személy elleni jogtalan támadással szemben akkor is szükséges és korlátlan a védekezés szabadsága, ha a tettelegességet megvalósító jogtalan támadás olyan személyek ellen irányul, akik lakásnak nem minősülő helyiségben tartózkodnak, s a támadó 01 óra 40 perckor ebbe a – műkincsek elhelyezésére szolgáló – helyiségbe próbál erőszakkal behatolni, majd ennek érdekében az ott jogszerűen tartózkodókat megütni [2012. évi C. tv. 22. § (1) bek., (2) bek. a) pont aa) alpont].

EBD 2018.B.3.

Kifosztás büntette esetén elválhat a sértett és a passzív alany személye. A gyermekkorútól pénzt tartalmazó pénztárca elvétele tehát alkalmas lehet a bűncselekmény minősített esete megállapítására abban az esetben is, ha a pénztárca és a pénz nem a gyermek, hanem az édesanyja tulajdona volt [1978. évi IV. tv. 322. § (1) bek. c) pont].

EBD 2018.B.4.

Társasház sérelmére elkövetett bűncselekmény esetén a közös képviselő jogosult pótmagánvádlóként fellépni, a tulajdonostársak önállóan nem [1998. évi XIX. tv. 51. §, 53. §, 231. § (2) bek. c) pont].

EBH 2018.B.5.

Az emberölés büntette kísérletének társtettesei azok, akik az általuk súlyosan bántalmazott (összevert, lábát eltört) megkötözött, s mindezek folytán önmentésre képtelen sértettet személygépkocsijának csomagtartójába bezárják, majd ebben az állapotában a 12 Celsius-fokos őszi hidegben egy erdei úton sorsára hagyják. A sértett véletlen megtalálásáig és kiszabadításáig több mint öt órát töltött sanyargatott, kiszolgáltatott állapotában, s az időjárási viszonyokra, valamint az általa viselt öltözékre és sérült állapotára is figyelemmel kihűléses halála 10-12 órán belül bekövetkezhetett volna.

Ennek lehetőségét a vádlottak felismerték, azt egymás között szóba is hozták, de annak bekövetkezése iránt közömbösen viselkedtek. Cselekményük halálos eredménye a véletlen folytán maradt el. Amikor az elkövetők az általuk kifejtett, testi épséget érintő magatartás halálos eredményének elmaradását a véletlenre bízzák, illetve annak bekövetkezése vagy elmaradása iránt közönyösek, akkor terhükre az emberölés büntettének eshetőleges szándékkal elkövetése megállapítása indokolt [2012. évi C. tv. 7. §, 10. § (1) bek., 160. § (1) bek.].

EBH 2018.B.6.

I. Felülvizsgálati ok nem valósul meg, ezért az anyagi jogerő feloldására és a jogerős határozat megváltoztatására nincs törvényes lehetőség, s a megtámadott ítélet hatályban tartása indokolt, ha a nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv (EJEB) nem a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását, nem a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének perbíróság általi kizárását tekintette egyezményértőnek, hanem egy – már a büntetés-végrehajtás szakaszába tartozó – olyan felülvizsgálati lehetőség hiányát, amely az EJEB által ajánlott idő kitöltése után és a köztársasági elnök kegyelmi eljárását és döntését is garantáló módon tenné de facto csökkenthetővé az életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélt büntetésének csökkenthetőségét.

II. A nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv az Egyezmény 3. cikkének megsértését az egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2014. évi LXXII. törvény által módosított 2013. évi CCXL. törvény szabályozásának – általa vélt – jogszabályi hiányosságára alapozta, amely nem az ítéletet hozó bíróság (EJEB esetjogának megfelelő) eljárása és az ügydöntő jogerős határozatra vonatkozik, ezért kívül esik a Be. 427. §-ának (3) bekezdésében foglaltakon.

Az EJEB nem az adott büntetés (életfogytig tartó szabadságvesztés) kiszabhatóságát, hanem a végrehajtás során kötelezően lefolytatandó kegyelmi eljárás szabályait bírálta, amelyen változtatni nem a jogalkalmazás, hanem a jogalkotás feladata. Ha pedig jogalkotásra van szükség, akkor felülvizsgálati ok nem valósul meg, nem keletkezik felülvizsgálati döntési jogkör, mert a hiányzó szabályt a Kúria nem alkothatja meg, s nem pótolhatja azt az Egyezmény közvetlen alkalmazásával [Alaptörvény V. cikk; 1978. évi IV. tv. 47/A. § (1), (3) bek.; 2012. évi C. tv. 42. § II. ford.; 44. § (1) bek.; 3/2015. BJE határozat; 1998. évi XIX. tv. 416. § (1) bek. g) pont; 423. § (3) bek., (4) bek.].

EBD 2018.B.7.

Társtettesként elkövetett rablás büntettének minősül azoknak a tetten ért tolvajoknak a cselekménye, akik az erőszakot nemcsak a menekülésük, hanem az ellopott dolog megtartása végett is alkalmazzák [2012. évi C. tv. 365. § (2) bek. első ford., (3) bek. f) pont].

EBH 2018.B.8.

I. A terrorcselekmény büntette célzatos bűncselekmény, amelynek (1) bekezdés a) pontja szerinti esetében a célzat a törvényi tényállásban felsorolt passzív alanyok valamelyikének valaminek tevésére, nem tevésre vagy eltérésre kényszerítése. Éppen a passzív alanyok (állami szerv, más állam vagy nemzetközi szervezet) specialitása, fontossága miatt minősül a kényszerítés terrorcselekménynek, s megvalósulásához további terrorista cél nem szükséges [2012. évi C. tv. 314. § (1) bek. a) pont].

II. Megalapozatlanság miatt az elsőfokú ítélet csak akkor helyezhető hatályon kívül, ha a megalapozatlanság a másodfokú eljárásban nem küszöbölhető ki. A részleges megalapozatlanság másodfokon az iratok tartalma alapján, helyes ténybeli következtetés vagy bizonyítás útján kiküszöbölhető, annak mennyiségi korlátja nincs, részleges megalapozatlanság kiküszöbölése a másodfokú eljárásban kötelező. A hiányos vagy iratellenes tényállás tehát teljes, a másodfokú eljárásban ki nem küszöbölhető megalapozatlanságot fogalmilag nem eredményezhet [1998. évi XIX. tv. 352. § (1) bek. a) pont; 376. § (1) bek.].

III. Az indokolási kötelezettség teljesítése csak megalapozott, illetve megalapozottá tett tényállás tekintetében vizsgálható, amennyiben ugyanis tények megállapítása hiányzik, úgy az azokra vonatkozó indokolás sem kérhető számon [1998. évi XIX. tv. 351. §; 373. § (1) bek. III. pont a) pont].

IV. Az eljárási törvényt és a bírói függetlenséget sérti a hatályon kívül helyező végzésben az elsőfokú bíróság más tanácsa általi tárgyalásának abból az okból történő elrendelése, mely szerint ugyanazon tanácstól adott esetben a bizonyítékok eltérő értékelése nem várható el [Alaptörvény 26. cikk (1) bek.; 2011. évi CLXII. tv. 1. § (1) bek.; 1998. évi XIX. tv. 78. § (3) bek., 378. § (2) bek., 403. § (3)-(4) bek.].

EBD 2018.B.9.

Aki a valótlan tartalmú adóbevallást olyan személlyel nyújtja be, akinek a bevallás valótlan voltáról nincs tudomása, a magánokirat-hamisítást is közvetett tettesként követi el [1978. évi IV. tv. 20. § (2) bek., 276. §].

EBD 2018.B.10.

A jelentős mértékű és többször megvalósított sebességtúllépés közvetlen veszély okozása nélkül nem valósítja meg a közúti veszélyeztetés büntetettét [2012. évi C. tv. 234. §].

EBH 2018.B.11.

I. A javak elleni jogtalan támadást gépjárművel végrehajtó támadót gépjárművel nyomon követni, s a jogtalanul elvett javak visszaadásának kikényszerítése végett utolérni olyan törvényes joggyakorlás, amely védelmi cselekmény, a javak ellen intézett jogtalan támadást elhárító magatartás. Az ebből eredő nem szándékolt súlyosabb következmény kockázatát ez esetben is a jogtalan támadó viseli [2012. évi C. tv. 22. § (1) bek.].

II. A jogos védelem körében a javak ellen intézett jogtalan támadás a jogszerűen tulajdonban tartott vagy birtokolt vagyontárgy eltulajdonítást célzó elvétele, elragadása. A saját, illetve más javai ellen az elvétellel intézett jogtalan támadás elhárításának törvényes módja az elvétel folyamatának a védekező általi megszakítása, amely megvalósul a dolognak a tetten ért tolvajtól visszaszerzésével, ha a dolog feletti jogos uralmi helyzet így visszaállítható. Ennek az elhárító cselekménynek szükséges, jogszerű módja az, ha a tulajdonos (védekező) – a javak védelme, azok visszaszerzése érdekében – forró nyomon üldözőbe veszi a tetten ért tolvajt [2012. évi C. tv. 10. § (1) bek., 22. § (1) bek., 365. § (2) bek., 370. § (1) bek.; 1998. évi XIX. tv. 127. § (3) bek.].

III. Javak elleni jogtalan támadás elhárítása érdekében kifejtendő jogszerű védekező cselekményt a törvény nem szűkíti le az elvétel testi erővel történő fizikai megakadályozására, mert a javak elleni támadáshoz az elhárító magatartás – természetes módon – szükségszerűen éppen a dolog visszaszerzésével, tényleges hatalomban tartásával valósul meg [2012. évi C. tv. 10. §, 20. § (1) bek., 371. § (1) bek.].

IV. A jogos védelem körében kifejtett szükséges elhárító cselekmény nélkülözi a szándék bűnösségét, a szándék bűnösségének hiányából következik, hogy az ilyen szándékot nélkülöző cselekménynek gondatlan bűnösségi eredménye sem lehet, az fogalmilag kizárt. Ha az alapcselekmény jogszerű és nem büntetendő (mert nem veszélyes a társadalomra), úgy ahhoz gondatlanság sem társulhat [2012. évi C. tv. 7. §, 9. §].

V. A megtámadottat nem lehet a bűncselekménnyel szembeni védekezés lehetőségétől megfosztani amiatt, hogy a jogtalan támadás helyét, idejét, módját, eszközét a bűncselekmény elkövetője választja meg. A jogtalan támadó megtámadottal szembeni helyzeti előnye éppen ebben az önkényben áll, s a védekezéshez fűződő jog emiatti elvitatása a kockázatmentes elkövetés (bűnözés) elfogadását, ezáltal közvetve ösztönzését jelentené [2012. évi C. tv. 22. § (1) bek.].

EBH 2018.B.12.

Ha az ítélet kihirdetés előtt írásba foglalt rendelkező része szerinti büntetés és a szóban kihirdetett ítélet szerinti büntetés tartama eltér egymástól, a kihirdetett ítélet szerinti tartam az irányadó akkor is, ha az ítélet kihirdetés előtt írásba foglalt rendelkező része, illetve az írásba foglalt ítélet rendelkező része és indokolása azonos.

Így a büntetés szóban kihirdetett tartama lesz irányadó akkor is, ha annak kihirdetésére tévesen, az eljáró tanács szándékától eltérően került sor [1998. évi XIX. tv. 257. § (4) bek., 262. § (2)-(3) bek., 373. § (1) bek. III. b) pont].

EBH 2018.B.13.

I. A hivatali vesztegetés büntettének hatályos Btk. szerinti szabályozása eltér az 1978. évi IV. törvény ugyanezen bűncselekményekre vonatkozó különös részi tényállásaitól [1978. évi IV. tv. 250-253. §].

A hatályos Btk. a hivatali vesztegetés tényállásában az aktív vesztegető büntetendő cselekményeiről rendelkezik (293. §). A hivatali vesztegetés elfogadásáról szóló 294. § pedig a passzív vesztegetés elkövetési magatartásait állapítja meg. Az aktív és passzív vesztegető tényállásszerű vesztegetési cselekményei – eltérően az 1978. évi IV. törvény rendelkezéseitől – nem teljes terjedelemben alkotják ugyanannak a korrupciós kapcsolatnak az előny adásával, ígéretével szemben az adott vagy ígért előny kérésével, elfogadásával vagy az ezeket a magatartásokat tanúsítóval egyetértéssel szimmetrikusan teljessé váló korrupciós kapcsolat egymást kiegészítő, szemben lévő két oldalát [1978. évi IV. tv. 250-253. §; 2012. évi C. tv. 293. §, 294. §].

II. A korábbi Btk. (1978. évi IV. tv.) alapján a jogtalan előny átadója és elfogadója az előny átadásának befejezettségével egyaránt bűncselekményt valósított meg. Az új Btk. szerint az előny elfogadója továbbra is bűncselekményt követ el – hivatali működése alatti és azt követő előny elfogadása esetén is –, az előny átadója viszont a hivatalos személy hivatali működésének befejezése után csak akkor, ha a hivatalos személy tevékenységének befolyásolására vonatkozó elhatározása bizonyított, mert a jogalkotó a befolyásolni törekszik tényállási elemmel jövőbe mutató célzattal egészítette ki a törvényi tényállást.

Ha a hivatalos személy (passzív vesztegető) a működése közben megszegi kötelezettségét és az aktív vesztegető a működés befejezése után ad előnyt, akkor az aktív oldalon cselekvő elkövető nem feltétlenül bűnös.

Amennyiben bizonyított, hogy az aktív vesztegető már a hivatalos személy működése közben elhatározta a jogtalan előny későbbi juttatását, és ezt a szándékát kifejezte, akkor az aktív oldalon álló elkövető cselekménye is tényállásszerű, ellenkező esetben pusztán az előny önkéntes utólagos adása nem valósít meg bűncselekményt.

III. Az anyagi jogban bekövetkezett törvényi változás lényege tehát, hogy az ügyintézés lezárását követően történt előny adása differenciált megítélés tárgyává vált. Az ügyintézés lezárását követően az előny adása a célzat megállapíthatóságától vagy hiányától függően valósíthat meg bűncselekményt vagy – jöllehet aktív, ám – nem büntetendő magatartást.

Az előny utólagos juttatása – kizárólag az átadó részéről – akkor nem bűncselekmény, ha nem lehet arra következtetni, hogy ezt az ügyfél a hivatalos személy

éppen folyamatban lévő vagy jövőbeni tevékenységének befolyásolása célzatával adja. A hivatalos személy általi elfogadás – akár hatósági működésének befejezése után is – mindenképpen passzív vesztegetés, tehát bűncselekmény [1978. évi IV. tv. 250. §, 253. §; 2012. évi C. tv. 7. §; 293. §, 294. §].

IV. Rendes jogorvoslat (így harmadfokú felülbírálat) esetében is a büntetőeljárás szabályok megtartásának ellenőrzése az első, s csak ezt követően kerül sor a tényállás megalapozottságának vizsgálatára, kivéve, ha az indokolási kötelezettség teljesítése a vitás, mert az eljárási szabályok megtartásának vizsgálata ebben az egy vonatkozásban megelőzi a tényállás megalapozottságának vizsgálatát. Az indokolási kötelezettség teljesítése ugyanis csak a megalapozott, illetve megalapozottá vált tényállás tekintetében vizsgálendő.

V. A felülvizsgálati határozat megalapozatlanságának kiküszöbölésére másod- és harmadfokú felülbírálat során eltérő terjedelmet biztosító eszközök állnak rendelkezésre. A harmadfokú bíróság által elvégezhető tényállás-kiegészítés és -helyesbítés csak a meglévő tényállásba illeszkedő ténymegállapítást eredményezhet, attól eltérőt nem.

Ami pedig nem tartozik a harmadfokú bíróság – másodfokhoz képest szűkebb – reformációs (tényjavítás lehetőségét biztosító) jogkörébe, úgy az értelemszerűen a hatályon kívül helyezés (kasszáció) jogkörébe kerül [1998. évi XIX. tv. 351. § (1), (2) bek., 352. § (1), (2) bek., 373. § (1) bek. III. a) pont; 388. § (1), (2) bek., 399. § (5) bek.].

EBH 2018.B.14.

I. A súlyosítási tilalomba ütköző, konkrétan ki nem szabható büntetésekről, nem alkalmazható intézkedésekről a súlyosítási tilalom tartalmát meghatározó Be. 354. § (4) bekezdése taxatív felsorolást ad. Mindaz, ami nem ütközik az e törvényhely által felsoroltakba, az kiszabható, illetve alkalmazható, függetlenül attól, hogy – jóllehet, nem sérti a súlyosítási tilalmat – adott esetben a terheltre nézve hátrányosabb lehet [1998. évi XIX. tv. 354. § (1), (4) bek.].

II. A terhelt terhére bejelentett tárgyalás tartására irányuló kérelem hiányában nem sérti a súlyosítási tilalmat, ha az elsőfokú bíróság a tárgyalás mellőzésével hozott végzéssel kiszabott pénzbüntetés helyett – a tárgyaláson felmerült új bizonyíték és ennek folytán új tény megállapítása nélkül is – közérdekű munkát szab ki. A pénzbüntetés és a közérdekű munka között a büntetőeljárásról szóló törvény a súlyosítási tilalom tekintetében nem tesz különbséget [2012. évi C. tv. 47. §, 50. §; 1998. évi XIX. tv. 354. § (1), (4) bek., 549. § (4) bek.].

III. Sérti ezzel szemben a súlyosítási tilalmat, ha a másodfokú bíróság a terhelt terhére bejelentett tárgyalás tartására irányuló kérelem hiányában az első fokon tárgyalás mellőzésével hozott végzéssel kiszabott egy büntetésen felül további büntetést vagy büntetéseket szab ki [1998. évi XIX. tv. 354. § (1), (4) bek., 549. § (4) bek.].

IV. A garázdaság vétsége és a könnyű testi sértés vétsége egyaránt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. E bűncselekmények miatt a közérdekű munka kiszabását a Btk. 33. § (4) bekezdése önállóan megalapozza. Aszerint, ha a bűncselekmény büntetési tételének felső határa háromévi szabadságvesztésnél nem súlyosabb, szabadságvesztés helyett elzárás, közérdekű munka, pénzbüntetés, foglalkozástól eltiltás, járművezetéstől eltiltás, kitiltás, sportrendezvények látogatásától való eltiltás vagy kiutasítás, illetve e büntetések közül több is kiszab-

ható. A pénzbüntetés és a közérdekű munka e rendelkezésben is mindennemű differenciálás nélkül áll egy sorban [2012. évi C. tv. 33. § (4) bek., 164. § (1), (2) bek., 339. § (1) bek.].

EBD 2018.B.15.

A perújítás során hozott új ítélet meghozatalánál is vizsgálni kell, hogy az elkövetéskor vagy az elbíráláskor hatályos Btk.-t kell-e alkalmazni [2012. évi C. tv. 2. §; 1998. évi XIX. tv. 415. § (1) bek.].

EBH 2018.B.16.

Ha a megbízhatósági vizsgálat során a büntetés-végrehajtási zászlós hivatali (szolgálati) beosztását kihasználva azt a látszatot kelti, hogy egy, a média érdeklődésének középpontjába került fogvatartottról bizalmas információkat hajlandó közölni, és saját kezdeményezésére a védelmi tiszttől kapott pendrive-ra adatokat visz fel, amit a védelmi tisztnak át is ad, továbbá vállalja, hogy egy ellenőrizhetetlen telefonszámon további adatokat szolgáltat és mindezért jogtalan előnyt fogad el, elköveti a hivatali vesztegetés elfogadásának büntettét [2012. évi C. tv. 294. § (1) bek.].

EBH 2018.B17.

Az ittas állapotban járművezetés megvalósulásához elegendő, ha az elkövetőnek a vezetéskor a szervezetében annyi alkohol van, amely alkalmas a törvényben írt alkoholszint előidézésére [2012. évi C. tv. 236. § (1) bek., 240. § (3) bek.].

EBD 2018.B.18.

A nyomozás megszüntetését követően, az elévülési idő eltelte után a gyanúsítottal szemben indított másik büntetőügyben felmerült új bizonyítékra tekintettel nem rendelhető el a korábbi bűnügy nyomozásának folytatása [1978. évi IV. tv. 33. § (1) bek. b) pont; 2012. évi C. tv. 26. § (1) bek.; 1998. évi XIX. tv. 190. § (1) bek. a) pont].

EBH 2018.B.19.

A véleménynyilvánítás szabadsága nem korlátlan, és nem élveznek védelmet a gyalázkodó, bűncselekmény elkövetésére utaló, valótlan tartalmú tényállítások. Az olyan, a közszereplő működésével kapcsolatos tényállítások, amelyek – valószínűségük esetén – a közszereplő ellen büntető-, szabálysértési vagy fegyelmi eljárás megindításának alapjául szolgálhatnak, meghaladják a szabad véleménynyilvánítás alkotmányos határait, és alkalmasak a sértett jó hírének, becsületének megsértésére [2012. évi C. tv. 226. § (1) bek.].

EBH 2018.B.20.

A megismételt perújítási eljárásból nem kizárt a perújítás megengedhetőségének a kérdésében döntő, hatályon kívül helyezett végzés meghozatalában részt vett bíró [1998. évi XIX. tv. 351. § (2) bek., 376. § (1) bek., 413. § (2) bek.].

EBH 2018.B.21.

A súlyosítási tilalom a felülvizsgálati eljárás eredményeként megismételt másodfokú eljárás során is érvényesül, ezért a másodfokú bíróság főszabályként nem szabhat ki súlyosabb büntetést annál, mint abban a másodfokú határozatban, amelyet a terhelt javára benyújtott felülvizsgálati indítvány támadott [1998. évi XIX. tv. 354. §, 405. § (1) és (2) bek., 406. §].

EBD 2018.B.22.

A büntetés végrehajtásának elhalasztása esetén a három hónapos határidő nem a kérelem előterjesztésétől, hanem az ítélet jogerőre emelkedésétől számít [2013. évi CCXL. törvény 39. § (2) bek. a) pont, 44. § (2) bek.].

EBD 2018.B.23.

Abból, hogy a külföldi állampolgárságú terhelttel szemben külföldön lefolytatott büntetőeljárás során kényszervallatást alkalmaztak, és ezért a kihallgatást végző rendőrök ellen büntetőeljárás is indult, még nem vonható le az a következtetés, hogy a vele szemben kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtása súlyosan sértené a büntetőeljárás során a terheltet megillető nemzetközi szerződésben, vagy az európai uniós aktusban rögzített alapvető jogokat, és ezért annak kibocsátását meg kellene tagadni [2012. évi CLXXX. törvény 5. § (1) bek. f) pont].

EBH 2018.B.24.

I. Végzettség miatt nem valósítja meg az állatkínzás büntetést, aki az emberek testi épségét, egészségét közvetlen támadással fenyegető kutyát lelövi [2012. évi C. tv. 15. § f) pont, 23. § (1) bek., 244. § (1) bek. a) pont, (2) bek. b) pont].
II. A támadás élőlény általi, más ellen irányuló ártó vagy veszélyeztető erő kifejtés, amellyel szemben helye van védekezésnek. Az állat általi támadással szembeni védekezés lehetősége pedig nem szűkebb, mint amikor a támadást ember hajtja végre [2012. évi C. tv. 22. § (1) bek., 23. §].

EBD 2018.B.25.

Az egyidejűleg lőfegyverre és lőszerre elkövetett tényállásszerű elkövetési magatartások esetén egyrendbeli bűncselekmény, lőfegyverrel és lőszerrel visszaélés megállapításának van helye [2012. évi C. tv. 325. §].

EBD 2018.B.26.

Nem kifosztás, hanem lopás bűncselekménye valósul meg, ha a terhelt kihasználva, hogy a sértett nem figyel, kikapja a táská tetején levő pénztárcát, és elszalad vele [2012. évi C. tv. 366. § (1) bek. c) pont, 370. § (1) és (2) bek. b) pont bd) alpont].

EBH 2018.B.27.

I. A 2018. július 1. napján hatályba lépett 2017. évi XC. törvény, a Be. rendelkezéseit a hatálybalépésekor folyamatban lévő harmadfokú eljárásban is alkalmazni kell [2017. évi XC. törvény 868. § (1) bek.].

II. Amennyiben a másodfokú bíróság a vádlott bűnösségét olyan bűncselekményben is megállapította, amelyről az elsőfokú bíróság nem rendelkezett, az elsőfokú bíróságéval ellentétes döntést hozott, úgy ítélete ellen fellebbezésnek van helye. A fellebbezéssel azonban csak az ellentétes döntés, illetve a másodfokú bíróság ítéletének azon rendelkezése vagy része támadható, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálatára eredményezett. A másodfokú ítéletnek egyéb rendelkezése, illetve része ellen nincs helye fellebbezésnek [2017. évi XC. törvény 615. § (2) bek. c) pont, (3) és (5) bek.].

III. A korábbi jogszabály alapján még joghatályosan előterjesztett olyan rendelkezés elleni fellebbezés elbírálását a bíróság mellőzi, amely ellen a Be. alapján már nincs helye fellebbezésnek [2017. évi XC. törvény 870. § (3) bek.].

IV. Nincs helye harmadfokú felülbírálatnak a másodfokú ítéletben megállapított olyan bűncselekmény kapcsán, ami a vádlott terhére már az elsőfokú bíróság által megállapított bűncselekménnyel alaki halmazatban áll, mivel a másodfokú ítéleti változtatás nem eredményezett a bűnösség kérdésében eltérő döntést, csupán annak a cselekménynek a minősítését érintette, amelyben az elsőfokú bíróság a vádlott bűnösségét már megállapította [2017. évi XC. törvény 615. § (2) bek. c) pont].

V. A harmadfokú bíróság a határozatát arra a tényállásra alapítja, amely alapján a másodfokú bíróság az ítéletét meghozta, kivéve, ha a másodfokú bíróság ítélete a fellebbezéssel érintett ellentétes döntés tekintetében megalapozatlan; azaz, a harmadfokú bíróság kizárólag a fellebbezhető ítéleti rendelkezés kapcsán vizsgálja a tényállás megalapozottságát, a fellebbezéssel nem érintett bűncselekmény tekintetében ezt nem vizsgálhatja [2017. évi XC. törvény 619. § (1) és (4) bek.].

VI. A harmadfokú bíróság akkor bírálja felül a kiszabott büntetést vagy alkalmazott intézkedést is, ha az a fellebbezés, amely a másodfokú bíróság ítéletének azon rendelkezését vagy részét sérelmezi, amely az ellentétes döntéssel összefügg, eredményes, és a harmadfokú bíróság e körben a bűnösség megállapítására, illetve a bűncselekmény minősítésére vonatkozó rendelkezést megváltoztatja [2017. évi XC. törvény 590. § (5) bek. d) pont, 615. § (3) bek. b) pont, 618. § (3) bek. b) pont].

VII. Az eredményes másodfellebbezés következménye, hogy a harmadfokú bíróság az ítélet fellebbezéssel nem érintett része tekintetében is felülbírálja az ítéletet, ideértve a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezést – ha a terheltet fel kell menteni vagy vele szemben az eljárást meg kell szüntetni –, továbbá a bűncselekmény minősítését, a kiszabott büntetést, valamint az intézkedést [2017. évi XC. törvény 590. § (5) bek. a)-c), d) pont, 618. § (3) bek. a), b) pont].

EBD 2018.B.28.

A sikkasztás és a csődbűncselekmény alaki halmazata csak látszólagos, a specialitásra tekintettel kizárólag a csődbűncselekményt kell megállapítani [1978. évi IV. tv. 290. §, 317. §].

Közigazgatási szakág

2018-ban a Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium közigazgatási szakága 32 elvi határozatot és 2 elvi bírósági döntést tett közzé. E számok alapján az elvi közzétételi tanács aktív tevékenységet látott el. Az elvi határozatok tárgya igen változatos volt.

EBH 2018.K.1.

A titkos információgyűjtés során beszerzett bizonyítékok jogszerűségi felülvizsgálatára a közigazgatási bíróság törvényi felhatalmazás hiányában nem jogosult. Ennélfogva, miután az EUB döntésében előírt kontradiktórius eljárásban való felülvizsgálat a közigazgatási perben nem valósulhat meg, mindaddig, amíg a büntető bíróság döntésével azok beszerzésének jogszerűségéről nem dönt, bizonyítékként nem használhatók fel. A szabad bizonyítás rendszeréből következően valamennyi, az eljárás során feltárt körülmény mérlegelése alapján kell az ügyben a tényállást megállapítani. Az EUB ítéletéből nem következik, hogy bármely körülménynek kizárólagos jelentőséget kellene tulajdonítani. Az új eljárásban az adóhatóság a Ket. 50. § (6) bekezdése alapján köteles a feltárt bizonyítékok értékelésére, mérlegelésére. A 18/2018. számú közigazgatási elvi határozat szerint a hamis adat és a hamis (hamisított) okirat egymást nem fedő kategóriák. A hamis okirat benyújtása mindazonáltal megdönthető vélelmet jelent arra nézve, hogy hamis adat vagy tény közlésére került sor. Az idegenrendészeti hatóság – egyéb bizonyíték hiányában – a hamis (hamisított) okirat alapján okszerűen vonhatja le azt a következtetést, hogy az okirattal igazolt adat hamis. Az ügyfél azonban bizonyíthatja, hogy a hamis (hamisított) okiratban szerepelt adat valós. A 21/2018. számú közigazgatási elvi határozat alapján a gyermek családból történő kiemelését és ideiglenes elhelyezését elrendelő hatósági intézkedést eredményezhet, ha a szülő elmulasztja a gyermeke kötelező védőoltásainak beadatását, annak végrehajtását a gyermek elrejtésével akadályozza, és megtagadja az együttműködést az egészségügyi és gyermekvédelmi szervekkel.

Munkaügyi szakág

A Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium munkaügyi szakágában működő elvi kiválasztó tanács 2018. évben 35 elvi határozatot és 3 elvi döntést választott ki a Kúriai Döntésekben való közzétételre. Az elvi határozatok – a teljesség igénye nélkül – a következő jogértelmezési kérdésekről tartalmaznak állásfoglalást.

EBH 2018.M.8.

Az özvegyi nyugdíjra irányuló igény elutasításának egyik esetéről, az élettársi kapcsolat megállapíthatóságáról szóló döntés szerint ezt nem a házasság, hanem a házassági életközösség fennállása zárja ki.

EBH 2018.M.9.

A polgári jogi igény büntetőeljárásban való érvényesítéséről az elvi határozat azt mondta ki, hogy „ez a követelés bírósági úton való érvényesítésének minősül, ezért az elévülés megszakadását eredményezi.”

EBH 2018.M.11.

A munkavállalói tartozás megfizetésére irányuló munkáltatói írásbeli felhívást, amely tartalmazza a munkáltatói igény keresettel való érvényesítésének a lehetőségét is, nem lehet az Mt. 285. § (2) bekezdés szerinti fizetési felszólításnak minősíteni.

EBH 2018.M.13.

Az emberi reprodukciós eljárással összefüggő kezelés alatt fennálló felmondási védettséget a Kúria úgy értelmezte, hogy az esetleges sikertelenül befejeződött kezelés után e védettség megszűnik, de az újabb emberi reprodukciós eljárással a felmondási tilalom újból megkezdődik.

A munkáltató kártérítési felelőssége vizsgálatánál irányadó „ellenőrzési kör” fogalmát az M.20. számú elvi határozat tartalmazza. Eszerint, e fogalmon minden olyan objektív tény és körülményt érteni kell, amelynek alakítására a munkáltatónak lehetősége van. Ugyanez a döntés állásfoglalást tartalmaz a kárenyhítési kötelezettség általánostól eltérő értékelhetősége lehetőségéről is.

EBH 2018.M.19.

Az Mt.-nek a vezető (ügyvezető) 2012. november 30-án a vezetői tevékenységével összefüggésben történt károkozó magatartása megítélésénél irányadó szabályai (szemben az 1992. évi XXII. törvény rendelkezéseivel) nem írják elő a Ptk. alkalmazását. Ezért az Mt. 209. (4) bekezdés helyes értelmezése szerint a vezető gondatlan károkozás esetén is a teljes kárért felel.

EBH 2018.M.22.

A Ptk. rendelkezéseinek értelmezéséből a Kúria arra következtetett, hogy bizonyítottság hiányában a Ptk. jogi személyek létesítésére vonatkozó rendelkezéseiből nem következik, hogy a betéti társaság tagjai személyes közreműködésükre tekintettel a munkájukat munkaviszony keretében végezték.

Az 1952. évi III. tv. (régi Pp.) 235. § (1) bekezdése alapján az M.25. számú elvi határozat megállapította, hogy mulasztásos ítélet meghozatalának eljárásjogi feltételei fennállásakor a fellebbezési eljárásban nincs lehetőség a fél által az elsőfokú eljárásban bejelenteni elmulasztott tények, bizonyítékok figyelembevételére.

A külföldi munkavállaló részére megállapítandó nyugdíj számításának és az ellátás feltételeinek értelmezéséről szól az M.16. számú határozat. Ennek alapján a külföldi munkavállaló által Magyarországon fizetett jogfenntartó járulék időtartamát és az annak alapjául szolgáló jövedelmet – átfedő idő és a külföldi társszervszolgálati idő igazolása hiányában – a magyar (nemzeti) nyugdíj és a közösségi nyugdíj (pro rata) számításához magyar szolgálati időként és átlagkeresetként is figyelembe kell venni.

EBH 2018.M.23.

A munka világában a véleménynyilvánítás szabadságát a munkavállaló (közalkalmazott) korlátozottan gyakorolhatja (Alkotmánybíróság 14/2017.(VI.30.) AB határozatának [33] pontja), a szóban lévő jog munkáltató általi megsértését erre tekintettel lehet megállapítani.

EBD 2018. M.30., M.31., M.12.

A közzétett elvi döntések a versenytilalmi megállapodásban kikötött ellenérték megfeleléséről, a közalkalmazott jubileumi jutalomra irányuló igénye elévüléséről, továbbá a hivatásos állomány tagja kifogástalan életvitelének követelményéről tartalmaznak iránymutatást.

Polgári Kollégium

Az ítéleti bizonyosság elméleti és gyakorlati kérdései

„Az ítéleti bizonyosság elméleti és gyakorlati kérdései” tárgykörének a joggyakorlat-elemzés szempontjából legfontosabb jellegzetessége, hogy az nem jelenik meg egy vagy néhány jól körülhatárolható tételes jogi szabály és ahhoz kapcsolódó bírói gyakorlat formájában. Ehelyett az általánosításnak és absztrakciónak csak egy magasabb szintjén jelentkező, elvont fogalomként határozható meg. Kialakulása az eljárásjog több rendelkezése együttes érvényesülésének az eredménye, amelyben különösen nagy szerephez jutnak a bizonyítási eljárásra vonatkozó, valamint az azzal összefüggő alapelvi szintű rendelkezések. E komplexitásból és közvetettségből eredően a joggyakorlat-elemző csoport úgy ítélte meg, hogy a vizsgált téma megközelítésére és bemutatására elsősorban elméleti irányból, különösen az ismeretelmélet és a jogelmélet oldaláról nyílhat lehetőség.

A vizsgálat tárgyának közelebbi megismeréséhez vezető út első lépéseként a joggyakorlat-elemző csoport felkutatta, összegyűjtötte és feldolgozta az adott tárgykörrel összefüggésbe hozható szakirodalmat. A szakirodalom tanulmányozása alapján megállapítható volt, hogy az ítéleti bizonyosság eléréséhez szükséges bizonyítás átfogó témakörében a különböző jogi és nem jogi szakfolyóiratokban igen nagyszámú tanulmány jelent meg, amelyekre jellemző a büntetőjogi tárgyú írások túlsúlya. Kimutatható volt továbbá, hogy a fellelhető dolgozatok meghatározó többsége egy-egy részterület feldolgozását tűzte célul, és szinte teljesen hiányoztak a témát átfogó jelleggel tárgyaló munkák. A joggyakorlat-elemző csoport ezzel szemben összefoglaló véleményében arra tett kísérletet, hogy átfogó jelleggel mutassa be és elemezze a bizonyítás szükséges mértékének legfontosabb meghatározó tényezőit. Az összefoglaló vélemény megkísérelte a csoport tagjai által készített, egyes részterületeket feldolgozó résztanulmányok legfontosabb megállapításainak, azok lényeges tartalmának tömörítését és egységes gondolatmenet köré rendezését. Ennek során rendező elvként érvényesült, hogy az egyes tényezők milyen hatással vannak és hogyan, mi módon fejtik ki hatásukat az ítélethozatalhoz szükséges bizonyítás mértékének alakításában.

A joggyakorlat-elemző csoport állást foglalt amellett, hogy „Az ítéleti bizonyosság elméleti és gyakorlati kérdéseinek” témaköre a korábbi években kialakult formában, konvencionális joggyakorlat-elemzés keretében nem vizsgálható. Az ítéleti bizonyosság ugyanis elvont fogalom, amely sehol nem jelenik meg olyan konkrét formában, mint pl. egy kereseti kérelem, ennek ellenére minden bírói ítéletben jelen van. Emellett komplex fogalom is, ezen belül nemcsak összetett, hanem multidiszciplináris jellegű is, amelynek elemzésével és leírásával egyidejűleg több tudományág is foglalkozik, ezért a vizsgálat tárgyának e jogi és nem jogi jellegzetességeiből következően, a tételes joghoz képest az általánosságoknak egy magasabb fokán kellett keresnünk a válaszokat. Emiatt a végeredmény sem jelenhetett meg normatív formában: a cél nem egy kollégiumi vélemény előkészítése vagy más sorvezető megalkotása, hanem a problematika különböző aspektusait, legfőbb területeit bemutató és feldolgozó elemzések elkészítése volt. Ugyanakkor a joggyakorlat-elemző csoport nem kívánt teljesen eltávolodni a bírói

gyakorlattól és lemondani annak az elemzés tárgya szempontjából releváns összetevői vizsgálatáról. Ennek érdekében megkísérelte a téma jogalkalmazási szempontból jelentős területeire irányuló kérdőívek szerkesztését, amelyeket az ország összes bírása részére megküldött, kérve annak kitöltését és visszaküldését. Az összefoglaló vélemény a beérkezett válaszok – a jogtudományokban eddig kevésbé ismert és alkalmazott – szociológiai és statisztikai módszerrel készült feldolgozását tartalmazza.

A joggyakorlat-elemző csoport az összefoglaló véleményében törekedett az ítéleti bizonyosság kialakulási folyamatának több tudományág oldaláról történő megközelítésére. Ennek eredménye a filozófiai-ismeretelméleti, a logikai és a pszichológiai fejezet elkészítése. E tudományágak olyan közvetlen és adekvát kapcsolatban állnak a bizonyosság szükséges mértékének kérdéseivel, hogy aggálytalanul beilleszthetők voltak a dolgozat valamely szerkezeti egységébe. Ugyanakkor szükségesnek láttuk a vizsgálódás kiterjesztését olyan más tudományágak megismerési módszereire is, amelyek a bírói bizonyossággal szoros kapcsolatban nem állnak, a kettő között nincs átjárhatóság, a párhuzamba állítás és összehasonlítás azonban számtalan tanulsággal szolgálhat.

A bírói döntés meghozatalához szükséges bizonyítás mértékének az alakulásával kapcsolatban – az összefoglaló véleményben leírtak alapján – megállapítható a meghatározó tényezőknek egy-egy konkrét ügyben is közreható nagy száma, valamint azoknak esetről-esetre változó intenzitása. Ezért indokolt annak kiemelése, hogy e szükséges mérték – bár mutat közös vonásokat – konkrét ügyenként eltérő és nagyszámú egyedi meghatározó tényező függvénye. Az összefoglaló vélemény ezek közül a legfontosabbakat próbálta összegyűjteni és elemezni. A vizsgált fogalomnak ebből az összefüggésrendszerből történő kiemelése, vagy bármely meghatározó tényezőnek az abszolutizálása tévedésekhez és az eredmény torzulásához vezethet. Ezért a leírtakból konkrét ügyekre vonatkozó közvetlen következtetések nem vonhatók le.

A jegyző előtt indított birtokvédelmi ügyek bírósági gyakorlata

A Kúria elnöke 2017. február 1-jén joggyakorlat-elemző csoportot hozott létre, amelynek a feladata a jegyző birtokvédelmi ügyben hozott határozatának megváltoztatása iránt indított perek gyakorlatának áttekintése volt.

E tárgykör vizsgálatának időszerűségét az adta, hogy a jogalkotó a jegyző által a birtokvédelmi ügyben hozott határozat megváltoztatására irányuló különleges eljárást a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) hatályba lépésével egyidejűleg (2014. március 15.) iktatta be a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952-es Pp.) XX/A. Fejezetébe, miként lényegileg ugyanígy különleges eljárásként került szabályozásra a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) XLI. Fejezetében is.

A csoport e körben empirikus módon, aktavizsgálat útján tárta fel a magyar bírósági joggyakorlatot. Az aktavizsgálat szempontrendszere a csoport vezetőjének megkeresésére a törvényszéki kollégiumvezetők által megküldött szakmai anyagok és kérdésfelvetések alapján került kialakításra.

A joggyakorlat-elemző csoport a vizsgált tárgykört illetően az összefoglaló véleményében számos megállapítást tett, ezek közül – példálózó jelleggel – az alábbiak emelendők ki:

- A joggyakorlat-elemző csoport a Pp. alkalmazási körében kimondta: ha a keresetlevél tartalmaz határozott kereseti kérelmet, de az nem felel meg az anyagi jogi szabályoknak, a keresetlevél visszautasításának nincs helye, azt perfelvételre alkalmasnak kell tekinteni, és a perfelvételi tárgyaláson a bíróságnak az anyagi pervezetés eszközével kell közrehatnia abban, hogy a felperes pontosítsa a kereseti kérelmét.
- A birtokvédelmi perben kizárólag a jegyző adott ügyben hozott érdemi határozatának megváltoztatására van lehetőség. A határozat hatályon kívül helyezésére akkor sem kerülhet sor, ha a jegyző saját eljárására vonatkozó lényeges eljárási szabályt sértett, a bizonyítási eljárást nem megfelelően folytatta le, végrehajthatatlan határozatot hozott vagy elmulasztott kérelmekről rendelkezni, továbbá, ha megsértette a 17/2015. (II. 16.) Korm. rendelet vagy a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) – 2018. január 1-jétől az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (Ákr.) – szabályait.
- Gyakori, hogy a bíróság a jegyző határozatának megváltoztatására irányuló perben előkérdésnek tekinti a tulajdonjog, szolgalmi jog stb. bejegyzésére irányuló igény eldöntését, erről a felet tájékoztatja, és a megindított per jogerős elbírálásáig a per tárgyalását felfüggeszti. A joggyakorlat-elemző csoportnak az az álláspontja, hogy ez utóbbi gyakorlat csak azokban az esetekben helytálló, amelyekben az ingatlan-nyilvántartáson kívüli jogára hivatkozó fél kifejezetten kéri, hogy ezt a jogát az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezzék.
- A joggyakorlat-elemző csoport véleménye szerint tárgyi keresethalmazatként kell kezelni, ha a felperes kéri a jegyző határozatának megváltoztatását, de további birtokháborító magatartást vagy magatartásokat is megjelöl. Miután ezzel valós tárgyi keresethalmazat keletkezik, az illetékszámításnál az előterjesztett igények együttes értékét kell figyelembe venni.
- A joggyakorlat-elemző csoport álláspontja szerint minden esetben külön kell vizsgálni, hogy a felülvizsgálati kérelemmel érintett kérdés tárgya volt-e a jegyző előtti eljárásnak vagy sem, mert ha nem volt tárgya, önállóan kell vizsgálni, hogy van-e bármely más oka a hivatalból történő elutasításnak.

A rokontartás szabályaival kapcsolatos ítélkezési gyakorlat

A Kúria elnöke az ítélkezési tevékenység vizsgálata céljából, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 29-30. §-ában foglalt rendelkezések alapján indokoltnak látta megvizsgálni a rokontartás szabályaival kapcsolatos joggyakorlatot, ezért e tárgykörben joggyakorlat-elemző csoport felállításáról döntött 2017 februárjában.

A csoport összetétele garanciát jelentett arra, hogy a vizsgált kérdéskör több szempontból történő körüljárására kerüljön sor, mivel – a fentiek szerint – abban első-, másodfokon, illetve a Kúrián dolgozó bírák, gyakorló ügyvéd, a tudományos élet képviselője egyaránt részt vett.

A csoport tagjai alapvetően interneten tartották a kapcsolatot egymással. Szóbeli megbeszélésre, egyeztetésre, az egyes tanulmányok megvitatására négy alkalommal, a csoport összejövetelein (ülésein) került sor:

A joggyakorlat-elemző csoport 2017. március 23-ai alakuló ülésén döntöttek a munkaterv, illetve munkamódszer pontos meghatározásáról, az egyes feladatok személyre szóló kiosztásáról, a tanulmányok beérkezésének ütemezéséről.

Tekintettel arra, hogy a rokontartásra vonatkozó bírói gyakorlat igen széles jogterületet ölel fel (a kiskorú gyermek tartása, a továbbtanuló nagykorú gyermek tartása, a szülő-tartás, stb.), a joggyakorlat-elemző csoport úgy határozott, hogy ezen belül a kiskorú gyermek tartására kíván fókuszálni, különös tekintettel arra, hogy a rokontartási perek közül ez képezi a legnagyobb halmazt, és jelentőségére tekintettel is célszerű, ha az ezzel kapcsolatban felmerült gyakorlati kérdések, bizonyítási nehézségek áttekintésére kerül sor. A vizsgálat ugyanakkor – a vonatkozó általános rendelkezések, szabályok között – érinteni kívánta a kiemelten nem vizsgált pertípusokat is.

Döntés született arról is, hogy miután a rokontartással kapcsolatos joggyakorlat bizonyítási eljárás, az eljárásjogi szabályok szorosan összefüggnek az anyagi jogi rendelkezésekkel, hiszen azok érvényesülését hivatottak biztosítani, ezért a vizsgálat első részét a rokontartásra vonatkozó új anyagi jogi szabályok, illetve, azok hatályosulásának áttekintése kell, hogy képezze, ezt követően a második rész tartalmazza a kiskorú gyermek tartásával kapcsolatos perek gyakorlatának elemzését.

Ezt követően a joggyakorlat-elemző csoport tagjai még három ízben (2017. október 12.; 2017. december 7.; 2018. március 13.) ültek össze.

A joggyakorlat-elemző csoport egyes tagjai bevezető anyagot készítettek a tartással kapcsolatos hatályos anyagi jogi rendelkezésekről, összefoglalták a 2013. évi V. törvény (Ptk.) rokontartásra vonatkozó rendelkezéseinek hatályosulását, a felmerült, állásfoglalást igénylő kérdéseket. A csoport kúriai bíró tagjai áttekintették a Ptk. hatályba lépésétől 2016. június 30-ig meghozott, már az új Ptk. alapján elbírált gyermektartásdíjra vonatkozó kúriai határozatokat, míg az első-, illetve másodfokú bíróként ítélkezési tevékenységet folytató tagok rövid összefoglalókat készítettek a tartási ügyekben folytatott saját gyakorlatról, melynek során már az új Ptk. rendelkezéseit kellett alkalmazni. Összegyűjtötték az elmúlt évek emblematikus eseti döntéseit, amelyek az új Ptk. rendszerében is irányadóak.

A joggyakorlat-elemző csoport 11 pontban összegezte megállapításait és javaslatait. A vizsgálat során felmerült néhány olyan jogalkalmazási kérdés – különösen az új Ptk. alkalmazása körében –, amelyben ugyan a csoport állást foglalt, azonban az egységes joggyakorlat érdekében felmerül a Kúria iránymutatásának szükségessége is (a tartásdíj valorizációja, a tartási kötelezettség meghatározott pénzüsszeggel vagy vagyontárggyal történő kielégítése, a tartási kötelezettség megszüntetése a jogosult bejelentése alapján, stb.). Egyes eljárásjogi kérdések is felvetik ezt az igényt (pl. a korábban megítélt tar-

tásdíj jogosultjának perben állása egy újabb tartási igény esetén, esetlegesen tartásdíj minimum meghatározása), ezzel azonban indokolt megvárni az új Pp. alkalmazásával kapcsolatban felmerülő kérdéseket.

A Kúria Polgári Kollégiuma az összefoglaló véleményt a 2018. április 23-i ülésén megvitatta és az abban foglaltakkal egyetértett.

A közérdekű adat kiadásával kapcsolatos perek bírósági gyakorlata

A Kúria elnöke 2017. február 1-jén a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 29-30. §-aiban foglalt rendelkezések alapján a közérdekű adatok kiadásával kapcsolatos bírói gyakorlat tárgykörének vizsgálatára joggyakorlat-elemző csoportot hozott létre.

A joggyakorlat-elemző csoport munkájában részt vettek kúriai, ítélőtáblai és törvényszéki bírák, valamint a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság és az Alkotmánybíróság munkatársai. A joggyakorlat-elemző csoport személyi összetételére tekintettel az elemző munka során adott volt az aktuális bírói gyakorlat és a feldolgozott, a témához köthető magyar és nemzetközi jogirodalmi álláspontok, emberi jogi és alapjogi vonatkozások alapos ismerete. A joggyakorlat-elemző csoport a munka során mindvégig nagy figyelmet fordított az adatvédelemmel foglalkozó egyéb szervek és szervezetek, így például a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság által közvetített tapasztalatokra, megtett észrevételekre, javaslatokra.

A közérdekű adatok kiadásával kapcsolatos perekkel összefüggésben megtartott konzultációkon napvilágra került, hogy az említett törvényi szintű szabályozás közvetlen alkalmazása sem problémamentes. Számos kérdés felvetődött, amelyekre a még folyamatban lévő, továbbá a jövőben induló eljárásokra tekintettel választ kellett adni. Fontos utalni arra is: a társadalmi szervezetek tevékenységének megerősödésével, illetve a politikai közélet felélénkülésével párhuzamosan a közérdekű adatok kiadása iránti perek száma is egyre növekszik. Az ügyforgalmi statisztikák alapján egyre több olyan per van, amelynek célja az adatigénylő előzetes kérelme alapján ki nem adott közérdekű adatok kiadásának kikényszerítése.

E jog – korábban vázolt – összetettségére, továbbá egyre fokozódó jelentőségére és az ügyek nagy számára tekintettel vált szükségessé a joggyakorlat-elemzés lefolytatása. Mindezeket előre bocsátva a joggyakorlat-elemző csoport főbb céljai a közérdekű adatok kiadása iránt indított perek bírói gyakorlatának az egész országra kiterjedő áttekintése; az esetlegesen ellentétes gyakorlat és a jogszabályok értelmezésével kapcsolatos bizonytalanságok feltárása, annak megítélése, hogy melyik a helyes gyakorlat és álláspont, s nem utolsósorban annak meghatározása, hogy az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések egységes értelmezése és alkalmazása érdekében indokolt-e PK vélemény vagy elvi iránymutatás megalkotása.

A joggyakorlat-elemző csoport az alakuló ülését 2017. március 7-én tartotta meg, amelyen a vizsgálat körét kizárólag a közérdekű adatok kiadásával kapcsolatos perek elemzésében határozta meg. Felvetődött ugyan a tágabb összefüggések, így például egyéb adatvédelmi kérdések, a közérdekű adatok kiadásával közvetlenül össze nem függő kérdések elemzése is, de a téma szerteágazó voltára tekintettel a joggyakorlat-elemző csoport tagjai egyetértettek abban, hogy az előzetesen megfogalmazott főbb célkitűzések reális teljesítése érdekében a vizsgálat kizárólag a közérdekű adatok kiadásával összefüggő perek tapasztalataira terjedjen ki. Ezzel együtt a csoport a feladatát úgy határozta meg, hogy e körön belül mind az eljárásjogi, mind az anyagi jogi kérdéseket meg kell vizsgálni, és tekintettel kell lenni a már említett alkotmányjogi és emberi jogi előírásokra és gyakorlatra is.

A joggyakorlat-elemző csoport vezetője az alakuló ülést követően megkereste a törvényszékek és az ítélőtáblák elnökeit, hogy küldjék meg a vizsgált tárgykörben az adott bíróságon jogerősen befejezett ügyeket, illetve a bíróságokhoz benyújtott adatigénylésekkel összefüggésben kiadott tájékoztatásokat.

Az említett megkeresés alapján a bíróságok – az Országos Bírósági Hivatal elnökének közreműködésével – járásbírói, törvényszéki és ítélőtáblai határozatokat (többségében ítéleteket, kisebb számban végzéseket) és tájékoztatásokat bocsátottak a joggyakorlat-elemző csoport rendelkezésére. A megküldött ügyeken túl a csoport célul tűzte ki a Kúria gyakorlatának elemzését is. A vizsgálat alapjának behatárolását követően a joggyakorlat-elemző csoport 2017. december 18-án megtartott – szűkebb körű – ülésén meghatározta a felterjesztett ügyek vizsgálatára vonatkozó alapvető szempontokat. Az elemzés lefolytatását követően a joggyakorlat-elemző csoport 2018. szeptember 27-én ismét ülést tartott, amelyen a tagok megbeszélték a vizsgálat során szerzett tapasztalataikat, valamint az elkészülő összefoglaló vélemény lehetséges irányait, korlátait, az elemzésből levonható következtetéseiket.

A büntetés-végrehajtás bírói gyakorlata

A Kúria Büntető Kollégiuma joggyakorlat-elemző csoportjának a Kúria elnöke által 2017. évre meghatározott „A büntetés-végrehajtási bírói gyakorlat, különös tekintettel a reintegrációs őrizetre” vizsgálati tárgykörben született összefoglaló véleménye értelmében gondos megfelelést kell találni a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések, és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (Bv.tv.), továbbá – az abban nem szabályozott kérdésekben – 2018. július 1. napjától a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) rendelkezései között.

Így például: A Be. szerinti kötelező védelem nem érvényesül, védő jelenléte kizárólagosan a tárgyaláson kötelező, védő azonban meghatalmazás vagy kirendelés alapján eljárhat. A bv. bíró utólagos eljárással korrigálhatja a saját végzését, de felülvizsgálatnak és perújításnak nincs helye, ellenben alkalmazható a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat, helye van jogegységi eljárásnak is, míg az alkotmányjogi panasz alkalmazhatóságáról az Alkotmánybíróság dönt.

A joggyakorlat-elemző csoport szerint nem állítható, hogy a bv. bírászkodás mindenben egységes. Az viszont megállapítható, hogy a tradicionális jogintézmények (pl. feltételes szabadságra bocsátás, végrehajtási fokozat megváltoztatása, enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazása) alapkérdései tekintetében nincs szétartó gyakorlat, s az esetleges eltérések felszámolhatók az uralkodó többségi megoldások követésével.

Az új jogintézmények (reintegrációs őrizet, kártalanítás) szükségszerűen felvetnek normaértelmezési problémákat, de e körben a gyakorlat már kiforróban van, s várhatóan belátható időn belül képes lesz a kívánatos jogegység biztosítására. A bv. bírászkodás minőségére utal főként az, hogy a reintegrációs őrizet elrendelésének akadályait illetően túllépett a formális interpretáción és felismerte azok valóságos jellegét, miszerint egyes akadályok véglegesnek, míg egyes akadályok időlegesnek tekintendők.

A vizsgálat kiemelt tárgyköre a reintegrációs őrizet. Megállapítható, hogy erősítőleg illeszkedik a büntetés-végrehajtás általános reintegrációs tevékenységének a folyamatába, illetőleg csökkenti a bv. intézetek zsúfoltságát. A kitűzött célok elérésére alkalmas jogintézmény. Ugyanakkor bonyolítja a szabadságvesztés végrehajtásának rendjét, nem jelentéktelen terhet ró a végrehajtásban résztvevőkre, intézményi, emberi és egyéb erőforrásokat köt le, és jogalkalmazási problémákat is felvet.

Ezért a joggyakorlat-elemző csoport javaslatot tett arra, hogy a bv. bíró dönthessen a feltételes szabadságra bocsáthatóságra vonatkozó perbírói rendelkezésektől eltérve: a szabadságvesztés fele részének kitöltése után az elítélt feltételes szabadságra bocsáthatóságáról, és/vagy a feltételes szabadságra bocsáthatóságból kizártság esetében a szabadságvesztés négyötöd részének kitöltése után az elítélt feltételes szabadságra bocsáthatóságáról; továbbá a feltételes szabadság elektronikus távfelügyeleti eszközök alkalmazása mellett is biztosítható legyen.

E két javaslat ötvözésével a szabadságvesztés tartamát jelenleg más módon lerövidítő reintegrációs őrizet kiváltható lenne. A csoport által a vizsgálat alapján kialakított vélemény a Kúria Büntető Kollégiuma megtárgyalta és elfogadta.

A választási és népszavazási eljárásokkal kapcsolatos jogorvoslat tárgyában létrejött joggyakorlat-elemző csoport

Az Alaptörvény hatálybalépését követően új választási eljárási törvény és új népszavazási törvény született, de átalakult az országgyűlési képviselők választásának korábbi rendje is, módosult a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választása. Az új szabályok alapján kibontakozó ítélkezés mára kellő mennyiségű döntést eredményezett ahhoz, hogy a joggyakorlat elemezhető legyen. A joggyakorlat-elemző csoport tehát az Alaptörvény 2012. január 1-jei hatálybalépését követő időszakot vizsgálta, az ebben az időszokban született választási és népszavazási ügyekben keletkezett bírói döntéseket elemezte. Ezen időszakon belül volt mindhárom választási kategória szerinti választás, azaz országgyűlési képviselő-választás, helyi önkormányzatiképviselő-választás és polgármester-választás, valamint európai parlamenti képviselő-választás (illetve országgyűlési időközi választások is lezajlottak.)

A joggyakorlat-elemző csoport feldolgozta mindhárom választási kategóriában született bírósági döntéseket. Mindemellett a joggyakorlat-elemző csoport feladata volt nemcsak a választási, hanem a népszavazási eljárásokkal kapcsolatos jogorvoslat vizsgálata is, ezért feldolgozta az Alaptörvény hatálybalépését követő időszakra eső országos népszavazási kezdeményezések és helyi népszavazási kezdeményezések kapcsán született bírói döntéseket is.

Az új szabályok centralizált jogorvoslati rendszert hoztak létre, a döntések jelentős részét a Nemzeti Választási Bizottság, valamint a határozatait felülvizsgáló Kúria hozza meg. A Kúriának sajátos hatásköre a választási és népszavazási ügyekben történő ítélkezés, ezekben az ügyekben elsőfokú bíróságként jár el. A 2014. évi általános országgyűlési képviselő-választás során közel háromszáz ügyben hozott a Kúria döntést, míg az elemzett több mint öt évet átfogó időszakban a százat meghaladta a népszavazás tárgyában hozott végzések száma.

A helyi önkormányzati képviselők választásakor az ítélőtáblák, míg helyi népszavazás esetén a törvényszékek kerülnek a bírói felülvizsgálat centrumába. A 2014. évi helyi önkormányzatiképviselő-választás és polgármester-választás során háromszáz körüli jogorvoslati kérelem érkezett az ítélőtáblákhoz (az öt ítélőtáblához összesen). Ez közel azonos „mennyiség” azzal, ami az országgyűlési képviselő-választáson a Kúriára érkezett. Ugyanakkor a helyi népszavazási kezdeményezések száma jóval alatta maradt az országos népszavazási kezdeményezéseknek.

A joggyakorlat-elemző csoport a fentiek alapján összességében valamivel több mint hétszáz bírósági döntést dolgozott fel, az összefoglaló jelentés ezen döntéseken alapul. A választási és népszavazási ügyekben keletkezett jogorvoslati igények a bírósági szervezetrendszeren belül tehát számottevően a Kúria munkaterhét növelték (növelik). A bírósági felülvizsgálati eljárások specialitása, hogy rövid határidők alatt (többnyire három, illetve öt nap) kell megalapozott döntést hozni, ami komoly szakmai felkészülést igényel. Az e hatáskörökben meghozott döntések nemegyszer a közérdeklődés középpontjában állnak.

A Ve. által megteremtett új jogorvoslati rendszerben az Alkotmánybíróság is helyet kapott. A választási ügyekben hozott döntések tekintetében az Alkotmánybíróság speciális (szintén rövid határidőkkel számoló) alkotmányjogi panasz hatáskörrel rendelkezik, a népszavazási kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntések vizsgálata tekintetében pedig az Alkotmánybíróság megállapította hatáskörét. A joggyakorlat-elemző csoport a vonatkozó alkotmánybírósági döntéseket is feldolgozta.

A bírói döntések elemzése során arra törekedett a joggyakorlat-elemző csoport, hogy a megelőző eljárásban a választási bizottságok által hozott döntések, illetve a bírói döntéseket követő alkotmányjogi panasz kapcsán meghozott alkotmánybíróági döntések is bekerüljenek a vizsgálat fókuszába. Mindezekbe beágyazva értékelték a bírói döntést, a bírói döntések láncolatát.

A jogorvoslati piramis választási ügyekben is kirajzolódik: a választási szervek, bíróságok és az Alkotmánybíróság hármását tekintve az mondható, hogy körülbelül az ügyek egynegyedével kapcsolatban merül fel jogorvoslati igény (illetve alkotmányjogi panasz) a következő fórumhoz.

A munkáltató egészségkárosodásért fennálló kártérítési felelősségének egyes kérdéseivel kapcsolatos munkaügyi ítélkezési gyakorlat vizsgálata

A Kúria elnöke a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvénynek (Mt.) a munkáltatói kártérítési felelősségre vonatkozó szabályai lényeges megváltozásával összefüggésben kialakult ítélkezési bizonytalanságok miatt indokoltan tartotta joggyakorlat-elemző csoport felállítását a munkáltató kártérítési felelősségével kapcsolatos ítélkezés vizsgálatára.

A joggyakorlat-elemző csoport a vizsgált tárgykörbe tartozóan elsődlegesen a munkaviszonnyal összefüggés tekintetében elemezte az ítélkezési gyakorlatot. Megállapítható volt a vizsgált ítéletek egy részénél, hogy a bíróságok szinonimaként használták a „munkaviszonnyal összefüggés” és az „okozati összefüggés” fogalmakat, ami azért hibás gyakorlat, mert a munkaviszonnyal összefüggés hiányának megállapításakor a bíróság szükségtelenül folytat le bizonyítást az okozati összefüggésre és az ellenőrzési körre vonatkozóan.

A joggyakorlat-elemzés kiemelten foglalkozott a foglalkozási betegség kérdéskörére vonatkozó ítélkezési gyakorlattal, mivel e körben a munkaviszonnyal összefüggés tekintetében egyedi sajátosságok mutathatók ki. A korábbi szabályozás tételesen felsorolta, hogy mely foglalkozásokban elszenvedett megbetegedések tekinthetők foglalkozási megbetegedésnek, e szabályok hatályon kívül helyezését követően elvileg bármilyen foglalkozás gyakorlása közben előforduló tényezőkre visszavezethető megbetegedés lehet foglalkozási megbetegedés. Ennek megítélése minden esetben orvosi szakkérdés. Ezen ügyek megítélését nehezíti, hogy a károsult jellemzően hosszabb időn, sokszor évtizedeken keresztül dolgozik egészséget veszélyeztető munkakörökben, és a munkakörével összefüggő betegséget jóval később állapítják meg, mint amikor a munkaviszonya megszűnt. Ha a munkaviszonnyal összefüggés fennáll és a megbetegedéssel kapcsolatosan az okozati összefüggés megállapítható, akkor a munkáltató kártérítési felelőssége megállapítható.

Az okozati összefüggés bizonyítása a munkavállalót terheli. A vizsgált ítéletekben előfordult a rész-okozati összefüggés megállapítása is. A bíróságok a hosszabb idő óta egységes bírói gyakorlatból kiindulva az orvosszakértői vélemény és a munkafolyamat feltárása alapján állapították meg, hogy az állapotrosszabbodás egészben vagy részben áll-e okozati összefüggésben a végzett munkával, és emiatt a munkáltató a kárt teljes egészében vagy arányos részében köteles-e megtéríteni. Az okozatosság hiánya kizárja a felelősségre vonást.

A munkáltató a kártérítési felelősség alól akkor mentesül, ha bizonyítja, hogy a kárt az ellenőrzési körén kívül eső körülmény okozta, e körülménynek egyben olyannak kell lennie, amellyel a munkáltatónak nem kellett számolnia, és nem volt elvárható,

hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje vagy a kárt elhárítsa. Az Mt. e rendelkezése fémjelzi leginkább a szemléletbeli, koncepcionális változást a munkáltatói kárfelelősség körében. Az Mt. az ellenőrzési kör fogalmát nem határozza meg. Az ítélezési gyakorlat leginkább e körben mutat bizonytalanságot, ezért a joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló jelentésében jogirodalmi álláspontokat alapul véve összefoglalta azokat a tényeket és körülményeket, amelyek általában a munkáltató ellenőrzési körébe tartozhatnak, figyelembe véve a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény fogalom meghatározásait is. Az elvárhatóság hiányát a munkáltatónak kell bizonyítania. Az elvárhatóság fogalmába beleértendő a munkáltatót terhelő, káresemény elkerülését célzó megelőzési kötelezettség, figyelemmel a munkavédelmi szempontokra.

Az előreláthatósági korlát valamennyi kárra vonatkozik, a joggyakorlat-elemző csoport szerint az előreláthatóság mércéje az azonos helyzetben lévő ésszerű személy, akinek nem a pontos kárösszeget, hanem a kár nagyságrendjét és fajtáját kell előre látnia.

A vizsgált ítéletekből megállapítható volt, hogy a bíróságok a munkavállaló kizárólagos és elháríthatatlan magatartása kérdését általában helyesen ítélték meg, a kimentési ok bizonyítását a munkáltatóra terhelték.

Az Mt. fenntartja a teljes kártérítés elvét. Az Mt. 167. § (1) bekezdésében lévő teljes kár megfizetésének kötelezettsége alóli mentesülés előreláthatóság hiánya esetén lehetséges. A munkáltatónak a perben pontosan meg kell jelölnie, hogy a jogalap, a felelősség alóli kimentés, vagy a kár egésze vagy egy része tekintetében hivatkozik az előreláthatóság hiányára.

A munkáltató kártérítési felelőssége összecszerűségének kérdései

A munkáltatói kártérítési felelősség összecszerűségével kapcsolatos bírói eljárásokat vizsgáló joggyakorlat-elemző csoport felállításának célja annak megállapítása volt, hogy miként alakult az ítélezési gyakorlat az Mt. hatálybalépésével, alkalmazhatók-e változatlanul a Legfelsőbb Bíróság Munkaügyi Kollégiumának a tárgykörbe tartozó állásfoglalásai, továbbá az Mt. 177. §-ára tekintettel alkalmazott polgári jogi szabályok miként illeszkednek a munkajogi rendelkezésekhez, ide értve a PK. állásfoglalásokat is. A joggyakorlat-elemző csoport feltárta a bírói jogértelmezés révén felszínre került vitás jogkérdéseket.

Az alsófokú bíróságok által felterjesztett ítéletek elemzése alapján a joggyakorlat-elemző csoport arra a következtetésre jutott, hogy változatlanul alkalmazhatók az MK. 32., MK. 93., MK. 111., MK. 112., és MK. 143. számú állásfoglalások, kivéve az MK. 112. sz. állásfoglalás indokolásának utolsó bekezdését, amely a jövőben irányadónak már nem tekinthető.

A joggyakorlat-elemzés kimutatta, hogy a polgári jogi ítélezési gyakorlatot tükröző PK. állásfoglalások közül melyeket lehet alapul venni a munkáltató egészségkárosodásért fennálló kártérítési felelősségére vonatkozó munkaügyi perekben. Ezeket az összefoglaló vélemény melléklete részletesen tartalmazza.

A joggyakorlat-elemzés eredményeként kialakult vélemény legfontosabb elvi megállapításai:

- A munkaviszony körében elmaradt jövedelem megállapításánál a számítás alapját nem a távolléti díj, hanem a károsult munkavállaló havi átlagjövedelme képezi.
- Kizárólag külföldi pénznemben való marasztalásra az MK. 143. számú állásfoglalás iránymutatása szerint van lehetőség.

- A károkozó munkáltató köteles megtéríteni a károsult munkavállaló rendkívüli munkateljesítménnyel elért jövedelmét annak érdekében, hogy a károkozó munkáltató a károsult munkavállaló többlet-erőkifejtése által ne kerüljön kedvezőbb helyzetbe.
- A társadalombiztosítás által nyújtott térítésen, illetve szolgáltatáson túlmenően is érvényesíthető költség iránti igény. A marasztalási összeg nem irányulhat a kellő mértéktartást meghaladó igények kielégítésére.
- A károsult munkavállaló közvetlenül, engedményezés és perben állás nélkül érvényesítheti a vele vagyonszösségben élő hozzátartozója olyan költségeit, amelyek az ő személyéhez közvetlenül kapcsolódnak. A hozzátartozó az egyéb kárait a perben félként érvényesítheti.
- A munkáltató a munkavállaló hozzátartozójával szemben abban az esetben tartozik kártérítési felelősséggel, ha e felelőssége a munkavállalóval szemben fennáll.
- Az eltartott hozzátartozó részére megállapított tartást pótló járadék célja a káresemény előttinek megközelítőleg megfelelő életszínvonal biztosítása.
- A járadék iránti igény az általános elévülési időn belül érvényesíthető.
- A járadék emelésénél az összehasonlító munkavállalók bérének százalékos emelkedését kell figyelembe venni, olyan béremelkedés alapján, amely a károsult munkavállalót is érintette volna.
- A kártérítés iránti követelés elévülése a károsodás bekövetkezésével, a kártérítés iránti követelés esedékessé válásával megkezdődik.

■ AZ ÍTÉLKEZÉSEN KÍVÜLI EGYÉB TEVÉKENYSÉGEK A KÚRIÁN 2018-BAN

A legfőbb bírói fórum alapfeladatát képező ítélkező és jogegységesítő tevékenység zökkenőmentes ellátását segítik a Kúria azon szervezeti egységei, amelyek a Kúria napi működésének pénzügyi, műszaki és informatikai hátterét biztosítják, valamint kommunikációs és nemzetközi kapcsolatait szervezik és alakítják.

KÖLTSÉGVETÉSI ÉS ELLÁTÁSI FŐOSZTÁLY

Költségvetési Osztály

A 2018-ban bekövetkezett személyi változások – a távozó kollégák feladatköreinek átvételéből adódó többletmunka, valamint a gyermekgondozás után visszatérő, illetve az új munkatársak betanítása, helyi sajátosságokkal történő megismertetésének szükségessége miatt – jelentős többletterhet róttak az Osztály működésére.

A Költségvetési Osztály tevékenységét és munkásságát – az ítélkezésben résztvevőkéhez hasonlóan – szigorú, sokszor változó jogszabályi környezet határozza meg. A költségvetési pénzekkel való takarékos, szabályszerű és felelős gazdálkodás biztosítása kiemelt precizitást, fokozott időszereűséget és korszerű gazdálkodási rendszereket igényel.

Az Állami Számvevőszék éves, átfogó helyszíni ellenőrzést végzett a 2017. évi gazdálkodást érintően. Az ellenőrzés – az előző évekhez hasonlóan – a Költségvetési és Ellátási Főosztály munkáját, a Kúria gazdálkodását érintő elmarasztaló megállapítás nélkül zárult.

A 2018-as évben a valutapénztár működésében további, a gyakorlati megvalósítást támogató változtatásra került sor. A Kúrián működő valutapénztár a bírósági szervezetrendszerben egyedülálló. Az idei évben végzett belső ellenőri vizsgálat kiváló eredménnyel zárult.

A költségvetési gazdálkodást illetően jelentős feladat volt a 2018. július 1-jétől hatályos 2007. évi CXXVII. törvény 10. számú mellékletében foglaltak szerinti (ún. Online számla) adatszolgáltatási kötelezettségben foglaltaknak való megfelelés biztosítása. A sikeres adatszolgáltatást egyeztetések és többkörös tesztelés előzte meg.

2018 folyamán a tárgyeszköz-gazdálkodás területén több munkafolyamat racionalizálásra került. A tárgyévben végrehajtott négy selejtezés is elősegítette a hatékony gazdálkodást.

Ellátási (Műszaki) Osztály

A Kúria Ellátási (Műszaki) Osztálya 2018 folyamán az épületüzemeltetési, valamint az üzemeltetéshez kapcsolódó felújítási munkákat a biztonsági követelmények és az energiahatékonysági célok előtérbe helyezésével, a munkavállalók és az ügyfelek komfortfokozatának növelése érdekében végezte.

Célunk – az előző évekhez hasonlóan – a székház üzemeltetésének hatékony ellátása, valamint a Kúria és a társszervek szakmai tevékenységének magas szintű műszaki támogatása volt. 2018-ban a megtakarításoknak köszönhetően több nagyobb volumenű felújítás valósult meg saját forrásból.

Az Országgyűlés támogatásával, valamint a megtakarítások felhasználásával folytatódott a 2016-ban megkezdett homlokzati nyílászárók cseréje az alagsori szinten, illetve megkezdődött az I. emeleten a bírói szobákban a korszerűsítés. Ez a meglévő tokok felújítását, új, hőszigetelő üvegezésű szárnyak elhelyezését és új, motoros faredőnyök beépítését jelentette. A tervek szerint a felújítás az idei évben is folytatódik. A 2018-as költségvetési év terhére megkezdődött a Kúria irodaterületeinek klimatizálása, első ütemben az alagsori és a magaspöldszinti helyiségekben. Várhatóan a 2019-es évben is lesz mód a beruházás folytatására, így megvalósulhat a Szemere utcai épületszárny első és második emeleti helyiségeiben is a hűtés kiépítése. A székház új, teljes körű lefedettséget biztosító tűzjelző rendszerének megvalósítását a pincei és a tetőtéri területeket követően az alagsori és a földszinti területeken folytatjuk. A 2019-es tervekben szerepel az első és a második emeleti rendszer kiépítése is. Tavasszal elkészült a díszterem feletti belső udvar burkolatának cseréje, a teret új kerti bútorok és virágládák díszítik.

Az ítélkezési munka komfortjának növelése érdekében a tárgyalótermekben a bírói székek felújítása befejeződött. A tárgyalótermi folyosókon a rejtett világítás korszerűsítése LED szalagok beépítésével megvalósult. A kerekesszékes ügyfelek részére a mozgássérült liftek cseréjére is sor került annak érdekében, hogy a motoros székkel érkező ügyfelek is önállóan tudják használni a berendezéseket. A Nagy Ignác és a Szemere utcai lépcsőházak balesetvédelmi felújítását követően elkészült a lépcsőházak pihenőinek és lépcsőfokainak konzerváló felújítása is.

A további tervezett beruházásokról és felújításokról a megvalósítás műszaki és pénzügyi tervezhetősége érdekében kiviteli tervek készültek. Rendelkezésre állnak a folyosói világítás korszerűsítésének, a fűtési rendszer szabályozhatóvá tételének, valamint a Kúria által használt irodaterületek és tárgyalótermek hűtésének a kiviteli tervei.

BELSŐ ELLENŐRZÉS

A belső ellenőrzési tevékenység folyamatos ellátása érdekében a Kúrián egy teljes munkaidőben foglalkoztatott belső ellenőrzési vezető végez ellenőrzési tevékenységet.

A Kúria 2018. évi ellenőrzési tervében foglalt feladatok – a megnövekedett tanácsadói feladatok következtében – tárgyéven belül átütemezésre kerültek, továbbá egy szabályszerűségi ellenőrzés – a jövő évben várható szervezeti átalakítás miatt –, valamint egy nyomon követés (utóellenőrzés) – intézkedési terv készítésének szükségessége hiányában – oka fogyottá vált. A belső ellenőri szabad kapacitás terhére a belső ellenőrzési vezető javaslatára egy soron kívüli ellenőrzésre került sor. A Belső Ellenőrzés bizonyosságot adó tevékenysége során az elmúlt évben a gazdálkodással összefüggő munkafolyamatokra összpontosítva látta el feladatát. A gazdálkodás terén a 2017. évi költségvetési beszámoló, a valutapénztári elszámolási rendszer, a készleltraktár működési rendjének, valamint a 2018. évi ingóságok selejtezésének vizsgálatára, továbbá a közbeszerzések, a Sajtótitkárság pénzügyi kötelezettségvállalással járó megállapodásainak, a valutapénztár működésének tárgyában elvégzett vizsgálat nyomán tett javaslatok és előírt intézkedések nyomon követésére került sor.

A belső ellenőr a 2017. évi költségvetési beszámoló összeállítását az ellenőrzés során kiválóan megfelelőnek minősítette, a vizsgált tételek vonatkozásában tett megállapításokra tekintettel javaslattevésre nem volt szükség. A valutapénztári elszámolási rendszer vizsgálata során megállapítást nyert, hogy a Kúria valutapénztárának kialakítása és működtetése a jogszabályoknak, közjogi szervezetszabályozó eszközöknek és a belső szabályozásoknak megfelelt, a valutapénztári elszámolások szabályszerűen történtek. A készleltraktár működési rendjének vizsgálatára irányuló ellenőrzés megállapította, hogy a Kúrián a készleltraktárra vonatkozó szabályozási környezet teljes és kielégítő. A 2018. évi ingóságok selejtezésének soron kívüli szabályszerűségi vizsgálata megállapította, hogy összességében a Kúrián az ingóságok selejtezése szabályszerűnek tekinthető. A belső ellenőr tanácsadói tevékenysége a belső, illetve irányító szervei szabályzattervezetek véleményezésére, a Kúria belső kontrollkörnyezetének javítása érdekében folytatott tevékenységekre, az ítélkezési tevékenység során kiállításra kerülő utalványok kitöltésére, továbbá az uniós általános adatvédelmi rendelet (a továbbiakban: GDPR) Kúrián történő alkalmazására és a GDPR-megfelelést elősegítő szakmai csoport munkájának támogatására terjedt ki. A Belső Ellenőrzés az ellenőrzési jelentésekben, valamint tanácsadói tevékenysége révén javaslataival segítette a Kúria elnökének, Költségvetési és Ellátási Főosztályának, valamint más szervezeti egységeinek a munkáját. A belső ellenőri jelentésekben foglalt megállapítások és ajánlások teljes mértékben elfogadásra kerültek, a Kúria vezetésével és a vizsgált szervezeti egységek vezetőivel eredményes együttműködés keretében jöttek létre.

A nyomon követések során megállapítást nyert, hogy a belső ellenőri észrevételekre és javaslatokra készített intézkedési tervekben foglalt, 2018. évben esedékes határidejű feladatok 100 %-ban megvalósultak.

A KÚRIA KÜLSŐ KOMMUNIKÁCIÓJA 2018-BAN

„A minél szélesebb körű nyilvánosság biztosítása hozzájárul ahhoz, hogy a társadalomban erősödjön a jogi tudatosság. Csak akkor követhető nyomon a jogállam fejlődése, változása, ha lehetőség van arra, hogy mindenki informálódjon arról, hogy a jogfejlődés milyen irányba halad, ha mindenki azt érzi, hogy részese a jogrend alakulásának. Ennélfogva a széles körű nyilvánosság biztosítása nemcsak a másik két hatalmi ág, hanem az igazságszolgáltatás feladata is.”* (Martin W. Huff)

A Sajtótitkárság – a Kúria jogszabályban előírt tájékoztatási kötelezettségeinek teljesítésén túl – kiemelt feladatának tekinti a Kúrián folyó szakmai munkáról történő rendszeres, tárgyilagos tájékoztatást. A média folyamatosan figyelemmel kíséri a Kúria szakmai tevékenységét, s 2018-ban is több száz megkeresés érkezett újságíróktól és különböző médiumoktól. A rendkívüli módon felgyorsult információközlés tendenciájára figyelemmel a Sajtótitkárság célul tűzte ki, hogy a Kúria minél rövidebb időn belül reagáljon a megkeresésekre, s 2018 folyamán az esetek döntő többségében tartani tudta a maximum 2 órás reagálási időt. Mivel – főként az országgyűlési választásokkal és a bírósági rendszer átalakítását célzó jogszabály-változásokkal összefüggésben – a közéleti szereplők megnyilvánulásaiiban 2018-ban gyakorivá váltak az igazságszolgáltatással kapcsolatos közlések, a Kúria mennyiségileg visszafogottabb, tartalmilag pedig szigorúan szakmai kommunikációt folytatott.

Az egyedi ügyekben hozott határozatokon túl a sajtó folyamatos érdeklődést mutatott az új eljárásjogi szabályok alkalmazása, a Kúria jogértelmezési állásfoglalásai, valamint a legfőbb bírói fórumon működő konzultációs és tanácsadó testületek munkája iránt. A joggyakorlat-elemző csoportok vezetőivel megtartott háttérbeszélgetések az újságírók által várt eseménnyé és elismert gyakorlattá váltak.

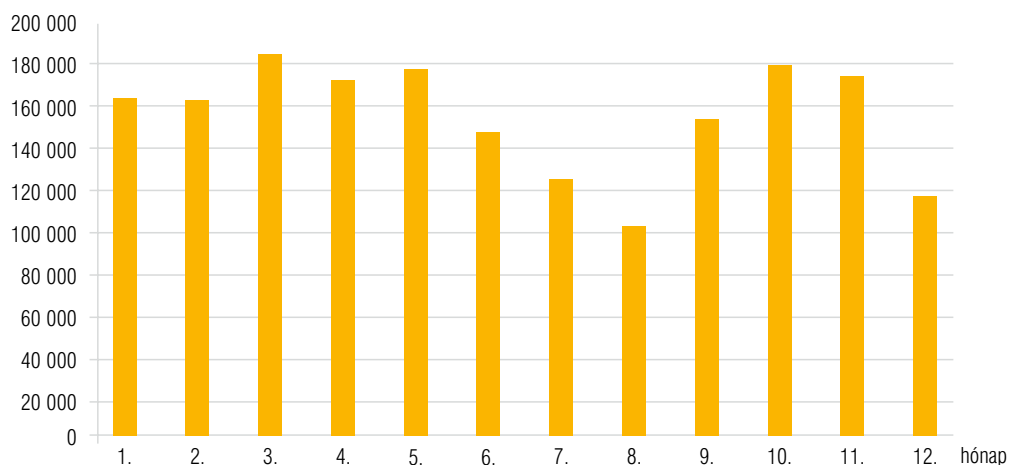
A Kúria vezetőivel és bíráival számos interjú készült. A Sajtótitkárság nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy a Kúria elnökével készített beszélgetéseken kívül a szóvivők, továbbá a Kollégiumok vezetői és bírái is hiteles tájékoztatást nyújthassanak a közvélemény számára a legfőbb bírói fórum működéséről, a jogszabályok alkalmazásáról, a Kúrián lezárult ügyekről és a Kúrián folyó jogegységesítő tevékenységről. A Sajtótitkárság rendszeresen hírt ad és multimédiás tartalmakat tesz közzé a Kúrián vagy a Kúria szervezésében megrendezett szakmai konferenciákról és a legfőbb bírói fórum vezetőinek tudományos előadásairól. A Kúria nemzetközi kapcsolatairól közlemények, nyilvános sajtóesemények, valamint interjúk formájában nyújt tájékoztatást.

A Sajtótitkárságra érkező napi médiamegkeresések mellett a Kúria vezetése 2018-ban is félévente sajtóreggeli keretében összegezte a teljes sajtókör előtt az adott időszak legfontosabb eseményeit, a legjelentősebb, széles körű érdeklődést kiváltó ügyeket.

2018-ban a Kúria áttekintette, átláthatóbbá tette és részben megújította a honlapját. A honlapot 2018-ban több mint 1 800 000 alkalommal keresték fel az érdeklődők. Több száz új felhasználót sikerült az oldalra csábítani, s a korábbi látogatók 23%-a vissza is tért az oldalra. Egy felhasználó átlagosan 2 percet töltött el a Kúria honlapján.

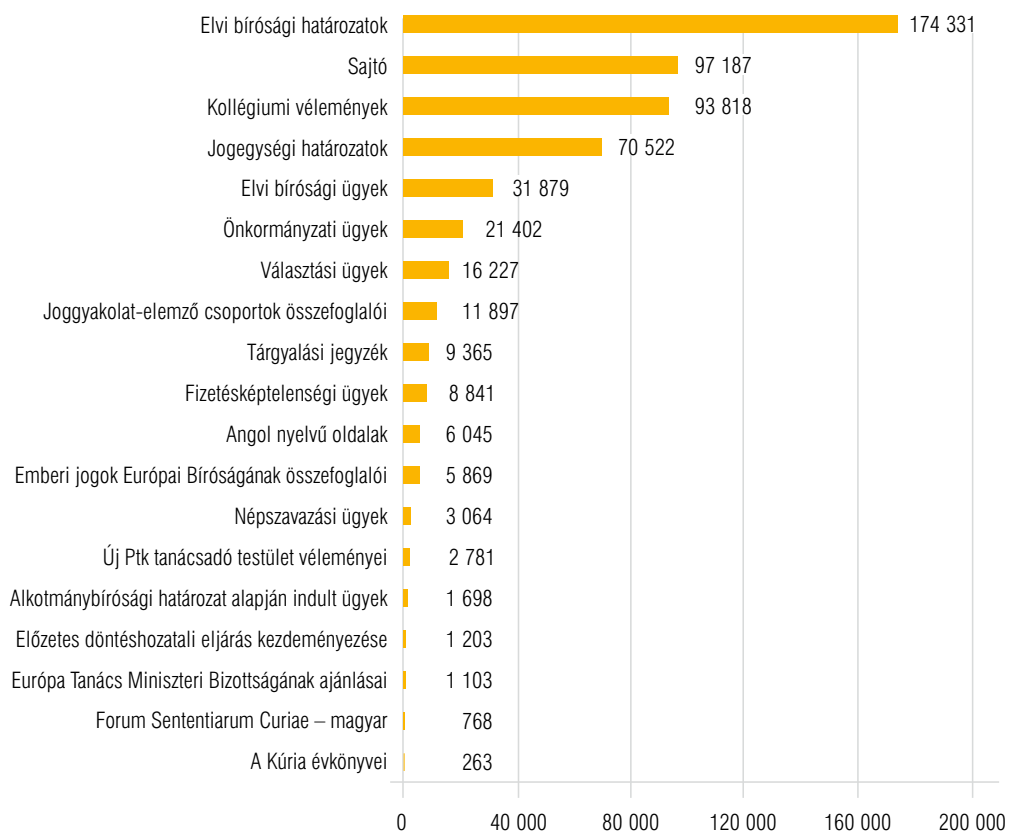
* Huff, Martin W.: Jusitz und Öffentlichkeit – Information ist auch eine Aufgabe der Gerichte. Walter de Gruyter – Berlin – New York, 1996

Oldalmegtekintések 2018. 1. 1. – 2018. 12. 31.

A kiemelt tartalmak közül a legnagyobb érdeklődés az elvi bírósági határozatok, a sajtóhírek/közlemények, a kollégiumi vélemények, valamint a jogegységi határozatok iránt mutatkozott.

Kiemelt tartalmak megtekintése 2018. 1. 1. – 2018. 12. 31.

A szöveges közlemények mellett a honlapon egyre nagyobb hangsúlyt kapnak a multimedialis tartalmak. Filmes összefoglalók készültek kúriai konferenciákról és a Teljes Ülésről, és számos informatív hanganyag és kép is felkerült a honlapra.

2018-ban két kúriai tájékoztató kisfilm készült: a „Panaszügyek folyamata a Kúrián”, valamint a „Választási-népszavazási ügyek a Kúrián” címmel. A projekt célja az, hogy elősegítse az állampolgárok jobb tájékozódását a Kúria előtti eljárásokkal és a jogegységi munkával kapcsolatos tudnivalókról. A „Határidők a Kúria előtti felülvizsgálati eljárásokban” című kisfilm készítése szintén 2018-ban kezdődött el. A kisfilmek mellett kúriai bírák és külsős szakértők részvételével 20-30 perces kerekasztal-beszélgetés videók is készültek, amelyek a Kúrián lezárult ügyek megismertetését, közérthetővé tételét célozzák. 2018-ban – a döntések ismertetésével és a társadalom szempontjából is releváns tanulságok levonásával – két videofilm is készült: egy, szülői felügyeleti jog odaítélésével kapcsolatos polgári ügyből, valamint egy, a jogos védelem témakörével foglalkozó büntetőügyből. A Sajtótitkárság – az egyetemek jogi karai közötti együttműködés keretében – érdeklődő hallgatók és oktatók számára is szervezett videofilm-vetítéseket. 2018-ban a Pécsi Tudományegyetemen, a Károli Gáspár Református Egyetemen, valamint a Miskolci Egyetemen voltak kerekasztal-beszélgetéssel egybekötött filmbemutatók. A filmek diákköri bemutatásával a Kúria hozzá kíván járulni a jogászképzés színvonalának emeléséhez és a jogászai problémamegoldó képesség fejlesztéséhez.

INFORMATIKAI OSZTÁLY

A Kúria Informatikai Osztálya 2018-ban is biztosította a helyi rendszerek folyamatos, biztonságos működését, elvégezte azok korszerűsítését, karbantartását.

2018-ban átvizsgálásra, ésszerűsítésre került a Kúria honlapja. Munkacsoport tekintette át a honlap részleteit, javaslatokat tett az átalakításra. A jóváhagyott változtatásokhoz szükséges átalakítási, fejlesztési munkálatokat az Informatikai Osztály végezte el. A megújult honlap 2018 nyarától látogatható.

A Kúria Intranet oldala az „Ítéltáblák és törvényszékek szakmai anyagai”, valamint a „Selected case law from Strasbourg” oldalakkal bővült, így bírósági szakmai anyagok és a Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Iroda által válogatott strasbourgi esetek is könnyen elérhetőek a Kúria munkatársai számára.

Az „Út a jövőbe” elnevezésű OBH központi projekt keretében a Kúrián 67 db mobil eszköz került telepítésre és kiosztásra bírák részére. A Kúria Informatikai Osztálya részt vett az OBH Informatikai Biztonsági és Irányítási Rendszer, valamint a Digitális csillagtérkép elnevezésű munkacsoportok munkájában, és közreműködött a Via Video és Központi Médiatár elnevezésű projektek végrehajtásában.

2018 nyarán új, a korábbi hálózathoz kb. tízszer gyorsabb optikai gerinchálózat került kiépítésre a Kúrián. 2018-ban az Osztály jelentős időt és energiát fordított egy korszerű beszédleíró rendszer beüzemelésére, oktatására, s az ezzel kapcsolatos problémák megoldására. Jelenleg összesen 21 bíró használja a rendszert a Kúrián.

2018 végén jelentős mennyiségű informatikai eszköz beszerzése történt meg: saját forrásból egy új szerver és storage, 10 db notebook, 5 db iPad, 10 db PC és – a Törvényszék Jogi Szakkönyvtár számára – digitalizálás céljára egy nagy teljesítményű könyvszkennert. A szervezeti egység központi keretből 2 db nagy teljesítményű és 16 db munkaállomás szintű szünetmentes tápegységet és 28 db digitális diktafont vásárolt. A Kúria határozatok adatbázisa kibővült a Fővárosi Törvényszék közigazgatási határozataival.

TÖRY GUSZTÁV JOGI SZAKKÖNYVTÁR

A Tőry Gusztáv Jogi Szakkönyvtár a magyarországi Országos Bírósági Könyvtári Rendszer meghatározó intézménye. Nyilvános szolgáltatásokat nyújtó jogtudományi szakkönyvtári alapfunkciójából adódóan segíti a bírósági – elsősorban kúriai – ítélkező munkát, a bíróságra háruló egyéb szakmai feladatok színvonalas ellátását. Jogi szakirodalmi információs szolgáltatásokkal támogatja a jogásztársadalom szakmai tudományos és kutató tevékenységét.

Könyvtári, információs és szakirodalmi szolgáltatások

A Jogi Szakkönyvtár 2018-ban folyamatosan gyarapította állományát és újíttotta meg szolgáltatásait. A bíróság ítélkezési tevékenységét támogató szervezeti egységként elsődleges célközönsége a kúriai bírák, titkárok, fogalmazók és igazságügyi alkalmazottak. A 2018-as évben is mindent megtett azért, hogy a könyvtárhasználóknak olyan minőségi könyvtári szolgáltatásokat nyújtson, amelyek megfelelnek a nemzetközi és a hazai szakmai elvárásoknak. Ennek érdekében nagyon sikeres együttműködést folytat a hazai és külföldi könyvtárakkal, illetve szakmai szervezetekkel. A szakkönyvtár az Országos Bírósági Könyvtári Rendszer (OBKR) módszertani központja. Ebben a minőségében szakmailag segítette a bírósági és jogi partnerkönyvtárakat, és a legmagasabb szinten támogatta az OBKR-t érintő fejlesztési elképzelések megvalósítását.

A könyvtári tér megújítása, a raktározás korszerűsítése

A Jogi Szakkönyvtár az elmúlt 5 évben a könyvtári gyűjtemény elektronikus feltárássával, a munkafolyamatok teljes automatizálásával, a szolgáltatások újjászervezésével, a korszerű információs és kommunikációs technológiák bevezetésével az OBKR vezető bírósági könyvtárává vált. A 2018-as év fejlesztéseinek két legfontosabb területe a könyvtári tér megújítása, valamint a raktározás korszerűsítése volt. Új bútorok és eszközök beszerzése elengedhetetlen ahhoz, hogy a Kúriának egy jól működő, XXI. századi könyvtára legyen. Ezzel egyenrangú követelmény a megfelelő raktározás kialakítása, a folyamatosan gyarapodó állomány elhelyezésének biztosítása.

A Jogi Szakkönyvtár muzeális gyűjteményének állományvédelme és restaurálása

A Kúria Tőry Gusztáv Jogi Szakkönyvtárában számos régi, igen értékes könyvanyag található, az 1851 előtt megjelent könyvek száma 868. A tartalom egyediségére és értékére figyelemmel azonban a muzeális értékű dokumentumok körét érdemes kiterjeszteni az 1945 előtt megjelent állományra is, így a Jogi Szakkönyvtár összesen mintegy 14.000 muzeális értékű kötetet őriz. Ezeket a dokumentumokat az állományvédelem követelményeit szem előtt tartva kell megőrizni és szolgáltatni. E feladat maradéktalan elvégzéséhez egy minőségi könyvszkennert kapott a Jogi Szakkönyvtár.

Együttműködési megállapodás

Az Alkotmánybíróság és a Kúria elnöke 2018. április 26-án írta alá a megállapodást, amely a két intézmény Jogi Szakkönyvtárának szorosabb szakmai együttműködését célozza. Az együttműködés lényege, hogy – az egymás tevékenységét kiegészítő feladatvállalás eredményeképpen – a két Szakkönyvtár az Alkotmánybíróság tagjainak és munkatársainak, illetve a Kúria bíráinak ítélkező, szakmai tudományos és kutató tevékenységét a lehető leghatékonyabban támogassa, és azt minőségi könyvtári szolgáltatásokkal szolgálja.

Fontosabb rendezvények

2018. szeptember 10-én az Országos Bírósági Hivatal (OBH), a Kúria Tőry Gusztáv Jogi Szakkönyvtára, a Fővárosi Törvényszék Könyvtára és a Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) Jogi Szekciója szakmai konferenciát szervezett „A megújuló Országos Bírósági Könyvtári Rendszer: együttműködés a hazai szakkönyvtári hálózattal II” címmel. A rendezvény fontos célkitűzése volt az OBKR szakmai együttműködésének további erősítése a hazai szakkönyvtári hálózattal.

A Jogi Szakkönyvtár az OBH által szervezett bíróságtörténeti szakmai konferenciákat is támogatta azzal, hogy a kiállításokhoz rendelkezésre bocsátotta az állományában fellelhető muzeális kincseket és ritkaságokat.

Szakmai szervezeti munka

A Könyvtári Egyesületek és Szervezetek Nemzetközi Szövetsége (International Federation of Library Associations and Institutions – IFLA) a világ könyvtáros szakmai egyesületeinek legfőbb érdekképviselői szerve. A 2018-as évtől az IFLA Law Libraries Section szakmai munkájában a Kúria Jogi Szakkönyvtárának vezetője is részt vesz.

TALÁLKOZÁSOK

A Kúria vezetősége és bírái 2018-ban is számos külföldi és hazai szakmai konferencián, tanulmányúton, szemináriumon és megbeszélésen vettek részt. A Kúria képviselői dr. Darák Péter vezetésével több külföldi szakmai meghívásnak tettek eleget, amelyeken lehetőség nyílt a külföldi legfelsőbb bíróságok vezetőivel és képviselőivel való eszmecsere és a szakmai kapcsolatok elmélyítésére. A Kúria több hazai rendezvénynek adott otthont, és számos külföldi vendéget fogadott. A szakmai események mellett a Kúria munkatársai egy-egy alkalomhoz kapcsolódóan családiasabb hangulatú rendezvényeken is részt vettek.

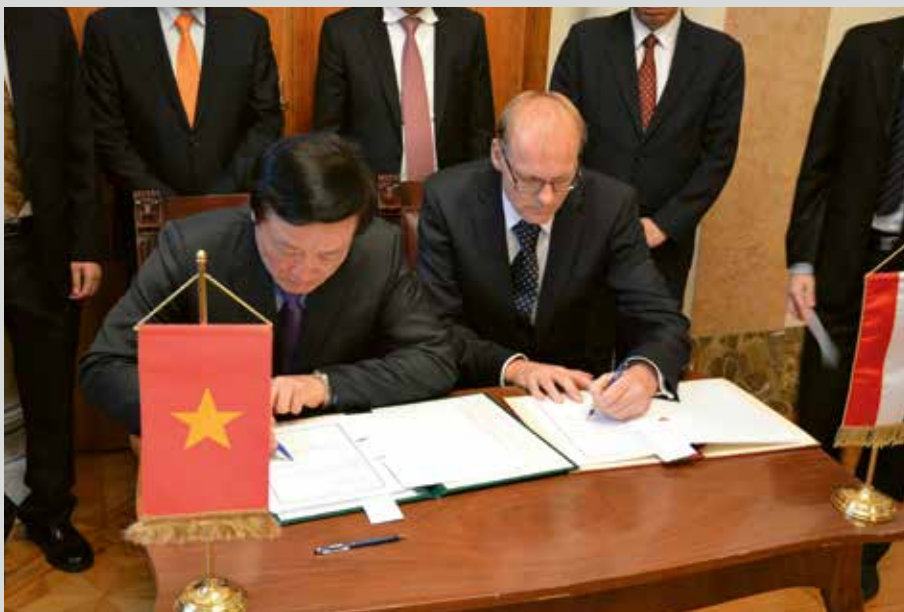
A Kúria elnöke zalaegerszegi diákoknak tart előadást a Zrínyi Miklós Gimnázium pályaorientációs napján

A Kúria Teljes Ülése a Kúria eredeti épületében, a Néprajzi Múzeumnak eddig helyet adó Kossuth téri épületben

Az osztrák legfőbb ügyész látogatása a Kúrián

A magyar-vietnami igazságügyi együttműködési megállapodás aláírása

Magyar-osztrák legfelsőbb bírósági szeminárium Pannonhalmán

A V4+2 országok főbíróinak visegrádi konferenciája

Az Alkotmánybíróság és a Kúria elnöke aláírja a két intézmény jogi szakkönyvtárának szorosabb szakmai együttműködéséről szóló megállapodást

A Kúria elnöke megnyitja a Pázmány Péter Katolikus Egyetem nemzetközi konferenciáját

A Közép- és Kelet-Európai Legfelsőbb Bíróságok Elnökeinek VIII. Nemzetközi Konferenciája Vilniusban

„25 éves a Magyar Közigazgatási Bírák Egyesülete” c. konferencia a Kúria dísztermében

A Vietnami Szocialista Köztársaság Legfelsőbb Népi Bírósága informatikai szakértői csoportjának tanulmányi látogatása a Kúrián

A kaliforniai Santa Clara Egyetem hallgatóinak beszélgetése a Kúria elnökével

Német közigazgatási bírák csoportjának látogatása a Kúria Bírói Klubjában

Kúriai filmbemutató és előadás a Miskolci Egyetem jogi karán

Az új Polgári Törvénykönyv joggyakorlatát figyelő jogegységi csoportok harmadik tematikus konferenciája a Mailáth teremben

A Kúria és a német Szövetségi Közigazgatási Legfelsőbb Bíróság közös konferenciája a Kúrián

Munkajogi konferencia az Eötvös Loránd Tudományegyetemen

Dr. Juhász Endre, az Európai Unió Bírósága magyar bírójának előadása a Kúrián

A Szlovén Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának jubileumi konferenciája Ljubljanában

A Kúria 2018. második félévet záró sajtótájékoztatója a Múzeum Kávéházban

Mikulás ünnepség gyermekeknek a Kúria dísztermében

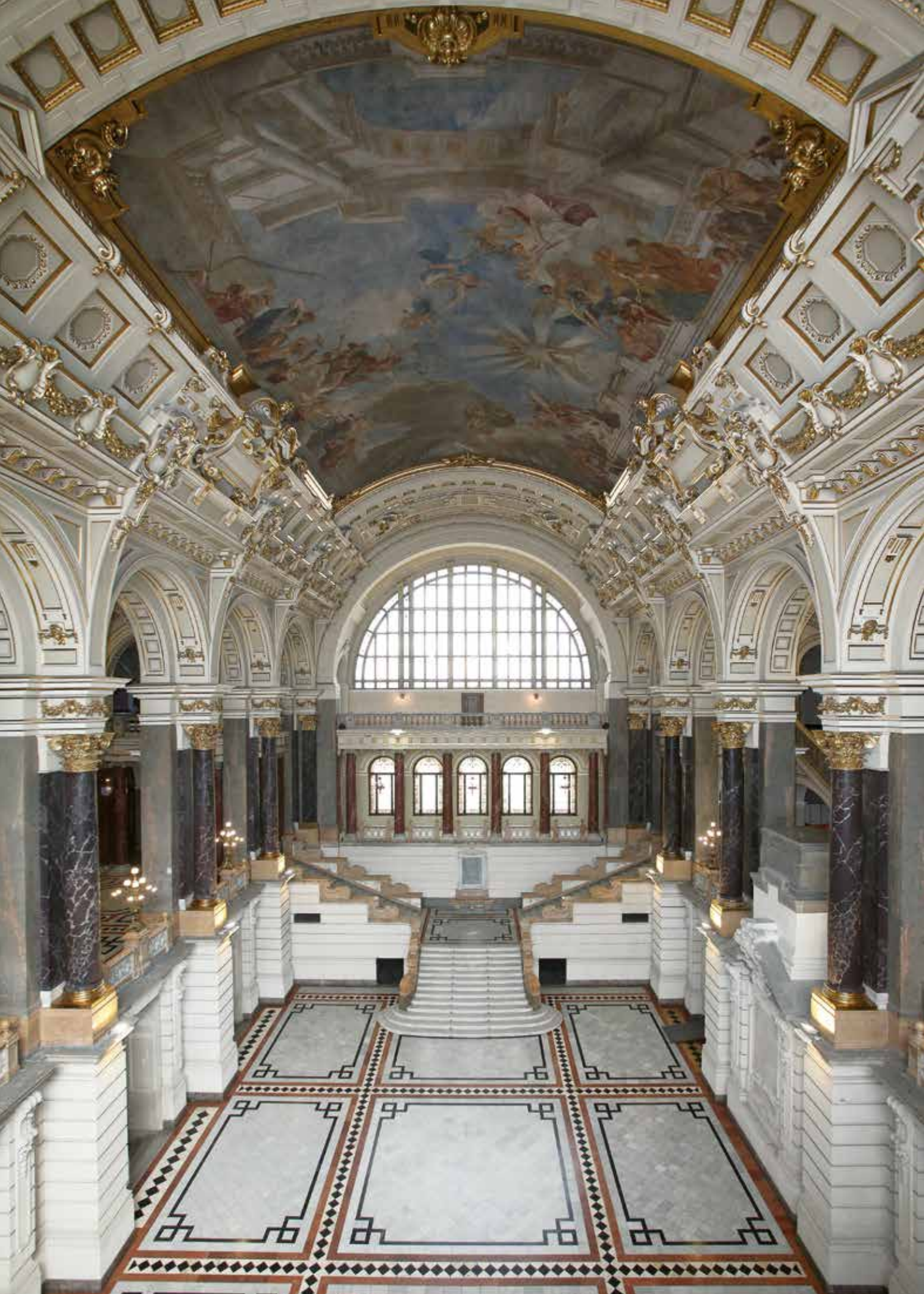

A Belügyminisztérium, a Közbeszerzési Hatóság, az Állami Számvevőszék, az Országos Bírósági Hivatal, a Kúria, a Legfőbb Ügyészség és a Magyar Nemzeti Bank közösen értékeli korrupcióellenes tevékenységüket az Országgházban

Dr. Darák Péter az Országgyűlés plenáris ülésen számol be a Kúria 2017. évi tevékenységéről

Belföldi események

- *2018. január 11.* – Környezetvédelmi kerekasztal-beszélgetés a Kúrián.
- *2018. január 19.* – A Kúria elnöke a bírói hivatásról beszélt zalaegerszegi diákoknak a Zrínyi Miklós Gimnázium pályaeorientációs napján.
- *2018. január 29.* – A Kúria Teljes Ülése a Kúria eredeti Kossuth téri épületében.
- *2018. február 2.* – Corvin-lánc átadó ünnepség a Parlamentben, dr. Darák Péter a Kúria elnökének részvételével.
- *2018. március 2.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke előadást tartott a Vasi Jogásznapokon, Szombathelyen.
- *2018. március 7.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke „Izgalmas kérdések – jogszerű válaszok” címmel előadást tartott a Budapesti Corvinus Egyetemen.
- *2018. március 26.* – A Kúria vezetése fiatal kutatókat hallgatott meg a legfőbb bírói fórum dísztermében. A doktoranduszok a Kúria gyakornoki programjára jelentkeztek.
- *2018. április 9.* – A Kúria elnöke a jogász hivatás változásáról, megújulásáról, valamint a Kúria működéséről, feladatairól beszélt a Pécsi Tudományegyetem (PTE) jogi és közgazdasági hallgatóinak. Dr. Darák Péter a Jogász-Közgazdász Tavasz Fesztivál programsorozat keretében tartott előadást a PTE Állam- és Jogtudományi Karán.
- *2018. április 12.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke „A változó pénzügyi környezet” címmel előadást tartott a Pécsi Pénzügyi Napok rendezvényén.
- *2018. április 24.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke „Szabadság és felelősség a jogalkotás és a jogalkalmazás tükrében” címmel előadást tartott az Igazságügyi Minisztérium, az Alkotmánybíróság és a Kúria által szervezett rendezvényen.
- *2018. május 4.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke megnyitotta a Pázmány Péter Katolikus Egyetem tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló nemzetközi konferenciáját.
- *2018. május 14.* – A Kúria Teljes Ülést tartott a díszteremben. A tanácskozáson kúriai tanácselnökök beszámoltak a 2017-ben végzett ítélkezési tevékenységükről és a nemzetközi szemináriumokon elhangzottakról.
- *2018. június 7.* – A Magyar Okleveles Adószakértők Egyesülete a partner szakmai szervezetekkel közös szervezésben immár tizenkettedik alkalommal rendezte meg az Adózás Európában – Nemzetközi Adókonferenciát, „Adópolitikai alternatívák” címmel.
- *2018. június 15.* – Konferencián mutatták be az 1956 utáni megtorlások adatbázisát. A Nagy Imre miniszterelnök és társai kivégzésének 60. évfordulóján megrendezett tanácskozás címe „A megtorlás fogaskerekei – Perek ’56” volt.

- 2018. június 18. – A Kúria és a Magyar Közigazgatási Bírák Egyesülete „A közigazgatási bíráskodás múltja és jövője” címmel szakmai konferenciát rendezett a szervezet 25 évvel ezelőtti megalapítása alkalmából.
- 2018. július 31. – Dr. Kónya István, a Kúria elnökhelyettese újabb hat évre szóló kinevezését vehette át. A kinevezést dr. Áder János, Magyarország köztársasági elnöke nyújtotta át a Sándor Palotában.
- 2018. szeptember 6. – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke előadást tartott a XXII. Könyvvizsgálói Konferencián Visegrádon.
- 2018. szeptember 20. – A Kúria elnöke „A végrehajtói hatalom alkotmányos felelőssége és a bírói hatalom aktuális kihívásai” címmel előadást tartott az Igazságügyi Minisztérium és az Andrassy Egyetem közös rendezvényén.
- 2018. szeptember 21. – Szervezett gazdasági bűnözés tárgykörében zajlott konferencia a Kúrián.
- 2018. október 4. – A Magyar Jogász Egylet Balatonalmádiban rendezte meg a magyar jogásztársadalom országos szakmai fórumát jelentő XIV. Magyar Jogászgűlést. A Kúria elnöke „A jog adaptációja, törvényi és bírói jogfejlesztés” címmel tartott előadást.
- 2018. október 5. – A Kúria elnöke megnyitotta a Nemzetközi Versenyjogi Liga konferenciáját Budapesten. Dr. Darák Péter előadásának a címe „A közigazgatási bírói gyakorlat reformja” volt.
- 2018. október 5. – Izgalmas és kihívást jelentő jogterületekről tanácskoztak polgári jogi bírák, szakemberek, kutatók és egyetemi oktatók a Kúrián. Az új Polgári Törvénykönyv (Ptk.) joggyakorlatát figyelő jogegységi csoportok harmadik tematikus konferenciáját rendezték meg a Mailáth teremben.
- 2018. október 8. – 65 éves a Bírósági Határozatok című kiadvány (BH). A jubileum alkalmából a Kúria ünnepi konferenciát rendezett.
- 2018. október 15. – A Munkajogi Bírák Országos Egyesülete és a Kúria munkajogi konferenciát szervezett az Eötvös Loránd Tudományegyetemen. Az Egyesület megalakulásának 20. évfordulója alkalmából ünnepi kötet jelent meg.
- 2018. október 17. – A Deák Ferenc-díj Testület szervezésében a Magyar Ügyvédi Kamara klubtermében került sor a jogász hivatásrendek Deák Ferenc-díja 2018. évi ünnepélyes átadására. Dr. Tallián Blanka kúriai tanácselnök életmű díjat vehetett át.
- 2018. október 17. – 15 éve alapították a FIDE (Európai Jog Nemzetközi Szövetsége) Magyar Tagozatát. Az évforduló alkalmából konferenciát tartottak az ELTE-n, ahol beszédet mondott a Kúria elnöke.
- 2018. november 14. – A Kúria „A nemzetközi köz- és magánjogi immunitás aktuális joggyakorlati kérdései” címmel rendezett konferenciát.
- 2018. november 6. – Dr. Orosz Árpád, a Kúria Polgári Kollégiumának helyettes vezetője az új Pp. alkalmazásának tapasztalatairól számolt be az Országgyűlés Igazságügyi Bizottsága Ellenőrző Albizottságának ülésén.
- 2018. november 20. – Dr. Darák Péter az Országgyűlés Igazságügyi Bizottsága előtt beszámolt a Kúria 2017. évi, a jogegység biztosítása és az önkormányzati normakontroll körében végzett tevékenységéről.

- *2018. december 10.* – Az Országházban megtartott kerekasztal-beszélgetésen a Belügyminisztérium, a Közbeszerzési Hatóság, az Állami Számvevőszék, az Országos Bírósági Hivatal, a Kúria, a Legfőbb Ügyészség és a Magyar Nemzeti Bank közösen értékelték az elmúlt évben végzett korrupcióellenes tevékenységüket.
- *2018. december 13.* – Dr. Darák Péter az Országgyűlés plenáris ülésen beszámolt a Kúria 2017. évi, a jogegység biztosítása és az önkormányzati normakontroll körében végzett tevékenységéről.

A sajtó tájékoztatásával és a Kúria kommunikációjával kapcsolatos legfontosabb események

- *2018. június 27.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke, valamint a legfőbb bírói fórum vezetői a Kúria 2018. első félévi tevékenységéről tájékoztatták a sajtó képviselőit.
- *2018. december 6.* – A Kúria évzáró sajtótájékoztatót tartott a Múzeum Kávéházban.

Fontosabb interjúk

- *2018. január 11.* – A devizahiteles ügyekről, az új Polgári perrendtartásról, valamint a Polgári Kollégium legfontosabb döntéseiről beszélt dr. Wellmann György az InfoRádióknak adott interjújában. A Kúria Polgári Kollégiumának vezetője a „Paragrafus” című műsornak nyilatkozott.
- *2018. február 8.* – A Kúria választási jogorvoslattal összefüggő eljárásjogi és igazgatási feladatairól, valamint az új Közigazgatási perrendtartás szabályainak alkalmazásáról is beszélt a Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium vezetője az InfoRádióknak adott interjújában. Dr. Kalas Tibor a „Paragrafus” című jogi magazinműsornak nyilatkozott.
- *2018. március 8.* – A Kúria két munkajogi ügyben született kollégiumi véleményéről és a témában lefolytatott joggyakorlat-elemzésről beszélt dr. Tálné dr. Molnár Erika az InfoRádióknak adott interjújában.
- *2018. március 12.* – A 2018 júliusában életbe lépett új büntetőeljárásról szóló törvény (Be.) alapvető rendelkezéseiről, az eljárások gyorsaságának és hatékonyságának célul kitűzött javulásáról beszélt a Kúria elnökhelyettese a Rádió Orientnek adott interjújában. Dr. Kónya István az Emberi Méltóság Tanácsának műsorában ismertette az eljárási kódexszel kapcsolatos legfontosabb változásokat.
- *2018. április 5.* – A hurghadai buszbaleset jogi következményeiről is beszámolt az Echo TV „Újranyitott akták” című magazinműsora. A televízióknak Dr. Simonné dr. Gombos Katalin, a Kúria Polgári Kollégiumának szóvivője is nyilatkozott.
- *2018. május 7.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke az Echo Tv Napi Aktuális című műsorának adott interjút 2018. május 7-én.
- *2018. május 25.* – Dr. Makai Katalin, a Polgári Kollégium nyugalmazott tanácselnöke, a rokонтartás szabályaival kapcsolatos bírói gyakorlatot vizsgáló joggyakorlat-elemző csoport vezetője a joggyakorlat-elemzés eredményeiről és a csoport összefoglaló véleményéről beszélt a Kossuth Rádióban.

- *2018. május 31.* – Dr. Makai Katalin, a Polgári Kollégium nyugalmazott tanácselnöke, a rokонтartás szabályaival kapcsolatos bírói gyakorlatot vizsgáló joggyakorlat-elemző csoport vezetője a joggyakorlat-elemzés eredményeiről és a csoport összefoglaló véleményéről beszélt az InfoRádióban.
- *2018. június 14.* – Dr. Varga Zoltán, a Kúria nyugalmazott bírása a magyar kriminalisztika és büntető ítékezés egyik leg súlyosabb ügyéről, a '90-es évek hírhedt sorozatgyilkosának, Magda Marinkónak a peréről nyilatkozott az Echo TV Újranyitott akták című műsorában.
- *2018. július 5.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnökének interjúja az InfoRádió „Aréna” című műsorában.
- *2018. július 18.* – A Kúria elnöke interjút adott a Magyar Időknek. Dr. Darák Péter a napilap kérdéseire válaszolva beszélt a Közigazgatási Felsőbíróság létrehozásának folyamatáról, a választási jogorvoslati rendszer tapasztalatairól, és a Kúria ügyelosztási rendjéről is.
- *2018. szeptember 6.* – A Kúria Polgári Kollégiumának vezetője a sajtóban „rendörkép más” ügyként ismert jogi vitáról is beszélt az InfoRádió Paragrafus című műsorában. Dr. Wellman György elmondta, hogy az Alkotmánybíróságnak és a Kúriának más a feladata és más a szemlélete, ez vezetett az ügy eltérő megítéléséhez.
- *2018. szeptember 6.* – A bírói hivatásról, terveiről és a család fontosságáról is beszélt dr. Osztovíts András, a Kúria Polgári Kollégiumának bírása a Figyelő hetilapnak adott interjújában.
- *2018. szeptember 16.* – A jogos védelem törvényi szabályozásáról, jogtörténeti fejlődéséről, és az ezzel kapcsolatos bírói gyakorlatról beszélt a Kúria elnökhelyettese, dr. Kónya István a Karc FM rádió Bírósági Akták című műsorában.
- *2018. december 19.* – Dr. Hajnal Péter, a Magyar Közigazgatási Bírak Egyesületének elnöke, a Kúria tanácselnöke interjút adott a Jogi Fórum online folyóiratnak.
- *2018. december 18.* – A jogorvoslati rendszer és a hatáskörök határozzák majd meg alapvetően az új közigazgatási bíróságok arculatát – mondta dr. Darák Péter az InfoRádióban. Az Aréna című műsornak adott interjúban a Kúria elnöke kifejtette: az új törvényi szabályozás abba az irányba mutat, hogy a szervezetenként elkülönült közigazgatási bírósági rendszer magját az eddig a közigazgatási szakágban ítélező bírák fogják képezni.

Sajtó-háttérbeszélgetések és sajtómegjelenések a Kúria jogegységesítő tevékenységéről

- *2018. március 5.* – A Sajtótitkárság közleményben tájékoztatta a sajtót, hogy a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiuma elfogadta a választási és népszavazási eljárásokkal kapcsolatos jogorvoslatokat vizsgáló joggyakorlat-elemző csoport, valamint a munkáltató kártérítési felelősségének bírói gyakorlatát vizsgáló joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleményét.
- *2018. március 22.* – Dr. Kalas Tibor, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának vezetője és dr. Sperka Kálmán, a Kollégium tanácselnöke interjút adott a Magyar Idők napilapnak arról, hogy még a nyári ítélkezési szünet előtt megtartja alakuló ülését az a kúriai joggyakorlat-elemző csoport, amely a migrációs perek tapasztalatait összegzi.
- *2018. május 10.* – Dr. Tallián Blanka, a Kúria tanácselnöke sajtó-háttérbeszélgetés keretében számolt be újságíróknak a munkáltató egészségkárosodásért fennálló kártérítési felelősségének egyes kérdéseit vizsgáló joggyakorlat-elemző csoport kutatásainak eredményeiről.
- *2018. május 17.* – Dr. Makai Katalin, a Polgári Kollégium nyugalmazott tanácselnöke háttérbeszélgetés keretében számolt be újságíróknak a rokонтar-tás szabályaival kapcsolatos bírói gyakorlatot vizsgáló joggyakorlat-elemző csoport megállapításairól.
- *2018. június 11.* – Dr. Orosz Árpád, a Kúria Polgári Kollégiumának vezető helyettese, a jegyző előtt indított birtokvédelmi ügyek bírósági gyakorlatát vizsgáló kúriai joggyakorlat-elemző csoport vezetője, sajtó-háttérbeszélgetésen számolt be az elemzés részleteiről, az eredményekről és javaslatokról.
- *2018. szeptember 25.* – Dr. Feleky István, a Kúria Büntető Kollégiumának bírása, a büntetés-végrehajtási bírói gyakorlatot, különösen a reintegrációs őrizet elrendelésének gyakorlatát vizsgáló kúriai joggyakorlat-elemző csoport vezetője, a Kúrián tartott sajtó-háttérbeszélgetésen számolt be az elemzés részleteiről, az eredményekről és javaslatokról.
- *2018. október 24.* – Dr. Tallián Blanka, a Közigazgatási-Munkaügyi Kollégium tanácselnöke tájékoztatta a sajtót arról, hogy a Kúria kollégiumi véleményt fogadott el a munkáltatói kártérítési felelősség összességéről. A kollégiumi vélemény megalkotását e tárgykörben lefolytatott joggyakorlat-elemzés előzte meg.

A Kúria videofilmes projektjei

- 2018. február 7. – A Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán levetítésre került a „Kúriai esetek” c. videós kerekasztalbeszélgetés-sorozat egyik epizódja. A film résztvevői a hallgatók kérdéseire válaszoltak.
- 2018. március 6. – Elkészültek a panaszügyek intézéséről, valamint a választási és népszavazási ügyek felülvizsgálatáról tájékoztató kúriai kisfilmek.
- 2018. április 5. – A Károli Gáspár Református Egyetem jogi karán levetítésre került a „Kúriai esetek” videós kerekasztalbeszélgetés-sorozat egyik epizódja. A film résztvevői a hallgatók kérdéseire válaszoltak.
- 2018. október 3. – A Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kara Bűnügyi Tudományok Intézetének Tudományos Diákköre, valamint az MTA MAB Állam- és Jogtudományi Szakbizottságának Bűnügyi Tudományi Munkabizottsága kúriai bírák és szakértők részvételével filmbemutatót és vitaestet tartott a Miskolci Egyetem jogi karán. Az est témája a „Kábító-szer-kereskedelem és -fogyasztás gyakorlati kérdései” volt.
- 2018. október 9. – A „Kúriai esetek” c. videós kerekasztalbeszélgetés-sorozat egy jogos védelmi helyzet megállapításával és a vádlott felmentésével végződő büntetőügyet, továbbá egy izgalmas családjogi esetet feldolgozó videofilmmel bővült.

Nemzetközi események

Részvétel külföldi eseményeken

- 2018. január 25–27. – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke és dr. Höltzl Lipót, a Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának fősztályvezetője részt vett az Emberi Jogok Európai Bírósága ünnepi évadnyitó ülésén és konferenciáján Strasbourgban.
- 2018. február 4–7. – Dr. Baka András, a Kúria Polgári Kollégiumának tanácselnöke részt vett a „Jogállamiság” című konferencián Osnabrückben.
- 2018. március 10–20. – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke Ausztrália Szövetségi Bíróságának a meghívására előadást tartott a Bíróságon és találkozott az ausztráliai magyar jogászok képviselőivel.
- 2018. április 11–12. – Dr. Csőke Andrea, a Kúria Polgári Kollégiumának bírója részt vett az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat (EJTN) „Polgári jogi Projekt – bírák képzése az Európai Unión belüli határokon átnyúló fizetésképtelenségi eljárások tárgyában” című továbbképzésén Barcelonában.
- 2018. április 12–13. – Dr. Schwertner Nikolett, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírósági titkára részt vett az Európai Jogi Akadémia (ERA) által meghirdetett „Nemek közti egyenlőség az Európai Unióban” elnevezésű szemináriumon Prágában.
- 2018. május 14–15. – Dr. Kovács András, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának tanácselnöke részt vett az Európai Unió Közigazgatási Legfelsőbb Bírósági és Államtanácsai Egyesületének (ACA-Europe) szemináriumán Hágában.
- 2018. május 14–16. – Gerencsér Judit, a Kúria Törv Gyusztáv Jogi Szakkönyvtárának vezetője részt vett a Könyvtáros Szervezetek Nemzetközi Szövetségének szemináriumán Párizsban.
- 2018. május 27–30. – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke és dr. Höltzl Lipót, a Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának fősztályvezetője részt vett a Közép- és Kelet-Európai Főbírók Konferenciáján Vilniusban.
- 2018. június 7–9. – Dr. Höltzl Lipót, a Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának fősztályvezetője részt vett az Emberi Jogok Európai Bírósága és egyes nemzeti felsőbb bíróságok között létrejött Felsőbb Bíróságok Hálózatának második nemzetközi konferenciáján Strasbourgban.
- 2018. június 13–14. – Dr. Vezekényi Ursula, a Kúria Polgári Kollégiumának tanácselnöke és dr. Simonné dr. Gombos Katalin, a Kúria Polgári Kollégiumának bírója részt vett az Európai Versenyjogi Bírák Egyesületének (AECLJ) nemzetközi konferenciáján Párizsban.
- 2018. szeptember 5–8. – Dr. Simonné dr. Gombos Katalin, a Kúria Polgári Kollégiumának bírója és dr. Horváth M. Tamás, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírója részt vett az Európai Jogi Intézet (ELI) konferenciáján Rigában.
- 2018. szeptember 11–15. – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke részt vett az Európai Környezetjogi Fórum éves konferenciáján Comoban.

- *2018. szeptember 23–24.* – Dr. Vezekényi Ursula, a Kúria Polgári Kollégiumának tanácselnöke és dr. Simonné dr. Gombos Katalin, a Kúria Polgári Kollégiumának bírása részt vett az Európai Versenyjogi Napon Bécsben.
- *2018. szeptember 24–26.* – Szolnokiné dr. Csernay Krisztina, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírása részt vett az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat (EJTN) „Képzők képzése: Európai emberi jog” című rendezvényén Strasbourgban.
- *2018. szeptember 26. – október 3.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke és dr. Heinemann Csilla, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírása részt vett az Adójogi Bírák Nemzetközi Egyesületének (IATJ) éves konferenciáján Ottawában.
- *2018. október 3–5.* – Gerencsér Judit, a Kúria Tóry Gusztáv Jogi Szakkönyvtárának vezetője részt vett az Európai Unió Bírósága által szervezett jogi szakkönyvtári konferencián Luxembourgban.
- *2018. október 8–11.* – Dr. Heinemann Csilla, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírása részt vett az Európai Unió Bizottsága által szervezett adójogi konferencián Bariban.
- *2018. október 17–19.* – Dr. Horváth M. Tamás, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírása részt vett az Európai Unió Közigazgatási Legfelsőbb Bíróságai és Államtanácsai Egyesületének (ACA-Europe) szemináriumán Tallinban.
- *2018. október 17–19.* – Dr. Mocsár Attila, a Kúria Polgári Kollégiumának bírása és dr. Norris-Tari Anita, a Kúria belső ellenőrzési vezetője részt vett a bírósági adatvédelem témájában szervezett nemzetközi konferencián Bécsben.
- *2018. október 23–24.* – Dr. Heinemann Csilla, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírása részt vett az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat (EJTN) adójogi szemináriumán Barcelonában.
- *2018. október 24.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke részt vett Magyarország főkonzulátusának 1956. október 23-i ünnepi megemlékezésén Münchenben.
- *2018. október 24–26.* – Dr. Döme Attila, a Kúria Polgári Kollégiumának bírása részt vett a Szlovák Igazságügyi Akadémia által szervezett német nyelvi képzésen Omšenieben.
- *2018. október 25–27.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke részt vett a Heidelbergi Akadémia által szervezett tudományos konferencián Heidelbergben.
- *2018. november 7–9.* – Dr. Orosz Árpád, a Kúria Polgári Kollégiumának kollégiumvezető helyettese részt vett az Európai Bírák Konzultatív Tanácsának (CCJE) ülésén Zágrábban.
- *2018. november 13–15.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke és dr. Höltzl Lipót, a Kúria Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Jogi Irodájának fősztályvezetője részt vett a Szlovén Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának jubileumi nemzetközi konferenciáján Ljubljanában.
- *2018. november 15–16.* – Dr. Simonné dr. Gombos Katalin, a Kúria Polgári Kollégiumának bírása részt vett az Európai Unió Bizottsága Versenyjogi Főigazgatóságának és az Európai Versenyjogi Bírák Egyesületének (AECLJ) közös konferenciáján Brüsszelben.

- *2018. november 18–20.* – Dr. Krecsik Eldoróda, a Kúria Büntető Kollégiumának bírása, dr. Vitál-Eigner Beáta, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírása és dr. Puskás Péter, a Kúria Polgári Kollégiumának bírása részt vett az Európai Unió Bírósága által szervezett Európai Bírák Fórumán Luxembourgban.
- *2018. december 2–4.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnöke részt vett az Európai Unió Közigazgatási Legfelsőbb Bíróságai és Államtanácsai Egyesületének (ACA-Europe) szemináriumán Kölnben.
- *2018. december 5–7.* – Dr. Horváth M. Tamás, a Kúria Közigazgatási-Munkaügyi Kollégiumának bírása részt vett az Európai Jogi Intézet (ELI) nemzetközi konferenciáján Zágrábban.

Egyéb nemzetközi események

- *2018. január 31.* – Az Osztrák Köztársaság legfőbb ügyészének látogatása a Kúrián.
- *2018. január 31.* – Az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala (EBESZ-ODIHR) szakértőinek megbeszélése a Kúrián a magyarországi országgyűlési választásokkal kapcsolatban.
- *2018. március 21.* – Az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet Demokratikus Intézmények és Emberi Jogok Hivatala (EBESZ-ODIHR) szakértőinek látogatása a Kúrián.
- *2018. március 22.* – Románia Alkotmánybírósága elnöki delegációjának látogatása a Kúrián.
- *2018. március 25–28.* – A Vietnámi Szocialista Köztársaság Legfelsőbb Népi Bírósága elnöki delegációjának tárgyalásai a Kúrián.
- *2018. március 27.* – Libanon főbírájának és igazságügyi miniszterének látogatása a Kúrián.
- *2018. április 4.* – Algéria igazságügyi miniszterének látogatása a Kúrián.
- *2018. április 8.* – Koszovó választási megfigyelői delegációjának látogatása a Kúrián.
- *2018. április 10.* – Magyar-osztrák legfelsőbb bírósági bírói szeminárium Pannonhalmán.
- *2018. április 13.* – A Dominikai Köztársaság Legfelsőbb Bírósága bírájának látogatása a Kúrián.
- *2018. április 16–18.* – Magyarország, a Cseh Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovák Köztársaság, valamint a Horvát Köztársaság és a Szlovén Köztársaság Legfelsőbb Bírósági Elnökei Állandó Konferenciájának 13. találkozója Visegrádon.
- *2018. április 19.* – Szerbia Alkotmánybírósága elnöki delegációjának látogatása a Kúrián.
- *2018. május 14.* – Az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat (EJTN) cserebíróinak látogatása a Kúrián.
- *2018. május 29.* – A Bolgár Köztársaság legfőbb ügyészének látogatása a Kúrián.
- *2018. június 8–10.* – Dr. Darák Péter, a Kúria elnökének részvétele a Magyar-Német Jogászegylet ülésén Tokajban.
- *2018. június 24–30.* – A Vietnámi Legfelsőbb Népi Bíróság informatikai szakértői csoportjának tanulmányútja a Kúrián.
- *2018. július 4.* – Észak-Rajna-Vesztfália Közigazgatási Felsőbírósága delegációjának látogatása a Kúrián.
- *2018. július 11.* – A Kínai Népi Politikai Tanácskozó Testület Szociális és Jogi Bizottsága delegációjának látogatása a Kúrián.
- *2018. július 12.* – A Bécsi Tartományi Bíróság delegációjának látogatása a Kúrián.
- *2018. szeptember 17.* – Az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat (EJTN) bírói csoportjának látogatása a Kúrián.

- 2018. szeptember 19. – Az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat (EJTN) keretében szlovén bírói csoport látogatása a Kúrián.
- 2018. szeptember 20. – Az Európai Igazságügyi Képzési Hálózat (EJTN) ügyészi csoportjának látogatása a Kúrián.
- 2018. október 10–12. – A Kúria és a német Szövetségi Közigazgatási Legfelsőbb Bíróság konferenciája a Kúrián.
- 2018. október 15–17. – Románia Legfelsőbb Semmítőszéke delegációjának látogatása a Kúrián.
- 2018. október 18. – Kínai tartományi bírói delegáció látogatása a Kúrián.
- 2018. október 31. – Dr. Juhász Endre, az Európai Unió Bírósága magyar bírójának előadása a Kúrián.

2018-ban a fent jelzett időpontokon túl – úgynevezett *kúriai épületlátogatás* keretében – a Kúria épülete, valamint a magyar igazságszolgáltatási rendszer és a Kúria működése számos ausztrál, holland, német izraeli, svájci, francia, finn, amerikai egyesült államokbeli és dán joghallgatónak, ügyvédnek, ügyésznek, igazságügyi alkalmazottnak került bemutatásra.

